# חוברת הפתרונות המפורטים

## מבוא לחשבונאות פיננסית


**מרצים**

**ד"ר שי צבאן** (מרכז הקורס)

**רו"ח אביב רופל** (ראש החוג וממונה מקצועי)

**מתרגלים**

**רו"ח גל בלומנפלד**

**רו"ח ורד פראג'**

**רו"ח ולא סאיג**

**רו"ח אלון זילברמן**

**כתיבה ועריכה**

**ד"ר שי צבאן**


---

הפתרונות נכתבו בהתאם לשיטות, לטכניקות ולהסברים שהוצגו בשיעורים (Course Notes וחוברת הקורס), ומקבילים תרגיל אחר תרגיל לחוברת תרגילי הקורס. מומלץ לנסות לפתור לבד לפני שמציצים בפתרון.

# תוכן העניינים

לחיצה על שם שיעור או פתרון מובילה אליו ישירות. פתרונות לתרגילים ברמת בחינה מסומנים ב-**בחינה**.

**שיעור 1: מבוא: הכרה בהכנסות ובהוצאות, המשוואה החשבונאית ומיון חשבונות 8**
**1.1 שאלות הבנה על הגדרות היסוד 8**
**1.2 חברת ״חימום ורד״ בע״מ: שווי שירות מול מזומן 9**
**1.3 חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״ בע״מ: סך ההכנסות 10**
**1.4 חברת ״הנקניק המעופף״ בע״מ: הסכם תחזוקה לשלוש שנים 11**
**1.5 חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״ בע״מ: פוליסות ביטוח לשנה 12**
**1.6 חברת ״מעדני הכרמל״ בע״מ: מבנה הדוח על המצב הכספי 14**
**1.7 קבוצת ״נקניקי אביב״: המשוואה החשבונאית 15**
**1.8 חברת ״אבטיחים בדרך״ בע״מ: מיון חשבונות 16**
**1.9 חברת ״מזנוני הנקניק״ בע״מ: מיון כרטיסים והסברים 17**
**1.10 חברת ״פסטיבל הנקניק״ בע״מ: מיון יתרות והמשוואה החשבונאית 19**
**1.11 חברת ״הנקניקייה הגדולה״ בע״מ: מושגי יסוד 21**
**1.12 חברת ״נקניקיות הגליל״ בע״מ: ספקים, תשלומים והוצאות 23**
**בחינה 1.13 חברת ״נקניקיות הנדסיות״ בע״מ: מיון והמשוואה החשבונאית 24**
**שיעור 2: עלות המכר, רווח גולמי ומבנה הדוחות הכספיים 27**
**2.1 חברת ״הנקניקייה המהירה״ בע״מ: מכירות נטו, קניות נטו ורווח גולמי 27**
**2.2 חברת ״נקניקי הפינה״ בע״מ: עריכת דוח רווח והפסד 29**
**2.3 חברת ״מעשנת הגליל״ בע״מ: חילוץ עודפים ועריכת הדוח על המצב הכספי 31**
**2.4 חברת ״סוכנות הנקניק״ בע״מ: סיווג יתרות ועריכת דוחות 32**
**2.5 חברת ״קרקעות בחבל״ בע״מ: חילוץ עודפים פתיחה 36**
**2.6 חברת ״מעדני הצפון״ בע״מ: מכירות ועלות המכר לפי רכיבים 36**
**2.7 חברת ״סיטונאות הנקניק״ בע״מ: איפה זה מופיע? 37**
**2.8 חברת ״תנורי הכרמל״ בע״מ: ביאורים לדוחות הכספיים 38**
**2.9 חברת ״אביב מכונות מילוי״ בע״מ: פחת נצבר והוצאות פחת 40**
**2.10 חברת ״נקניקי העמק״ בע״מ: לאיזה סעיף שייך כל פריט? 41**
**בחינה 2.11 חברת ״מעדני אביב״ בע״מ: דוחות כספיים מלאים וחילוץ עודפים 42**
**בחינה 2.12 חברת ״קנקני הים״ בע״מ: רווח גולמי, רווח נקי ועודפים 45**

שיעור 3: פקודות יומן, כרטיסי חשבון ומאזן בוחן ..... 47
3.1 חברת ״בשר ונקניק מהכפר״: מכירות נטו ועד הרווח הגולמי ..... 47
3.2 חברת ״תנורי העשן״: מטבלת השפעות לפקודות יומן ..... 49
3.3 חברת ״בריכות עמק״: טבלת ההמרה לחובה וזכות ..... 51
3.4 חברת ״אריזות סאיג״: בניית טבלת השפעות ..... 53
3.5 חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: מניות, הלוואה ודיבידנד ..... 55
3.6 חברת ״נקניקיות הגליל״: הלוואות וריבית ..... 56
3.7 חברת ״סיטונאות הנקניק״: פקדון לזמן קצר ודיבידנד ..... 58
3.8 חברת ״נקניקי הכרמל״: רישום ישיר של פקודות יומן ..... 59
3.9 חברת ״רוח מערבית״: פקודות יומן בסיסיות ..... 60
3.10 חברת ״גלגלי ענק״: כרטיסי חשבון ..... 62
3.11 חברת ״קיוסקי הנקניק״: מפקודות יומן למאזן בוחן ..... 64
3.12 חברת ״חימום ורד״: מאזן בוחן תלת טורי ..... 69
בחינה 3.13 חברת ״הנקניק המעופף״: פקודות יומן ..... 71
בחינה 3.14 חברת ״סיטונאות הדרום״: פקודות יומן ..... 72

שיעור 4: הכרה בהכנסות וחשבונות חתך ..... 74
4.1 חברת ״חימום אלון״: ארבע שנים ויתרה שמתהפכת ..... 74
4.2 חברת ״שי צבאן ייעוץ״: טבלה עם שורת סיכום ..... 78
4.3 חברת ״מקררי הצפון״: מהמזומן אל ההכנסה, בארבעה שלבים ..... 80
4.4 חברת ״נקניקי אביב״: שנה אחרונה בלי תקבול ..... 84
4.5 חברת ״נקניקיות הכפר״: מספרים קטנים ..... 87
4.6 חברת ״קווי אריזה״: חוזה רב שנתי ..... 91
4.7 חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״: שנים בלי תקבולים ..... 94
4.8 חברת ״בנייני העמק״: תשלום בסוף ההסכם ..... 98
בחינה 4.9 חברת ״תנורי הבשן״: חשבונות חתך בהכנסות ..... 101

שיעור 5: חשבונות חתך בהוצאות ואירועים מילוליים ..... 104
5.1 חברת ״נקניקי אביב״: חמש שנות צריכה ותשלום ..... 104
5.2 חברת ״חימום סאיג״: הסכם לארבע שנים ששולם בחתימה ..... 108
5.3 חברת ״הנקניק המעופף״: שירות חודשי שטרם שולם ..... 110
5.4 חברת ״סדנאות הטעימות״: שירות שסופק בחלקו ..... 112
5.5 חברת ״נקניקי הדרום״: תמורה שתשולם בסוף ההסכם ..... 113
5.6 חברת ״נקניקיות הגליל״: שכר דצמבר שישולם בינואר ..... 114
5.7 חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״: קמפיין שהושלם בחלקו ..... 115
5.8 חברת ״שוק הנקניק״: ארבעה אירועים בשנת 2025 ..... 117
5.9 חברת ״מרכז הייעוץ הקולינרי״: שעות שנרכשו מראש ומנוי חודשי ..... 119
5.10 חברת ״תנורים וגחלים״: חוזה שנתי שחודש בתעריף נמוך יותר ..... 121
5.11 חברת ״תחזוקת תנורי עישון״: שלוש שנים ששולמו מראש ..... 123
5.12 חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: מי צודק בנוגע לשכר דצמבר ..... 124
5.13 חברת ״מעדני הכרמל״: ביטוח שחודש בפרמיה גבוהה יותר ..... 125
5.14 חברת ״נקניקיות הנמל״: עובד שמקבל שכר בדיעבד ואחר כך מראש ..... 126
בחינה 5.15 חברת ״נקניקי הים התיכון״: חשבונות חתך בהוצאות ..... 128
בחינה 5.16 חברת ״נקניקים בדרך״: חוזה שירות רב שנתי ..... 131

**שיעור 6: לקוחות והפרשה לחובות מסופקים (הלח"מ) ..... 134**
**6.1 חברת "נקניקי הצפון": כרטיסי חשבון ללקוחות ולהלח"מ ..... 134**
**6.2 חברת "עגלות הנקניק": שתי שנים בטבלה ..... 136**
**6.3 חברת "הדלפק החם": שיעור הלח"מ שעולה ..... 137**
**6.4 חברת "מעדני סאיג": יתרת לקוחות שצריכה תיקון ..... 139**
**6.5 חברת "מקררי הנקניק": חוב אבוד ומכירה שלא נרשמו ..... 140**
**6.6 חברת "גל בלומנפלד נקניקים": הלח"מ בשיעור קבוע ..... 141**
**6.7 חברת "דוכני הנקניק": מכירות במזומן ושיעור שעולה ..... 142**
**6.8 חברת "נקניקי הפסטיבל": שאלות קצרות כשנתוני מכירות וגבייה חסרים ..... 143**
**בחינה 6.9 חברת "נקניקי השרון": לקוחות והלח"מ בשתי שנים ..... 144**

**שיעור 7: רכוש קבוע א: עלות, פחת, ורווח או הפסד הון ..... 146**
**7.1 חברת "נקניקי אביב": מהו רכוש קבוע ואיך מודדים אותו ..... 146**
**7.2 חברת "חימום ורד": פחת בקו ישר וערך ספרים ..... 148**
**7.3 חברת "ירוק עולה": מה נכנס לעלות הנכס ..... 149**
**7.4 חברת "גל בלומנפלד נקניקים": תאריכים שונים וקו ישר ..... 150**
**7.5 חברת "משאיות הצפון": מכירה באמצע שנה ..... 151**
**7.6 חברת "אריזות הגליל": גריטה ללא תמורה ..... 153**
**7.7 חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": סס"י ומע"מ מוחזר ..... 154**
**7.8 חברת "מלגזות בדרום": סס"י ושנה קלנדרית עם שתי ספרות ..... 155**
**7.9 חברת "עישון הכרמל": סס"י על פני שבע שנים ופחת נצבר מהיר ..... 157**
**7.10 חברת "מגדלי הצפון": שני פריטים, מכונה ומבנה עם קרקע ..... 158**
**7.11 חברת "שיאי הנגב": פקודות יומן לרכוש קבוע ..... 161**
**7.12 חברת "מעדני העמק": סס"י יורד לעומת סס"י עולה ..... 162**
**בחינה 7.13 חברת "הנקניק המעופף": סס"י ומכירה באמצע שנה ..... 163**
**בחינה 7.14 חברת "מאפיית הכפר": סס"י ועלות בדיקה ..... 165**

**שיעור 8: רכוש קבוע ב: כמה פריטים, מכירות וחילוץ נתונים ..... 168**
**8.1 חברת "נקניקי גל": שלושה פריטים בטבלה ..... 168**
**8.2 חברת "מעדני הגליל": שלושה פריטים, מכירה וחילוץ תמורה ..... 170**
**8.3 חברת "נקניקיות הגליל": שנה ראשונה חלקית ומכירה בתחילת שנה ..... 172**
**8.4 חברת "עישון הדרום": חילוץ תקופת ההפחתה ..... 174**
**8.5 חברת "קווי מתאר": חילוץ תקופת הפחתה ותמורה ..... 175**
**8.6 חברת "נקניקי הגולן": חילוץ תקופת ההפחתה ומכירה ..... 175**
**8.7 חברת "שי צבאן נקניקים": תאריכי זמינות שונים ומכירה בשנה שלאחר מכן ..... 176**
**8.8 חברת "אור חדש": סס"י ותאריך הזמינות ..... 179**
**8.9 חברת "מכונות אלון": פקודות יומן לכל השנים ..... 180**
**8.10 חברת "קווי שינוע": סס"י וערך שייר באחוזים ..... 181**
**8.11 חברת "הרצפה התחתונה": מכירה בסס"י ..... 182**
**בחינה 8.12 חברת "מחשבי הנגב": שני דגמים באותה עלות ..... 184**
**בחינה 8.13 חברת "תנורי הצפון": שני פריטי רכוש קבוע ..... 185**

**שיעור 9: אינטגרציה א: הדוח על השינויים בהון ושאלת מסה בסיסית ..... 188**
**9.1 חברת "נקניקי הבקעה": אילו אירועים משפיעים על ההון העצמי ..... 188**
**9.2 חברת "גל בלומנפלד נקניקים": הנפקת מניות עם עלויות הנפקה ..... 190**
**9.3 חברת "נקניקי הצפון": פיצול מניות ..... 191**
**9.4 חברת "נקניקיות הגליל": מניות הטבה ..... 192**
**9.5 חברת "חימום אלון": דיבידנד שהוכרז ודיבידנד ששולם ..... 193**
**9.6 חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": דוח שינויים בהון לחברה שהוקמה בשנה ..... 194**
**9.7 חברת "שירי נוף": דוח שינויים בהון מלא ..... 195**
**9.8 חברת "בית העישון": מיון, שחזור וחילוץ העודפים ..... 196**
**9.9 חברת "תבליני הכרמל": מלאי סגירה לפי הנמוך ..... 198**
**9.10 חברת "מבצעי ענק": פקודות עדכון ..... 199**
**9.11 חברת "קצביית רופל": עריכת הדוחות מטבלת יתרות מעודכנת ..... 201**
**9.12 חברת "מעדני אביב": שחזור פחת נצבר, מלאי סגירה ועודפים ..... 203**
**9.13 חברת "דוכני הנקניקיות": תשלום שכולל התחייבות משנה קודמת ..... 205**
**9.14 חברת "מעשנת הצפון": מכירה חלקית עם הפסד הון ופריט חדש ..... 206**
**בחינה 9.15 שאלת מסה בסגנון בחינה (מקוצרת): חברת "מעדני פראג" ..... 208**
**בחינה 9.16 חברת "תותחי הנקניק": הדוח על השינויים בהון ..... 214**
**בחינה 9.17 חברת "פסטיבל הנקניק": הדוח על השינויים בהון עם שני ערכים נקובים ..... 215**

**שיעור 10: שאלת מסה מלאה א: מיון, שחזור, עדכון ודוחות ..... 217**
**10.1 חברת "מצפה שחר": מיון והעודפים בתחילת השנה ..... 217**
**10.2 חברת "גגות האור": שחזור הוצאות לשלם ופחת נצבר ..... 219**
**10.3 חברת "מעדני הכפר": מלאי הסגירה ..... 220**
**10.4 חברת "כוכב נופל": פקודות עדכון ..... 221**
**10.5 חברת "טלפונים ניידים": רכוש קבוע חדש ופחת ..... 222**
**10.6 חברת "אריזות הנקניק": מכירה בסוף השנה ..... 223**
**10.7 חברת "חמוצי הנקניק": עדכון הטבלה ..... 224**
**10.8 חברת "פנינת הים": עריכת דוח רווח והפסד ..... 225**
**10.9 חברת "גלי הנקניק": עריכת הדוח על המצב הכספי ..... 227**
**בחינה 10.10 שאלת מסה בסגנון בחינה (מקוצרת): חברת "קצביית אלון" ..... 228**
**בחינה 10.11 שאלת מסה בסגנון בחינה (מקוצרת): חברת "מעדני רופל" ..... 233**
**בחינה 10.12 שאלת מסה בסגנון בחינה: חברת "הנקניק המעופף" ..... 238**

**שיעור 11: שאלת מסה מלאה ב: שחזורים מורכבים ותיקונים** ..... **245**
**11.1 חברת "אולמות הנוף": מיון חשבונות וחילוץ העודפים** ..... **245**
**11.2 חברת "גלי אור": שחזור או עדכון, ומה היה קורה אם** ..... **247**
**11.3 חברת "גל בלומנפלד נקניקים": שחזור הכנסות מראש ויתרת הלח"מ** ..... **249**
**11.4 חברת "חימום ורד": הלח"מ בשני שיעורים והוצאות הלח"מ מחולצות** ..... **250**
**11.5 חברת "שי צבאן נקניקי עישון": שחזור פחנ"צ ופחת בסכום ספרות השנים** ..... **251**
**11.6 חברת "נקניקיות הגליל": מלאי הפתיחה והסגירה בנמוך** ..... **253**
**11.7 חברת "עגלות הנקניק": טבלת עדכון יתרות** ..... **254**
**11.8 חברת "בית ראשון": פיצול הוצאות שכר** ..... **256**
**11.9 חברת "מערכות ענן": הכנסות אחרות וסיווג לסעיפי הדוח** ..... **257**
**11.10 חברת "מגדלי הכוכבים": ביאורים לדוח על המצב הכספי** ..... **258**
**11.11 חברת "עשן ואש": דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי מטבלה מעודכנת** ..... **260**
**בחינה 11.12 שאלת מסה בסגנון בחינה: חברת "נקניקי אביב"** ..... **263**
**בחינה 11.13 שאלת מסה בסגנון בחינה: חברת "מארזי הנקניק"** ..... **271**
**בחינה 11.14 שאלת מסה בסגנון בחינה (מקוצרת): חברת "מקררי הצפון"** ..... **279**

**שיעור 12: חזרה לבחינה, חלק ב: חמש שאלות קטנות** ..... **287**
**12.1 חברת "נקניקי הדרום": פקודות יומן** ..... **287**
**12.2 חברת "מלון המפרץ": פקודות יומן נוספות** ..... **289**
**12.3 חברת "משלוחי העמק": חתך בהכנסות** ..... **291**
**12.4 חברת "נעלי הדרך": לקוחות והלח"מ בשנה אחת** ..... **294**
**12.5 חברת "נקניקי השרון": הדוח על השינויים בהון בשנת ההקמה** ..... **295**
**12.6 חברת "מכונות עישון הצפון": רכוש קבוע בקו ישר, מועדי רכישה, הגעה, זמינות והפעלה** ..... **297**
**12.7 חברת "אופק נדל"ן": חילוץ תקופת הפחתה מהעלות המופחתת** ..... **298**
**12.8 חברת "בר הבשר": חתך באירועים מילוליים** ..... **299**
**12.9 חברת "קצביית הגבעה": חתך בהוצאות** ..... **301**
**12.10 חברת "דוכנים": שתי קבוצות לקוחות בעייתיים** ..... **304**
**12.11 חברת "הנקניק המהיר": שתי מכונות זהות** ..... **305**
**12.12 חברת "עשן המערב": הרכבה, סכום ספרות השנים והשפעת מועד הזמינות** ..... **307**
**בחינה 12.13 חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": פקודות יומן, שאלה 1 בחלק ב** ..... **308**
**בחינה 12.14 חברת "הובלות הצפון": חשבונות חתך, שאלה 2 בחלק ב** ..... **310**
**בחינה 12.15 חברת "דוכני הנקניק": לקוחות והלח"מ, שאלה 3 בחלק ב** ..... **311**
**בחינה 12.16 חברת "אחזקות התבור": הדוח על השינויים בהון, שאלה 4 בחלק ב** ..... **312**
**בחינה 12.17 חברת "מפעלי הפירות": רכוש קבוע, שאלה 5 בחלק ב** ..... **313**

**שיעור 13: שיעור אחרון: סיכום והידוק לקראת הבחינה ..... 316**
**13.1 חברת "נקניקיות הגליל": רכוש קבוע מורכב ..... 316**
**13.2 חברת "מעדני הצפון": לקוחות בשתי קבוצות ..... 320**
**13.3 חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": הדוח על השינויים בהון ..... 322**
**13.4 חברת "קיוסק הנקניק": סיווג חשבונות והגדרות ..... 324**
**13.5 חברת "נקניקי רופל": שחזור ערכים חסרים לפני עדכונים ..... 325**
**13.6 חברת "תבליני הנקניק": פקודות תיקון ועדכון ..... 327**
**13.7 חברת "מכונות אביב": הכנסות מחוזה לחמש שנים ..... 329**
**13.8 חברת "מעדני ורד": לקוחות והלח"מ בשתי שנים ..... 332**
**13.9 חברת "חימום סאיג": רכוש קבוע בסס"י ועלות הרכישה ..... 333**
**13.10 חברת "אורחי הנקניק": שאלות קצרות מכל הנושאים ..... 335**
**בחינה 13.11 שאלת מסה בסגנון בחינה: חברת "גל בלומנפלד נקניקים" ..... 336**
**בחינה 13.12 חברת "אתגר אחרון": חלק ב מקוצר ..... 346**
**בחינה 13.13 חברת "נקניקי הגולן": רכוש קבוע מורכב ..... 347**

פתרונות שיעור 1 מתוך 13

# מבוא: הכרה בהכנסות ובהוצאות, המשוואה החשבונאית ומיון חשבונות

מה מדווחים, מתי מדווחים, ואיך מסדרים את החשבונות בקבוצות

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הכנסה בדוח רווח והפסד = שווי השירות שסופק (או המכירה שבוצעה) בתקופה, בלי קשר למועד קבלת המזומן.
- הוצאה בדוח רווח והפסד = שווי השירות או המשאב שנצרך בתקופה, בלי קשר למועד תשלום המזומן. רווח = הכנסות פחות הוצאות.
- הדוח על המצב הכספי מתייחס לנקודת זמן (31.12). המשוואה החשבונאית: נכסים = התחייבויות + הון עצמי. הון עצמי = נכסים פחות התחייבויות, והוא כולל הון מניות (השקעת בעלים) ועודפים (רווח שנצבר).
- חמש קבוצות: נכסים (הטבה צפויה להיכנס), התחייבויות (הטבה צפויה לצאת), הון עצמי (מקור מימון הוני), הכנסות (פעילות שיצרה ערך השנה), הוצאות (פעילות שצרכה ערך השנה).
- ספקים וזכאים הם יתרת חוב ולא הוצאה: חוב = שווי מה שנצרך פחות המזומן ששולם.

## פתרון 1.1: שאלות הבנה על הגדרות היסוד

**מה נתון:** שש שאלות על הגדרות היסוד של השיעור. **מה נדרש:** תשובה קצרה ומנומקת לכל אחת.

### א. מטרת החשבונאות הפיננסית

מטרת החשבונאות הפיננסית היא לספק מידע כספי שימושי לקבלת החלטות כלכליות, בעיקר החלטות על הקצאת משאבים לחברה.

**המשתמשים הם משקיעים (בעלים) ומלווים (למשל בנקים). הם שואלים "האם כדאי להשקיע בחברה?" ו"האם הגיוני להלוות לה?".**

### ב. דוח רווח והפסד מול הדוח על המצב הכספי

דוח רווח והפסד מציג ביצועים: הכנסות (פעילות יוצרת ערך), הוצאות (פעילות צורכת ערך) וההפרש ביניהן, רווח או הפסד. הוא מתייחס לתקופה, בדרך כלל שנה. הדוח על המצב הכספי מציג נכסים, התחייבויות והון עצמי, והוא מתייחס לנקודת זמן, למשל 31.12.

**רווח והפסד: הכנסות, הוצאות ורווח, לתקופה (שנה). מצב כספי: נכסים, התחייבויות והון עצמי, לנקודת זמן (31.12).**

### ג. האם כל מזומן שנכנס הוא הכנסה

הכנסה נקבעת לפי שווי השירות שסופק או המכירה שבוצעה, ולא לפי כניסת מזומן. לכן יש מזומן שנכנס ואינו הכנסה.

**לא. דוגמה: חברה קיבלה מראש 40,000 ש"ח עבור שירות שיינתן רק בשנה הבאה, או קיבלה הלוואה מהבנק. המזומן נכנס, אך לא בוצעה פעילות שיוצרת ערך, ולכן אין הכנסה.**

### ד. יתרה חיובית בעו"ש הבנק

הון עצמי מספר "מאין הכסף הגיע" (השקעת בעלים ורווח שנצבר), ולא "כמה כסף יש". יתרה בעו"ש היא מזומן שקיים בחשבון הבנק של החברה, והיא מביאה הטבה כלכלית.

**נכס. הכסף שבחשבון הוא משאב של החברה, ולא מקור מימון.**

### ה. הלוואה שהתקבלה מהבנק

כשחברה מקבלת הלוואה, המזומן נכנס, אך החברה חייבת להחזיר אותו. לא בוצע שירות, ולכן זו אינה הכנסה. הבנק אינו בעלים של החברה, ולכן זה אינו הון עצמי.

**התחייבות. צפויה יציאה של הטבה כלכלית (החזר הקרן והריבית).**

### ו. האם "ספקים" הוא הוצאה

**<u>שלב 1: מה ההוצאה ומה יתרת הספקים</u>**

הוצאה היא שווי מה שנצרך, ולכן ההוצאה היא 70,000 ש"ח. יתרת הספקים היא החוב שטרם שולם.

יתרת הספקים: 70,000 - 66,000 = 4,000

**<u>שלב 2: מסקנה</u>**

**לא. ההוצאה היא 70,000 ש"ח (שווי מה שנצרך), ואילו "ספקים" הוא התחייבות בסך 4,000 ש"ח בלבד (מה שטרם שולם).**

## פתרון 1.2: חברת "חימום ורד" בע"מ: שווי שירות מול מזומן

**מה נתון:** שווי שירות ומזומן שנגבה בכל אחת מהשנים 2020 עד 2024. בתחילת 2020 לא היו חובות. **מה נדרש:** (א) ההכנסה בכל שנה, (ב) הסבר לשנים 2021 ו-2022.

### א. ההכנסה בכל שנה

**<u>שלב 1: מה קובע את ההכנסה</u>**

ההכנסה בדוח רווח והפסד נקבעת לפי **שווי השירות שסופק** באותה שנה. עמודת המזומן אינה נכנסת לחישוב.

**שלב 2: מעתיקים את שווי השירות לכל שנה**

| שנה | שווי שירות שסופק | מזומן שנגבה | הכנסה בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|---|
| 2020 | 120,000 | 120,000 | **120,000** |
| 2021 | 180,000 | 110,000 | **180,000** |
| 2022 | 90,000 | 150,000 | **90,000** |
| 2023 | 60,000 | 70,000 | **60,000** |
| 2024 | 140,000 | 100,000 | **140,000** |

**ההכנסה לפי שנים: 120,000, 180,000, 90,000, 60,000 ו-140,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: להשתמש בעמודת המזומן. מזומן מלמד על כסף שנכנס, ולא על פעילות שבוצעה.

### ב. שנים 2021 ו-2022

**שלב 1: שנת 2021**

שווי השירות (180,000) גבוה מהמזומן (110,000). ההכנסה היא 180,000 ש"ח. ההפרש 70,000 = 110,000 - 180,000 ש"ח הוא סכום שהלקוחות עדיין חייבים לחברה, ולכן הוא אינו מקטין את ההכנסה.

**שלב 2: שנת 2022**

המזומן (150,000) גבוה משווי השירות (90,000). ההכנסה היא 90,000 ש"ח. ההפרש 60,000 = 90,000 - 150,000 ש"ח הוא כסף שהתקבל על חשבון חובות קודמים, ולכן הוא אינו מגדיל את ההכנסה.

**שלב 3: בדיקת הגיון**

בסוף 2021 חבו הלקוחות 70,000 ש"ח. ב-2022 נגבו 60,000 ש"ח מעבר לשירות של אותה שנה, והחוב ירד ל-10,000 = 60,000 - 70,000 ש"ח.

**ב-2021 הוכרו 180,000 ש"ח הכנסה, וב-2022 הוכרו 90,000 ש"ח. בשתי השנים ההכנסה נקבעת לפי השירות שסופק ולא לפי המזומן.**

## פתרון 1.3: חברת "גל בלומנפלד נקניקים" בע"מ: סך ההכנסות

**מה נתון:** שלושה לקוחות ב-2023: שווי השירות ומה שנגבה מכל אחד. **מה נדרש:** (א) סך ההכנסה, (ב) סך המזומן והסבר מדוע הוא אינו ההכנסה.

### א. סך ההכנסה ב-2023

**שלב 1: מה נכלל בהכנסה**

הכנסה היא שווי השירות שסופק. לכן מחברים את שווי השירות לכל שלושת הלקוחות, בלי קשר למה שנגבה.

**שלב 2: החישוב**

| לקוח | שווי שירות שסופק | מזומן שנגבה | ההפרש |
|---|---|---|---|
| ד"ר שי צבאן | 85,000 | 52,000 | 33,000 |
| רו"ח ולא סאיג | 45,000 | 38,000 | 7,000 |
| רו"ח אביב רופל | 30,000 | 30,000 | 0 |
| **סך הכול** | **160,000** | **120,000** | **40,000** |

סך ההכנסה: 85,000 + 45,000 + 30,000 = 160,000

**סך ההכנסה בדוח רווח והפסד לשנת 2023 הוא 160,000 ש"ח.**

### ב. סך המזומן שנגבה

**שלב 1: החישוב**

סך המזומן: 52,000 + 38,000 + 30,000 = 120,000

**שלב 2: מדוע המזומן אינו ההכנסה**

ההכנסה נמדדת לפי השירות שסופק (160,000), והמזומן נמדד לפי מה שהתקבל בפועל (120,000).

ההפרש 40,000 = 120,000 - 160,000 ש"ח הוא חוב של שני הלקוחות לחברה (33,000 + 7,000 = 40,000).

**נגבו 120,000 ש"ח. הסכום נמוך מההכנסה (160,000) כי 40,000 ש"ח טרם נגבו, אך השירות כבר סופק ולכן הוא הכנסה.**

## פתרון 1.4: חברת "הנקניק המעופף" בע"מ: הסכם תחזוקה לשלוש שנים

**מה נתון:** הסכם תחזוקה ל-3 שנים (1.1.2023 עד 31.12.2025) בעלות כוללת 180,000 ש"ח. **מה נדרש:** ההוצאה בכל שנה בשלושה תרחישי תשלום, ובתרחיש ב גם המזומן בכל שנה.

### א. תשלום מלא בחתימה

**שלב 1: קובעים כמה שירות נצרך כל שנה**

ההסכם נמשך 3 שנים שלמות, ואין נתון על צריכה לא שווה. ברירת המחדל היא לחלק את התמורה במספר השנים.

שווי השירות השנתי: 180,000 ÷ 3 = 60,000

**שלב 2: כותבים את ההוצאה בכל שנה**

| שנה | שירות שנצרך | מזומן ששולם | ההוצאה בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|---|
| 2023 | 60,000 | 180,000 | **60,000** |
| 2024 | 60,000 | 0 | **60,000** |
| 2025 | 60,000 | 0 | **60,000** |

**ההוצאה היא 60,000 ש"ח בכל אחת מהשנים 2023, 2024 ו-2025.**

גם אם כל הסכום שולם ב-2023, ההוצאה בשנה הראשונה אינה 180,000. שני שלישים מהסכום שולמו על שירות שייצרך רק בשנים הבאות.

### ב. תשלום מלא רק בסיום ההסכם

**שלב 1: מה משתנה**

השינוי היחיד לעומת סעיף א הוא מועד התשלום. שווי השירות שנצרך בכל שנה זהה, ולכן גם ההוצאה זהה.

**שלב 2: ההוצאה והמזומן בכל שנה**

| שנה | שירות שנצרך | מזומן ששולם | ההוצאה בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|---|
| 2023 | 60,000 | 0 | **60,000** |
| 2024 | 60,000 | 0 | **60,000** |
| 2025 | 60,000 | 180,000 | **60,000** |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

ב-2023 ו-2024 נצרך שירות ולא שולם, ולכן החברה חבה למוסך. החוב בסוף 2023 הוא 60,000, בסוף 2024 הוא 60,000 + 60,000 = 120,000, ובסוף 2025 הוא 120,000 + 60,000 - 180,000 = 0.

**ההוצאה היא 60,000 ש״ח בכל שנה. המזומן שישולם: 0 ב-2023, 0 ב-2024 ו-180,000 ש״ח ב-2025.**

### ג. תשלום מלא בחתימה, צריכה של 50% / 25% / 25%

**שלב 1: למה לא מחלקים ב-3**

בסעיף זה נתון מפורשות כמה מהשירות נצרך בכל שנה. לכן לא מחלקים ב-3, אלא מכפילים את התמורה באחוזים.

**שלב 2: מחשבים את הצריכה בכל שנה**

2023: 50% × 180,000 = 90,000

2024: 25% × 180,000 = 45,000

2025: 25% × 180,000 = 45,000

**שלב 3: בדיקה**

90,000 + 45,000 + 45,000 = 180,000. סך ההוצאות שווה לתמורה הכוללת.

**ההוצאה: 90,000 ב-2023, 45,000 ב-2024 ו-45,000 ב-2025 (ש״ח).**

## פתרון 1.5: חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״ בע״מ: פוליסות ביטוח לשנה

**מה נתון:** שתי פוליסות ביטוח לשנה כל אחת, ששולמו בתחילתן: א (24,000 ש״ח, 1.7.2023 עד 30.6.2024) ו-ב (30,000 ש״ח, 1.7.2024 עד 30.6.2025). דיווח על בסיס שנה קלנדרית. **מה נדרש:** (א) הוצאת הביטוח בכל פוליסה ובסך הכול בכל שנה, (ב) המזומן ששולם בכל שנה ומתי הוא שונה מההוצאה.

### א. הוצאות הביטוח לפי פוליסה ולפי שנה

**שלב 1: כמה חודשים משתייכים לכל שנה**

כל פוליסה נמשכת 12 חודשים שלמים, מ-1.7 עד 30.6. לכן חצי מהשירות נצרך בשנה שבה היא מתחילה (יולי עד דצמבר, 6 חודשים), והחצי השני נצרך בשנה שאחריה (ינואר עד יוני, 6 חודשים).

**שלב 2: מחשבים את הוצאת כל פוליסה**

פוליסה א, שווי חודש: 24,000 ÷ 12 = 2,000. בכל שנה: 2,000 × 6 = 12,000

פוליסה ב, שווי חודש: 30,000 ÷ 12 = 2,500. בכל שנה: 2,500 × 6 = 15,000

**שלב 3: טבלה לפי שנים**

| שנה | הוצאת פוליסה א | הוצאת פוליסה ב | סך הוצאות הביטוח |
|---|---|---|---|
| 2023 | 12,000 | 0 | **12,000** |
| 2024 | 12,000 | 15,000 | **27,000** |
| 2025 | 0 | 15,000 | **15,000** |
| **סך הכול** | **24,000** | **30,000** | **54,000** |

**שלב 4: בדיקת הגיון**

סך ההוצאות בשלוש השנים (54,000 = 15,000 + 27,000 + 12,000) שווה לסך הפרמיות (54,000 = 30,000 + 24,000). כל פרמיה הוכרה כהוצאה במלואה, אך פרוסה על התקופה שבה השירות נצרך.

**פוליסה א: 12,000 ב-2023 ו-12,000 ב-2024. פוליסה ב: 15,000 ב-2024 ו-15,000 ב-2025. סך הוצאות הביטוח: 12,000 ב-2023, 27,000 ב-2024 ו-15,000 ב-2025 (ש"ח).**

### ב. המזומן ששולם ומתי הוא שונה מההוצאה

**שלב 1: המזומן בכל שנה**

כל פרמיה שולמה בתשלום אחד, ביום תחילת הפוליסה. הפרמיה של פוליסה א שולמה ב-2023, והפרמיה של פוליסה ב שולמה ב-2024. ב-2025 לא שולם דבר.

**שלב 2: משווים להוצאה**

| שנה | מזומן ששולם | הוצאת ביטוח | ההפרש (מזומן פחות הוצאה) |
|---|---|---|---|
| 2023 | 24,000 | 12,000 | 12,000 |
| 2024 | 30,000 | 27,000 | 3,000 |
| 2025 | 0 | 15,000 | -15,000 |

**שלב 3: מדוע ההפרש קיים**

ההוצאה היא שווי הביטוח שנצרך באותה שנה, והמזומן נקבע לפי מועד התשלום. כל פרמיה שולמה בתחילת הפוליסה, ולכן חצי ממנה שולם מראש על שירות של השנה הבאה.

- ב-2023 שולמו 24,000 ש"ח, אך נצרכו רק 12,000. החצי השני של פוליסה א שולם מראש.
- ב-2024 שולמו 30,000 ש"ח, ונצרכו 27,000 = 15,000 + 12,000 ש"ח: סוף פוליסה א (שולמה ב-2023) וחצי מפוליסה ב.
- ב-2025 לא שולם דבר, ונצרכו 15,000 ש"ח: סוף פוליסה ב (שולמה ב-2024).

**שולמו 24,000 ב-2023, 30,000 ב-2024 ו-0 ב-2025 (ש"ח). הסכום שונה מהוצאת הביטוח בכל שלוש השנים, כי הוצאה נקבעת לפי השירות שנצרך ולא לפי מועד התשלום.**

## פתרון 1.6: חברת "מעדני הכרמל" בע"מ: מבנה הדוח על המצב הכספי

**מה נתון:** יתרות מספרי "מעדני הכרמל" ליום 31.12.2024 (באלפי ש"ח), ללא יתרת העודפים. **מה נדרש:** (א) מיון וסיכום נכסים והתחייבויות, (ב) עודפים והון עצמי, (ג) הצגת הדוח והראיה שנכסים שווים להתחייבויות והון עצמי.

### א. מיון הנתונים לנכסים, התחייבויות והון עצמי

**שלב 1: מממיינים**

| קבוצה | חשבונות |
|---|---|
| נכסים | מזומן, מלאי, מכונות וציוד, מבנים, פקדונות בבנק |
| התחייבויות | הלוואה לזמן קצר, משכנתה (הלוואה לזמן ארוך) |
| הון עצמי | הון מניות ופרמיה, עודפים |

**שלב 2: מסכמים**

סך הנכסים: 120 + 80 + 300 + 250 + 150 = 900

סך ההתחייבויות: 140 + 260 = 400

**סך הנכסים 900 אלפי ש"ח, סך ההתחייבויות 400 אלפי ש"ח.**

### ב. יתרת העודפים וההון העצמי

**שלב 1: איזה כלל חל**

המשוואה החשבונאית: נכסים = התחייבויות + הון עצמי. לכן הון עצמי = נכסים פחות התחייבויות.

סך ההון העצמי: 900 - 400 = 500

**שלב 2: מפרקים את ההון העצמי**

ההון העצמי כולל הון מניות ופרמיה (300) ועודפים.

העודפים: 500 - 300 = 200

**סך ההון העצמי 500 אלפי ש"ח, מהם עודפים בסך 200 אלפי ש"ח.**

### ג. הצגת הדוח והראיה

**שלב 1: נכסים בצד אחד, התחייבויות והון עצמי בצד שני**

| נכסים | אלפי ש"ח | התחייבויות והון עצמי | אלפי ש"ח |
|---|---|---|---|
| מזומן | 120 | הלוואה לזמן קצר | 140 |
| מלאי | 80 | משכנתה (הלוואה לזמן ארוך) | 260 |
| מכונות וציוד | 300 | **סך ההתחייבויות** | **400** |
| מבנים | 250 | הון מניות ופרמיה | 300 |
| פקדונות בבנק | 150 | עודפים | 200 |
| | | **סך ההון העצמי** | **500** |
| **סך הנכסים** | **900** | **סך ההתחייבויות וההון העצמי** | **900** |

**שלב 2: בדיקה**

סך ההתחייבויות וההון העצמי: 400 + 500 = 900

**סך הנכסים (900) שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי (900).**

## פתרון 1.7: קבוצת "נקניקי אביב": המשוואה החשבונאית

**מה נתון:** נכסים, התחייבויות והון עצמי של ארבע חברות, ובכל חברה נתון אחד חסר (באלפי ש"ח).
**מה נדרש:** (א) השלמת הנתונים, (ב) עודפים בקמעונאות, (ג) מימון הנכסים בהפצה.

### א. השלמת הנתונים

**שלב 1: הכלל**

בכל חברה מתקיימת המשוואה: נכסים = התחייבויות + הון עצמי. כל נתון חסר מחושב מהשניים האחרים.

**שלב 2: החישוב**

ייצור, הון עצמי: 5,000 - 3,000 = 2,000
הפצה, נכסים: 4,800 + 2,700 = 7,500
קמעונאות, התחייבויות: 8,000 - 3,600 = 4,400
אריזה, הון עצמי: 6,400 - 4,000 = 2,400

| החברה | נכסים | התחייבויות | הון עצמי |
|---|---|---|---|
| ייצור | 5,000 | 3,000 | **2,000** |
| הפצה | **7,500** | 4,800 | 2,700 |
| קמעונאות | 8,000 | **4,400** | 3,600 |
| אריזה | 6,400 | 4,000 | **2,400** |

**חסרים: הון עצמי בייצור 2,000, נכסים בהפצה 7,500, התחייבויות בקמעונאות 4,400, הון עצמי באריזה 2,400.**

### ב. עודפים בקמעונאות

**שלב 1: הכלל**

ההון העצמי כולל הון מניות ועודפים.

עודפים: 3,600 - 2,000 = 1,600

**יתרת העודפים בקמעונאות היא 1,600 אלפי ש"ח.**

### ג. מימון הנכסים בהפצה

**שלב 1: הכלל**

לכל נכס יש מקור מימון: התחייבויות או הון עצמי. סך הנכסים בהפצה הוא 7,500.

**שלב 2: החישוב**

חלק ההתחייבויות: 4,800 ÷ 7,500 = 64%
חלק ההון העצמי: 2,700 ÷ 7,500 = 36%

**התחייבויות ממומנות 4,800 אלפי ש"ח (64%) מהנכסים, והון עצמי ממומן 2,700 אלפי ש"ח (36%).**
**יחד 4,800 + 2,700 = 7,500.**

## פתרון 1.8: חברת "אבטיחים בדרך" בע"מ: מיון חשבונות

**מה נתון:** רשימת 20 חשבונות של "אבטיחים בדרך" ופרטי שכר. **מה נדרש:** (א) מיון לחמש קבוצות, (ב) סיווג הנכסים, (ג) מדוע "לשלם" הוא התחייבות, (ד) הוצאות השכר וההתחייבות.

### א. מיון החשבונות

**שלב 1: שאלה לכל חשבון**

שואלים: האם הוא משקף הטבה צפויה להיכנס (נכס), הטבה צפויה לצאת (התחייבות), מקור מימון הוני (הון עצמי), פעילות שיצרה ערך השנה (הכנסה) או פעילות שצרכה ערך השנה (הוצאה).

**שלב 2: הטבלה**

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| קופת מזומנים | V | | | | |
| לקוחות | V | | | | |
| ספקים | | V | | | |
| הון מניות | | | V | | |
| מכירות | | | | V | |
| הוצאות שכר | | | | | V |
| משאבת מים (רכוש קבוע) | V | | | | |
| שכר לשלם | | V | | | |
| הלוואה מהבנק לזמן ארוך | | V | | | |
| שיקים לקבל | V | | | | |
| שיקים לפירעון | | V | | | |
| פטנט להשקיה | V | | | | |
| הוצאות ריבית | | | | | V |
| הכנסות ריבית | | | | V | |
| עודפים | | | V | | |
| נדל"ן להשקעה | V | | | | |
| הוצאות פרסום | | | | | V |
| זכיון לשיווק | V | | | | |
| חייבים שונים | V | | | | |
| הוצאות חשמל לשלם | | V | | | |

**נכסים (8): קופת מזומנים, לקוחות, משאבת מים, שיקים לקבל, פטנט, נדל"ן להשקעה, זכיון, חייבים שונים. התחייבויות (5): ספקים, שכר לשלם, הלוואה לזמן ארוך, שיקים לפירעון, הוצאות חשמל לשלם. הון עצמי (2): הון מניות, עודפים. הכנסות (2): מכירות, הכנסות ריבית. הוצאות (3): הוצאות שכר, הוצאות ריבית, הוצאות פרסום.**

שיקים לקבל הם נכס (כסף שמגיע לחברה), ושיקים לפירעון הם התחייבות (כסף שהחברה חייבת).

### ב. סיווג הנכסים

**שלב 1: מה מבדיל בין הנכסים**

רכוש מוחשי לא שוטף הוא פריט פיזי שישרת את החברה זמן רב: משאבת המים היא רכוש קבוע, ונדל"ן להשקעה הוא מבנה או קרקע שמושכרים או מוחזקים למכירה בעתיד. נכס בלתי מוחשי אינו פיזי: פטנט הוא ידע בבלעדיות החברה, וזיכיון הוא זכות להפעיל עסק תחת מותג.

**רכוש מוחשי לא שוטף: משאבת מים (רכוש קבוע) ונדל"ן להשקעה. נכסים בלתי מוחשיים: פטנט וזכיון.**

**ג. ״לשלם״ הוא התחייבות**

״שכר לשלם״ ו״הוצאות חשמל לשלם״ הם הסכום שהחברה עדיין חייבת על שירות שכבר נצרך. ההוצאה עצמה (שווי מה שנצרך) נרשמת ב״הוצאות שכר״ וב״הוצאות חשמל״, והמילה ״לשלם״ מסמנת את החלק שטרם הועבר, כלומר חוב.

**הם מבטאים סכום שהחברה חייבת לשלם בעתיד (יציאת הטבה צפויה), ולא שווי של שירות שנצרך, ולכן הם התחייבויות.**

**ד. הוצאות השכר וההתחייבות**

**<u>שלב 1: ההוצאה</u>**

העובדים הועסקו בכל 12 חודשי 2024, ולכן ההוצאה היא שווי כל חודשי השירות, גם אם חלק מהשכר טרם שולם.

הוצאות השכר: $5{,}000 \times 12 = 60{,}000$

**<u>שלב 2: ההתחייבות</u>**

שכר דצמבר טרם שולם. עבורו קיימת התחייבות בסך חודש אחד, והיא נקראת ״שכר לשלם״.

שכר שטרם שולם: $5{,}000 \times 1 = 5{,}000$

**הוצאות השכר ב-2024 הן 60,000 ש״ח. ההתחייבות היא 5,000 ש״ח, ושמה ״שכר לשלם״.**

## פתרון 1.9: חברת ״מזנוני הנקניק״ בע״מ: מיון כרטיסים והסברים

**מה נתון:** רשימת 24 כרטיסים של ״מזנוני הנקניק״ ומידע נוסף על פסל, זכיון, ספקים ושיקים. **מה נדרש:** (א) מיון, (ב) מדוע הפסל והזכיון נכסים, (ג) הבדלים בין זוגות חשבונות, (ד) סיווג הספקים והשיקים לפירעון.

## א. מיון הכרטיסים

**שלב 1: לפי חמש הקבוצות**

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| מזומן בקופה | V | | | | |
| עו"ש בנק | V | | | | |
| משיכת יתר | | V | | | |
| הלוואה לשנתיים | | V | | | |
| מכונות מילוי נקניקיות | V | | | | |
| מחשבים | V | | | | |
| מלאי נקניקיות לתום השנה | V | | | | |
| פסל נוי במשרד המנכ"ל | V | | | | |
| זכיונות | V | | | | |
| ספקים: ולא סאיג | | V | | | |
| ספקים שונים | | V | | | |
| חייבים שונים | V | | | | |
| זכאים שונים | | V | | | |
| שיקים לקבל | V | | | | |
| שיקים לפירעון | | V | | | |
| הון מניות ופרמיה | | | V | | |
| הכנסות משירות | | | | V | |
| רווח ממכירת מכונה | | | | V | |
| הוצאות ניקיון | | | | | V |
| הוצאות ניקיון לשלם | | V | | | |
| הוצאות טלפון | | | | | V |
| אחזקת רכב | | | | | V |
| הוצאות מסים על ההכנסה | | | | | V |
| מס הכנסה לשלם | | V | | | |

**נכסים (9): מזומן בקופה, עו"ש, מכונות מילוי, מחשבים, מלאי, פסל נוי, זכיונות, חייבים שונים, שיקים לקבל. התחייבויות (8): משיכת יתר, הלוואה לשנתיים, ספקים ולא סאיג, ספקים שונים, זכאים שונים, שיקים לפירעון, הוצאות ניקיון לשלם, מס הכנסה לשלם. הון עצמי (1): הון מניות ופרמיה. הכנסות (2): הכנסות משירות, רווח ממכירת מכונה. הוצאות (4): הוצאות ניקיון, הוצאות טלפון, אחזקת רכב, הוצאות מסים על ההכנסה.**

"רווח ממכירת מכונה" הוא הכנסה, כי "רווח" נחשב לנו כהכנסה. "אחזקת רכב" היא הוצאה על תיקונים וטיפולים.

## ב. הפסל והזכיון

**שלב 1: הפסל**

פסל הוא פריט בעל ערך שהחברה הייתה יכולה למכור, כמו כל פריט אמנות, גם אם הוצג לנוי בלבד. לכן הוא נכס בסך 40,000 ש"ח.

**שלב 2: הזכיון**

הזכיון הוא הזכות להפעיל דוכנים תחת מותג מוכר. הוא מאפשר לחברה למכור יותר בזכות המיתוג, ולכן צפויות ממנו הטבות כלכליות.

**הפסל הוא נכס כי הוא פריט בעל ערך שבבעלות החברה, גם אם הוא לנוי. הזכיון (30,000 ש"ח) הוא נכס בלתי מוחשי כי הוא מאפשר קבלת הטבות מהמותג.**

### ג. הבדלים בין זוגות חשבונות

**שלב 1: ניקיון**

"הוצאות ניקיון" הוא שווי שירותי הניקיון שנצרכו בשנה (הוצאה). "הוצאות ניקיון לשלם" הוא הסכום שטרם הועבר לחברת הניקיון (התחייבות).

**שלב 2: מס**

"הוצאות מסים על ההכנסה" הוא עלות המס של השנה (הוצאה). "מס הכנסה לשלם" הוא הסכום שהחברה חייבת לרשות המסים ועדיין לא שילמה (התחייבות).

**בכל זוג, החשבון בלי המילה "לשלם" הוא הוצאה (פעילות שנצרכה), והחשבון עם "לשלם" הוא התחייבות (חוב שטרם שולם).**

### ד. ספקים ושיקים לפירעון

**שלב 1: הספקים**

החוב לולא סאיג והחוב ליתר הספקים הם שני כרטיסים של אותה קבוצה: חוב של החברה לספקים על מה שכבר רכשה.

**שלב 2: שיקים לפירעון**

שיק לפירעון הוא שיק דחוי שהחברה נתנה ומועד פירעונו טרם הגיע. החברה תצטרך לשלם אותו בעתיד, ולכן צפויה יציאת הטבה.

**שני חשבונות הספקים הם התחייבויות. שיקים לפירעון שייכים להתחייבויות, כי זה כסף שהחברה חייבת לשלם.**

## פתרון 1.10: חברת "פסטיבל הנקניק" בע"מ: מיון יתרות והמשוואה החשבונאית

**מה נתון:** 28 חשבונות של "פסטיבל הנקניק" (באלפי ש"ח). אין מס, ויתרת העודפים כוללת את רווח השנה. **מה נדרש:** (א) מיון, (ב) סכומי הקבוצות והרווח הנקי, (ג) הון עצמי והמשוואה, (ד) שני הסברים.

## א. מיון החשבונות

**שלב 1: הטבלה**

נכתוב כל סכום בעמודת הקבוצה שלו, כדי שנוכל לסכם כל עמודה.

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| עו"ש בנק | 80 | | | | |
| מלאי לתום השנה | 45 | | | | |
| לקוחות | 60 | | | | |
| חייבים שונים | 25 | | | | |
| רכוש קבוע | 300 | | | | |
| נדל"ן להשקעה | 220 | | | | |
| פטנטים | 40 | | | | |
| זכיונות | 50 | | | | |
| תוכנות | 15 | | | | |
| ספקים | | 70 | | | |
| זכאים שונים | | 35 | | | |
| הלוואות לזמן קצר | | 100 | | | |
| הלוואות לזמן ארוך | | 200 | | | |
| הון מניות | | | 150 | | |
| עודפים (יתרת רווח) | | | 280 | | |
| הכנסות מהפקת הפסטיבל | | | | 600 | |
| הכנסות ריבית | | | | 12 | |
| רווח מניירות ערך | | | | 18 | |
| רווח מעליית שווי נדל"ן | | | | 30 | |
| הוצאות שכר | | | | | 300 |
| הוצאות טלפון | | | | | 22 |
| הוצאות ריבית | | | | | 14 |
| הוצאות אחזקה | | | | | 28 |
| הוצאות רכב | | | | | 30 |
| שכר טרחת עו"ד | | | | | 15 |
| עמלות בנק | | | | | 6 |
| הפסד מירידת ערך | | | | | 20 |
| דמי ניהול | | | | | 25 |

**נכסים (9): עו"ש, מלאי, לקוחות, חייבים, רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה, פטנטים, זכיונות, תוכנות. התחייבויות (4): ספקים, זכאים, שני סוגי ההלוואות. הון עצמי (2): הון מניות, עודפים. הכנסות (4): הפקת הפסטיבל, ריבית, רווח מניירות ערך, רווח מעליית שווי נדל"ן. הוצאות (9): שכר, טלפון, ריבית, אחזקה, רכב, שכר טרחת עו"ד, עמלות בנק, הפסד מירידת ערך, דמי ניהול.**

"רווח" נחשב לנו כהכנסה, ו"הפסד", "שכר טרחה", "עמלות" ו"דמי ניהול" נחשבים להוצאות.

## ב. סכומי הקבוצות והרווח הנקי

**שלב 1: מסכמים כל עמודה**

נכסים: $80 + 45 + 60 + 25 + 300 + 220 + 40 + 50 + 15 = 835$

התחייבויות: $70 + 35 + 100 + 200 = 405$

הכנסות: $600 + 12 + 18 + 30 = 660$

הוצאות: $300 + 22 + 14 + 28 + 30 + 15 + 6 + 20 + 25 = 460$

**שלב 2: הרווח הנקי**

רווח = הכנסות פחות הוצאות.

רווח נקי: 200 = 460 - 660

**נכסים 835, התחייבויות 405, הכנסות 660, הוצאות 460 ורווח נקי 200 אלפי ש"ח לשנת 2024.**

### ג. ההון העצמי והמשוואה

**שלב 1: סך ההון העצמי**

ההון העצמי כולל את הון המניות ואת העודפים, והעודפים כוללים את רווח השנה.

סך ההון העצמי: 430 = 280 + 150

**שלב 2: המשוואה החשבונאית**

סך ההתחייבויות וההון העצמי: 835 = 430 + 405

**ההון העצמי הוא 430 אלפי ש"ח. סך הנכסים (835) שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי: 835 = 430 + 405.**

### ד. שני הסברים

הון עצמי מספר מאין הגיע הכסף ולא כמה כסף יש. יתרה בעו"ש היא כסף שקיים בפועל בחשבון הבנק של החברה. הפסד מירידת ערך הוא קיטון בערך, והוא מקטין את הרווח בדיוק כמו הוצאה.

**עו"ש הוא נכס כי הוא כסף קיים שמניב הטבה, ולא מקור מימון. הפסד מירידת ערך הוא הוצאה כי הוא פעילות שצורכת ערך ומקטינה את הרווח.**

## פתרון 1.11: חברת "הנקניקייה הגדולה" בע"מ: מושגי יסוד

**מה נתון:** 11 תיאורים ו-11 שמות חשבונות. **מה נדרש:** (א) התאמה, (ב) מדוע מלאי הוא נכס, (ג) לקוחות מול חייבים, (ד) מדוע הון מניות אינו התחייבות.

### א. התאמת התיאורים לחשבונות

**שלב 1: לכל תיאור, שאלה אחת**

מחפשים מה מהותו של כל תיאור: פריט למכירה, חוב כלפי החברה מלקוח או מגורם אחר, חוב של החברה לספק או לגורם אחר, פריט מוחשי ארוך טווח, בניין מושכר, ידע ייחודי, זכות להפעיל מותג, השקעת בעלים או רווח מצטבר.

**<u>שלב 2: ההתאמה</u>**

| מספר | תיאור | החשבון |
|---|---|---|
| 1 | נקניקיות ארוזות למכירה | **מלאי** |
| 2 | חוב רשת קיוסקים שרכשה באשראי | **לקוחות** |
| 3 | החזר מס שרשות המסים חייבת לחברה | **חייבים** |
| 4 | חוב לספק הבשר על קניות שבוצעו | **ספקים** |
| 5 | ארנונה שהגיע מועד תשלומה ולא שולמה | **זכאים** |
| 6 | תנור עישון לשנים רבות | **רכוש קבוע** |
| 7 | בניין שהחברה משכירה לצד שלישי | **נדל"ן להשקעה** |
| 8 | ידע ייחודי להכנת נקניק שנרשם | **פטנט** |
| 9 | זכות להפעיל דוכנים בשם מותג | **זכיון** |
| 10 | כסף שהבעלים השקיעו תמורת מניות | **הון מניות** |
| 11 | סך הרווחים שהצטברו מיום ההקמה | **עודפים** |

**1 מלאי, 2 לקוחות, 3 חייבים, 4 ספקים, 5 זכאים, 6 רכוש קבוע, 7 נדל"ן להשקעה, 8 פטנט, 9 זכיון, 10 הון מניות, 11 עודפים.**

ההבדל בין 2 ל-3 הוא זהות החייב: רשת קיוסקים שקנתה מהחברה היא לקוח, ורשות המסים אינה לקוח. ההבדל בין 4 ל-5 הוא זהות הנושה: ספק של סחורה או שירות הוא "ספקים", וגורם אחר (עירייה, מס, עובדים) הוא "זכאים".

### ב. מדוע מלאי הוא נכס

המלאי מוחזק כדי למכור אותו, וממכירתו צפוי להיכנס כסף לחברה.

**מלאי הוא נכס כי צפויה מכירתו, ובעקבותיה תיווצר הטבה כלכלית (יגבה כסף).**

### ג. לקוחות מול חייבים

**<u>שלב 1: ההבדל</u>**

בשני החשבונות מדובר בחוב כלפי החברה. ב"לקוחות" החייב הוא לקוח שרכש מהחברה (קשרי מסחר רגילים, מכירה או מתן שירות). ב"חייבים" החייב הוא גורם אחר, כמו רשות המסים או עובד.

**<u>שלב 2: הקבוצה</u>**

בשניהם צפויה גבייה של כסף בעתיד.

**לקוחות הם חוב של לקוחות שקנו מהחברה, וחייבים הם חוב של גורם אחר. שניהם נכסים.**

### ד. מדוע הון מניות אינו התחייבות

השקעת בעלים אינה יוצרת מחויבות של החברה להחזיר את הכסף, בשונה מהלוואה. לכן היא מקור מימון הוני.

**הבעלים הכניסו כסף, אך החברה אינה חייבת להחזירו, ולכן הון מניות הוא הון עצמי ולא התחייבות.**

## פתרון 1.12: חברת "נקניקיות הגליל" בע"מ: ספקים, תשלומים והוצאות

**מה נתון:** ארבעה ספקים, שווי שירות שנצרך ומזומן ששולם בשנת 2024. בתחילת השנה לא היה חוב.
**מה נדרש:** (א) ההוצאה לפי ספק ובסך הכול, (ב) יתרת הספקים, (ג) באיזו קבוצה היא מופיעה ולמה היא אינה ההוצאה.

### א. ההוצאה

**שלב 1: הכלל**

הוצאה היא שווי מה שנצרך. לכן ההוצאה מכל ספק היא עמודת "שווי שירות שנצרך".

**שלב 2: הסיכום**

סך ההוצאות: 100,000 + 150,000 + 60,000 + 90,000 = 400,000

**ההוצאה: אריזה 100,000, משלוחים 150,000, חשמל 60,000, ניקיון 90,000. סך ההוצאות 400,000 ש"ח.**

### ב. יתרת הספקים

**שלב 1: הכלל**

יתרת הספקים היא החוב שטרם שולם, כלומר שווי השירות שנצרך פחות המזומן ששולם. בתחילת השנה לא היה חוב.

**שלב 2: החישוב**

אריזה: 100,000 - 80,000 = 20,000
משלוחים: 150,000 - 130,000 = 20,000
חשמל: 60,000 - 45,000 = 15,000
ניקיון: 90,000 - 90,000 = 0

| הספק | שווי שירות שנצרך | מזומן ששולם | יתרת ספקים |
|---|---|---|---|
| אריזה | 100,000 | 80,000 | 20,000 |
| משלוחים | 150,000 | 130,000 | 20,000 |
| חשמל | 60,000 | 45,000 | 15,000 |
| ניקיון | 90,000 | 90,000 | 0 |
| **סך הכול** | **400,000** | **345,000** | **55,000** |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

היתרה הכוללת: 55,000 = 0 + 15,000 + 20,000 + 20,000. לפי הסכומים הכוללים:
400,000 - 345,000 = 55,000

**יתרת הספקים בתום 2024: אריזה 20,000, משלוחים 20,000, חשמל 15,000, ניקיון 0. סך היתרה 55,000 ש"ח.**

### ג. הקבוצה בתוך המשוואה

**שלב 1: הקבוצה**

יתרת הספקים היא חוב של החברה, כלומר יציאת הטבה צפויה.

**<u>שלב 2: מדוע היא אינה ההוצאה</u>**

ההוצאה (400,000) משקפת את כל מה שנצרך בשנה. היתרה (55,000) היא רק החלק שטרם שולם בתום השנה.

**יתרת הספקים מופיעה בהתחייבויות. היא אינה ההוצאה, כי ההוצאה היא שווי מה שנצרך (400,000 ש״ח) והיתרה היא רק מה שטרם שולם (55,000 ש״ח).**

## פתרון 1.13: חברת ״נקניקיות הנדסיות״ בע״מ: מיון והמשוואה החשבונאית

**מה נתון:** יתרות מספרי ״נקניקיות הנדסיות״ ליום 31.12.2024 ולשנת 2024 (באלפי ש״ח), ללא יתרת העודפים. אין מס ולא נותר מלאי. **מה נדרש:** (א) מיון, (ב) יתרת העודפים, (ג) רווח נקי והון עצמי.

## א. מיון החשבונות

**<u>שלב 1: הטבלה</u>**

נכתוב כל סכום בעמודת הקבוצה שלו.

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| קופת מזומנים | 12 | | | | |
| עו"ש בנק | 48 | | | | |
| שיקים לקבל | 30 | | | | |
| לקוחות | 140 | | | | |
| חייבים | 20 | | | | |
| פקדון בבנק לזמן קצר | 40 | | | | |
| מכונות | 400 | | | | |
| כלי רכב | 90 | | | | |
| פטנט | 70 | | | | |
| מותג | 30 | | | | |
| ספקים | | 90 | | | |
| זכאים | | 35 | | | |
| שיקים לפירעון | | 15 | | | |
| משיכת יתר | | 25 | | | |
| הלוואה לזמן קצר | | 50 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | | 200 | | | |
| הון מניות | | | 150 | | |
| עודפים 31.12.2024 | | | ? | | |
| מכירות | | | | 900 | |
| הכנסות משירות | | | | 60 | |
| הכנסות ריבית | | | | 10 | |
| עלות המכירות | | | | | 480 |
| הוצאות שכר | | | | | 220 |
| שכר דירה | | | | | 90 |
| הוצאות חשמל | | | | | 40 |
| הוצאות ריבית | | | | | 20 |
| עמלות בנק | | | | | 5 |
| הוצאות פרסום | | | | | 25 |

**נכסים (10): קופה, עו"ש, שיקים לקבל, לקוחות, חייבים, פקדון, מכונות, כלי רכב, פטנט, מותג.**
**התחייבויות (6): ספקים, זכאים, שיקים לפירעון, משיכת יתר, שתי ההלוואות. הון עצמי (2): הון מניות, עודפים. הכנסות (3): מכירות, הכנסות משירות, הכנסות ריבית. הוצאות (7): עלות המכירות, שכר, שכר דירה, חשמל, ריבית, עמלות בנק, פרסום.**

"שכר דירה" ללא תוספת הוא הוצאה (שכר דירה ששילמה החברה). הוא יהיה הכנסה רק כשכתוב "הכנסות שכר דירה". "משיכת יתר" היא התחייבות (מינוס בבנק).

## ב. יתרת העודפים

**<u>שלב 1: מסכמים נכסים והתחייבויות</u>**

נכסים: 12 + 48 + 30 + 140 + 20 + 40 + 400 + 90 + 70 + 30 = 880

התחייבויות: 90 + 35 + 15 + 25 + 50 + 200 = 415

**<u>שלב 2: ההון העצמי והעודפים</u>**

הון עצמי = נכסים פחות התחייבויות, וההון העצמי כולל הון מניות ועודפים.

סך ההון העצמי: 880 - 415 = 465

עודפים: 465 - 150 = 315

**יתרת העודפים ליום 31.12.2024 היא 315 אלפי ש"ח.**

### ג. רווח נקי והון עצמי

**<u>שלב 1: הרווח הנקי</u>**

הכנסות: 900 + 60 + 10 = 970

הוצאות: 480 + 220 + 90 + 40 + 20 + 5 + 25 = 880

רווח נקי: 970 - 880 = 90

**<u>שלב 2: ההון העצמי ובדיקה</u>**

סך ההון העצמי: 150 + 315 = 465

בדיקה: 415 + 465 = 880

**הרווח הנקי לשנת 2024 הוא 90 אלפי ש"ח. סך ההון העצמי ליום 31.12.2024 הוא 465 אלפי ש"ח, וסך הנכסים (880) שווה להתחייבויות והון עצמי: 415 + 465 = 880.**

פתרונות שיעור 2 מתוך 13

# עלות המכר, רווח גולמי ומבנה הדוחות הכספיים

מכירות נטו, קניות נטו, עלות המכר, דוח רווח והפסד, הדוח על המצב הכספי וחילוץ עודפים

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- מכירות נטו = מכירות ברוטו פחות החזרות מלקוחות פחות הנחות מסחריות ללקוחות.
- קניות נטו = קניות ברוטו + הובלה למחסן פחות החזרות לספקים פחות הנחות מסחריות מספקים.
- עלות המכר = מלאי פתיחה + קניות נטו פחות מלאי סגירה. רווח גולמי = מכירות נטו פחות עלות המכר.
- הנחת מזומן ללקוחות היא הוצאת מימון, והנחת מזומן מספקים היא הכנסת מימון. הובלה ללקוחות היא הוצאת מכירה ושיווק. רווח הון ממכירת רכוש קבוע הוא הכנסה אחרת.
- מבנה דוח רווח והפסד: מכירות, עלות המכר, רווח גולמי, הוצאות מכירה ושיווק, הוצאות הנהלה וכלליות, הוצאות או הכנסות אחרות, רווח תפעולי, הוצאות מימון, הכנסות מימון, רווח נקי (אחרי מסים על ההכנסה). שורה בסך אפס לא מציגים.
- הדוח על המצב הכספי: נכסים שוטפים ולא שוטפים מול התחייבויות שוטפות, לא שוטפות והון עצמי. לקוחות = לקוחות + שיקים לקבל פחות הלח״מ. רכוש קבוע = עלות פחות פחת נצבר. אשראי לזמן קצר = הלוואות לזמן קצר + משיכת יתר. ספקים = ספקים + שיקים לפירעון.
- חילוץ עודפים פתיחה: הוצאות + נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + הכנסות. הון עצמי בסוף שנה = נכסים פחות התחייבויות = הון ב-1.1 + רווח נקי.

## פתרון 2.1: חברת ״הנקניקייה המהירה״ בע״מ: מכירות נטו, קניות נטו ורווח גולמי

**מה נתון:** נתוני מכירות, קניות ומלאי של ״הנקניקייה המהירה״ לשנת 2024 (בש״ח), וחלקם אינם נדרשים. **מה נדרש:** (א) מכירות נטו וקניות נטו, (ב) עלות המכר ורווח גולמי, (ג) לאיזה סעיף שייכים ארבעה פריטים ומדוע הם אינם משפיעים על הרווח הגולמי.

### א. מכירות נטו וקניות נטו

**<u>שלב 1: אילו כללים חלים</u>**

מכירות נטו הן מכירות ברוטו בניכוי החזרות מלקוחות והנחות מסחריות ללקוחות. קניות נטו הן קניות ברוטו בתוספת הובלה למחסן ובניכוי החזרות לספקים והנחות מסחריות מספקים.

**שלב 2: אילו נתונים נכנסים לחישוב**

| סעיף | נכנס לחישוב? |
|---|---|
| מכירות ברוטו, החזרות מלקוחות, הנחות מסחריות ללקוחות | מכירות נטו |
| קניות ברוטו, הובלה למחסן, החזרות לספקים, הנחות מסחריות מספקים | קניות נטו |
| מלאי פתיחה ומלאי סגירה | עלות המכר (סעיף ב) |
| הנחות מזומן (ללקוחות ומספקים), הובלה ללקוחות, רווח הון | לא נכנסים (סעיף ג) |

**שלב 3: מכירות נטו**

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מכירות ברוטו | 1,500,000 |
| החזרות מלקוחות | -60,000 |
| הנחות מסחריות ללקוחות | -40,000 |
| **מכירות נטו** | **1,400,000** |

מכירות נטו: 1,500,000 - 60,000 - 40,000 = 1,400,000

**שלב 4: קניות נטו**

| סעיף | סכום |
|---|---|
| קניות ברוטו | 900,000 |
| הובלה למחסן | 35,000 |
| החזרות לספקים | -25,000 |
| הנחות מסחריות מספקים | -30,000 |
| **קניות נטו** | **880,000** |

קניות נטו: 900,000 + 35,000 - 25,000 - 30,000 = 880,000

**מכירות נטו 1,400,000 ש"ח וקניות נטו 880,000 ש"ח.**

**ב. עלות המכר ורווח גולמי**

**שלב 1: עלות המכר**

עלות המכר = מלאי פתיחה + קניות נטו פחות מלאי סגירה.

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מלאי פתיחה | 120,000 |
| קניות נטו | 880,000 |
| מלאי סגירה | -140,000 |
| **עלות המכר** | **860,000** |

עלות המכר: 120,000 + 880,000 - 140,000 = 860,000

**שלב 2: רווח גולמי**

רווח גולמי: 1,400,000 - 860,000 = 540,000

**עלות המכר 860,000 ש"ח ורווח גולמי 540,000 ש"ח.**

### ג. פריטים שאינם בחישוב

**שלב 1: הסיווג**

| פריט | סכום | הסעיף בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|
| הנחות מזומן ללקוחות | 15,000 | הוצאות מימון |
| הנחות מזומן מספקים | 10,000 | הכנסות מימון |
| הובלה ללקוחות | 22,000 | הוצאות מכירה ושיווק |
| רווח הון ממכירת מבנה ההנהלה | 150,000 | הכנסות אחרות |

הנחת מזומן ללקוח היא תשלום ללקוח על הקדמת התשלום, כמו ריבית ששילמנו, ולכן היא הוצאת מימון. הנחת מזומן מספק היא כמו ריבית שקיבלנו, ולכן היא הכנסת מימון. הובלה ללקוחות היא עלות הפצה, ולכן היא הוצאת מכירה ושיווק. רווח ממכירת מבנה הוא הכנסה חריגה שאינה מליבת העסק.

**שלב 2: מדוע אינם משפיעים על הרווח הגולמי**

הרווח הגולמי הוא מכירות נטו פחות עלות המכר, וביניהם בלבד. ארבעת הפריטים שייכים לסעיפים שמופיעים בדוח אחרי הרווח הגולמי.

**הנחות מזומן ללקוחות: הוצאות מימון. הנחות מזומן מספקים: הכנסות מימון. הובלה ללקוחות: הוצאות מכירה ושיווק. רווח הון: הכנסות אחרות. כולם מתחת לרווח הגולמי, ולכן אינם משפיעים עליו.**

טעות נפוצה: לנכות הנחת מזומן ללקוח ממכירות. רק הנחה מסחרית מקטינה את המכירות.

## פתרון 2.2: חברת "נקניקי הפינה" בע"מ: עריכת דוח רווח והפסד

**מה נתון:** נתוני "נקניקי הפינה" לשנת 2024 (באלפי ש"ח), אין מסים. **מה נדרש:** (א) דוח רווח והפסד מלא, (ב) רווח תפעולי והסבר על רווח ההון, (ג) ביאורים להרכב הוצאות המכירה והשיווק וההנהלה והכלליות.

### א. דוח רווח והפסד

**שלב 1: מכירות נטו, קניות נטו ועלות המכר**

המכירות ועלות המכר אינן נתונות, ולכן בונים אותן מהרכיבים.

מכירות נטו: 2,000 - 100 - 60 = 1,840

קניות נטו: 1,100 + 40 - 30 = 1,110

עלות המכר: 150 + 1,110 - 210 = 1,050

רווח גולמי: 1,840 - 1,050 = 790

**שלב 2: מסווגים את יתר הפריטים לסעיפים**

| הסעיף | הפריטים |
|---|---|
| הוצאות מכירה ושיווק | עמלות סוכני מכירות 45, שכר עובדי מכירות 120, הוצאות פרסום 80 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | שכר עובדי הנהלה 200, שכר דירה למשרדים 70, הוצאות חשמל במשרדים 40 |
| הכנסות אחרות | רווח הון ממכירת ציוד 15 |
| הוצאות מימון | הוצאות ריבית 55 |
| הכנסות מימון | הכנסות ריבית 20 |

**שלב 3: הדוח**

| סעיף | באלפי ש"ח |
|---|---|
| מכירות נטו | 1,840 |
| עלות המכר | -1,050 |
| **רווח גולמי** | **790** |
| הוצאות מכירה ושיווק | -245 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | -310 |
| הכנסות אחרות | 15 |
| **רווח תפעולי** | **250** |
| הוצאות מימון | -55 |
| הכנסות מימון | 20 |
| **רווח נקי** | **215** |

אין מסים על ההכנסה, ולכן אין שורת מסים, והרווח לפני מסים זהה לרווח הנקי.

רווח תפעולי: 790 - 245 - 310 + 15 = 250

רווח נקי: 250 - 55 + 20 = 215

**הרווח הגולמי 790, הרווח התפעולי 250 והרווח הנקי 215 אלפי ש"ח.**

### ב. רווח תפעולי ורווח הון

**שלב 1: הרווח התפעולי**

הרווח התפעולי הוא הרווח הגולמי בניכוי הוצאות המכירה והשיווק וההנהלה והכלליות, ובתוספת ההכנסות האחרות. הוא 250 אלפי ש"ח, לפני סעיפי המימון.

**שלב 2: רווח ההון**

רווח ההון ממכירת ציוד הוצג בהכנסות אחרות. סעיף המכירות כולל רק את מכירת המוצרים העיקריים שהחברה מוכרת בשוטף, ומכירת ציוד היא פעילות חריגה שאינה מליבת העסק.

**הרווח התפעולי הוא 250 אלפי ש"ח. רווח ההון (15) הוצג בהכנסות אחרות, ולא במכירות, כי אינו נובע ממכירת המוצרים העיקריים.**

### ג. ביאורים להרכב ההוצאות

**שלב 1: הוצאות מכירה ושיווק**

כל העלויות הקשורות בפרסום המוצר, בהפצתו ובשיווקו.

| הוצאות מכירה ושיווק | באלפי ש"ח |
|---|---|
| עמלות סוכני מכירות | 45 |
| שכר עובדי מכירות | 120 |
| הוצאות פרסום | 80 |
| **סך הכול** | **245** |

**שלב 2: הוצאות הנהלה וכלליות**

ברירת המחדל לכל ההוצאות שאינן עלות המכר, מכירה ושיווק או מימון.

| הוצאות הנהלה וכלליות | באלפי ש"ח |
|---|---|
| שכר עובדי הנהלה | 200 |
| שכר דירה למשרדים | 70 |
| הוצאות חשמל במשרדים | 40 |
| **סך הכול** | **310** |

245 = 80 + 120 + 45 ו-310 = 40 + 70 + 200

**הוצאות מכירה ושיווק 245 אלפי ש"ח, והוצאות הנהלה וכלליות 310 אלפי ש"ח, בהתאם לטבלאות.**

## פתרון 2.3: חברת "מעשנת הגליל" בע"מ: חילוץ עודפים ועריכת הדוח על המצב הכספי

**מה נתון:** יתרות "מעשנת הגליל" ליום 31.12.2024 (באלפי ש"ח), ללא יתרת העודפים. **מה נדרש:** (א) עודפים, (ב) הדוח על המצב הכספי, (ג) סעיף הלקוחות והרכבו.

### א. חילוץ העודפים

**שלב 1: מסכמים נכסים והתחייבויות**

אין בטבלה הכנסות והוצאות, ולכן העודפים הם כל מה שנותר מההון העצמי. הפחת הנצבר והלח"מ מקטינים נכסים, ולכן נכנסים בסימן שלילי.

נכסים: 1,450 = 60 + 300 - 900 + 210 + 30 - 20 + 50 + 400 + 120

התחייבויות: 760 = 300 + 90 + 40 + 250 + 80

**שלב 2: ההון העצמי והעודפים**

נכסים = התחייבויות + הון עצמי.

סך ההון העצמי: 690 = 760 - 1,450

עודפים: 390 = 100 - 200 - 690

**יתרת העודפים ליום 31.12.2024 היא 390 אלפי ש"ח.**

### ב. הדוח על המצב הכספי

**שלב 1: מחלקים לשוטף ולא שוטף**

נכסים והתחייבויות שוטפים הם כאלה שפרק הזמן לשימוש או לפירעון שלהם הוא עד שנה.

- שוטפים: מזומן, לקוחות, שיקים לקבל, חייבים, מלאי. אשראי בנקאי לזמן קצר, ספקים, שיקים לפירעון, זכאים אחרים.
- לא שוטפים: רכוש קבוע, פטנטים (בלתי מוחשי). הלוואה לזמן ארוך.

**שלב 2: מאחדים חשבונות בעלי מהות דומה**

לקוחות כוללים גם שיקים לקבל וניכוי הלח"מ, והרכוש הקבוע מוצג בניכוי הפחת הנצבר. ספקים כוללים גם את השיקים לפירעון.

לקוחות: 400 + 50 - 20 = 430

רכוש קבוע: 900 - 300 = 600

ספקים: 250 + 40 = 290

**שלב 3: הדוח**

| נכסים | אלפי ש"ח | התחייבויות והון עצמי | אלפי ש"ח |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 120 | אשראי לזמן קצר | 80 |
| לקוחות | 430 | ספקים | 290 |
| חייבים | 30 | זכאים אחרים | 90 |
| מלאי | 210 | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **460** |
| **סך הנכסים השוטפים** | **790** | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| **נכסים לא שוטפים** | | הלוואה לזמן ארוך | 300 |
| רכוש קבוע | 600 | **סך ההתחייבויות הלא שוטפות** | **300** |
| נכסים בלתי מוחשיים | 60 | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **660** | הון מניות | 200 |
| | | פרמיה על מניות | 100 |
| | | עודפים | 390 |
| | | **סך ההון העצמי** | **690** |
| **סך הנכסים** | **1,450** | **סך ההתחייבויות וההון העצמי** | **1,450** |

**שלב 4: בדיקה**

סך ההתחייבויות וההון העצמי: 460 + 300 + 690 = 1,450

**סך הנכסים 1,450 שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי 1,450 אלפי ש"ח.**

### ג. סעיף הלקוחות

סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי כולל את הלקוחות ברוטו, בתוספת שיקים לקבל (גם הם חוב של לקוחות כל עוד לא נפרעו), ובניכוי הפרשה לחובות מסופקים (הלח"מ), חוב שגבייתו מוטלת בספק.

| רכיב | אלפי ש"ח |
|---|---|
| לקוחות (ברוטו) | 400 |
| שיקים לקבל | 50 |
| הלח"מ | -20 |
| **לקוחות (נטו)** | **430** |

**הלקוחות במאזן הם 430 אלפי ש"ח: 400 + 50 - 20 = 430.**

## פתרון 2.4: חברת "סוכנות הנקניק" בע"מ: סיווג יתרות ועריכת דוחות

**מה נתון:** יתרות "סוכנות הנקניק" ליום 31.12.2024 ולשנה שנסתיימה בו (בש"ח), ללא יתרת העודפים. עלות המכירות נתונה, אין מסים, לא הונפקו מניות ולא חולק דיבידנד. **מה נדרש:** (א) מיון עם סעיף בדוח רווח והפסד, (ב) עודפים ב-1.1.2024, (ג) שני הדוחות, (ד) ההון העצמי בשתי דרכים.

## א. מיון הכרטיסים

**<u>שלב 1: שאלה לכל כרטיס</u>**

קובעים לאיזו קבוצה שייך כל כרטיס, וכותבים את הסכום בעמודה שלו. פחת נצבר מקטין נכסים ולכן נרשם בסימן שלילי. לגבי הכנסות והוצאות מציינים גם את הסעיף בדוח רווח והפסד: הוצאות רכב שייכות להנהלה וכלליות לפי הנתון, ועמלות בנק וריבית הן מימון.

**<u>שלב 2: הטבלה</u>**

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות | סעיף בדוח |
|---|---|---|---|---|---|---|
| קופה, סניף מכירות | 30,000 | | | | | |
| קופה, הנהלה | 45,000 | | | | | |
| לקוחות | 25,000 | | | | | |
| שיקים לקבל | 9,000 | | | | | |
| מחשבים | 90,000 | | | | | |
| ציוד | 1,100,000 | | | | | |
| פחת נצבר ציוד | -250,000 | | | | | |
| ריהוט משרד המנכ"ל | 120,000 | | | | | |
| פטנטים | 80,000 | | | | | |
| זכיונות | 60,000 | | | | | |
| הלוואות לזמן קצר | | 90,000 | | | | |
| משיכת יתר | | 35,000 | | | | |
| ספקים | | 80,000 | | | | |
| שיקים לפירעון | | 6,000 | | | | |
| זכאים אחרים | | 29,000 | | | | |
| הלוואות לזמן ארוך | | 150,000 | | | | |
| הון מניות | | | 300,000 | | | |
| עודפים 1.1.2024 | | | ? | | | |
| מכירות | | | | 1,000,000 | | מכירות |
| עלות המכירות | | | | | 560,000 | עלות המכירות |
| הכנסות ריבית | | | | 18,000 | | הכנסות מימון |
| רווח הון ממכירת רכוש קבוע | | | | 12,000 | | הכנסות אחרות |
| הוצאות פרסום | | | | | 35,000 | מכירה ושיווק |
| עמלות סוכני מכירות | | | | | 20,000 | מכירה ושיווק |
| שכר עובדי מכירות | | | | | 95,000 | מכירה ושיווק |
| הוצאות טלפון | | | | | 14,000 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות חשמל | | | | | 38,000 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות רכב | | | | | 26,000 | הנהלה וכלליות |
| שכר עובדי הנהלה | | | | | 140,000 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות ארנונה | | | | | 12,000 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות ריבית | | | | | 14,000 | הוצאות מימון |
| עמלות בנק | | | | | 2,000 | הוצאות מימון |
| **סה"כ** | **1,309,000** | **390,000** | **300,000** | **1,030,000** | **956,000** | |

**שלב 3: בדיקת הטבלה**

בעמודת ההון העצמי מסוכם הון המניות בלבד, כי העודפים ב-1.1 עדיין אינם ידועים. סכומי העמודות: נכסים 1,309,000, התחייבויות 390,000, הכנסות 1,030,000 (מכירות 1,000,000, ריבית 18,000, רווח הון 12,000) והוצאות 956,000.

**המיון מופיע בטבלה. סך הנכסים 1,309,000, ההתחייבויות 390,000, ההכנסות 1,030,000 וההוצאות 956,000 ש"ח.**

## ב. חילוץ העודפים ב-1.1.2024

**שלב 1: המשוואה**

ההון העצמי בסוף השנה כולל את ההון ב-1.1 ואת רווח השנה (הכנסות פחות הוצאות), כי לא הונפקו מניות ולא חולק דיבידנד. נעביר את ההוצאות לאגף של הנכסים ונקבל: הוצאות + נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + הכנסות. ההון ב-1.1 הוא הון המניות (300,000) ועוד העודפים x.

**שלב 2: מציבים**

המשוואה: 956,000 + 1,309,000 = 390,000 + 300,000 + x + 1,030,000

הוצאות ונכסים: 956,000 + 1,309,000 = 2,265,000

התחייבויות, הון מניות והכנסות (בלי x): 390,000 + 300,000 + 1,030,000 = 1,720,000

העודפים: x = 2,265,000 - 1,720,000 = 545,000

**העודפים ליום 1.1.2024 הם 545,000 ש"ח.**

## ג. הדוחות הכספיים

**שלב 1: דוח רווח והפסד, חישוב הסעיפים**

מכירה ושיווק: 35,000 + 20,000 + 95,000 = 150,000

הנהלה וכלליות: 14,000 + 38,000 + 26,000 + 140,000 + 12,000 = 230,000

הוצאות מימון: 14,000 + 2,000 = 16,000

**שלב 2: דוח רווח והפסד**

| סעיף | ש"ח |
|---|---|
| מכירות | 1,000,000 |
| עלות המכירות | -560,000 |
| **רווח גולמי** | **440,000** |
| הוצאות מכירה ושיווק | -150,000 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | -230,000 |
| הכנסות אחרות | 12,000 |
| **רווח תפעולי** | **72,000** |
| הוצאות מימון | -16,000 |
| הכנסות מימון | 18,000 |
| **רווח נקי** | **74,000** |

רווח תפעולי: 440,000 - 150,000 - 230,000 + 12,000 = 72,000

רווח נקי: 72,000 - 16,000 + 18,000 = 74,000

**<u>שלב 3: איחוד חשבונות במאזן</u>**

מזומן: 75,000 = 45,000 + 30,000

לקוחות (כולל שיקים לקבל): 34,000 = 9,000 + 25,000

רכוש קבוע: 1,060,000 = 120,000 + 250,000 - 1,100,000 + 90,000

נכסים בלתי מוחשיים: 140,000 = 60,000 + 80,000

אשראי לזמן קצר: 125,000 = 35,000 + 90,000

ספקים (כולל שיקים לפירעון): 86,000 = 6,000 + 80,000

עודפים ב-31.12: 619,000 = 74,000 + 545,000

**<u>שלב 4: הדוח על המצב הכספי ליום 31.12.2024</u>**

| נכסים | ש"ח | התחייבויות והון עצמי | ש"ח |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 75,000 | אשראי לזמן קצר | 125,000 |
| לקוחות | 34,000 | ספקים | 86,000 |
| **סך הנכסים השוטפים** | **109,000** | זכאים אחרים | 29,000 |
| **נכסים לא שוטפים** | | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **240,000** |
| רכוש קבוע | 1,060,000 | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| נכסים בלתי מוחשיים | 140,000 | הלוואות לזמן ארוך | 150,000 |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **1,200,000** | **סך ההתחייבויות הלא שוטפות** | **150,000** |
| | | **הון עצמי** | |
| | | הון מניות | 300,000 |
| | | עודפים | 619,000 |
| | | **סך ההון העצמי** | **919,000** |
| **סך הנכסים** | **1,309,000** | **סך ההתחייבויות וההון העצמי** | **1,309,000** |

**הרווח הנקי לשנת 2024 הוא 74,000 ש"ח. סך הנכסים במאזן 1,309,000 שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי: 1,309,000 = 919,000 + 150,000 + 240,000.**

העודפים במאזן הם תמיד העודפים לסוף השנה: עודפי הפתיחה (545,000) בתוספת הרווח הנקי (74,000).

## ד. ההון העצמי בשתי דרכים

**<u>שלב 1: דרך ראשונה, נכסים פחות התחייבויות</u>**

הון עצמי: 919,000 = 390,000 - 1,309,000

**<u>שלב 2: דרך שנייה, הון בתחילת השנה בתוספת הרווח הנקי</u>**

ההון ב-1.1.2024 הוא הון המניות והעודפים של תחילת השנה.

הון ב-1.1.2024: 845,000 = 545,000 + 300,000

הון ב-31.12.2024: 919,000 = 74,000 + 845,000

**בשתי הדרכים ההון העצמי ליום 31.12.2024 הוא 919,000 ש"ח.**

## פתרון 2.5: חברת "קרקעות בחבל" בע"מ: חילוץ עודפים פתיחה

**מה נתון:** "קרקעות בחבל" בשנת 2025 (באלפי ש"ח): נכסים 2,300 ב-31.12, התחייבויות 1,150, הון מניות 400 ללא שינוי, הכנסות 1,800, הוצאות 1,550. לא הונפקו מניות ולא חולק דיבידנד. **מה נדרש:** (א) רווח נקי, (ב) הון עצמי ב-31.12.2025, (ג) עודפים ב-1.1.2025 וב-31.12.2025, (ד) בדיקה.

### א. הרווח הנקי

רווח = הכנסות פחות הוצאות.

רווח נקי: 1,800 - 1,550 = 250

**הרווח הנקי לשנת 2025 הוא 250 אלפי ש"ח.**

### ב. ההון העצמי ב-31.12.2025

נכסים = התחייבויות + הון עצמי, ולכן הון עצמי = נכסים פחות התחייבויות.

הון עצמי: 2,300 - 1,150 = 1,150

**ההון העצמי ליום 31.12.2025 הוא 1,150 אלפי ש"ח.**

### ג. העודפים

**שלב 1: העודפים ב-1.1.2025**

נשתמש במשוואה: הוצאות + נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + הכנסות, כאשר ההון ב-1.1 הוא הון המניות (400) ועוד העודפים x.

המשוואה: 1,800 + x + 400 + 1,150 = 2,300 + 1,550

מסכמים: x + 3,350 = 3,850

העודפים: x = 3,850 - 3,350 = 500

**שלב 2: העודפים ב-31.12.2025**

העודפים בסוף השנה הם עודפי הפתיחה בתוספת הרווח הנקי (ללא דיבידנד).

עודפים ב-31.12.2025: 500 + 250 = 750

**שלב 3: בדיקה מהצד השני**

בסוף השנה ההון העצמי כולל הון מניות ועודפים: 750 = 400 + 1,150. התוצאה זהה.

**העודפים ב-1.1.2025: 500 אלפי ש"ח. העודפים ב-31.12.2025: 750 אלפי ש"ח.**

### ד. בדיקת ההון העצמי

הון עצמי ב-1.1.2025: 900 = 500 + 400

בתוספת הרווח הנקי: 1,150 = 250 + 900

**ההון העצמי ב-1.1.2025 (900) בתוספת הרווח הנקי (250) הוא 1,150, והוא שווה להון העצמי ב-31.12.2025.**

## פתרון 2.6: חברת "מעדני הצפון" בע"מ: מכירות ועלות המכר לפי רכיבים

**מה נתון:** נתוני מכירות, קניות ומלאי של "מעדני הצפון" לשנת 2024 (בש"ח). **מה נדרש:** (א) סיווג כל נתון, (ב) מכירות נטו, קניות נטו, עלות המכר ורווח גולמי.

### א. סיווג הנתונים

**שלב 1: לאן שייך כל נתון**

| נתון | סכום | סיווג |
|---|---|---|
| מכירות ברוטו | 1,000,000 | רכיב של מכירות נטו (בתוספת) |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 11,000 | רכיב של מכירות נטו (בניכוי) |
| קניות | 400,000 | רכיב של עלות המכר (קניות נטו) |
| הובלה למחסן | 20,000 | רכיב של עלות המכר (קניות נטו, בתוספת) |
| החזרות לספקים | 25,000 | רכיב של עלות המכר (קניות נטו, בניכוי) |
| הנחות מסחריות מספקים | 16,000 | רכיב של עלות המכר (קניות נטו, בניכוי) |
| מלאי פתיחה | 30,000 | רכיב של עלות המכר (בתוספת) |
| מלאי סגירה | 36,000 | רכיב של עלות המכר (בניכוי) |
| הנחות מזומן ללקוחות | 14,000 | אינו שייך: הוצאות מימון |
| הובלה ללקוחות | 12,000 | אינו שייך: הוצאות מכירה ושיווק |
| הנחות מזומן מספקים | 15,000 | אינו שייך: הכנסות מימון |

**שלושה נתונים אינם שייכים: הנחות מזומן ללקוחות (הוצאות מימון), הובלה ללקוחות (הוצאות מכירה ושיווק), הנחות מזומן מספקים (הכנסות מימון).**

### ב. החישובים

**שלב 1: מכירות נטו**

מכירות נטו: 1,000,000 - 11,000 = 989,000

**שלב 2: קניות נטו**

קניות נטו: 400,000 + 20,000 - 25,000 - 16,000 = 379,000

**שלב 3: עלות המכר**

עלות המכר: 30,000 + 379,000 - 36,000 = 373,000

**שלב 4: רווח גולמי**

רווח גולמי: 989,000 - 373,000 = 616,000

**מכירות נטו 989,000, קניות נטו 379,000, עלות המכר 373,000 ורווח גולמי 616,000 ש"ח.**

## פתרון 2.7: חברת "סיטונאות הנקניק" בע"מ: איפה זה מופיע?

**מה נתון:** שמונה אירועים בחברת "סיטונאות הנקניק". **מה נדרש:** (א) באיזה סעיף מוצג כל אירוע, (ב) האם הוא משפיע על הרווח הגולמי ובאיזה כיוון.

### א. הסעיף של כל אירוע

**שלב 1: הכללים**

הנחה מסחרית והחזרה משנות את המכירות נטו (בצד הלקוחות) או את הקניות נטו (בצד הספקים). הנחת מזומן היא מימון: הוצאה אם נתנו אותה, הכנסה אם קיבלנו. הובלה ללקוחות היא מכירה ושיווק, והובלה למחסן היא חלק מהקניות נטו.

**<u>שלב 2: הסיווג</u>**

| מספר | האירוע | הסעיף |
|---|---|---|
| 1 | הנחת מזומן שהתקבלה מספק | הכנסות מימון |
| 2 | הנחת מזומן שניתנה ללקוח | הוצאות מימון |
| 3 | הנחה מסחרית שהתקבלה מספק | קניות נטו (מקטינה) |
| 4 | הנחה מסחרית שניתנה ללקוח | מכירות נטו (מקטינה) |
| 5 | משלוח סחורה ללקוחות | הוצאות מכירה ושיווק |
| 6 | הובלת סחורה למחסן החברה | קניות נטו (מגדילה) |
| 7 | החזרה לספק | קניות נטו (מקטינה) |
| 8 | החזרה מלקוח | מכירות נטו (מקטינה) |

**1 הכנסות מימון, 2 הוצאות מימון, 3 קניות נטו, 4 מכירות נטו, 5 מכירה ושיווק, 6 קניות נטו, 7 קניות נטו, 8 מכירות נטו.**

### ב. ההשפעה על הרווח הגולמי

**<u>שלב 1: כיצד קניות נטו ומכירות נטו משפיעות</u>**

רווח גולמי = מכירות נטו פחות עלות המכר, ועלות המכר = מלאי פתיחה + קניות נטו פחות מלאי סגירה. לכן קניות נטו גבוהות יותר מגדילות את עלות המכר ומקטינות את הרווח הגולמי, וקניות נטו נמוכות יותר מגדילות אותו. מכירות נטו נמוכות יותר מקטינות את הרווח הגולמי.

**<u>שלב 2: התוצאה</u>**

| מספר | השפעה על הרווח הגולמי | הנימוק |
|---|---|---|
| 1 | אין | הכנסות מימון, מתחת לרווח הגולמי |
| 2 | אין | הוצאות מימון, מתחת לרווח הגולמי |
| 3 | מגדילה | קניות נטו יורדות, עלות המכר יורדת |
| 4 | מקטינה | מכירות נטו יורדות |
| 5 | אין | הוצאות מכירה ושיווק, מתחת לרווח הגולמי |
| 6 | מקטינה | קניות נטו עולות, עלות המכר עולה |
| 7 | מגדילה | קניות נטו יורדות, עלות המכר יורדת |
| 8 | מקטינה | מכירות נטו יורדות |

**אין השפעה: 1, 2 ו-5. מגדילים את הרווח הגולמי: 3 ו-7. מקטינים אותו: 4, 6 ו-8.**

## פתרון 2.8: חברת "תנורי הכרמל" בע"מ: ביאורים לדוחות הכספיים

**מה נתון:** נתוני מכירות, לקוחות, רכוש קבוע ואשראי של "תנורי הכרמל" (בש"ח). **מה נדרש:** (א) ביאור מכירות, (ב) סעיף הלקוחות, (ג) ביאור רכוש קבוע, (ד) אשראי לזמן קצר וספקים.

### א. ביאור המכירות

**שלב 1: ההרכב**

מכירות נטו = מכירות ברוטו פחות החזרות מלקוחות פחות הנחות מסחריות ללקוחות.

| סעיף | ש"ח |
|---|---|
| מכירות ברוטו | 640,000 |
| החזרות מלקוחות | -40,000 |
| הנחות מסחריות ללקוחות | -20,000 |
| **מכירות נטו** | **580,000** |

מכירות נטו: 640,000 - 40,000 - 20,000 = 580,000

**מכירות נטו לצורך הצגה ברווח והפסד: 580,000 ש"ח.**

### ב. סעיף הלקוחות

סעיף הלקוחות כולל לקוחות ברוטו, בתוספת שיקים לקבל, ובניכוי הלח"מ.

| רכיב | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות (ברוטו) | 300,000 |
| שיקים לקבל | 60,000 |
| הלח"מ | -24,000 |
| **לקוחות (נטו)** | **336,000** |

לקוחות: 300,000 + 60,000 - 24,000 = 336,000

**הלקוחות בדוח על המצב הכספי הם 336,000 ש"ח.**

### ג. ביאור הרכוש הקבוע

**שלב 1: לכל פריט, עלות פחת נצבר**

תנורי עישון: 800,000 - 200,000 = 600,000

מכונת אריזה: 500,000 - 150,000 = 350,000

כלי רכב: 300,000 - 100,000 = 200,000

**שלב 2: הטבלה**

| פריט | עלות | פחת נצבר | ערך נטו |
|---|---|---|---|
| תנורי עישון | 800,000 | -200,000 | 600,000 |
| מכונת אריזה | 500,000 | -150,000 | 350,000 |
| כלי רכב | 300,000 | -100,000 | 200,000 |
| **סך הכול** | **1,600,000** | **-450,000** | **1,150,000** |

**שלב 3: בדיקה**

1,600,000 - 450,000 = 1,150,000

**הרכוש הקבוע בדוח על המצב הכספי: 1,150,000 ש"ח (עלות 1,600,000 בניכוי פחת נצבר 450,000).**

### ד. אשראי לזמן קצר וספקים

**שלב 1: החישוב**

אשראי לזמן קצר: 90,000 + 35,000 = 125,000

ספקים: 210,000 + 40,000 = 250,000

**שלב 2: מדוע מאחדים**

הלוואות לזמן קצר ומשיכת יתר הם סוגי אשראי דומים מאוד. ספקים ושיקים לפירעון הם חוב לספקים, פעם בכרטיס רגיל ופעם בשיק דחוי. לכן, כדי להציג לקורא הדוח מידע תמציתי, מאחדים כל זוג לסעיף אחד.

**אשראי לזמן קצר 125,000 ש"ח וספקים 250,000 ש"ח. מאחדים כי בכל סעיף שני החשבונות הם בעלי מהות דומה.**

## פתרון 2.9: חברת "אביב מכונות מילוי" בע"מ: פחת נצבר והוצאות פחת

**מה נתון:** עלות, פחת נצבר והוצאות פחת של שלושה פריטי רכוש קבוע, ונתוני מלאי וקניות (בש"ח).
**מה נדרש:** (א) קבוצה וסימן, (ב) רכוש קבוע במאזן, (ג) סעיף הוצאות הפחת והבדל מהפחת הנצבר, (ד) עלות המכר.

### א. הקבוצה והסימן של כל סעיף

| סעיף | הקבוצה | הסימן |
|---|---|---|
| עלות | נכסים | חיובי |
| פחת נצבר | נכסים | שלילי (מקטין את הנכס) |
| הוצאות פחת | הוצאות | חיובי |

העלות היא הנכס עצמו. הפחת הנצבר הוא השחיקה שהצטברה בנכס, ולכן הוא מקטין נכסים. הוצאות הפחת הן ההוצאה של השנה בדוח רווח והפסד.

**עלות: נכסים בסימן חיובי. פחת נצבר: נכסים בסימן שלילי. הוצאות פחת: הוצאות בסימן חיובי.**

### ב. הרכוש הקבוע במאזן

**שלב 1: ערך נטו לכל פריט**

תנורי עישון: 390,000 = 210,000 - 600,000

מכונת אריזה: 280,000 = 120,000 - 400,000

כלי רכב: 170,000 = 80,000 - 250,000

**שלב 2: הסיכום**

רכוש קבוע: 840,000 = 170,000 + 280,000 + 390,000

**שלב 3: בדיקה**

עלות כוללת פחות פחת נצבר כולל: 840,000 = 410,000 - 1,250,000

**הרכוש הקבוע בדוח על המצב הכספי הוא 840,000 ש"ח.**

בדוח על המצב הכספי לוקחים את הפחת הנצבר ולא את הוצאות הפחת של השנה.

### ג. הוצאות הפחת והפחת הנצבר

הוצאות הפחת מוצגות בהוצאות הנהלה וכלליות, אלא אם נאמר אחרת.

**הוצאות פחת מוצגות בהנהלה וכלליות. הוצאות הפחת הן שחיקת השנה בלבד, והן הוצאה בדוח רווח והפסד. הפחת הנצבר הוא סך השחיקה שהצטברה מאז הרכישה, והוא מקטין את הנכס בדוח על המצב הכספי.**

### ד. עלות המכר

**<u>שלב 1: קניות נטו</u>**

לא היו הובלה למחסן והחזרות לספקים.

קניות נטו: 260,000 - 15,000 = 245,000

**<u>שלב 2: עלות המכר</u>**

עלות המכר: 35,000 + 245,000 - 40,000 = 240,000

**עלות המכר של החברה היא 240,000 ש"ח.**

## פתרון 2.10: חברת "נקניקי העמק" בע"מ: לאיזה סעיף שייך כל פריט?

**מה נתון:** 24 פריטי הכנסה והוצאה של "נקניקי העמק". **מה נדרש:** (א) מיון לסעיפים, (ב) מה כלול ברווח הגולמי ובתפעולי, (ג) פריטים שמקטינים את הסעיף, (ד) שכר דירה מול הכנסות מדמי שכירות.

### א. המיון

**<u>שלב 1: הכללים</u>**

מכירות נטו: רק פריטים שמשנים את מכירות המוצרים. עלות המכר: קניות, הובלה למחסן, מלאי פתיחה והנחות מסחריות מספקים. מכירה ושיווק: פרסום, הפצה, עמלות ושכר מכירות. הנהלה וכלליות: ברירת המחדל להוצאות שוטפות. אחרות: חריגות. מימון: ריבית, עמלות בנק והנחות מזומן.

**<u>שלב 2: הטבלה</u>**

| הסעיף | הפריטים |
|---|---|
| מכירות נטו | הנחה מסחרית ללקוח (מקטינה), החזרות מלקוחות (מקטינות) |
| עלות המכר | קניות סחורה למכירה, הובלת סחורה למחסן, מלאי פתיחה, הנחה מסחרית מספק (מקטינה) |
| הוצאות מכירה ושיווק | עמלת סוכן מכירות, פרסום בשילוט חוצות, שכר מנהלי מכירות, הובלה ללקוחות |
| הוצאות הנהלה וכלליות | שכר מנכ"ל החברה, הוצאות ארנונה, שכר דירה למשרדי ההנהלה, הוצאות חשמל במשרדי ההנהלה, הוצאות פחת ציוד משרדי, שכר דירה |
| הכנסות אחרות | רווח הון ממכירת רכב המנכ"ל, הכנסות מדמי שכירות, הכנסה חד פעמית מייעוץ |
| הוצאות מימון | ריבית על הלוואה בנקאית, הנחת מזומן ללקוח, עמלות בנק |
| הכנסות מימון | הנחת מזומן מספק, הכנסות ריבית |

**ראו הטבלה: 2 פריטים במכירות נטו, 4 בעלות המכר, 4 במכירה ושיווק, 6 בהנהלה וכלליות, 3 בהכנסות אחרות, 3 בהוצאות מימון ו-2 בהכנסות מימון.**

### ב. מה כלול ברווח הגולמי וברווח התפעולי

**שלב 1: הרווח הגולמי**

הרווח הגולמי כולל את מכירות נטו ואת עלות המכר בלבד.

**שלב 2: הרווח התפעולי**

הרווח התפעולי כולל את הרווח הגולמי, ובנוסף את הוצאות המכירה והשיווק, ההנהלה והכלליות וההכנסות או ההוצאות האחרות. סעיפי המימון אינם נכללים בו.

**הרווח הגולמי: מכירות נטו ועלות המכר. הרווח התפעולי: בנוסף מכירה ושיווק, הנהלה וכלליות והכנסות או הוצאות אחרות.**

### ג. פריטים שמקטינים את הסעיף

הנחה מסחרית ללקוח והחזרות מלקוחות מקטינות את המכירות נטו. הנחה מסחרית מספק מקטינה את עלות המכר (דרך הקניות נטו).

**מופיעים בסימן שלילי בתוך הסעיף שלהם: הנחה מסחרית ללקוח, החזרות מלקוחות והנחה מסחרית מספק.**

הנחת מזומן אינה מקטינה מכירות או עלות המכר. היא סעיף מימון.

### ד. שכר דירה מול הכנסות מדמי שכירות

"שכר דירה" ללא תוספת הוא הוצאה שהחברה משלמת, והוא מסווג להנהלה וכלליות. כשהחברה היא המשכירה והיא מקבלת דמי שכירות, זו הכנסה ולא ממכירת המוצרים העיקריים, ולכן היא מסווגת להכנסות אחרות.

**שכר דירה הוא הוצאה (הנהלה וכלליות), והכנסות מדמי שכירות הן הכנסה אחרת. רק כשכתוב במפורש "הכנסות" שכר הדירה הוא הכנסה.**

## פתרון 2.11: חברת "מעדני אביב" בע"מ: דוחות כספיים מלאים וחילוץ עודפים

**מה נתון:** יתרות "מעדני אביב" ליום 31.12.2024 ולשנה שנסתיימה בו (באלפי ש"ח), ללא עודפי הפתיחה. אין מסים, לא הונפקו מניות ולא חולק דיבידנד. מלאי הסגירה מופיע בטבלה פעם אחת.
**מה נדרש:** (א) עודפים ב-1.1.2024, (ב) מכירות נטו, קניות נטו ועלות המכר, (ג) דוח רווח והפסד, (ד) דוח על המצב הכספי.

### א. חילוץ העודפים ב-1.1.2024

**שלב 1: מסווגים כל כרטיס**

מלאי הסגירה נרשם פעמיים: כנכס (140) וכהקטנת ההוצאות בעלות המכר (140-). החזרות והנחות מסחריות מקטינות את הסעיף שלהן, והנחות מזומן הן מימון.

**שלב 2: הטבלה**

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות | סעיף בדוח |
|---|---|---|---|---|---|---|
| קופה | 40 | | | | | |
| עו"ש בנק | 100 | | | | | |
| שיקים לקבל | 70 | | | | | |
| לקוחות | 310 | | | | | |
| חייבים | 90 | | | | | |
| פקדון לזמן קצר | 120 | | | | | |
| פקדון לזמן ארוך | 150 | | | | | |
| מלאי סגירה 31.12 (מאזן) | 140 | | | | | |
| ציוד ייצור | 1,000 | | | | | |
| פחת נצבר ציוד ייצור | -200 | | | | | |
| פטנטים | 100 | | | | | |
| שיקים לפירעון | | 50 | | | | |
| ספקים | | 210 | | | | |
| זכאים | | 80 | | | | |
| הלוואה לזמן קצר | | 120 | | | | |
| משיכת יתר | | 45 | | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | | 300 | | | | |
| הון מניות | | | 400 | | | |
| פרמיה על מניות | | | 100 | | | |
| קרנות הון | | | 20 | | | |
| עודפים 1.1.2024 | | | ? | | | |
| מכירות ברוטו | | | | 2,600 | | מכירות |
| החזרות מלקוחות | | | | -80 | | מכירות |
| הנחות מסחריות ללקוחות | | | | -40 | | מכירות |
| הנחות מזומן ללקוחות | | | | | 25 | הוצאות מימון |
| מלאי פתיחה 1.1 | | | | | 120 | עלות המכירות |
| קניות ברוטו | | | | | 1,300 | עלות המכירות |
| הובלה למחסן | | | | | 50 | עלות המכירות |
| החזרות לספקים | | | | | -30 | עלות המכירות |
| הנחות מסחריות מספקים | | | | | -20 | עלות המכירות |
| הנחות מזומן מספקים | | | | 15 | | הכנסות מימון |
| מלאי סגירה 31.12 (רווח והפסד) | | | | | -140 | עלות המכירות |
| הובלה ללקוחות | | | | | 60 | מכירה ושיווק |
| הוצאות פרסום | | | | | 70 | מכירה ושיווק |
| שכר עובדי מכירות | | | | | 150 | מכירה ושיווק |
| שכר עובדי הנהלה | | | | | 300 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות חשמל וטלפון | | | | | 85 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות פחת | | | | | 90 | הנהלה וכלליות |
| רווח הון ממכירת רכב | | | | 35 | | הכנסות אחרות |
| הוצאות ריבית | | | | | 40 | הוצאות מימון |
| הכנסות ריבית | | | | 15 | | הכנסות מימון |
| **סה"כ** | **1,920** | **805** | **520** | **2,545** | **2,100** | |

**שלב 3: המשוואה**

בעמודת ההון העצמי מסוכמים הון המניות, הפרמיה וקרנות ההון בלבד (520).

הוצאות + נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + הכנסות. ההון ב-1.1 הוא הון המניות, הפרמיה, קרנות ההון (520) והעודפים x.

הוצאות ונכסים: 2,100 + 1,920 = 4,020

התחייבויות, הון (בלי העודפים) והכנסות: 805 + 520 + 2,545 = 3,870

העודפים: x = 4,020 - 3,870 = 150

**העודפים ליום 1.1.2024 הם 150 אלפי ש"ח.**

### ב. מכירות נטו, קניות נטו ועלות המכר

מכירות נטו: 2,600 - 80 - 40 = 2,480

קניות נטו: 1,300 + 50 - 30 - 20 = 1,300

עלות המכר: 120 + 1,300 - 140 = 1,280

**מכירות נטו 2,480, קניות נטו 1,300 ועלות המכר 1,280 אלפי ש"ח.**

הנחות המזומן (25 ללקוחות ו-15 מספקים) אינן נכנסות למכירות ולקניות. הן סעיפי מימון.

### ג. דוח רווח והפסד

**שלב 1: חישוב הסעיפים**

רווח גולמי: 2,480 - 1,280 = 1,200

מכירה ושיווק (הובלה ללקוחות, פרסום, שכר מכירות): 60 + 70 + 150 = 280

הנהלה וכלליות (שכר הנהלה, חשמל וטלפון, פחת): 300 + 85 + 90 = 475

הוצאות מימון (ריבית, הנחות מזומן ללקוחות): 40 + 25 = 65

הכנסות מימון (ריבית, הנחות מזומן מספקים): 15 + 15 = 30

**שלב 2: הדוח**

| סעיף | באלפי ש"ח |
|---|---|
| מכירות נטו | 2,480 |
| עלות המכר | -1,280 |
| **רווח גולמי** | **1,200** |
| הוצאות מכירה ושיווק | -280 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | -475 |
| הכנסות אחרות | 35 |
| **רווח תפעולי** | **480** |
| הוצאות מימון | -65 |
| הכנסות מימון | 30 |
| **רווח נקי** | **445** |

רווח תפעולי: 1,200 - 280 - 475 + 35 = 480

רווח נקי: 480 - 65 + 30 = 445

**הרווח הנקי לשנת 2024 הוא 445 אלפי ש"ח.**

### ד. הדוח על המצב הכספי

**שלב 1: איחוד חשבונות**

מזומן: 140 = 100 + 40

לקוחות (כולל שיקים לקבל): 380 = 70 + 310

רכוש קבוע: 800 = 200 - 1,000

אשראי לזמן קצר (הלוואה ומשיכת יתר): 165 = 45 + 120

ספקים (כולל שיקים לפירעון): 260 = 50 + 210

עודפים ב-31.12: 595 = 445 + 150

פקדון לזמן קצר מוצג בהשקעות לזמן קצר, ופקדון לזמן ארוך בהשקעות לזמן ארוך. פטנטים הם נכס בלתי מוחשי.

**שלב 2: הדוח**

| נכסים | אלפי ש״ח | התחייבויות והון עצמי | אלפי ש״ח |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 140 | אשראי לזמן קצר | 165 |
| לקוחות | 380 | ספקים | 260 |
| חייבים | 90 | זכאים | 80 |
| השקעות לזמן קצר | 120 | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **505** |
| מלאי | 140 | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| **סך הנכסים השוטפים** | **870** | הלוואה לזמן ארוך | 300 |
| **נכסים לא שוטפים** | | **סך ההתחייבויות הלא שוטפות** | **300** |
| השקעות לזמן ארוך | 150 | **הון עצמי** | |
| רכוש קבוע | 800 | הון מניות | 400 |
| נכסים בלתי מוחשיים | 100 | פרמיה על מניות | 100 |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **1,050** | קרנות הון | 20 |
| | | עודפים | 595 |
| | | **סך ההון העצמי** | **1,115** |
| **סך הנכסים** | **1,920** | **סך ההתחייבויות וההון העצמי** | **1,920** |

**שלב 3: בדיקה**

סך הנכסים: 1,920 = 1,050 + 870

סך ההתחייבויות וההון: 1,920 = 1,115 + 300 + 505

**סך הנכסים 1,920 אלפי ש״ח שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי. ההון העצמי הוא 1,115 אלפי ש״ח, מהם עודפים 595.**

## פתרון 2.12: חברת ״קנקני הים״ בע״מ: רווח גולמי, רווח נקי ועודפים

**מה נתון:** נתוני ״קנקני הים״ לשנת 2025 (באלפי ש״ח), אין מסים ולא חולק דיבידנד. מלאי הסגירה מופיע פעם אחת. **מה נדרש:** (א) מכירות נטו, קניות נטו, עלות המכר ורווח גולמי, (ב) רווח נקי, (ג) עודפים ב-1.1.2025 וב-31.12.2025.

### א. מכירות, קניות, עלות המכר ורווח גולמי

מכירות נטו: 1,400 - 50 - 30 = 1,320

קניות נטו: 800 + 20 - 25 = 795

עלות המכר: 100 + 795 - 130 = 765

רווח גולמי: 1,320 - 765 = 555

**מכירות נטו 1,320, קניות נטו 795, עלות המכר 765 ורווח גולמי 555 אלפי ש"ח.**

### ב. הרווח הנקי

**שלב 1: מסווגים את ההוצאות**

הוצאות פרסום הן מכירה ושיווק (60). הוצאות שכר הן הנהלה וכלליות (190), כיוון שאין פירוט. הוצאות ריבית הן מימון (30).

**שלב 2: מהרווח הגולמי לרווח הנקי**

רווח תפעולי: 555 - 60 - 190 = 305

רווח נקי: 305 - 30 = 275

**הרווח הנקי לשנת 2025 הוא 275 אלפי ש"ח.**

### ג. העודפים

**שלב 1: ההון העצמי ב-31.12.2025**

סך הנכסים: מזומן, לקוחות, מלאי סגירה ורכוש קבוע נטו.

נכסים: 90 + 210 + 130 + 500 = 930

התחייבויות: 120 + 250 = 370

הון עצמי: 930 - 370 = 560

**שלב 2: העודפים ב-31.12.2025**

ההון העצמי כולל הון מניות (200) ועודפים.

עודפים ב-31.12.2025: 560 - 200 = 360

**שלב 3: העודפים ב-1.1.2025**

לא חולק דיבידנד ולא הונפקו מניות, ולכן העודפים גדלו בשנה רק ברווח הנקי.

עודפים ב-1.1.2025: 360 - 275 = 85

**שלב 4: בדיקה לפי משוואת החילוץ**

הוצאות כוללות את עלות המכר ופרסום, שכר וריבית: 765 + 60 + 190 + 30 = 1,045. ההכנסות הן מכירות נטו, 1,320.

המשוואה: 1,320 + x + 200 = 370 + 930 = 1,045, כלומר 1,890 + x = 1,975, ומכאן x = 85

**העודפים ב-1.1.2025: 85 אלפי ש"ח. העודפים ב-31.12.2025: 360 אלפי ש"ח.**

פתרונות שיעור 3 מתוך 13

# פקודות יומן, כרטיסי חשבון ומאזן בוחן

איך מתרגמים אירוע עסקי לשפה של חובה וזכות

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הרווח הגולמי: מכירות נטו (מכירות ברוטו בניכוי הנחות מסחריות והחזרות מלקוחות) פחות עלות המכר (מלאי פתיחה ועוד קניות נטו בניכוי מלאי סגירה). הנחות מזומן הן הוצאות או הכנסות מימון ואינן נכללות.
- הזהות החשבונאית: נכסים = התחייבויות + הון עצמי. ההון העצמי כולל הון מניות, הכנסות (בסימן פלוס) והוצאות (בסימן מינוס).
- טבלת ההמרה: נכסים, גידול בחובה וקיטון בזכות. התחייבויות והון עצמי, גידול בזכות וקיטון בחובה. הכנסות נרשמות בזכות והוצאות בחובה.
- בכל פקודת יומן סך החובה שווה לסך הזכות. קניות שוטפות הן הוצאה בסכום המלא, ומכירה היא הכנסה בסכום המלא, בלי קשר למועד התשלום. פריט בר קיימא הוא נכס.
- כרטיס חשבון: עמודת חובה ועמודת זכות, והיתרה היא ההפרש. מאזן בוחן תלת טורי: יתרת פתיחה, תנועות התקופה ויתרת סגירה.

## פתרון 3.1: חברת ״בשר ונקניק מהכפר״: מכירות נטו ועד הרווח הגולמי

**מה נתון:** נתוני חברת ״בשר ונקניק מהכפר״ לשנת 2024: מכירות, קניות, הנחות, החזרות, הובלה ומלאי. **מה נדרש:** (א) מכירות נטו וקניות נטו, (ב) עלות המכר ורווח גולמי, (ג) מה אינו נכלל ברווח הגולמי ומה סיווג הנחות המזומן, (ד) עלות המלאי שיצא בחברה אחרת.

### א. מכירות נטו וקניות נטו

**שלב 1: ההגדרות**

מכירות נטו הן המכירות ברוטו בניכוי הנחות מסחריות ללקוחות ובניכוי החזרות מלקוחות. קניות נטו הן הקניות ברוטו, ועוד הובלה למחסן, בניכוי החזרות לספקים ובניכוי הנחות מסחריות מספקים. הנחת מזומן אינה הנחה מסחרית, ולכן היא לא נכנסת לאף אחד משני החישובים.

**שלב 2: מכירות נטו**

מכירות נטו: 300,000 - 10,000 - 14,000 = 276,000

**שלב 3: קניות נטו**

קניות נטו: 80,000 + 6,000 - 4,000 - 2,000 = 80,000

**מכירות נטו: 276,000 ש״ח. קניות נטו: 80,000 ש״ח.**

טעות נפוצה: לנכות מהמכירות את הנחות המזומן ללקוחות (4,000), או מהקניות את הנחות המזומן מספקים (3,000). הן אינן הנחות מסחריות.

### ב. עלות המכר ורווח גולמי

**שלב 1: עלות המכר**

עלות המכר היא מלאי הפתיחה ועוד הקניות נטו, בניכוי מלאי הסגירה.

עלות המכר: 20,000 + 80,000 - 25,000 = 75,000

**שלב 2: רווח גולמי**

הרווח הגולמי הוא ההפרש בין המכירות נטו לעלות המכר.

| סעיף | ש"ח |
|---|---|
| מכירות נטו | 276,000 |
| בניכוי עלות המכר | -75,000 |
| **רווח גולמי** | **201,000** |

רווח גולמי: 276,000 - 75,000 = 201,000

**עלות המכר: 75,000 ש"ח. רווח גולמי: 201,000 ש"ח.**

### ג. מה אינו נכלל ברווח הגולמי

**שלב 1: עוברים על הנתונים שלא השתתפו בחישוב**

| נתון | סכום | למה אינו נכלל |
|---|---|---|
| הנחות מזומן ללקוחות | 4,000 | אינן הנחה מסחרית. הן הוצאות מימון |
| הנחות מזומן מספקים | 3,000 | אינן הנחה מסחרית. הן הכנסות מימון |
| הובלה ללקוחות | 5,000 | אינה הובלה למחסן, וגם אינה הנחה או החזרה. לכן אינה חלק מהמכירות נטו ומעלות המכר |
| ספקים | 9,000 | יתרת התחייבות בדוח על המצב הכספי, ולא סעיף ברווח והפסד |

**ארבעת הנתונים האלה אינם נכללים ברווח הגולמי. הנחות מזומן ללקוחות הן הוצאות מימון, והנחות מזומן מספקים הן הכנסות מימון.**

### ד. עלות המלאי שיצא בחברה אחרת

**שלב 1: כמה היה זמין למכירה**

מלאי הפתיחה והקניות נטו הם כל מה שהיה בידי החברה במהלך השנה.

40,000 + 150,000 = 190,000

**שלב 2: כמה נשאר וכמה יצא**

בסוף השנה נשאר מלאי סגירה, והשאר יצא למכירה.

190,000 - 55,000 = 135,000

**עלות המלאי שיצא למכירה היא 135,000 ש"ח. זוהי עלות המכר.**

## פתרון 3.2: חברת ״תנורי העשן״: מטבלת השפעות לפקודות יומן

**מה נתון:** תשעה אירועים בשנתה הראשונה של ״תנורי העשן״ (הנפקה, הלוואה, ריבית שנצברה, שירותים, הוצאות, פקדון ודיבידנד). **מה נדרש:** (א) למלא את טבלת ההשפעות, (ב) לבדוק שבכל שורה נכסים שווים להתחייבויות ולהון, (ג) לרשום פקודת יומן לכל שורה.

### א. טבלת ההשפעות

**שלב 1: שואלים בכל אירוע מה גדל ומה קטן**

לכל אירוע בודקים אילו חשבונות משתנים, ובאיזה כיוון. הכנסות מסומנות בפלוס, והוצאות במינוס, כי הוצאה מקטינה את ההון העצמי.

- אירוע 1: 100,000 = 4 × 25,000, בדיוק התמורה. המזומן גדל, והמקור הוא השקעת בעלים, ולכן הון מניות.
- אירוע 3: ריבית שנצברה וטרם שולמה. ההוצאה קטנה את ההון, והחובה שנוצרה היא ריבית לשלם. המזומן לא משתנה.
- אירוע 4: ההכנסה היא שווי השירות כולו, 50,000. המזומן גדל ב-35,000, והיתרה 15,000 = 35,000 - 50,000 היא חוב של הלקוחות, כלומר נכס.
- אירוע 8: התקבלו 20,800. הפקדון (20,000) נסגר, וההפרש 800 = 20,000 - 20,800 הוא הכנסות ריבית.
- אירוע 9: הכרזה על דיבידנד מקטינה את העודפים, ויוצרת התחייבות בשם דיבידנד לשלם.

**שלב 2: הטבלה, חלק ראשון: נכסים והתחייבויות**

| אירוע | מזומן | לקוחות | פקדון לז״ק | הלוואה | ריבית לשלם | דיבידנד לשלם |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | +100,000 | | | | | |
| 2 | +60,000 | | | +60,000 | | |
| 3 | | | | | +2,400 | |
| 4 | +35,000 | +15,000 | | | | |
| 5 | -6,000 | | | | | |
| 6 | -14,000 | | | | | |
| 7 | -20,000 | | +20,000 | | | |
| 8 | +20,800 | | -20,000 | | | |
| 9 | | | | | | +8,000 |

**שלב 3: הטבלה, חלק שני: הון עצמי**

| אירוע | הון מניות | הכנסות | הוצאות | עודפים |
|---|---|---|---|---|
| 1 | +100,000 | | | |
| 2 | | | | |
| 3 | | | -2,400 | |
| 4 | | +50,000 | | |
| 5 | | | -6,000 | |
| 6 | | | -14,000 | |
| 7 | | | | |
| 8 | | +800 | | |
| 9 | | | | -8,000 |

**הטבלה מלאה כמוצג, בשני חלקים: נכסים והתחייבויות, והון עצמי. בכל שורה נרשמו רק החשבונות שהשתנו.**

### ב. בדיקת הזהות החשבונאית

**<u>שלב 1: משווים בכל שורה את שני הצדדים</u>**

בצד אחד סך השינוי בנכסים (שלושת העמודות הראשונות בטבלה), ובצד השני סך השינוי בהתחייבויות ובהון העצמי (שאר העמודות).

| אירוע | שינוי בנכסים | שינוי בהתחייבויות ובהון |
|---|---|---|
| 1 | +100,000 | +100,000 |
| 2 | +60,000 | +60,000 |
| 3 | 0 | +2,400 - 2,400 = 0 |
| 4 | +50,000 = +35,000 + 15,000 | +50,000 |
| 5 | -6,000 | -6,000 |
| 6 | -14,000 | -14,000 |
| 7 | -20,000 + 20,000 = 0 | 0 |
| 8 | +800 = +20,800 - 20,000 | +800 |
| 9 | 0 | +8,000 - 8,000 = 0 |

**בכל תשעת האירועים השינוי בנכסים שווה לשינוי בהתחייבויות ובהון, כלומר הזהות נשמרת.**

### ג. פקודות היומן

**<u>שלב 1: טבלת ההמרה</u>**

מכל שורה בטבלה עוברים לחובה ולזכות לפי הכלל הבא.

| | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| **גידול** | חובה | זכות | זכות | זכות | חובה |
| **קיטון** | זכות | חובה | חובה | חובה | זכות |

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 100,000 | |
| זכות הון מניות | | 100,000 |
| **2) נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 60,000 | |
| זכות הלוואה | | 60,000 |
| **3) ריבית שנצברה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 2,400 | |
| זכות ריבית לשלם | | 2,400 |
| **4) מתן שירותים** | | |
| חובה מזומן | 35,000 | |
| חובה לקוחות | 15,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 50,000 |
| **5) הוצאות חשמל** | | |
| חובה הוצאות חשמל | 6,000 | |
| זכות מזומן | | 6,000 |
| **6) הוצאות תפעוליות** | | |
| חובה הוצאות תפעוליות | 14,000 | |
| זכות מזומן | | 14,000 |
| **7) הפקדה בפקדון** | | |
| חובה פקדון לזמן קצר | 20,000 | |
| זכות מזומן | | 20,000 |
| **8) פירעון הפקדון** | | |
| חובה מזומן | 20,800 | |
| זכות פקדון לזמן קצר | | 20,000 |
| זכות הכנסות ריבית | | 800 |
| **9) הכרזה על דיבידנד** | | |
| חובה עודפים | 8,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 8,000 |

**תשע הפקודות כמוצג. בכל פקודה סך החובה שווה לסך הזכות.**

שימו לב: הוצאות תמיד בחובה, גם כשהן שולמו במזומן וגם כשהן עדיין לא שולמו. מה שמשתנה הוא הצד הנגדי: זכות מזומן או זכות התחייבות.

## פתרון 3.3: חברת "בריכות עמק": טבלת ההמרה לחובה וזכות

**מה נתון:** שישה אירועים בחברת "בריכות עמק". **מה נדרש:** (א) להשלים את טבלת ההמרה לחובה וזכות, (ב) לרשום פקודת יומן לכל אירוע, (ג) להסביר מדוע הוצאות נרשמות בחובה.

## א. טבלת ההמרה

**שלב 1: הכלל**

הזהות החשבונאית היא נכסים = התחייבויות + הון עצמי. נכסים נרשמים בצד אחד של הזהות, ולכן גידול בהם הוא חובה. התחייבויות והון עצמי נרשמים בצד השני, ולכן גידול בהם הוא זכות. הכנסות מגדילות את ההון העצמי, ולכן הן בזכות. הוצאות מקטינות אותו, ולכן הן בחובה. קיטון הוא תמיד הצד ההפוך.

**שלב 2: הטבלה**

| | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| **עלייה** | חובה | זכות | זכות | זכות | חובה |
| **ירידה** | זכות | חובה | חובה | חובה | זכות |

**עלייה בנכסים והוצאות: חובה. עלייה בהתחייבויות, בהון עצמי ובהכנסות: זכות. ירידה: הצד ההפוך.**

## ב. פקודות היומן

בכל אירוע קודם מזהים את החשבונות שמשתנים, ואחר כך קובעים לפי הטבלה אם כל אחד בחובה או בזכות.

**שלב 1: אירוע 1, פירעון הלוואה**

ההתחייבות לבנק קטנה (ירידה בהתחייבות, חובה), והמזומן קטן (ירידה בנכס, זכות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הלוואה | 40,000 | |
| זכות מזומן | | 40,000 |

**שלב 2: אירוע 2, מתן שירותים במזומן**

המזומן גדל (עלייה בנכס, חובה), והחברה הכירה בהכנסה (זכות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 25,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 25,000 |

**שלב 3: אירוע 3, רכישת מכונה באשראי**

המכונה היא נכס שגדל (חובה). הסכום טרם שולם, ולכן גדלה ההתחייבות לספק (זכות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מכונה | 60,000 | |
| זכות ספקים | | 60,000 |

**שלב 4: אירוע 4, דיבידנד שהוכרז**

העודפים, שהם חלק מההון העצמי, קטנים (חובה). הסכום טרם שולם, ולכן נוצרת התחייבות (זכות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה עודפים | 30,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 30,000 |

**<u>שלב 5: אירוע 5, מכירה באשראי</u>**

המכירה היא הכנסה בסכום המלא (זכות). הכסף טרם התקבל, ולכן החברה רושמת חוב של הלקוחות, שהוא נכס (חובה).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 50,000 | |
| זכות מכירות | | 50,000 |

**<u>שלב 6: אירוע 6, הנפקת מניות</u>**

המזומן גדל (חובה), ומקור הכסף הוא השקעת בעלים, כלומר הון מניות (זכות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 100,000 | |
| זכות הון מניות | | 100,000 |

**שש הפקודות כמוצג, וכל אחת מאוזנת: סך החובה שווה לסך הזכות.**

### ג. מדוע הוצאות בחובה

**<u>שלב 1: ההסבר</u>**

הוצאה מקטינה את הרווח, ולכן מקטינה את ההון העצמי. קיטון בהון עצמי נרשם בחובה, ולכן הוצאות נרשמות בחובה, אף על פי שהן מגדילות את סעיף ההוצאות.

**הוצאות מקטינות את ההון העצמי, וקיטון בהון עצמי הוא חובה.**

## פתרון 3.4: חברת "אריזות סאיג": בניית טבלת השפעות

**מה נתון:** חמישה אירועים בשנה הראשונה של "אריזות סאיג": הנפקה, שירותים בשלושה אמצעי תשלום, הלוואה, ריבית ושירותי עבודה. **מה נדרש:** (א) טבלת השפעות ופקודת יומן לכל אירוע, (ב) מדוע ההכנסה היא 240,000 ומה מבטאים השיק והיתרה, (ג) הוצאה והתחייבות באירוע 5, (ד) מקור המזומן באירועים 1 ו-3.

### א. הטבלה והפקודות

**<u>שלב 1: ממירים את הסיפור לסכומים</u>**

באירוע 1 ערך נקוב כולל: 160,000 = 4 × 40,000. באירוע 2 הסכום מתחלק לשלושה חלקים.

מזומן (מחצית): 240,000 ÷ 2 = 120,000

שיק דחוי (רבע): 240,000 ÷ 4 = 60,000

יתרה שטרם התקבלה: 240,000 - 120,000 - 60,000 = 60,000

באירוע 5 שווי העבודה שנצרכה הוא 70,000, ושולמו 45,000.

שכר לשלם: 70,000 - 45,000 = 25,000

**<u>שלב 2: טבלת ההשפעות</u>**

| אירוע | מזומן | לקוחות | שיקים לקבל | הלוואה | שכר לשלם | הון מניות | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | +160,000 | | | | | +160,000 | | |
| 2 | +120,000 | +60,000 | +60,000 | | | | +240,000 | |
| 3 | +300,000 | | | +300,000 | | | | |
| 4 | -24,000 | | | | | | | -24,000 |
| 5 | -45,000 | | | | +25,000 | | | -70,000 |

**<u>שלב 3: בדיקה</u>**

בכל שורה סך השינוי בנכסים שווה לסך השינוי בהתחייבויות ובהון. למשל באירוע 2:
240,000 = 60,000 + 60,000 + 120,000, וזה בדיוק סכום ההכנסה. באירוע 5 הנכסים קטנים ב-45,000 (מזומן), וההתחייבויות וההון: 25,000 - 70,000 = -45,000.

**<u>שלב 4: הפקודות</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 160,000 | |
| זכות הון מניות | | 160,000 |
| **2) מתן שירותי התקנה** | | |
| חובה מזומן | 120,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 60,000 | |
| חובה לקוחות | 60,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 240,000 |
| **3) נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הלוואה | | 300,000 |
| **4) תשלום ריבית** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 24,000 | |
| זכות מזומן | | 24,000 |
| **5) צריכת שירותי עבודה** | | |
| חובה הוצאות שכר | 70,000 | |
| זכות מזומן | | 45,000 |
| זכות שכר לשלם | | 25,000 |

**חמש הפקודות כמוצג, וכל אחת מאוזנת.**

**ב. מדוע ההכנסה היא 240,000**

**<u>שלב 1: ההסבר</u>**

הכנסה היא שווי השירות שסופק, ולא סכום המזומן שהתקבל. החברה סיפקה שירות בשווי 240,000, ולכן זו ההכנסה, גם אם נגבו רק 120,000 במזומן.

**<u>שלב 2: מה מבטאים שני החלקים שלא התקבלו במזומן</u>**

הרבע שהתקבל בשיק דחוי (60,000) הוא נכס בשם שיקים לקבל: יש בידינו שיק, אבל הכסף ייגבה בעתיד. היתרה שטרם התקבלה (60,000) היא חוב כללי של הלקוח כלפי החברה, והיא נכס בשם לקוחות.

**ההכנסה היא שווי השירות, 240,000 ש״ח. השיק הדחוי (60,000) הוא שיקים לקבל, והיתרה (60,000) היא לקוחות. שניהם נכסים.**

### ג. הוצאה והתחייבות באירוע 5

**<u>שלב 1: מחשבים</u>**

ההוצאה היא שווי כל השירות שנצרך, בלי קשר למה ששולם. ההתחייבות היא החלק שטרם שולם.

הוצאה: 70,000

התחייבות: 70,000 - 45,000 = 25,000

**הוצאת שכר של 70,000 ש״ח והתחייבות (שכר לשלם) של 25,000 ש״ח. הסכומים שונים כי חלק מהשירות שולם במזומן, וההוצאה כוללת גם את החלק ששולם וגם את החלק שטרם שולם.**

### ד. מקור המזומן באירועים 1 ו-3

**<u>שלב 1: שואלים מה יצר את הגידול במזומן</u>**

באירוע 1 המזומן הגיע מהשקעת הבעלים בחברה. השקעת בעלים אינה חוב שיש להחזיר, והיא נרשמת בהון העצמי, בשם הון מניות. באירוע 3 המזומן הגיע מהלוואה. זו התחייבות, כי את הכסף צריך להחזיר, ולכן היא נרשמת כהתחייבות בשם הלוואה.

**באירוע 1 המקור הוא השקעת בעלים (הון עצמי), ובאירוע 3 המקור הוא הלוואה (התחייבות), כי היא חוב שיש להחזיר.**

## פתרון 3.5: חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: מניות, הלוואה ודיבידנד

**מה נתון:** שלושה אירועים בחברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: הנפקת מניות, הלוואה והכרזה על דיבידנד. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) איזה אירוע מקטין את ההון העצמי, ומדוע הדיבידנד בחובה בעודפים ומדוע נוצרת התחייבות.

### א. פקודות היומן

**<u>שלב 1: מה משתנה בכל אירוע</u>**

באירוע 1: 100,000 = 5 × 20,000, בדיוק התמורה, ולכן כל הסכום הוא הון מניות. באירוע 2 המזומן גדל והחברה חייבת לבנק. באירוע 3 העודפים קטנים, והחברה חייבת לבעלי המניות.

**<u>שלב 2: הפקודות</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב-1.2.2024: הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 100,000 | |
| זכות הון מניות | | 100,000 |
| **ב-1.3.2024: נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 80,000 | |
| זכות הלוואה | | 80,000 |
| **ב-15.3.2024: הכרזה על דיבידנד** | | |
| חובה עודפים | 12,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 12,000 |

**שלוש הפקודות כמוצג.**

### ב. השפעה על ההון העצמי

**<u>שלב 1: איזה אירוע מקטין את ההון</u>**

הנפקת המניות מגדילה את ההון העצמי, והלוואה אינה משנה אותו אלא יוצרת התחייבות. רק הכרזת הדיבידנד מקטינה את ההון העצמי.

**<u>שלב 2: מדוע בחובה בעודפים ומדוע נוצרת התחייבות</u>**

דיבידנד הוא חלוקה של חלק מהרווח לבעלי המניות. הרווח המצטבר נקרא עודפים, והוא חלק מההון העצמי. ירידה בהון עצמי נרשמת בחובה, ולכן חובה עודפים. הסכום טרם שולם בפועל, ולכן החברה חייבת אותו לבעלי המניות: נוצרת התחייבות בשם דיבידנד לשלם, ועלייה בהתחייבות נרשמת בזכות.

**האירוע שמקטין את ההון העצמי הוא הכרזת הדיבידנד (12,000 ש"ח). הוא בחובה בעודפים כי זו ירידה בהון, ונוצרת התחייבות (דיבידנד לשלם) כי הסכום טרם שולם.**

## פתרון 3.6: חברת "נקניקיות הגליל": הלוואות וריבית

**מה נתון:** חמישה אירועים בחברת "נקניקיות הגליל" בשנת 2023: שתי הלוואות, ריבית ששולמה, החזר חלקי וריבית שנצברה. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) יתרת ההלוואה לזמן ארוך והריבית לשלם בסוף השנה, (ג) מדוע ריבית שנצברה היא הוצאה וגם התחייבות.

### א. פקודות היומן

**שלב 1: הפקודות לפי תאריכים**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1.4.2023-ב: הלוואה לזמן ארוך** | | |
| חובה מזומן | 500,000 | |
| זכות הלוואה לזמן ארוך | | 500,000 |
| **30.6.2023-ב: תשלום ריבית** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 20,000 | |
| זכות מזומן | | 20,000 |
| **1.9.2023-ב: הלוואה לזמן קצר** | | |
| חובה מזומן | 60,000 | |
| זכות הלוואה לזמן קצר | | 60,000 |
| **1.11.2023-ב: החזר חלק מההלוואה לזמן ארוך** | | |
| חובה הלוואה לזמן ארוך | 100,000 | |
| זכות מזומן | | 100,000 |
| **31.12.2023-ב: ריבית שנצברה וטרם שולמה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 15,000 | |
| זכות ריבית לשלם | | 15,000 |

**חמש הפקודות כמוצג.**

שימו לב: ריבית ששולמה והחזר קרן הם שני דברים שונים. הריבית היא הוצאה (חובה הוצאות ריבית), והחזר הקרן מקטין את ההלוואה (חובה הלוואה).

### ב. היתרות בסוף השנה

**שלב 1: הלוואה לזמן ארוך**

נטלנו 500,000 והחזרנו 100,000.

500,000 - 100,000 = 400,000

**שלב 2: ריבית לשלם**

הריבית ששולמה ב-30.6 סולקה ואינה יתרה. נשארה רק הריבית שנצברה בסוף השנה וטרם שולמה: 15,000.

**יתרת ההלוואה לזמן ארוך: 400,000 ש"ח. ריבית לשלם: 15,000 ש"ח.**

### ג. ריבית שנצברה: הוצאה והתחייבות

**שלב 1: ההסבר**

החברה השתמשה בכסף של הבנק במהלך השנה, ולכן הריבית היא הוצאה של השנה, גם אם עוד לא שילמה. ההוצאה מקטינה את ההון העצמי (חובה). הכסף טרם יצא, ולכן החברה חייבת אותו לבנק: נוצרת התחייבות בשם ריבית לשלם (זכות).

**הריבית היא הוצאה כי ההון העצמי קטן בגללה, והיא גם התחייבות כי הסכום טרם שולם.**

## פתרון 3.7: חברת "סיטונאות הנקניק": פקדון לזמן קצר ודיבידנד

**מה נתון:** שלושה אירועים בשנת 2025 בחברת "סיטונאות הנקניק": הפקדת פקדון, הכרזה על דיבידנד ופירעון הפקדון בסכום גבוה מהקרן. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) מדוע ההכרזה על דיבידנד אינה משנה את המזומן ומה נרשם במקום, (ג) סכום הריבית, החשבון והצד.

### א. פקודות היומן

**שלב 1: הפקדון והדיבידנד**

הפקדת הכסף מחליפה נכס בנכס: המזומן קטן והפקדון גדל. הדיבידנד מקטין את העודפים ויוצר התחייבות.

**שלב 2: פירעון הפקדון**

התקבלו 92,700. הפקדון (הנכס) נסגר בסכום הקרן, 90,000. ההפרש הוא הריבית שהחברה הרוויחה.

ריבית: 92,700 - 90,000 = 2,700

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב-1.3.2025: הפקדה בפקדון** | | |
| חובה פקדון לזמן קצר | 90,000 | |
| זכות מזומן | | 90,000 |
| **ב-30.6.2025: הכרזה על דיבידנד** | | |
| חובה עודפים | 60,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 60,000 |
| **ב-1.9.2025: פירעון הפקדון** | | |
| חובה מזומן | 92,700 | |
| זכות פקדון לזמן קצר | | 90,000 |
| זכות הכנסות ריבית | | 2,700 |

**שלוש הפקודות כמוצג.**

### ב. הכרזה על דיבידנד והמזומן

**שלב 1: ההסבר**

בהכרזה לא יוצא כסף. החברה רק מתחייבת לשלם בשנה הבאה. לכן המזומן לא משתנה. במקום זאת העודפים קטנים (חובה עודפים) ונוצרת התחייבות (זכות דיבידנד לשלם). המזומן יקטן רק ביום התשלום.

**ההכרזה אינה משנה את המזומן. נרשמים חובה עודפים וזכות דיבידנד לשלם.**

### ג. הריבית על הפקדון

**שלב 1: הסכום והחשבון**

הריבית היא ההפרש בין מה שהתקבל למה שהופקד. היא הכנסה, כי היא מגדילה את ההון העצמי, והכנסות נרשמות בזכות.

**הריבית היא 92,700 - 90,000 = 2,700 ש"ח. היא נרשמת בחשבון הכנסות ריבית, בצד זכות.**

## פתרון 3.8: חברת "נקניקי הכרמל": רישום ישיר של פקודות יומן

**מה נתון:** שבעה אירועים בחברת "נקניקי הכרמל" בשנת 2025, שיש לרשום ישירות. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) מדוע מכונת המילוי נכס והנקניקיות לעובדים הוצאה, (ג) יתרת המזומן והספקים.

### א. פקודות היומן

בכל אירוע שואלים: מה גדל ומה קטן, ומה הצד של כל חשבון.

**<u>שלב 1: אירוע 1, הנפקה</u>**

המזומן גדל: חובה. המקור הוא השקעת בעלים: זכות הון מניות. 60,000 × 5 = 300,000, כסכום התמורה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הון מניות | | 300,000 |

**<u>שלב 2: אירוע 2, הלוואה</u>**

המזומן גדל: חובה. מקור הכסף הוא הלוואה, התחייבות שגדלה: זכות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 400,000 | |
| זכות הלוואה | | 400,000 |

**<u>שלב 3: אירוע 3, החזר חלק מההלוואה</u>**

המזומן קטן: זכות. ההתחייבות קטנה: חובה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הלוואה | 50,000 | |
| זכות מזומן | | 50,000 |

**<u>שלב 4: אירוע 4, קניות</u>**

קניות הן הוצאה, וההוצאה נרשמת בסכום הקנייה כולו, בלי קשר למועד התשלום. המזומן קטן ב-55,000, ויתרת הקנייה היא התחייבות לספק.

ספקים: 90,000 - 55,000 = 35,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה קניות | 90,000 | |
| זכות מזומן | | 55,000 |
| זכות ספקים | | 35,000 |

**<u>שלב 5: אירוע 5, רכישת מכונה</u>**

המכונה היא נכס שגדל בכל עלותה: חובה. המזומן קטן ב-60,000, והיתרה היא התחייבות לספק.

ספקים: 240,000 - 60,000 = 180,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מכונת מילוי | 240,000 | |
| זכות מזומן | | 60,000 |
| זכות ספקים | | 180,000 |

**<u>שלב 6: אירוע 6, נקניקיות לעובדים</u>**

הנקניקיות נצרכות מיד, ולכן זו הוצאה. המזומן קטן.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות כיבוד | 800 | |
| זכות מזומן | | 800 |

**<u>שלב 7: אירוע 7, מכירות</u>**

ההכנסה היא סכום המכירה כולו, ללא קשר למה שהתקבל במזומן. המזומן גדל ב-45,000, השיק הדחוי הוא נכס (שיקים לקבל), והיתרה היא חוב של הלקוח.

לקוחות: 120,000 - 45,000 - 15,000 = 60,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 45,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 15,000 | |
| חובה לקוחות | 60,000 | |
| זכות מכירות | | 120,000 |

**שבע הפקודות כמוצג.**

**ב. נכס מול הוצאה**

**<u>שלב 1: ההסבר</u>**

מכונת המילוי היא פריט בר קיימא: היא תשרת את החברה תקופה ארוכה, ולכן כל עלותה נרשמת כנכס. הנקניקיות לעובדים נצרכות מיד ואינן משרתות את החברה בעתיד, ולכן הן הוצאה.

**המכונה נכס כי היא בת קיימא ומשרתת את החברה לאורך זמן. הנקניקיות הוצאה כי הן נצרכות מיד.**

**ג. יתרות המזומן והספקים**

**<u>שלב 1: מזומן</u>**

נאסוף את כל הכניסות ואת כל היציאות של המזומן מהפקודות.

כניסות: 300,000 + 400,000 + 45,000 = 745,000

יציאות: 50,000 + 55,000 + 60,000 + 800 = 165,800

יתרת מזומן: 745,000 - 165,800 = 579,200

**<u>שלב 2: ספקים</u>**

הספקים נוצרו באירועים 4 ו-5, ולא נפרעו.

יתרת ספקים: 35,000 + 180,000 = 215,000

**יתרת המזומן: 579,200 ש"ח (חובה). יתרת הספקים: 215,000 ש"ח (זכות).**

## פתרון 3.9: חברת "רוח מערבית": פקודות יומן בסיסיות

**מה נתון:** שישה אירועים בחברת "רוח מערבית" בשנת 2024. **מה נדרש:** (א) פקודות יומן מלאות לפי הסדר, (ב) סך החובה וסך הזכות בכל הפקודות, והאם הם שווים.

## א. פקודות היומן

**<u>שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים</u>**

באירוע 1: 30,000 = 1 × 30,000, כסכום התמורה. באירוע 3 הרכישה היא קניות (הוצאה בסכום מלא), והיתרה לספק היא 50,000 = 150,000 - 200,000. באירוע 4 המכונה היא נכס, והיתרה לספק היא 180,000 = 120,000 - 300,000. באירוע 5 היתרה שטרם התקבלה היא 10,000 = 30,000 - 40,000 - 80,000.

**<u>שלב 2: הפקודות</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב-2.1.2024: הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 30,000 | |
| זכות הון מניות | | 30,000 |
| **ב-1.2.2024: הלוואה מהבנק** | | |
| חובה מזומן | 500,000 | |
| זכות הלוואה | | 500,000 |
| **ב-10.3.2024: קניית חלקי חילוף** | | |
| חובה קניות | 200,000 | |
| זכות מזומן | | 150,000 |
| זכות ספקים | | 50,000 |
| **ב-1.4.2024: רכישת מכונה** | | |
| חובה מכונה | 300,000 | |
| זכות מזומן | | 120,000 |
| זכות ספקים | | 180,000 |
| **במהלך השנה: מתן שירות** | | |
| חובה מזומן | 40,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 30,000 | |
| חובה לקוחות | 10,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 80,000 |
| **ב-31.12.2024: ריבית שנצברה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 27,500 | |
| זכות ריבית לשלם | | 27,500 |

**שש הפקודות כמוצג.**

### ב. סך החובה וסך הזכות

**שלב 1: סוכמים כל פקודה**

| פקודה | סך חובה | סך זכות |
|---|---|---|
| 1 | 30,000 | 30,000 |
| 2 | 500,000 | 500,000 |
| 3 | 200,000 | 200,000 |
| 4 | 300,000 | 300,000 |
| 5 | 80,000 | 80,000 |
| 6 | 27,500 | 27,500 |
| **סה״כ** | **1,137,500** | **1,137,500** |

סך החובה: 30,000 + 500,000 + 200,000 + 300,000 + 80,000 + 27,500 = 1,137,500

**שלב 2: מדוע שווים**

כל אירוע משנה את שני הצדדים של הזהות החשבונאית באותו סכום. פקודת יומן מבטאת את האירוע בשלמותו, ולכן בכל פקודה החובה שווה לזכות, וגם הסכום של כל הפקודות.

**סך החובה וסך הזכות הם 1,137,500 ש״ח בכל צד. הם שווים כי בכל פקודה החובה שווה לזכות.**

## פתרון 3.10: חברת ״גלגלי ענק״: כרטיסי חשבון

**מה נתון:** שישה אירועים בחברת ״גלגלי ענק״ בינואר 2025. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) כרטיסי חשבון למזומן, ללקוחות, לספקים, למכירות ולקניות, עם יתרות הסגירה.

### א. פקודות היומן

**שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים**

באירוע 2 הקניות הן הוצאה בסכום המלא, והיתרה לספק היא 90,000 - 50,000 = 40,000. באירוע 3 המכירה היא הכנסה בסכום המלא, והיתרה שטרם התקבלה היא 150,000 - 70,000 - 20,000 = 60,000, חוב של לקוחות. באירוע 6 הציוד הוא נכס, והיתרה לספק היא 60,000 - 20,000 = 40,000.

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 200,000 | |
| זכות הון מניות | | 200,000 |
| **2) קניות** | | |
| חובה קניות | 90,000 | |
| זכות מזומן | | 50,000 |
| זכות ספקים | | 40,000 |
| **3) מכירות** | | |
| חובה מזומן | 70,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 20,000 | |
| חובה לקוחות | 60,000 | |
| זכות מכירות | | 150,000 |
| **4) הוצאות שכר** | | |
| חובה הוצאות שכר | 30,000 | |
| זכות מזומן | | 30,000 |
| **5) הוצאות חשמל** | | |
| חובה הוצאות חשמל | 8,000 | |
| זכות מזומן | | 8,000 |
| **6) רכישת ציוד** | | |
| חובה ציוד | 60,000 | |
| זכות מזומן | | 20,000 |
| זכות ספקים | | 40,000 |

**שש הפקודות כמוצג, וכל אחת מאוזנת.**

## ב. כרטיסי חשבון

**שלב 1: איך בונים כרטיס**

לכל חשבון פותחים כרטיס עם עמודת חובה ועמודת זכות. מעתיקים אליו כל סכום מהפקודות, בצד שבו החשבון מופיע, ורושמים לידו את מספר האירוע. בסוף מחברים כל צד, והיתרה היא ההפרש בין שני הצדדים.

**<u>שלב 2: מזומן ולקוחות</u>**

**מזומן**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 1: 200,000 | אירוע 2: 50,000 |
| אירוע 3: 70,000 | אירוע 4: 30,000 |
| | אירוע 5: 8,000 |
| | אירוע 6: 20,000 |
| **סיכום ביניים: 270,000** | **סיכום ביניים: 108,000** |
| **יתרה (חובה): 162,000** | |

מזומן: 270,000 - 108,000 = 162,000

**לקוחות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 3: 60,000 | |
| **יתרה (חובה): 60,000** | |

**<u>שלב 3: ספקים, מכירות וקניות</u>**

**ספקים**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 2: 40,000 |
| | אירוע 6: 40,000 |
| | **יתרה (זכות): 80,000** |

ספקים: 40,000 + 40,000 = 80,000

**מכירות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 3: 150,000 |
| | **יתרה (זכות): 150,000** |

**קניות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 2: 90,000 | |
| **יתרה (חובה): 90,000** | |

**יתרות הסגירה: מזומן 162,000 (חובה), לקוחות 60,000 (חובה), ספקים 80,000 (זכות), מכירות 150,000 (זכות), קניות 90,000 (חובה).**

## פתרון 3.11: חברת "קיוסקי הנקניק": מפקודות יומן למאזן בוחן

**מה נתון:** עשרה אירועים בשנתה הראשונה של "קיוסקי הנקניק", חברה חדשה. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) כרטיס לכל חשבון שהשתנה, עם יתרת הסגירה, (ג) מאזן בוחן תלת טורי.

## א. פקודות היומן

**<u>שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים</u>**

באירוע 1: 150,000 = 1 × 150,000, כסכום התמורה. באירוע 4: ספקים 40,000 = 20,000 - 60,000.
באירוע 5: לקוחות 78,000 = 52,000 - 130,000. באירוע 8: המקרר הוא נכס, וספקים 18,000 = 12,000 - 30,000.

**<u>שלב 2: פקודות 1 עד 5</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 150,000 | |
| זכות הון מניות | | 150,000 |
| **2) הלוואה לזמן ארוך** | | |
| חובה מזומן | 80,000 | |
| זכות הלוואה לזמן ארוך | | 80,000 |
| **3) הוצאות ריבית** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 6,000 | |
| זכות מזומן | | 6,000 |
| **4) קניות** | | |
| חובה קניות | 60,000 | |
| זכות מזומן | | 20,000 |
| זכות ספקים | | 40,000 |
| **5) מכירות** | | |
| חובה מזומן | 52,000 | |
| חובה לקוחות | 78,000 | |
| זכות מכירות | | 130,000 |

**<u>שלב 3: פקודות 6 עד 10</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **6) הוצאות חשמל** | | |
| חובה הוצאות חשמל | 9,000 | |
| זכות מזומן | | 9,000 |
| **7) הוצאות פרסום** | | |
| חובה הוצאות פרסום | 5,000 | |
| זכות מזומן | | 5,000 |
| **8) רכישת מקרר** | | |
| חובה מקרר | 30,000 | |
| זכות מזומן | | 12,000 |
| זכות ספקים | | 18,000 |
| **9) הלוואה לזמן קצר** | | |
| חובה מזומן | 15,000 | |
| זכות הלוואה לזמן קצר | | 15,000 |
| **10) הוצאות שכר** | | |
| חובה הוצאות שכר | 25,000 | |
| זכות מזומן | | 25,000 |

**עשר הפקודות כמוצג.**

## ב. כרטיסי חשבון

**<u>שלב 1: חשבונות עם כמה תנועות</u>**

**מזומן**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 1: 150,000 | אירוע 3: 6,000 |
| אירוע 2: 80,000 | אירוע 4: 20,000 |
| אירוע 5: 52,000 | אירוע 6: 9,000 |
| אירוע 9: 15,000 | אירוע 7: 5,000 |
| | אירוע 8: 12,000 |
| | אירוע 10: 25,000 |
| **סיכום ביניים: 297,000** | **סיכום ביניים: 77,000** |
| **יתרה (חובה): 220,000** | |

מזומן: 297,000 - 77,000 = 220,000

**ספקים**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 4: 40,000 |
| | אירוע 8: 18,000 |
| | **יתרה (זכות): 58,000** |

ספקים: 40,000 + 18,000 = 58,000

**לקוחות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 5: 78,000 | |
| **יתרה (חובה): 78,000** | |

**<u>שלב 2: הון והתחייבויות</u>**

**הון מניות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 1: 150,000 |
| | **יתרה (זכות): 150,000** |

**הלוואה לזמן ארוך**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 2: 80,000 |
| | **יתרה (זכות): 80,000** |

**הלוואה לזמן קצר**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 9: 15,000 |
| | **יתרה (זכות): 15,000** |

**<u>שלב 3: נכסים נוספים והכנסות</u>**

**מקרר**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 8: 30,000 | |
| **יתרה (חובה): 30,000** | |

**מכירות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| | אירוע 5: 130,000 |
| | **יתרה (זכות): 130,000** |

**<u>שלב 4: הוצאות</u>**

**קניות**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 4: 60,000 | |
| **יתרה (חובה): 60,000** | |

**הוצאות ריבית**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 3: 6,000 | |
| **יתרה (חובה): 6,000** | |

**הוצאות חשמל**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 6: 9,000 | |
| **יתרה (חובה): 9,000** | |

**הוצאות פרסום**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 7: 5,000 | |
| **יתרה (חובה): 5,000** | |

**הוצאות שכר**

| חובה | זכות |
|---|---|
| אירוע 10: 25,000 | |
| **יתרה (חובה): 25,000** | |

**כל הכרטיסים כמוצג. יתרות הסגירה מרוכזות במאזן הבוחן שבסעיף הבא.**

## ג. מאזן בוחן תלת טורי

**<u>שלב 1: מה בכל טור</u>**

החברה חדשה, ולכן טור יתרת הפתיחה נשאר ריק. בטור התנועות רושמים לכל חשבון את סך החובה וסך הזכות מהכרטיס. בטור הסגירה רושמים את היתרה, בצד שבו היא נמצאת.

**שלב 2: המאזן**

| חשבון | פתיחה חובה | פתיחה זכות | תנועות חובה | תנועות זכות | סגירה חובה | סגירה זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | | | 297,000 | 77,000 | 220,000 | |
| הוצאות ריבית | | | 6,000 | | 6,000 | |
| קניות | | | 60,000 | | 60,000 | |
| הון מניות | | | | 150,000 | | 150,000 |
| ספקים | | | | 58,000 | | 58,000 |
| לקוחות | | | 78,000 | | 78,000 | |
| הלוואה לזמן ארוך | | | | 80,000 | | 80,000 |
| מכירות | | | | 130,000 | | 130,000 |
| הוצאות חשמל | | | 9,000 | | 9,000 | |
| הוצאות פרסום | | | 5,000 | | 5,000 | |
| מקרר | | | 30,000 | | 30,000 | |
| הלוואה לזמן קצר | | | | 15,000 | | 15,000 |
| הוצאות שכר | | | 25,000 | | 25,000 | |
| **סה"כ** | | | **510,000** | **510,000** | **433,000** | **433,000** |

**שלב 3: בדיקה**

בטור התנועות סך החובה שווה לסך הזכות: 510,000 בכל צד. בטור הסגירה גם כן: 433,000 בכל צד.

**מאזן הבוחן מאוזן. סך התנועות 510,000 בכל צד, וסך הסגירה 433,000 בכל צד.**

## פתרון 3.12: חברת "חימום ורד": מאזן בוחן תלת טורי

**מה נתון:** שמונה אירועים בשנה הראשונה של "חימום ורד", חברה חדשה. **מה נדרש:** (א) פקודת יומן לכל אירוע, (ב) מאזן בוחן תלת טורי, (ג) בדיקה שסך החובה שווה לסך הזכות בטורי התנועות והסגירה.

### א. פקודות היומן

**שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים**

באירוע 1: 200,000 = 2 × 100,000, כסכום התמורה. באירוע 3: ספקים 60,000 = 30,000 - 90,000.
באירוע 4: לקוחות 80,000 = 40,000 - 80,000 - 200,000. באירוע 5: שכר לשלם 15,000 = 45,000 - 60,000.
באירוע 7: ספקים 50,000 = 20,000 - 70,000.

**שלב 2: פקודות 1 עד 4**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 200,000 | |
| זכות הון מניות | | 200,000 |
| **2) הלוואה לזמן ארוך** | | |
| חובה מזומן | 120,000 | |
| זכות הלוואה לזמן ארוך | | 120,000 |
| **3) קניות** | | |
| חובה קניות | 90,000 | |
| זכות מזומן | | 30,000 |
| זכות ספקים | | 60,000 |
| **4) מכירות** | | |
| חובה מזומן | 80,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 40,000 | |
| חובה לקוחות | 80,000 | |
| זכות מכירות | | 200,000 |

**שלב 3: פקודות 5 עד 8**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **5) שירותי עבודה** | | |
| חובה הוצאות שכר | 60,000 | |
| זכות מזומן | | 45,000 |
| זכות שכר לשלם | | 15,000 |
| **6) הוצאות חשמל** | | |
| חובה הוצאות חשמל | 12,000 | |
| זכות מזומן | | 12,000 |
| **7) רכישת מכונה** | | |
| חובה מכונות | 70,000 | |
| זכות מזומן | | 20,000 |
| זכות ספקים | | 50,000 |
| **8) תשלום ריבית** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 9,000 | |
| זכות מזומן | | 9,000 |

**שמונה הפקודות כמוצג.**

### ב. מאזן בוחן תלת טורי

**שלב 1: סכומי התנועות בחשבונות עם כמה פקודות**

החברה חדשה, ולכן טור הפתיחה ריק. נסכם לכל חשבון את כל הסכומים בחובה ואת כל הסכומים בזכות.

מזומן, חובה: 200,000 + 120,000 + 80,000 = 400,000

מזומן, זכות: 30,000 + 45,000 + 12,000 + 20,000 + 9,000 = 116,000

מזומן, יתרת סגירה: 400,000 - 116,000 = 284,000

ספקים, זכות: 60,000 + 50,000 = 110,000

בשאר החשבונות הייתה פקודה אחת בלבד, ולכן התנועה היא היתרה.

**שלב 2: המאזן**

| חשבון | פתיחה חובה | פתיחה זכות | תנועות חובה | תנועות זכות | סגירה חובה | סגירה זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | | | 400,000 | 116,000 | 284,000 | |
| שיקים לקבל | | | 40,000 | | 40,000 | |
| לקוחות | | | 80,000 | | 80,000 | |
| מכונות | | | 70,000 | | 70,000 | |
| ספקים | | | | 110,000 | | 110,000 |
| שכר לשלם | | | | 15,000 | | 15,000 |
| הלוואה לזמן ארוך | | | | 120,000 | | 120,000 |
| הון מניות | | | | 200,000 | | 200,000 |
| מכירות | | | | 200,000 | | 200,000 |
| קניות | | | 90,000 | | 90,000 | |
| הוצאות שכר | | | 60,000 | | 60,000 | |
| הוצאות חשמל | | | 12,000 | | 12,000 | |
| הוצאות ריבית | | | 9,000 | | 9,000 | |
| **סה"כ** | | | **761,000** | **761,000** | **645,000** | **645,000** |

### ג. בדיקת השוויון

**שלב 1: סוכמים כל טור**

תנועות, חובה: 400,000 + 40,000 + 80,000 + 70,000 + 90,000 + 60,000 + 12,000 + 9,000 = 761,000

תנועות, זכות: 116,000 + 110,000 + 15,000 + 120,000 + 200,000 + 200,000 = 761,000

סגירה, חובה: 284,000 + 40,000 + 80,000 + 70,000 + 90,000 + 60,000 + 12,000 + 9,000 = 645,000

סגירה, זכות: 110,000 + 15,000 + 120,000 + 200,000 + 200,000 = 645,000

**בטור התנועות 761,000 בכל צד, ובטור הסגירה 645,000 בכל צד. מאזן הבוחן מאוזן.**

## פתרון 3.13: חברת "הנקניק המעופף": פקודות יומן

**מה נתון:** חמישה אירועים בחברת "הנקניק המעופף" בשנת 2025. **מה נדרש:** פקודות יומן מלאות לכל האירועים.

### א. הפקודות

**שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים**

באירוע 1: 150,000 = 3 × 50,000, כסכום התמורה. באירוע 3: ספקים 70,000 = 90,000 - 160,000.
באירוע 4: המכונה היא נכס. מזומן 60,000 = 240,000 × 25%, והיתרה לספק היא
180,000 = 60,000 - 240,000. באירוע 5 הריבית שנצברה היא הוצאה והתחייבות.

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב-1.1.2025: הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 150,000 | |
| זכות הון מניות | | 150,000 |
| **ב-1.1.2025: נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 200,000 | |
| זכות הלוואה | | 200,000 |
| **ב-1.3.2025: קניית סחורה** | | |
| חובה קניות | 160,000 | |
| זכות מזומן | | 90,000 |
| זכות ספקים | | 70,000 |
| **ב-1.6.2025: רכישת מכונת אריזה** | | |
| חובה מכונת אריזה | 240,000 | |
| זכות מזומן | | 60,000 |
| זכות ספקים | | 180,000 |
| **ב-31.12.2025: ריבית שנצברה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 12,000 | |
| זכות ריבית לשלם | | 12,000 |

**חמש הפקודות כמוצג.**

## פתרון 3.14: חברת "סיטונאות הדרום": פקודות יומן

**מה נתון:** אירועי 2025 בחברת "סיטונאות הדרום": הלוואה בריבית, שירות, מחשבים ודיבידנד. **מה נדרש:** פקודות יומן מלאות לכל האירועים.

### א. הפקודות

**שלב 1: ממירים את הנתונים לסכומים**

הריבית השנתית נצברה על ההלוואה לכל השנה (מ-1.1 עד 31.12), ולא שולמה עד סוף השנה. לכן היא הוצאה וגם התחייבות (ריבית לשלם), ולא יציאת מזומן.

ריבית: 3,000 = 60,000 × 5%
שירות, מזומן: 63,000 = 90,000 × 70%
שירות, שיקים לקבל: 27,000 = 63,000 - 90,000
מחשבים, מזומן: 24,000 = 80,000 × 30%
מחשבים, ספקים: 56,000 = 24,000 - 80,000

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב-1.1.2025: נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 60,000 | |
| זכות הלוואה | | 60,000 |
| **ב-31.12.2025: ריבית שנצברה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 3,000 | |
| זכות ריבית לשלם | | 3,000 |
| **מתן שירות** | | |
| חובה מזומן | 63,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 27,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 90,000 |
| **רכישת מחשבים** | | |
| חובה מחשבים | 80,000 | |
| זכות מזומן | | 24,000 |
| זכות ספקים | | 56,000 |
| **ב-31.12.2025: הכרזה על דיבידנד** | | |
| חובה עודפים | 20,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 20,000 |

**חמש הפקודות כמוצג.**

שימו לב: שיקים לקבל הם נכס. החברה קיבלה שיק, אבל הכסף ייגבה בעתיד.

פתרונות שיעור 4 מתוך 13

# הכרה בהכנסות וחשבונות חתך

הפער בין המזומן לבין שווי השירות, ואיך מגשרים עליו בפקודת חתך

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הנהלת החשבונות רושמת הכנסה לפי המזומן שהתקבל: ח׳ מזומן, ז׳ הכנסות. אם בשנה מסוימת לא התקבל מזומן, אין פקודה.
- ההכנסה שמדווחים למשקיע (ההכנסה הסופית) היא שווי השירות שסופק באותה שנה, בלי קשר למזומן.
- יתרת חתך (מי חייב למי): בתום כל שנה מסכמים את כל המזומן עד אותה נקודה ואת כל שווי השירות עד אותה נקודה. מזומן מצטבר גבוה משירות מצטבר: הכנסות מראש (התחייבות). שירות מצטבר גבוה ממזומן מצטבר: הכנסות לקבל (נכס). שווים: אין יתרה.
- פקודת החתך (פקודת ההתאמה) בשני חלקים. חלק א מתאים את ההכנסה הרשומה להכנסה הסופית: מגדילים הכנסה בזכות, מקטינים בחובה. חלק ב מעדכן את יתרת החתך: הכנסות לקבל גדלות בחובה וקטנות בזכות, הכנסות מראש גדלות בזכות וקטנות בחובה.
- כשסוג היתרה מתהפך משנה לשנה, מאפסים באותה פקודה את היתרה הקודמת ויוצרים את החדשה.
- בדיקה: ההכנסה בהנהלת החשבונות, בתוספת מה שפקודת החתך משנה בהכנסה, שווה להכנסה הסופית.

## פתרון 4.1: חברת ״חימום אלון״: ארבע שנים ויתרה שמתהפכת

**מה נתון:** הסכם לארבע שנים של ״חימום אלון״ עם רשת קיוסקים: המזומן שהתקבל ושווי השירות שסופק בכל שנה (באלפי ש״ח). בתחילת 2020 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** (א) לכל שנה: פקודת הנהלת החשבונות, ההכנסה הסופית, יתרת החתך ופקודת החתך, (ב) באיזו שנה התהפך סוג היתרה ומה כוללת פקודת החתך באותה שנה.

## א. ארבע העמודות

**<u>שלב 1: פקודות הנהלת החשבונות (בסיס מזומן)</u>**

הנהלת החשבונות רושמת את ההכנסה לפי המזומן שהתקבל בכל שנה, בלי לבדוק כמה שירות סופק: חובה מזומן, זכות הכנסות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 150 | |
| זכות הכנסות | | 150 |
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 90 | |
| זכות הכנסות | | 90 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 500 | |
| זכות הכנסות | | 500 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 160 | |
| זכות הכנסות | | 160 |

**<u>שלב 2: ההכנסה הסופית</u>**

ההכנסה שמדווחים למשקיע היא שווי השירות שסופק באותה שנה. המזומן אינו משפיע עליה.

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2020 | 150 | **250** |
| 2021 | 90 | **140** |
| 2022 | 500 | **170** |
| 2023 | 160 | **340** |

**<u>שלב 3: יתרת החתך</u>**

כדי לדעת מי חייב למי, מסכמים בתום כל שנה את כל המזומן ואת כל שווי השירות עד אותה נקודה, ומחשבים את ההפרש. מזומן מצטבר גבוה: הלקוח שילם מראש, והחברה חייבת לו שירות (הכנסות מראש, התחייבות). שירות מצטבר גבוה: הלקוח חייב לחברה (הכנסות לקבל, נכס).

2020: מזומן מצטבר 150, שירות מצטבר 250, הפרש 100 = 150 - 250

2021: מזומן מצטבר 240 = 90 + 150, שירות מצטבר 390 = 140 + 250, הפרש 150 = 240 - 390

2022: מזומן מצטבר 740 = 500 + 240, שירות מצטבר 560 = 170 + 390, הפרש 180 = 560 - 740

2023: מזומן מצטבר 900 = 160 + 740, שירות מצטבר 900 = 340 + 560, הפרש 0 = 900 - 900

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2020 | 150 | 250 | **הכנסות לקבל 100** | נכס |
| 2021 | 240 | 390 | **הכנסות לקבל 150** | נכס |
| 2022 | 740 | 560 | **הכנסות מראש 180** | התחייבות |
| 2023 | 900 | 900 | **אין יתרה** | אין |

**<u>שלב 4: פקודת החתך ב-2020 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 150, מדווח 250. מגדילים הכנסה ב-100 = 150 - 250: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 100: חובה הכנסות לקבל 100.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |

**<u>שלב 5: פקודת החתך ב-2021 (הגדלת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 90, מדווח 140. מגדילים הכנסה ב-50 = 90 - 140: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: הכנסות לקבל גדלה מ-100 ל-150, כלומר ב-50 = 100 - 150: חובה הכנסות לקבל 50.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 50 | |
| זכות הכנסות | | 50 |

**<u>שלב 6: פקודת החתך ב-2022 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 500, מדווח 170. מקטינים הכנסה ב-330 = 170 - 500: חובה הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 150, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180. מאפסים קודם את הישנה (ז' הכנסות לקבל 150), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז' הכנסות מראש 180).
בדיקה: 330 = 180 + 150, והוא שווה לשינוי בהכנסות (330) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 330 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 150 |
| זכות הכנסות מראש | | 180 |

**<u>שלב 7: פקודת החתך ב-2023 (סגירת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 160, מדווח 340. מגדילים הכנסה ב-180 = 160 - 340: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180: ח' הכנסות מראש 180.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 180 | |
| זכות הכנסות | | 180 |

**שלב 8: בדיקת הגיון**

בכל שנה ההכנסה הרשומה, בתוספת מה שפקודת החתך משנה בהכנסות, שווה להכנסה הסופית.

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2020 | 150 | +100 | **250** |
| 2021 | 90 | +50 | **140** |
| 2022 | 500 | -330 | **170** |
| 2023 | 160 | +180 | **340** |

**שלב 9: הטבלה המלאה**

| שנה | פקודת הנה"ח | הכנסה סופית | יתרת חתך | פקודת חתך |
|---|---|---|---|---|
| 2020 | ח׳ מזומן 150, ז׳ הכנסות 150 | **250** | הכנסות לקבל 100 (נכס) | ח׳ הכנסות לקבל 100, ז׳ הכנסות 100 |
| 2021 | ח׳ מזומן 90, ז׳ הכנסות 90 | **140** | הכנסות לקבל 150 (נכס) | ח׳ הכנסות לקבל 50, ז׳ הכנסות 50 |
| 2022 | ח׳ מזומן 500, ז׳ הכנסות 500 | **170** | הכנסות מראש 180 (התחייבות) | ח׳ הכנסות 330, ז׳ הכנסות לקבל 150, ז׳ הכנסות מראש 180 |
| 2023 | ח׳ מזומן 160, ז׳ הכנסות 160 | **340** | אין יתרה | ח׳ הכנסות מראש 180, ז׳ הכנסות 180 |

**ההכנסה הסופית: 250, 140, 170 ו-340 אלפי ש"ח. יתרות החתך: 2020 הכנסות לקבל 100 (נכס), 2021 הכנסות לקבל 150 (נכס), 2022 הכנסות מראש 180 (התחייבות), 2023 אין יתרה. פקודות החתך כמוצג בטבלה.**

## ב. השנה שבה התהפך סוג היתרה

**שלב 1: מזהים את ההתהפכות**

בתום 2021 היתרה הייתה הכנסות לקבל (נכס) בסך 150, ובתום 2022 היא הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180. הסוג התהפך ב-2022, כי ב-2022 התקבלו 500 וסופק שירות של 170 בלבד.

**שלב 2: מה כוללת פקודת החתך ב-2022**

הפקודה עושה שלושה דברים יחד: מקטינה הכנסה, מאפסת את היתרה הישנה ויוצרת את החדשה.

הקטנת ההכנסה: רשום 500, מדווח 170, ולכן 330 = 170 - 500

איפוס הכנסות לקבל 150 ויצירת הכנסות מראש 180: 330 = 180 + 150

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 330 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 150 |
| זכות הכנסות מראש | | 180 |

**הסוג התהפך ב-2022. פקודת החתך באותה שנה: ח׳ הכנסות 330, ז׳ הכנסות לקבל 150 (איפוס), ז׳ הכנסות מראש 180 (יצירה).**

טעות נפוצה: לרשום ב-2022 רק את ההפרש בין שתי היתרות, 30 = 150 - 180. כשהסוג מתהפך אי אפשר לקזז: הנכס הישן והחוב החדש הם שני חשבונות נפרדים, ולכן מאפסים את הראשון ויוצרים את השני.

## פתרון 4.2: חברת "שי צבאן ייעוץ": טבלה עם שורת סיכום

**מה נתון:** הסכם ייעוץ לארבע שנים של "שי צבאן ייעוץ" עם רשת מעדניות: המזומן ושווי השירות בכל שנה (באלפי ש"ח), וסך הכול שווה בשניהם (800). **מה נדרש:** (א) פקודות הנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה בכל שנה, (ג) פקודת החתך בכל שנה, (ד) יתרת החתך בכל שנה ומהותה.

### א. פקודות הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: הפקודה בכל שנה</u>**

הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן: בכל שנה רושמים הכנסה בסכום שהתקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 300 | |
| זכות הכנסות | | 300 |
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 150 | |
| זכות הכנסות | | 150 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 250 | |
| זכות הכנסות | | 250 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |

**בכל שנה נרשמת הפקודה ח' מזומן, ז' הכנסות, בסכום המזומן: 300, 150, 250 ו-100 אלפי ש"ח.**

### ב. ההכנסה למשקיע

**<u>שלב 1: מה קובע את ההכנסה</u>**

ההכנסה בדוח רווח והפסד היא שווי השירות שסופק באותה שנה, ולא סכום המזומן.

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2020 | 300 | **100** |
| 2021 | 150 | **250** |
| 2022 | 250 | **320** |
| 2023 | 100 | **130** |

**ההכנסה המדווחת: 100, 250, 320 ו-130 אלפי ש"ח.**

## ג. פקודות החתך

**<u>שלב 1: קודם יתרת החתך</u>**

פקודת החתך מתאימה את מה שנרשם (מזומן) למה שמדווח (שירות), ומעדכנת את יתרת החתך. לכן מחשבים קודם את היתרה בתום כל שנה: מסכמים מצטבר את המזומן ואת השירות ומשווים.

2020: מזומן מצטבר 300, שירות מצטבר 100, הפרש 200 = 100 - 300

2021: מזומן מצטבר 450 = 150 + 300, שירות מצטבר 350 = 250 + 100, הפרש 100 = 350 - 450

2022: מזומן מצטבר 700 = 250 + 450, שירות מצטבר 670 = 320 + 350, הפרש 30 = 670 - 700

2023: מזומן מצטבר 800 = 100 + 700, שירות מצטבר 800 = 130 + 670, הפרש 0 = 800 - 800

**<u>שלב 2: פקודת החתך ב-2020 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 300, מדווח 100. מקטינים הכנסה ב-200 = 100 - 300: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 200: זכות הכנסות מראש 200.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות | 200 | |
| זכות הכנסות מראש | | 200 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2021 (הקטנת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 150, מדווח 250. מגדילים הכנסה ב-100 = 150 - 250: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות מראש קטנה מ-200 ל-100, כלומר ב-100 = 100 - 200: חובה הכנסות מראש 100.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות מראש | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |

**<u>שלב 4: פקודת החתך ב-2022 (הקטנת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 250, מדווח 320. מגדילים הכנסה ב-70 = 250 - 320: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות מראש קטנה מ-100 ל-30, כלומר ב-70 = 30 - 100: חובה הכנסות מראש 70.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות מראש | 70 | |
| זכות הכנסות | | 70 |

**<u>שלב 5: פקודת החתך ב-2023 (סגירת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 100, מדווח 130. מגדילים הכנסה ב-30 = 100 - 130: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת.
מאפסים את הכנסות מראש (התחייבות) בסך 30: ח׳ הכנסות מראש 30.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 30 | |
| זכות הכנסות | | 30 |

**<u>שלב 6: בדיקת הגיון</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2020 | 300 | -200 | **100** |
| 2021 | 150 | +100 | **250** |
| 2022 | 250 | +70 | **320** |
| 2023 | 100 | +30 | **130** |

**ב-2020: ח׳ הכנסות 200, ז׳ הכנסות מראש 200. ב-2021: ח׳ הכנסות מראש 100, ז׳ הכנסות 100.**
**ב-2022: ח׳ הכנסות מראש 70, ז׳ הכנסות 70. ב-2023: ח׳ הכנסות מראש 30, ז׳ הכנסות 30.**

**ד. יתרת החתך בתום כל שנה**

**<u>שלב 1: מהות וסיווג</u>**

בכל ארבע השנים המזומן המצטבר גבוה מהשירות המצטבר או שווה לו, ולכן החברה קיבלה מראש.

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2020 | 300 | 100 | **הכנסות מראש 200** | התחייבות |
| 2021 | 450 | 350 | **הכנסות מראש 100** | התחייבות |
| 2022 | 700 | 670 | **הכנסות מראש 30** | התחייבות |
| 2023 | 800 | 800 | **אין יתרה** | אין |

בדיקה: סך המזומן וסך השירות זהים (800), ולכן בתום 2023 היתרה מתאפסת. היתרות קטנות משנה לשנה, כי בכל שנה החברה מספקת שירות שכבר שולם מראש.

**2020 הכנסות מראש 200 (התחייבות), 2021 הכנסות מראש 100 (התחייבות), 2022 הכנסות מראש 30 (התחייבות), 2023 אין יתרה. בתום 2023 אין יתרה.**

## פתרון 4.3: חברת "מקררי הצפון": מהמזומן אל ההכנסה, בארבעה שלבים

**מה נתון:** שירותי אחסון בקירור של "מקררי הצפון" למרכז לוגיסטי אחד, בשנים 2016 עד 2020: המזומן ששולם ושווי השירות (באלפי ש"ח). בתחילת 2016 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** (א) טבלה לכל שנה: פקודת הנהלת חשבונות, הכנסה סופית, יתרת החתך ופקודת החתך, (ב) השלמת כלל הסיווג, (ג) מדוע ב-2019 אין פקודת חתך, (ד) באיזה רישום ובאיזה מועד מתוקנת ההכנסה.

## א. הטבלה

**<u>שלב 1: פקודות הנהלת החשבונות</u>**

הנהלת החשבונות רושמת הכנסה בסכום המזומן שהתקבל. בשנה שבה לא שולם מזומן אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2016: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |
| **2017** | | |
| חובה מזומן | 500 | |
| זכות הכנסות | | 500 |
| **2018** | | |
| חובה מזומן | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |
| **2019** | | |
| חובה מזומן | 250 | |
| זכות הכנסות | | 250 |
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 40 | |
| זכות הכנסות | | 40 |

**<u>שלב 2: ההכנסה הסופית</u>**

ההכנסה המדווחת היא שווי השירות, גם בשנה שבה לא שולם מזומן.

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2016 | 0 | **120** |
| 2017 | 500 | **200** |
| 2018 | 100 | **150** |
| 2019 | 250 | **250** |
| 2020 | 40 | **170** |

**<u>שלב 3: יתרת החתך המצטברת</u>**

2016: מזומן מצטבר 0, שירות מצטבר 120, הפרש 120 = 0 - 120

2017: מזומן מצטבר 500 = 500 + 0, שירות מצטבר 320 = 200 + 120, הפרש 180 = 320 - 500

2018: מזומן מצטבר 600 = 100 + 500, שירות מצטבר 470 = 150 + 320, הפרש 130 = 470 - 600

2019: מזומן מצטבר 850 = 250 + 600, שירות מצטבר 720 = 250 + 470, הפרש 130 = 720 - 850

2020: מזומן מצטבר 890 = 40 + 850, שירות מצטבר 890 = 170 + 720, הפרש 0 = 890 - 890

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2016 | 0 | 120 | **הכנסות לקבל 120** | נכס |
| 2017 | 500 | 320 | **הכנסות מראש 180** | התחייבות |
| 2018 | 600 | 470 | **הכנסות מראש 130** | התחייבות |
| 2019 | 850 | 720 | **הכנסות מראש 130** | התחייבות |
| 2020 | 890 | 890 | **אין יתרה** | אין |

**שלב 4: פקודת החתך ב-2016 (יצירת יתרה)**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 120. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 120.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 120: חובה הכנסות לקבל 120.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2016** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 120 | |
| זכות הכנסות | | 120 |

**שלב 5: פקודת החתך ב-2017 (סוג היתרה מתהפך)**

חלק א, ההכנסה: רשום 500, מדווח 200. מקטינים הכנסה ב-300 = 200 - 500: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 120, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180. מאפסים קודם את הישנה (ז' הכנסות לקבל 120), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז' הכנסות מראש 180).

בדיקה: 300 = 180 + 120, והוא שווה לשינוי בהכנסות (300) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2017** | | |
| חובה הכנסות | 300 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 120 |
| זכות הכנסות מראש | | 180 |

**שלב 6: פקודת החתך ב-2018 (הקטנת היתרה)**

חלק א, ההכנסה: רשום 100, מדווח 150. מגדילים הכנסה ב-50 = 100 - 150: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות מראש קטנה מ-180 ל-130, כלומר ב-50 = 130 - 180: חובה הכנסות מראש 50.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2018** | | |
| חובה הכנסות מראש | 50 | |
| זכות הכנסות | | 50 |

**שלב 7: פקודת החתך ב-2019 (אין שינוי ביתרה)**

ההכנסה הרשומה (250) שווה לשווי השירות (250), והיתרה המצטברת לא השתנתה: הכנסות מראש (התחייבות) בסך 130. אין צורך בפקודת חתך.

**שלב 8: פקודת החתך ב-2020 (סגירת היתרה)**

חלק א, ההכנסה: רשום 40, מדווח 170. מגדילים הכנסה ב-130 = 40 - 170: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות מראש (התחייבות) בסך 130: ח' הכנסות מראש 130.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות מראש | 130 | |
| זכות הכנסות | | 130 |

**שלב 9: הטבלה המלאה**

| שנה | פקודת הנה"ח | הכנסה סופית | יתרת חתך | פקודת חתך |
|---|---|---|---|---|
| 2016 | אין פקודה | **120** | הכנסות לקבל 120 (נכס) | ח׳ הכנסות לקבל 120, ז׳ הכנסות 120 |
| 2017 | ח׳ מזומן 500, ז׳ הכנסות 500 | **200** | הכנסות מראש 180 (התחייבות) | ח׳ הכנסות 300, ז׳ הכנסות לקבל 120, ז׳ הכנסות מראש 180 |
| 2018 | ח׳ מזומן 100, ז׳ הכנסות 100 | **150** | הכנסות מראש 130 (התחייבות) | ח׳ הכנסות מראש 50, ז׳ הכנסות 50 |
| 2019 | ח׳ מזומן 250, ז׳ הכנסות 250 | **250** | הכנסות מראש 130 (התחייבות) | אין פקודה |
| 2020 | ח׳ מזומן 40, ז׳ הכנסות 40 | **170** | אין יתרה | ח׳ הכנסות מראש 130, ז׳ הכנסות 130 |

**ההכנסה הסופית: 120, 200, 150, 250 ו-170 אלפי ש"ח. יתרות החתך: 2016 הכנסות לקבל 120 (נכס), 2017 הכנסות מראש 180 (התחייבות), 2018 הכנסות מראש 130 (התחייבות), 2019 הכנסות מראש 130 (התחייבות), 2020 אין יתרה. פקודות החתך כמוצג בטבלה.**

### ב. השלמת הכלל

**שלב 1: משווים מזומן מצטבר לשירות מצטבר**

אם המזומן המצטבר גבוה, הלקוח שילם יותר ממה שקיבל, ולכן החברה חייבת לו שירות: זו התחייבות. אם השירות המצטבר גבוה, הלקוח קיבל יותר ממה ששילם, ולכן הוא חייב לחברה: זה נכס.

**אם המזומן המצטבר גבוה משווי השירות המצטבר, נוצרת יתרה של הכנסות מראש, שהיא התחייבות. אם המזומן המצטבר נמוך משווי השירות המצטבר, נוצרת יתרה של הכנסות לקבל, שהיא נכס.**

### ג. מדוע ב-2019 אין פקודת חתך

**שלב 1: משווים את שנת 2019 לעצמה**

ב-2019 המזומן (250) שווה לשירות (250). ההכנסה הרשומה בהנהלת החשבונות כבר שווה להכנסה הסופית, והיתרה המצטברת נשארת 130, בלי שינוי.

$$250 - 250 = 0$$

**אין פקודת חתך ב-2019 כי המזומן שווה לשירות באותה שנה: ההכנסה הרשומה היא כבר ההכנסה הסופית, ויתרת החתך לא משתנה.**

### ד. מתי ובאיזה רישום מתוקנת ההכנסה

**<u>שלב 1: איפה התיקון נעשה</u>**

הנהלת החשבונות רושמת כל תקבול כהכנסה, כי זה מה שכתוב באסמכתא. התיקון נעשה בפקודת החתך (פקודת ההתאמה), שנרשמת בבקרה התקופתית, בסוף כל שנה, לפני הכנת הדוחות. הפקודה מתקנת את ההכנסה הרשומה לשווי השירות שסופק. למשל ב-2017: נרשמו 500, והפקודה מקטינה את ההכנסה ל-200.

**ההכנסה מתוקנת בפקודת החתך, בסוף כל שנה בעת הבקרה התקופתית, לפני הכנת הדוחות הכספיים.**

## פתרון 4.4: חברת "נקניקי אביב": שנה אחרונה בלי תקבול

**מה נתון:** חוזה תחזוקה רב שנתי של "נקניקי אביב" עם רשת מעדניות בשנים 2019 עד 2023: שווי השירות והמזומן בכל שנה (באלפי ש"ח). בתחילת 2019 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** לכל שנה: (א) פקודת הנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה הסופית, (ג) מהות ההפרש וסיווגו, (ד) פקודת החתך.

### א. פקודות הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: הפקודה בכל שנה</u>**

הנהלת החשבונות רושמת הכנסה בסכום המזומן שהתקבל. בשנה שבה לא התקבל מזומן אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה מזומן | 60 | |
| זכות הכנסות | | 60 |
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 200 | |
| זכות הכנסות | | 200 |
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 90 | |
| זכות הכנסות | | 90 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 150 | |
| זכות הכנסות | | 150 |
| **2023: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |

**הפקודות: ח' מזומן, ז' הכנסות, בסכומים 60, 200, 90 ו-150 אלפי ש"ח ב-2019 עד 2022. ב-2023 לא התקבל מזומן ולכן אין פקודה.**

### ב. ההכנסה הסופית

**<u>שלב 1: מעתיקים את שווי השירות</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2019 | 60 | **100** |
| 2020 | 200 | **150** |
| 2021 | 90 | **120** |
| 2022 | 150 | **80** |
| 2023 | 0 | **50** |

**ההכנסה המדווחת: 100, 150, 120, 80 ו-50 אלפי ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש וסיווגו

**<u>שלב 1: מצטברים</u>**

בכל שנה מסכמים את כל המזומן ואת כל השירות עד אותה נקודה ומשווים. מזומן מצטבר גבוה: הכנסות מראש (התחייבות). שירות מצטבר גבוה: הכנסות לקבל (נכס).

2019: מזומן מצטבר 60, שירות מצטבר 100, הפרש 40 = 60 - 100

2020: מזומן מצטבר 260 = 200 + 60, שירות מצטבר 250 = 150 + 100, הפרש 10 = 250 - 260

2021: מזומן מצטבר 350 = 90 + 260, שירות מצטבר 370 = 120 + 250, הפרש 20 = 350 - 370

2022: מזומן מצטבר 500 = 150 + 350, שירות מצטבר 450 = 80 + 370, הפרש 50 = 450 - 500

2023: מזומן מצטבר 500 = 0 + 500, שירות מצטבר 500 = 50 + 450, הפרש 0 = 500 - 500

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2019 | 60 | 100 | **הכנסות לקבל 40** | נכס |
| 2020 | 260 | 250 | **הכנסות מראש 10** | התחייבות |
| 2021 | 350 | 370 | **הכנסות לקבל 20** | נכס |
| 2022 | 500 | 450 | **הכנסות מראש 50** | התחייבות |
| 2023 | 500 | 500 | **אין יתרה** | אין |

**2019 הכנסות לקבל 40 (נכס), 2020 הכנסות מראש 10 (התחייבות), 2021 הכנסות לקבל 20 (נכס), 2022 הכנסות מראש 50 (התחייבות), 2023 אין יתרה.**

שימו לב: משווים תמיד את המצטבר ולא את נתוני השנה לבדה. ב-2020 המזומן של השנה גבוה מהשירות ב-50 = 150 - 200, אבל היתרה היא הכנסות מראש 10 ולא 50, כי עוד צריך לקזז את החוב של הלקוח מ-2019 (הכנסות לקבל 40).

### ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: פקודת החתך ב-2019 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 60, מדווח 100. מגדילים הכנסה ב-40 = 60 - 100: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 40: חובה הכנסות לקבל 40.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 40 | |
| זכות הכנסות | | 40 |

**<u>שלב 2: פקודת החתך ב-2020 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 200, מדווח 150. מקטינים הכנסה ב-50 = 150 - 200: חובה הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 40, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 10. מאפסים קודם את הישנה (ז' הכנסות לקבל 40), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז' הכנסות מראש 10).

בדיקה: 50 = 10 + 40, והוא שווה לשינוי בהכנסות (50) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות | 50 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 40 |
| זכות הכנסות מראש | | 10 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2021 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 90, מדווח 120. מגדילים הכנסה ב-30 = 90 - 120: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 10, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 20. מאפסים קודם את הישנה (ח' הכנסות מראש 10), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח' הכנסות לקבל 20).

בדיקה: 30 = 20 + 10, והוא שווה לשינוי בהכנסות (30) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות מראש | 10 | |
| חובה הכנסות לקבל | 20 | |
| זכות הכנסות | | 30 |

**<u>שלב 4: פקודת החתך ב-2022 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 150, מדווח 80. מקטינים הכנסה ב-70 = 80 - 150: חובה הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 20, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 50. מאפסים קודם את הישנה (ז' הכנסות לקבל 20), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז' הכנסות מראש 50).

בדיקה: 70 = 50 + 20, והוא שווה לשינוי בהכנסות (70) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 70 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 20 |
| זכות הכנסות מראש | | 50 |

**שלב 5: פקודת החתך ב-2023 (סגירת היתרה)**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 50. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 50.

חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות מראש (התחייבות) בסך 50: ח׳ הכנסות מראש 50.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 50 | |
| זכות הכנסות | | 50 |

**שלב 6: בדיקת הגיון**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2019 | 60 | +40 | **100** |
| 2020 | 200 | -50 | **150** |
| 2021 | 90 | +30 | **120** |
| 2022 | 150 | -70 | **80** |
| 2023 | 0 | +50 | **50** |

**ב-2019: ח׳ הכנסות לקבל 40, ז׳ הכנסות 40. ב-2020: ח׳ הכנסות 50, ז׳ הכנסות לקבל 40, ז׳ הכנסות מראש 10. ב-2021: ח׳ הכנסות מראש 10, ח׳ הכנסות לקבל 20, ז׳ הכנסות 30. ב-2022: ח׳ הכנסות 70, ז׳ הכנסות לקבל 20, ז׳ הכנסות מראש 50. ב-2023: ח׳ הכנסות מראש 50, ז׳ הכנסות 50.**

## פתרון 4.5: חברת "נקניקיות הכפר": מספרים קטנים

**מה נתון:** שירותי הובלה בקירור של "נקניקיות הכפר" לחברת מזון אחת בשנים 2016 עד 2020: המזומן ושווי השירות בכל שנה (באלפי ש"ח), סך הכול 65 בשניהם. **מה נדרש:** לכל שנה: (א) פקודת הנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה הסופית, (ג) יתרת החתך וסיווגה, (ד) פקודת החתך.

## א. פקודות הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: הפקודה בכל שנה</u>**

בכל השנים התקבל מזומן, ולכן בכל שנה רושמים חובה מזומן וזכות הכנסות בסכום שהתקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2016** | | |
| חובה מזומן | 12 | |
| זכות הכנסות | | 12 |
| **2017** | | |
| חובה מזומן | 5 | |
| זכות הכנסות | | 5 |
| **2018** | | |
| חובה מזומן | 30 | |
| זכות הכנסות | | 30 |
| **2019** | | |
| חובה מזומן | 4 | |
| זכות הכנסות | | 4 |
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 14 | |
| זכות הכנסות | | 14 |

**הפקודה ח' מזומן, ז' הכנסות בסכומים 12, 5, 30, 4 ו-14 אלפי ש"ח.**

## ב. ההכנסה הסופית

**<u>שלב 1: שווי השירות</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2016 | 12 | **6** |
| 2017 | 5 | **9** |
| 2018 | 30 | **14** |
| 2019 | 4 | **30** |
| 2020 | 14 | **6** |

**ההכנסה המדווחת: 6, 9, 14, 30 ו-6 אלפי ש"ח.**

## ג. יתרת החתך וסיווגה

**שלב 1: מצטברים**

2016: מזומן מצטבר 12, שירות מצטבר 6, הפרש 6 = 6 - 12

2017: מזומן מצטבר 17 = 5 + 12, שירות מצטבר 15 = 9 + 6, הפרש 2 = 15 - 17

2018: מזומן מצטבר 47 = 30 + 17, שירות מצטבר 29 = 14 + 15, הפרש 18 = 29 - 47

2019: מזומן מצטבר 51 = 4 + 47, שירות מצטבר 59 = 30 + 29, הפרש 8 = 51 - 59

2020: מזומן מצטבר 65 = 14 + 51, שירות מצטבר 65 = 6 + 59, הפרש 0 = 65 - 65

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2016 | 12 | 6 | **הכנסות מראש 6** | התחייבות |
| 2017 | 17 | 15 | **הכנסות מראש 2** | התחייבות |
| 2018 | 47 | 29 | **הכנסות מראש 18** | התחייבות |
| 2019 | 51 | 59 | **הכנסות לקבל 8** | נכס |
| 2020 | 65 | 65 | **אין יתרה** | אין |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

סך המזומן (65) שווה לסך השירות (65), ולכן בתום 2020 אין יתרה. בשנים 2016 עד 2018 החברה קיבלה יותר ממה שסיפקה, ובשנת 2019 הסוג התהפך: השירות של השנה (30) גדול בהרבה מהמזומן (4), והיתרה הפכה מחוב של החברה ללקוח לחוב של הלקוח לחברה.

**2016 הכנסות מראש 6 (התחייבות), 2017 הכנסות מראש 2 (התחייבות), 2018 הכנסות מראש 18 (התחייבות), 2019 הכנסות לקבל 8 (נכס), 2020 אין יתרה.**

## ד. פקודות החתך

**שלב 1: פקודת החתך ב-2016 (יצירת יתרה)**

חלק א, ההכנסה: רשום 12, מדווח 6. מקטינים הכנסה ב-6 = 6 - 12: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 6: זכות הכנסות מראש 6.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2016** | | |
| חובה הכנסות | 6 | |
| זכות הכנסות מראש | | 6 |

**שלב 2: פקודת החתך ב-2017 (הקטנת היתרה)**

חלק א, ההכנסה: רשום 5, מדווח 9. מגדילים הכנסה ב-4 = 5 - 9: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות מראש קטנה מ-6 ל-2, כלומר ב-4 = 2 - 6: חובה הכנסות מראש 4.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2017** | | |
| חובה הכנסות מראש | 4 | |
| זכות הכנסות | | 4 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2018 (הגדלת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 30, מדווח 14. מקטינים הכנסה ב-16 = 14 - 30: חובה הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: הכנסות מראש גדלה מ-2 ל-18, כלומר ב-16 = 2 - 18: זכות הכנסות מראש 16.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2018** | | |
| חובה הכנסות | 16 | |
| זכות הכנסות מראש | | 16 |

**<u>שלב 4: פקודת החתך ב-2019 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 4, מדווח 30. מגדילים הכנסה ב-26 = 4 - 30: זכות הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 18, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 8. מאפסים קודם את הישנה (ח׳ הכנסות מראש 18), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח׳ הכנסות לקבל 8).
בדיקה: 26 = 8 + 18, והוא שווה לשינוי בהכנסות (26) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה הכנסות מראש | 18 | |
| חובה הכנסות לקבל | 8 | |
| זכות הכנסות | | 26 |

**<u>שלב 5: פקודת החתך ב-2020 (סגירת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 14, מדווח 6. מקטינים הכנסה ב-8 = 6 - 14: חובה הכנסות.
חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות לקבל (נכס) בסך 8: ז׳ הכנסות לקבל 8.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות | 8 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 8 |

**<u>שלב 6: בדיקת הגיון</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2016 | 12 | -6 | **6** |
| 2017 | 5 | +4 | **9** |
| 2018 | 30 | -16 | **14** |
| 2019 | 4 | +26 | **30** |
| 2020 | 14 | -8 | **6** |

**ב-2016: ח׳ הכנסות 6, ז׳ הכנסות מראש 6. ב-2017: ח׳ הכנסות מראש 4, ז׳ הכנסות 4. ב-2018: ח׳ הכנסות 16, ז׳ הכנסות מראש 16. ב-2019: ח׳ הכנסות מראש 18, ח׳ הכנסות לקבל 8, ז׳ הכנסות 26. ב-2020: ח׳ הכנסות 8, ז׳ הכנסות לקבל 8.**

## פתרון 4.6: חברת "קווי אריזה": חוזה רב שנתי

**מה נתון:** חוזה תחזוקה של "קווי אריזה" שהסתיים ב-31.12.2024: שווי השירות והמזומן בכל שנה בש"ח. בתחילת 2020 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** טבלה לכל שנה: פקודת הנהלת החשבונות, ההכנסה השנתית בדוח רווח והפסד, יתרת החתך (שם, סכום וסיווג) ופקודת החתך.

### א. הטבלה

**<u>שלב 1: פקודות הנהלת החשבונות</u>**

רושמים הכנסה בסכום המזומן שהתקבל. ב-2023 לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 150,000 | |
| זכות הכנסות | | 150,000 |
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 100,000 | |
| זכות הכנסות | | 100,000 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הכנסות | | 300,000 |
| **2023: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 250,000 | |
| זכות הכנסות | | 250,000 |

**<u>שלב 2: ההכנסה הסופית</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2020 | 150,000 | **60,000** |
| 2021 | 100,000 | **220,000** |
| 2022 | 300,000 | **250,000** |
| 2023 | 0 | **130,000** |
| 2024 | 250,000 | **140,000** |

**שלב 3: יתרת החתך**

2020: מזומן מצטבר 150,000, שירות מצטבר 60,000, הפרש 90,000 = 60,000 - 150,000

2021: מזומן מצטבר 250,000 = 100,000 + 150,000, שירות מצטבר 280,000 = 220,000 + 60,000, הפרש 30,000 = 250,000 - 280,000

2022: מזומן מצטבר 550,000 = 300,000 + 250,000, שירות מצטבר 530,000 = 250,000 + 280,000, הפרש 20,000 = 530,000 - 550,000

2023: מזומן מצטבר 550,000 = 0 + 550,000, שירות מצטבר 660,000 = 130,000 + 530,000, הפרש 110,000 = 550,000 - 660,000

2024: מזומן מצטבר 800,000 = 250,000 + 550,000, שירות מצטבר 800,000 = 140,000 + 660,000, הפרש 0 = 800,000 - 800,000

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2020 | 150,000 | 60,000 | **הכנסות מראש 90,000** | התחייבות |
| 2021 | 250,000 | 280,000 | **הכנסות לקבל 30,000** | נכס |
| 2022 | 550,000 | 530,000 | **הכנסות מראש 20,000** | התחייבות |
| 2023 | 550,000 | 660,000 | **הכנסות לקבל 110,000** | נכס |
| 2024 | 800,000 | 800,000 | **אין יתרה** | אין |

**שלב 4: פקודת החתך ב-2020 (יצירת יתרה)**

חלק א, ההכנסה: רשום 150,000, מדווח 60,000. מקטינים הכנסה ב-90,000 = 60,000 - 150,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 90,000: זכות הכנסות מראש 90,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות | 90,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 90,000 |

**שלב 5: פקודת החתך ב-2021 (סוג היתרה מתהפך)**

חלק א, ההכנסה: רשום 100,000, מדווח 220,000. מגדילים הכנסה ב-120,000 = 100,000 - 220,000: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 90,000, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 30,000. מאפסים קודם את הישנה (ח׳ הכנסות מראש 90,000), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח׳ הכנסות לקבל 30,000).

בדיקה: 120,000 = 30,000 + 90,000, והוא שווה לשינוי בהכנסות (120,000) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות מראש | 90,000 | |
| חובה הכנסות לקבל | 30,000 | |
| זכות הכנסות | | 120,000 |

**<u>שלב 6: פקודת החתך ב-2022 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 300,000, מדווח 250,000. מקטינים הכנסה ב-50,000 = 250,000 - 300,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 30,000, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 20,000. מאפסים קודם את הישנה (ז׳ הכנסות לקבל 30,000), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז׳ הכנסות מראש 20,000).

בדיקה: 50,000 = 20,000 + 30,000, והוא שווה לשינוי בהכנסות (50,000) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 50,000 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 30,000 |
| זכות הכנסות מראש | | 20,000 |

**<u>שלב 7: פקודת החתך ב-2023 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 130,000. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 130,000.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 20,000, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 110,000. מאפסים קודם את הישנה (ח׳ הכנסות מראש 20,000), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח׳ הכנסות לקבל 110,000).

בדיקה: 130,000 = 110,000 + 20,000, והוא שווה לשינוי בהכנסות (130,000) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 20,000 | |
| חובה הכנסות לקבל | 110,000 | |
| זכות הכנסות | | 130,000 |

**<u>שלב 8: פקודת החתך ב-2024 (סגירת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 250,000, מדווח 140,000. מקטינים הכנסה ב-110,000 = 140,000 - 250,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות לקבל (נכס) בסך 110,000: ז׳ הכנסות לקבל 110,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה הכנסות | 110,000 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 110,000 |

**שלב 9: בדיקת הגיון**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2020 | 150,000 | -90,000 | **60,000** |
| 2021 | 100,000 | +120,000 | **220,000** |
| 2022 | 300,000 | -50,000 | **250,000** |
| 2023 | 0 | +130,000 | **130,000** |
| 2024 | 250,000 | -110,000 | **140,000** |

**שלב 10: הטבלה המלאה**

| שנה | פקודת הנה״ח | הכנסה סופית | יתרת חתך | פקודת חתך |
|---|---|---|---|---|
| 2020 | ח׳ מזומן 150,000, ז׳ הכנסות 150,000 | **60,000** | הכנסות מראש 90,000 (התחייבות) | ח׳ הכנסות 90,000, ז׳ הכנסות מראש 90,000 |
| 2021 | ח׳ מזומן 100,000, ז׳ הכנסות 100,000 | **220,000** | הכנסות לקבל 30,000 (נכס) | ח׳ הכנסות מראש 90,000, ח׳ הכנסות לקבל 30,000, ז׳ הכנסות 120,000 |
| 2022 | ח׳ מזומן 300,000, ז׳ הכנסות 300,000 | **250,000** | הכנסות מראש 20,000 (התחייבות) | ח׳ הכנסות 50,000, ז׳ הכנסות לקבל 30,000, ז׳ הכנסות מראש 20,000 |
| 2023 | אין פקודה | **130,000** | הכנסות לקבל 110,000 (נכס) | ח׳ הכנסות מראש 20,000, ח׳ הכנסות לקבל 110,000, ז׳ הכנסות 130,000 |
| 2024 | ח׳ מזומן 250,000, ז׳ הכנסות 250,000 | **140,000** | אין יתרה | ח׳ הכנסות 110,000, ז׳ הכנסות לקבל 110,000 |

**ההכנסה השנתית: 60,000, 220,000, 250,000, 130,000 ו-140,000 ש״ח. יתרות החתך: 2020 הכנסות מראש 90,000 (התחייבות), 2021 הכנסות לקבל 30,000 (נכס), 2022 הכנסות מראש 20,000 (התחייבות), 2023 הכנסות לקבל 110,000 (נכס), 2024 אין יתרה. פקודות החתך כמוצג בטבלה.**

שימו לב: ב-2024 המזומן המצטבר שווה לשירות המצטבר (800,000 בשניהם), ולכן היתרה מתאפסת ופקודת החתך סוגרת את הכנסות לקבל.

## פתרון 4.7: חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״: שנים בלי תקבולים

**מה נתון:** שירותי חיתוך ואריזה של ״גל בלומנפלד נקניקים״ ללקוח אחד בשנים 2019 עד 2023: שווי השירות והמזומן בכל שנה בש״ח. בתחילת 2019 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** (א) פקודות הנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה הסופית, (ג) יתרת החתך, מהותה וסיווגה, (ד) פקודות החתך, והשנים שבהן התהפך סוג היתרה.

## א. פקודות הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: הפקודה בכל שנה</u>**

רושמים הכנסה בסכום המזומן. בשנים שבהן לא התקבל מזומן (2021 ו-2023) אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הכנסות | | 300,000 |
| **2020** | | |
| חובה מזומן | 60,000 | |
| זכות הכנסות | | 60,000 |
| **2021: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 500,000 | |
| זכות הכנסות | | 500,000 |
| **2023: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |

**הפקודה ח' מזומן, ז' הכנסות: 300,000 ב-2019, 60,000 ב-2020, 500,000 ב-2022. ב-2021 וב-2023 אין פקודה.**

## ב. ההכנסה הסופית

**<u>שלב 1: שווי השירות</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2019 | 300,000 | **120,000** |
| 2020 | 60,000 | **300,000** |
| 2021 | 0 | **180,000** |
| 2022 | 500,000 | **150,000** |
| 2023 | 0 | **110,000** |

**ההכנסה הסופית: 120,000, 300,000, 180,000, 150,000 ו-110,000 ש"ח.**

## ג. יתרת החתך

**<u>שלב 1: מצטברים</u>**

2019: מזומן מצטבר 300,000, שירות מצטבר 120,000, הפרש 180,000 = 120,000 - 300,000

2020: מזומן מצטבר 360,000 = 60,000 + 300,000, שירות מצטבר 420,000 = 300,000 + 120,000, הפרש 60,000 = 360,000 - 420,000

2021: מזומן מצטבר 360,000 = 0 + 360,000, שירות מצטבר 600,000 = 180,000 + 420,000, הפרש 240,000 = 360,000 - 600,000

2022: מזומן מצטבר 860,000 = 500,000 + 360,000, שירות מצטבר 750,000 = 150,000 + 600,000, הפרש 110,000 = 750,000 - 860,000

2023: מזומן מצטבר 860,000 = 0 + 860,000, שירות מצטבר 860,000 = 110,000 + 750,000, הפרש 0 = 860,000 - 860,000

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2019 | 300,000 | 120,000 | **הכנסות מראש 180,000** | התחייבות |
| 2020 | 360,000 | 420,000 | **הכנסות לקבל 60,000** | נכס |
| 2021 | 360,000 | 600,000 | **הכנסות לקבל 240,000** | נכס |
| 2022 | 860,000 | 750,000 | **הכנסות מראש 110,000** | התחייבות |
| 2023 | 860,000 | 860,000 | **אין יתרה** | אין |

**2019 הכנסות מראש 180,000 (התחייבות), 2020 הכנסות לקבל 60,000 (נכס), 2021 הכנסות לקבל 240,000 (נכס), 2022 הכנסות מראש 110,000 (התחייבות), 2023 אין יתרה.**

## ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: פקודת החתך ב-2019 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 300,000, מדווח 120,000. מקטינים הכנסה ב-180,000 = 120,000 - 300,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180,000: זכות הכנסות מראש 180,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה הכנסות | 180,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 180,000 |

**<u>שלב 2: פקודת החתך ב-2020 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 60,000, מדווח 300,000. מגדילים הכנסה ב-240,000 = 60,000 - 300,000: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 180,000, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 60,000. מאפסים קודם את הישנה (ח׳ הכנסות מראש 180,000), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח׳ הכנסות לקבל 60,000).

בדיקה: 240,000 = 60,000 + 180,000, והוא שווה לשינוי בהכנסות (240,000) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020** | | |
| חובה הכנסות מראש | 180,000 | |
| חובה הכנסות לקבל | 60,000 | |
| זכות הכנסות | | 240,000 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2021 (הגדלת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 180,000. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 180,000.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות לקבל גדלה מ-60,000 ל-240,000, כלומר ב-180,000 = 60,000 - 240,000: חובה הכנסות לקבל 180,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 180,000 | |
| זכות הכנסות | | 180,000 |

**<u>שלב 4: פקודת החתך ב-2022 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 500,000, מדווח 150,000. מקטינים הכנסה ב-350,000 = 150,000 - 500,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 240,000, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 110,000. מאפסים קודם את הישנה (ז׳ הכנסות לקבל 240,000), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז׳ הכנסות מראש 110,000).

בדיקה: 350,000 = 110,000 + 240,000, והוא שווה לשינוי בהכנסות (350,000) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 350,000 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 240,000 |
| זכות הכנסות מראש | | 110,000 |

**שלב 5: פקודת החתך ב-2023 (סגירת היתרה)**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 110,000. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 110,000.

חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות מראש (התחייבות) בסך 110,000: ח׳ הכנסות מראש 110,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 110,000 | |
| זכות הכנסות | | 110,000 |

**שלב 6: השנים שבהן התהפך סוג היתרה**

הסוג התהפך פעמיים. ב-2020 עברה היתרה מהכנסות מראש (180,000) להכנסות לקבל (60,000), וב-2022 מהכנסות לקבל (240,000) להכנסות מראש (110,000). בשתי השנים פקודת החתך מאפסת את היתרה הקודמת ויוצרת את החדשה. ב-2023 היתרה (הכנסות מראש 110,000) מתאפסת אבל הסוג לא מתהפך.

**שלב 7: בדיקת הגיון**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2019 | 300,000 | -180,000 | **120,000** |
| 2020 | 60,000 | +240,000 | **300,000** |
| 2021 | 0 | +180,000 | **180,000** |
| 2022 | 500,000 | -350,000 | **150,000** |
| 2023 | 0 | +110,000 | **110,000** |

**ב-2019: ח׳ הכנסות 180,000, ז׳ הכנסות מראש 180,000. ב-2020: ח׳ הכנסות מראש 180,000, ח׳ הכנסות לקבל 60,000, ז׳ הכנסות 240,000. ב-2021: ח׳ הכנסות לקבל 180,000, ז׳ הכנסות 180,000. ב-2022: ח׳ הכנסות 350,000, ז׳ הכנסות לקבל 240,000, ז׳ הכנסות מראש 110,000. ב-2023: ח׳ הכנסות מראש 110,000, ז׳ הכנסות 110,000. הסוג התהפך ב-2020 וב-2022, ובשתי השנים הפקודה כוללת איפוס של היתרה הקודמת ויצירת היתרה החדשה.**

טעות נפוצה: לחשוב שבשנה בלי מזומן (2021 ו-2023) אין גם פקודת חתך. בהנהלת החשבונות אין פקודה, אבל פקודת החתך נדרשת: החברה סיפקה שירות, ולכן יש הכנסה להכיר בה.

## פתרון 4.8: חברת "בנייני העמק": תשלום בסוף ההסכם

**מה נתון:** פרויקט תשתיות של "בנייני העמק" לרשות מקומית בשנים 2022 עד 2024, שתמורתו 300,000 ש"ח משולמת בסוף ההסכם, ב-31.12.2024. **מה נדרש:** לכל שנה: (א) פקודת הנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה המדווחת, (ג) יתרת החתך, מהותה וסיווגה, (ד) פקודת החתך, והסבר מדוע ב-2024 הפקודה מקטינה הכנסה.

### א. פקודות הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: הפקודה בכל שנה</u>**

הרשות שילמה רק ב-2024. בהנהלת החשבונות רושמים הכנסה רק כשמתקבל מזומן, ולכן ב-2022 וב-2023 אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |
| **2023: לא התקבל מזומן, ולכן אין פקודה** | | |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הכנסות | | 300,000 |

**ב-2022 וב-2023 אין פקודה. ב-2024: ח' מזומן 300,000, ז' הכנסות 300,000.**

### ב. ההכנסה המדווחת

**<u>שלב 1: שווי העבודה</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2022 | 0 | **70,000** |
| 2023 | 0 | **130,000** |
| 2024 | 300,000 | **100,000** |

**ההכנסה המדווחת: 70,000, 130,000 ו-100,000 ש"ח. סך הכול**
**300,000 = 100,000 + 130,000 + 70,000, כתמורה בהסכם.**

### ג. יתרת החתך

**<u>שלב 1: מצטברים</u>**

2022: מזומן מצטבר 0, שירות מצטבר 70,000, הפרש 70,000 = 0 - 70,000

2023: מזומן מצטבר 0 = 0 + 0, שירות מצטבר 200,000 = 130,000 + 70,000, הפרש 200,000 = 0 - 200,000

2024: מזומן מצטבר 300,000 = 300,000 + 0, שירות מצטבר 300,000 = 100,000 + 200,000, הפרש 0 = 300,000 - 300,000

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2022 | 0 | 70,000 | **הכנסות לקבל 70,000** | נכס |
| 2023 | 0 | 200,000 | **הכנסות לקבל 200,000** | נכס |
| 2024 | 300,000 | 300,000 | **אין יתרה** | אין |

בשנים 2022 ו-2023 החברה עבדה ולא קיבלה כסף, ולכן הרשות חייבת לה: הכנסות לקבל, נכס.
ב-2024 התקבלה התמורה כולה, ולכן היתרה מתאפסת.

**2022 הכנסות לקבל 70,000 (נכס), 2023 הכנסות לקבל 200,000 (נכס), 2024 אין יתרה.**

## ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: פקודת החתך ב-2022 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 70,000. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 70,000.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 70,000: חובה הכנסות לקבל 70,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 70,000 | |
| זכות הכנסות | | 70,000 |

**<u>שלב 2: פקודת החתך ב-2023 (הגדלת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: בהנהלת החשבונות לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 130,000. מגדילים הכנסה: זכות הכנסות 130,000.

חלק ב, יתרת החתך: הכנסות לקבל גדלה מ-70,000 ל-200,000, כלומר ב-130,000 = 70,000 - 200,000: חובה הכנסות לקבל 130,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 130,000 | |
| זכות הכנסות | | 130,000 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2024 (סגירת היתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 300,000, מדווח 100,000. מקטינים הכנסה ב-200,000 = 100,000 - 300,000: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: המזומן המצטבר והשירות המצטבר נעשו שווים, ולכן היתרה מתאפסת. מאפסים את הכנסות לקבל (נכס) בסך 200,000: ז' הכנסות לקבל 200,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה הכנסות | 200,000 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 200,000 |

**<u>שלב 4: מדוע ב-2024 הפקודה מקטינה הכנסה</u>**

בהנהלת החשבונות נרשמו ב-2024 הכנסות של 300,000, כי כל הסכום התקבל בשנה זו. אבל רק 100,000 מהם הם שירות של 2024. ה-200,000 האחרים הם תשלום על עבודה של 2022 ו-2023, שההכנסה בגינה כבר הוכרה בשנים ההן בפקודות החתך, והחוב עליה נרשם בהכנסות לקבל. לכן אי אפשר להכיר בה שוב. פקודת החתך מקטינה את ההכנסה ב-200,000, ומאפסת את הכנסות לקבל כי הרשות סילקה את החוב.

**ב-2022 וב-2023: ח' הכנסות לקבל וז' הכנסות, בסכומים 70,000 ו-130,000. ב-2024: ח' הכנסות 200,000, ז' הכנסות לקבל 200,000. בשנה זו הפקודה מקטינה את ההכנסה כי 200,000 מהמזומן הם תשלום על עבודה שההכנסה בגינה הוכרה כבר ב-2022 וב-2023.**

**שלב 5: בדיקת הגיון**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2022 | 0 | +70,000 | **70,000** |
| 2023 | 0 | +130,000 | **130,000** |
| 2024 | 300,000 | -200,000 | **100,000** |

## פתרון 4.9: חברת "תנורי הבשן": חשבונות חתך בהכנסות

**מה נתון:** שירותי תחזוקה של "תנורי הבשן" ללקוח אחד: שווי השירות והמזומן בכל שנה (באלפי ש"ח). בתחילת 2022 אין יתרות חתך. **מה נדרש:** לכל אחת מהשנים 2022, 2023 ו-2024: (א) מה נרשם בהנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה המדווחת, (ג) מהות ההפרש וסיווגו, (ד) פקודת החתך.

### א. הנהלת החשבונות על בסיס מזומן

**שלב 1: הפקודה בכל שנה**

אם הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן בלבד, היא רושמת בכל שנה הכנסה בסכום שהתקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 150 | |
| זכות הכנסות | | 150 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 260 | |
| זכות הכנסות | | 260 |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 130 | |
| זכות הכנסות | | 130 |

**בכל שנה ח' מזומן וז' הכנסות: 150 ב-2022, 260 ב-2023 ו-130 ב-2024 (באלפי ש"ח).**

### ב. ההכנסה המדווחת

**שלב 1: העיקרון**

לפי העיקרון שנלמד, ההכנסה היא שווי השירות שסופק באותה שנה, ולא המזומן.

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות (מזומן) | הכנסה סופית (שווי שירות) |
|---|---|---|
| 2022 | 150 | **240** |
| 2023 | 260 | **120** |
| 2024 | 130 | **200** |

**ההכנסה המדווחת: 240, 120 ו-200 אלפי ש"ח.**

## ג. מהות ההפרש וסיווגו

**<u>שלב 1: מצטברים</u>**

2022: מזומן מצטבר 150, שירות מצטבר 240, הפרש 90 = 150 - 240

2023: מזומן מצטבר 410 = 260 + 150, שירות מצטבר 360 = 120 + 240, הפרש 50 = 360 - 410

2024: מזומן מצטבר 540 = 130 + 410, שירות מצטבר 560 = 200 + 360, הפרש 20 = 540 - 560

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | יתרת חתך | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| 2022 | 150 | 240 | **הכנסות לקבל 90** | נכס |
| 2023 | 410 | 360 | **הכנסות מראש 50** | התחייבות |
| 2024 | 540 | 560 | **הכנסות לקבל 20** | נכס |

**2022 הכנסות לקבל 90 (נכס), 2023 הכנסות מראש 50 (התחייבות), 2024 הכנסות לקבל 20 (נכס).**

## ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: פקודת החתך ב-2022 (יצירת יתרה)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 150, מדווח 240. מגדילים הכנסה ב-90 = 150 - 240: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: נוצרת יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 90: חובה הכנסות לקבל 90.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 90 | |
| זכות הכנסות | | 90 |

**<u>שלב 2: פקודת החתך ב-2023 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 260, מדווח 120. מקטינים הכנסה ב-140 = 120 - 260: חובה הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 90, ובסוף השנה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 50. מאפסים קודם את הישנה (ז' הכנסות לקבל 90), ואחר כך יוצרים את החדשה (ז' הכנסות מראש 50).

בדיקה: 140 = 50 + 90, והוא שווה לשינוי בהכנסות (140) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות | 140 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 90 |
| זכות הכנסות מראש | | 50 |

**<u>שלב 3: פקודת החתך ב-2024 (סוג היתרה מתהפך)</u>**

חלק א, ההכנסה: רשום 130, מדווח 200. מגדילים הכנסה ב-70 = 130 - 200: זכות הכנסות.

חלק ב, יתרת החתך: סוג היתרה התהפך. בתחילת השנה הייתה יתרה של הכנסות מראש (התחייבות) בסך 50, ובסוף השנה יתרה של הכנסות לקבל (נכס) בסך 20. מאפסים קודם את הישנה (ח׳ הכנסות מראש 50), ואחר כך יוצרים את החדשה (ח׳ הכנסות לקבל 20).

בדיקה: 70 = 20 + 50, והוא שווה לשינוי בהכנסות (70) בפקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה הכנסות מראש | 50 | |
| חובה הכנסות לקבל | 20 | |
| זכות הכנסות | | 70 |

**<u>שלב 4: בדיקת הגיון</u>**

| שנה | הכנסה בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך על ההכנסה | הכנסה סופית |
|---|---|---|---|
| 2022 | 150 | +90 | **240** |
| 2023 | 260 | -140 | **120** |
| 2024 | 130 | +70 | **200** |

**ב-2022: ח׳ הכנסות לקבל 90, ז׳ הכנסות 90. ב-2023: ח׳ הכנסות 140, ז׳ הכנסות לקבל 90, ז׳ הכנסות מראש 50. ב-2024: ח׳ הכנסות מראש 50, ח׳ הכנסות לקבל 20, ז׳ הכנסות 70.**

פתרונות שיעור 5 מתוך 13

# חשבונות חתך בהוצאות ואירועים מילוליים

הוצאות מראש, הוצאות לשלם, וקביעת ההוצאה והיתרה מתוך סיפור

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הנהלת חשבונות על בסיס מזומן: ההוצאה נרשמת ב״ח׳ הוצאות, ז׳ מזומן״ בסכום ששולם. ההכנסה נרשמת ב״ח׳ מזומן, ז׳ הכנסות״ בסכום שהתקבל. אם לא היה מזומן באותה שנה, אין פקודה.
- בדוח רווח והפסד: ההוצאה היא שווי השירות שנצרך, וההכנסה היא שווי השירות שסופק, בלי קשר למועד התשלום.
- יתרת חתך (התחשבנות מצטברת): בתום כל שנה מסכמים את כל המזומן עד אותה נקודה (x) ואת כל שווי השירות עד אותה נקודה (y). הוצאות: אם $x > y$ הוצאות מראש (נכס) בסך $x - y$, ואם $y > x$ הוצאות לשלם (התחייבות) בסך $y - x$. בהכנסות הכיוון הפוך: $x > y$ הכנסות מראש (התחייבות), $y > x$ הכנסות לקבל (נכס).
- פקודת חתך: מתאימה את מה שנרשם בהנהלת החשבונות לדיווח הסופי. יוצרים או מגדילים נכס: חובה. יוצרים או מגדילים התחייבות: זכות. מכירים בהוצאה נוספת: חובה הוצאות. מקטינים הוצאה: זכות הוצאות. בהכנסות: הכנסה נוספת בזכות והקטנת הכנסה בחובה.
- כשסוג היתרה מתהפך משנה לשנה: מאפסים את היתרה הקודמת ויוצרים את היתרה החדשה באותה פקודה.
- המרת סיפור לשווי שירות: הסכם לכמה שנים מתחלק באופן אחיד (תמורה ÷ מספר השנים), שנה חלקית נכפלת בחודשים ומחולקת ב-12, ואחוז ביצוע נכפל בשווי ההסכם הכולל.

## פתרון 5.1: חברת ״נקניקי אביב״: חמש שנות צריכה ותשלום

**מה נתון:** שווי שירות ייעוץ שנצרך ומזומן ששולם בכל אחת מהשנים 2019 עד 2023 (באלפי ש״ח), ללא יתרות חתך בתחילת 2019. **מה נדרש:** לכל שנה, פקודת הנהלת חשבונות, ההוצאה המדווחת, מהות ההפרש והיתרה, פקודת החתך (עם איפוס ויצירה כשהיתרה מתהפכת), והסבר מדוע מדובר בהוצאות.

### א. הנהלת החשבונות

**<u>שלב 1: איזו פקודה נרשמת</u>**

הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן. בכל שנה רושמים את הסכום ששולם בפועל, והפקודה זהה: חובה הוצאות, זכות מזומן. שווי השירות לא משפיע על הרישום הזה.

**<u>שלב 2: הפקודות לפי שנים (באלפי ש"ח)</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה הוצאות | 260 | |
| זכות מזומן | | 260 |
| **2020** | | |
| חובה הוצאות | 100 | |
| זכות מזומן | | 100 |
| **2021** | | |
| חובה הוצאות | 300 | |
| זכות מזומן | | 300 |
| **2022** | | |
| חובה הוצאות | 120 | |
| זכות מזומן | | 120 |
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 50 | |
| זכות מזומן | | 50 |

**בכל שנה נרשמת הפקודה "ח' הוצאות, ז' מזומן" בסכום המזומן: 260, 100, 300, 120 ו-50 אלפי ש"ח.**

### ב. ההוצאה בדוח רווח והפסד

**<u>שלב 1: מה קובע את ההוצאה</u>**

ההוצאה המדווחת היא שווי השירות שנצרך באותה שנה. אין כאן חישוב ואין פקודה: מעתיקים את העמודה "שווי שירות שנצרך".

**<u>שלב 2: ההוצאה לפי שנים</u>**

| שנה | נרשם בהנהלת החשבונות (מזומן) | הוצאה בדוח רווח והפסד (שירות) |
|---|---|---|
| 2019 | 260 | **200** |
| 2020 | 100 | **240** |
| 2021 | 300 | **150** |
| 2022 | 120 | **180** |
| 2023 | 50 | **60** |

**ההוצאה המדווחת: 200, 240, 150, 180 ו-60 אלפי ש"ח.**

טעות נפוצה: לדווח ברווח והפסד את המזומן. מה ששולם קובע רק את הרישום בהנהלת החשבונות.

### ג. מהות ההפרש, סכומו וסיווגו

**<u>שלב 1: מסכמים מצטבר עד תום כל שנה</u>**

בכל שנה מחברים את כל המזומן ששולם עד אותה נקודה (x) ואת כל שווי השירות שנצרך עד אותה נקודה (y).

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | השוואה |
|---|---|---|---|
| 2019 | 260 | 200 | x > y |
| 2020 | 360 | 440 | y > x |
| 2021 | 660 | 590 | x > y |
| 2022 | 780 | 770 | x > y |
| 2023 | 830 | 830 | x = y |

**<u>שלב 2: קובעים את סוג היתרה</u>**

אם שילמנו יותר ממה שצרכנו (x > y), החברה שילמה מראש: יתרת הוצאות מראש, והיא נכס. אם צרכנו יותר ממה ששילמנו (y > x), החברה חייבת לספק: יתרת הוצאות לשלם, והיא התחייבות.

2019: 260 - 200 = 60
2020: 440 - 360 = 80
2021: 660 - 590 = 70
2022: 780 - 770 = 10
2023: 830 - 830 = 0

| שנה | שם היתרה | סיווג בדוח על המצב הכספי | סכום |
|---|---|---|---|
| 2019 | הוצאות מראש | נכס | **60** |
| 2020 | הוצאות לשלם | התחייבות | **80** |
| 2021 | הוצאות מראש | נכס | **70** |
| 2022 | הוצאות מראש | נכס | **10** |
| 2023 | אין יתרה | אין | **0** |

**<u>שלב 3: בדיקת הגיון</u>**

סך המזומן וסך השירות בחמש השנים זהים (830), ולכן בתום 2023 הכול מסולק ואין יתרה. סוג היתרה מתהפך פעמיים: ב-2020 (ממראש ללשלם) וב-2021 (מלשלם למראש).

**היתרות בתום השנה (באלפי ש"ח): 2019 הוצאות מראש 60 (נכס), 2020 הוצאות לשלם 80 (התחייבות), 2021 הוצאות מראש 70 (נכס), 2022 הוצאות מראש 10 (נכס), 2023 אין יתרה.**

### ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: מה צריך לתקן בכל שנה</u>**

פקודת החתך מביאה את מה שנרשם בהנהלת החשבונות (מזומן) לסכום המדווח (שירות), ובמקביל מעדכנת את חשבון החתך ליתרה החדשה. אם היתרה הקודמת היא מאותו סוג, מגדילים או מקטינים אותה. אם סוג היתרה מתהפך, קודם מאפסים את היתרה הקודמת ואחר כך יוצרים את החדשה.

**<u>שלב 2: שנים בלי היפוך (2019, 2022, 2023)</u>**

2019: שילמנו 260 והוצאה של 200, ולכן ההוצאה הרשומה גבוהה ב-60 = 200 - 260. מקטינים הוצאה ויוצרים נכס.

2022: היתרה יורדת מ-70 ל-10, ולכן מקטינים נכס ב-60 = 10 - 70 ומגדילים הוצאה.

2023: היתרה יורדת מ-10 ל-0, ולכן מקטינים נכס ב-10 ומגדילים הוצאה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2019** | | |
| חובה הוצאות מראש | 60 | |
| זכות הוצאות | | 60 |
| **2022** | | |
| חובה הוצאות | 60 | |
| זכות הוצאות מראש | | 60 |
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 10 | |
| זכות הוצאות מראש | | 10 |

**<u>שלב 3: 2020, שנה שבה היתרה מתהפכת</u>**

ב-2019 נוצר נכס של 60 (הוצאות מראש). ב-2020 צרכנו יותר ממה ששילמנו, והיתרה היא התחייבות של 80 (הוצאות לשלם). לכן נפעל בשני חלקים.

איפוס הוצאות מראש 60: מורידים את הנכס בזכות, ובחובה מגדילים הוצאה.

יצירת הוצאות לשלם 80: יוצרים התחייבות בזכות, ובחובה מגדילים הוצאה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2020, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הוצאות | 60 | |
| זכות הוצאות מראש | | 60 |
| **2020, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הוצאות | 80 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 80 |
| **2020, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הוצאות | 140 | |
| זכות הוצאות מראש | | 60 |
| זכות הוצאות לשלם | | 80 |

**שלב 4: 2021, שנה שבה היתרה מתהפכת שוב**

ב-2020 היתה התחייבות של 80, וב-2021 שילמנו יותר ממה שצרכנו, והיתרה היא נכס של 70 (הוצאות מראש).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 80 | |
| זכות הוצאות | | 80 |
| **2021, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הוצאות מראש | 70 | |
| זכות הוצאות | | 70 |
| **2021, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 80 | |
| חובה הוצאות מראש | 70 | |
| זכות הוצאות | | 150 |

שימו לב: בשנה שבה סוג היתרה מתהפך אי אפשר לרשום רק את ההפרש בין שתי היתרות. חובה לאפס את הישנה וליצור את החדשה.

**שלב 5: בדיקת הגיון, הנהלת חשבונות ועוד פקודת חתך שווה דיווח**

| שנה | הוצאה בהנהלת חשבונות | פקודת החתך | הוצאה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2019 | 260 | 260 - 60 = 200 | **200** |
| 2020 | 100 | 100 + 140 = 240 | **240** |
| 2021 | 300 | 300 - 150 = 150 | **150** |
| 2022 | 120 | 120 + 60 = 180 | **180** |
| 2023 | 50 | 50 + 10 = 60 | **60** |

**פקודות החתך (באלפי ש"ח): 2019 ח' הוצאות מראש 60, ז' הוצאות 60. 2020 איפוס הוצאות מראש 60 ויצירת הוצאות לשלם 80, יחד ח' הוצאות 140. 2021 איפוס הוצאות לשלם 80 ויצירת הוצאות מראש 70, יחד ז' הוצאות 150. 2022 ח' הוצאות 60, ז' הוצאות מראש 60. 2023 ח' הוצאות 10, ז' הוצאות מראש 10.**

### ה. מדוע מדובר בהוצאות ולא בהכנסות

החברה היא זו שצורכת את שירותי הייעוץ ומשלמת עליהם, ולכן מדובר בהוצאות. בהכנסות החברה הייתה הנותנת את השירות והגובה את התשלום.

## פתרון 5.2: חברת "חימום סאיג": הסכם לארבע שנים ששולם בחתימה

**מה נתון:** הסכם תחזוקה ל-48 חודשים שהחל ב-1.10.2023, תמורה של 480,000 ש"ח ששולמה בחתימה. **מה נדרש:** טבלת מזומן ושירות לשנים 2023 עד 2027, ולשנים 2023 עד 2025: הנהלת חשבונות, הוצאה מדווחת, מהות ההפרש ופקודת חתך.

### א. טבלת מזומן ושירות

**שלב 1: שווי השירות לתקופה מלאה**

ההסכם ל-4 שנים והשירות אחיד, ולכן שווי שירות לשנה שלמה (12 חודשים) הוא:

שווי שנתי: 480,000 ÷ 4 = 120,000

**שלב 2: כמה חודשים בכל שנה**

ההסכם החל ב-1.10.2023 ונמשך 48 חודשים, כלומר עד 30.9.2027. ב-2023 נצרכו שלושה חודשים (אוקטובר עד דצמבר). ב-2027 נצרכו תשעה חודשים (ינואר עד ספטמבר). ב-2024 עד 2026 נצרכו שנים שלמות.

2023: 120,000 × 3/12 = 30,000

2027: 120,000 × 9/12 = 90,000

**שלב 3: הטבלה**

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך |
|---|---|---|
| 2023 | 480,000 | 30,000 |
| 2024 | 0 | 120,000 |
| 2025 | 0 | 120,000 |
| 2026 | 0 | 120,000 |
| 2027 | 0 | 90,000 |
| **סה"כ** | 480,000 | 480,000 |

**שלב 4: בדיקת הגיון**

480,000 = 90,000 + 120,000 + 120,000 + 120,000 + 30,000. סך השירות שווה לתמורה ששולמה, כמו שצריך.

**המזומן הוא 480,000 ב-2023 ואפס בשאר השנים. השירות: 30,000, 120,000, 120,000, 120,000 ו-90,000 ש"ח.**

### ב. הנהלת חשבונות והוצאה מדווחת

**שלב 1: הנהלת החשבונות**

רושמים רק שנה שבה שולם מזומן. ב-2023 שולמו 480,000 ש"ח. ב-2024 וב-2025 לא שולם דבר ולכן אין פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 480,000 | |
| זכות מזומן | | 480,000 |

**שלב 2: ההוצאה המדווחת**

ההוצאה היא שווי השירות שנצרך: 30,000 ב-2023 ו-120,000 בכל אחת מהשנים 2024 ו-2025.

**ב-2023 נרשמה הוצאה של 480,000 והמדווחת היא 30,000. ב-2024 וב-2025 אין פקודה והמדווחת היא 120,000 ש"ח בכל שנה.**

### ג. מהות ההפרש

**שלב 1: חיסור מצטבר**

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | הפרש |
|---|---|---|---|
| 2023 | 480,000 | 30,000 | 480,000 - 30,000 = 450,000 |
| 2024 | 480,000 | 150,000 | 480,000 - 150,000 = 330,000 |
| 2025 | 480,000 | 270,000 | 480,000 - 270,000 = 210,000 |

בכל שלוש השנים $x > y$: שילמנו יותר ממה שצרכנו עד כה, ולכן מדובר בהוצאות מראש.

**בתום 2023, 2024 ו-2025: הוצאות מראש (נכס) בסך 450,000, 330,000 ו-210,000 ש"ח בהתאמה.**

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: מה משתנה בכל שנה**

ב-2023: ההוצאה הרשומה (480,000) גבוהה מהמדווחת (30,000) ב-450,000. מקטינים הוצאה ויוצרים נכס. ב-2024 וב-2025: אין רישום, והמדווחת 120,000. מגדילים הוצאה ומקטינים את הנכס ב-120,000.

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות מראש | 450,000 | |
| זכות הוצאות | | 450,000 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות | 120,000 | |
| זכות הוצאות מראש | | 120,000 |
| **2025** | | |
| חובה הוצאות | 120,000 | |
| זכות הוצאות מראש | | 120,000 |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

יתרת הנכס יורדת מ-450,000 ל-330,000 = 120,000 - 450,000 ואחר כך ל-210,000 = 120,000 - 330,000, כמו ביתרות שחישבנו בסעיף ג. ההוצאה ב-2023 היא 30,000 = 450,000 - 480,000.

**פקודות החתך: ב-2023 ח' הוצאות מראש 450,000 ז' הוצאות 450,000. ב-2024 וב-2025 ח' הוצאות 120,000 ז' הוצאות מראש 120,000.**

## פתרון 5.3: חברת "הנקניק המעופף": שירות חודשי שטרם שולם

**מה נתון:** שירות ניקיון בעלות 7,000 ש"ח לחודש, נצרך כל 2023, ושני החודשים האחרונים טרם שולמו. **מה נדרש:** פקודת הנהלת חשבונות, הוצאה מדווחת, מהות ההפרש ופקודת חתך.

### א. הנהלת חשבונות

**<u>שלב 1: ממירים את הסיפור לטבלה</u>**

השירות נצרך 12 חודשים. התשלום בוצע רק עבור החודשים ינואר עד אוקטובר, כלומר 10 חודשים.

מזומן ששולם: $7,000 \times 10 = 70,000$

שווי שירות שנצרך: $7,000 \times 12 = 84,000$

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך |
|---|---|---|
| 2023 | 70,000 | 84,000 |

**<u>שלב 2: הפקודה</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ניקיון | 70,000 | |
| זכות מזומן | | 70,000 |

**הנהלת החשבונות רושמת הוצאה של 70,000 ש"ח מול מזומן.**

### ב. ההוצאה המדווחת

ההוצאה היא שווי השירות שנצרך, והשירות נצרך כל השנה, גם החודשים שלא שולמו.

**ההוצאה בדוח רווח והפסד היא 84,000 ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש

**<u>שלב 1: משווים מזומן לשירות</u>**

$84,000 - 70,000 = 14,000$

צרכנו יותר ממה ששילמנו ($x < y$), ולכן החברה חייבת עדיין לספק השירות על שני החודשים:

$7,000 \times 2 = 14,000$.

**הוצאות לשלם (התחייבות) בסך 14,000 ש"ח.**

### ד. פקודת החתך

**<u>שלב 1: מה חסר</u>**

ההוצאה הרשומה (70,000) נמוכה מהמדווחת (84,000) ב-14,000. מכירים בהוצאה נוספת בחובה, ויוצרים התחייבות בזכות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ניקיון | 14,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 14,000 |

**<u>שלב 2: בדיקת הגיון</u>**

$70,000 + 14,000 = 84,000$. הנהלת החשבונות ועוד פקודת החתך מגיעות לסכום המדווח.

**ח' הוצאות ניקיון 14,000, ז' הוצאות לשלם 14,000. ההתחייבות גדלה וההוצאה גדלה.**

## פתרון 5.4: חברת "סדנאות הטעימות": שירות שסופק בחלקו

**מה נתון:** הסכם מ-1.4.2025 שבו הרשת שילמה 750,000 ש"ח בחתימה, ועד סוף השנה סופק 20% מהיקף השירות. **מה נדרש:** הנהלת חשבונות, הכנסה מדווחת, מהות ההפרש ופקודת חתך. כאן החברה נותנת את השירות, ולכן מדובר בהכנסות.

### א. הנהלת חשבונות

**שלב 1: הפקודה**

על בסיס מזומן רושמים את כל מה שהתקבל: חובה מזומן, זכות הכנסות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 750,000 | |
| זכות הכנסות | | 750,000 |

**ח' מזומן 750,000 ז' הכנסות 750,000.**

### ב. ההכנסה המדווחת

**שלב 1: אחוז ביצוע כפול שווי ההסכם**

כשנתון איזה אחוז מההסכם סופק, שווי השירות הוא האחוז כפול התמורה הכוללת.

$$20\% \times 750{,}000 = 150{,}000$$

**ההכנסה בדוח רווח והפסד היא 150,000 ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש

**שלב 1: מזומן מול שירות**

| מזומן שהתקבל (x) | שירות שסופק (y) | הפרש |
|---|---|---|
| 750,000 | 150,000 | 750,000 - 150,000 = 600,000 |

קיבלנו יותר ממה שסיפקנו ($x > y$), ולכן הלקוח שילם מראש וחייבים לו עוד שירות.

**הכנסות מראש (התחייבות) בסך 600,000 ש"ח.**

### ד. פקודת החתך

**שלב 1: מה לתקן**

ההכנסה הרשומה (750,000) גבוהה מהמדווחת (150,000) ב-600,000. מקטינים הכנסה בחובה, ויוצרים התחייבות בזכות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות | 600,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 600,000 |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

150,000 = 600,000 - 750,000. ההכנסה לאחר הפקודה שווה לשירות שסופק.

**ח' הכנסות 600,000 ז' הכנסות מראש 600,000.**

טעות נפוצה: להכיר בכל ה-750,000 כהכנסה רק משום שהכסף התקבל. הלקוח שילם גם על 80% מהשירות שטרם ניתן.

## פתרון 5.5: חברת "נקניקי הדרום": תמורה שתשולם בסוף ההסכם

**מה נתון:** שירות לשנתיים מ-1.8.2023 עד 31.7.2025 בתמורה של 840,000 ש"ח, שתשולם רק בסוף ההסכם. **מה נדרש:** לשנים 2023 ו-2024: הנהלת חשבונות, הכנסה מדווחת, מהות ההפרש ופקודת חתך.

### א. הנהלת חשבונות

**שלב 1: מה שולם**

לפי ההסכם התמורה תשולם ב-31.7.2025. בשנים 2023 ו-2024 לא התקבל מזומן, ולכן אין רישום.

**בשנת 2023 ובשנת 2024 לא נרשמה פקודה.**

### ב. ההכנסה המדווחת

**שלב 1: שווי שירות לשנה**

שווי שנתי: 840,000 ÷ 2 = 420,000

**שלב 2: כמה חודשים בכל שנה**

ההסכם החל ב-1.8.2023. ב-2023 ניתן שירות 5 חודשים (אוגוסט עד דצמבר). ב-2024 ניתנה שנה שלמה.

2023: 420,000 × 5/12 = 175,000

2024: 420,000 × 12/12 = 420,000

**שלב 3: בדיקת הגיון**

ב-2025 יסופקו 7 חודשים, והם 420,000 × 7/12 = 245,000. סך הכול 175,000 + 420,000 + 245,000 = 840,000, כשווי ההסכם.

**ההכנסה המדווחת היא 175,000 ב-2023 ו-420,000 ב-2024.**

### ג. מהות ההפרש

**שלב 1: מזומן מול שירות מצטבר**

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | השוואה |
|---|---|---|---|
| 2023 | 0 | 175,000 | y > x |
| 2024 | 0 | 595,000 | y > x |

2023: 175,000 - 0 = 175,000

2024: 175,000 + 420,000 = 595,000

בשתי השנים סיפקנו שירות ולא קיבלנו כסף (y > x), ולכן הלקוח חייב לנו.

**הכנסות לקבל (נכס) בסך 175,000 בתום 2023, ו-595,000 ש"ח בתום 2024.**

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: מה לתקן**

בהנהלת החשבונות לא נרשמה כל הכנסה, והמדווחת היא 175,000 ב-2023 ו-420,000 ב-2024. מכירים בהכנסה בזכות ויוצרים או מגדילים נכס בחובה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 175,000 | |
| זכות הכנסות | | 175,000 |
| **2024** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 420,000 | |
| זכות הכנסות | | 420,000 |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

יתרת הנכס אחרי 2024: 595,000 = 420,000 + 175,000, כמו בסעיף ג.

**ב-2023: ח׳ הכנסות לקבל 175,000 ז׳ הכנסות 175,000. ב-2024: ח׳ הכנסות לקבל 420,000 ז׳ הכנסות 420,000.**

## פתרון 5.6: חברת ״נקניקיות הגליל״: שכר דצמבר שישולם בינואר

**מה נתון:** שכר משולם ב-10 לחודש העוקב. בהנהלת החשבונות נרשם שכר במזומן של 1,100,000 ש״ח עבור ינואר עד נובמבר 2024, ושכר דצמבר (120,000 ש״ח) ישולם ב-10.1.2025. **מה נדרש:** הפקודה בהנהלת החשבונות, הוצאות השכר לשנת 2024, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### א. הנהלת חשבונות

**שלב 1: מה נרשם**

הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן. נרשם רק מה ששולם בפועל: שכר ינואר עד נובמבר.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 1,100,000 | |
| זכות מזומן | | 1,100,000 |

**ח׳ הוצאות שכר 1,100,000, ז׳ מזומן 1,100,000.**

### ב. הוצאות השכר בדוח רווח והפסד

**שלב 1: ממירים את הסיפור לטבלה**

המזומן ששולם ב-2024 הוא 1,100,000. השירות שנצרך הוא עבודת כל 12 החודשים, כולל דצמבר, גם אם שכרו טרם שולם.

שווי השירות שנצרך: 1,100,000 + 120,000 = 1,220,000

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך |
|---|---|---|
| 2024 | 1,100,000 | 1,220,000 |

**הוצאות השכר בדוח רווח והפסד לשנת 2024: 1,220,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: להשאיר את שכר דצמבר מחוץ לשנת 2024 כי הוא ישולם בינואר. ההוצאה נקבעת לפי העבודה שניתנה, ולא לפי מועד התשלום.

### ג. מהות ההפרש

**שלב 1: משווים מזומן לשירות**

צרכנו יותר ממה ששילמנו (x < y):

1,220,000 - 1,100,000 = 120,000

זה שכר דצמבר, שהחברה חייבת לעובדים.

**הוצאות לשלם בסך 120,000 ש"ח. זו התחייבות בדוח על המצב הכספי.**

### ד. פקודת החתך

**שלב 1: מה חסר**

ההוצאה הרשומה (1,100,000) נמוכה מהמדווחת (1,220,000) ב-120,000. מכירים בהוצאה נוספת בחובה, ויוצרים התחייבות בזכות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 120,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 120,000 |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

1,100,000 + 120,000 = 1,220,000. הנהלת החשבונות ועוד פקודת החתך שווים להוצאה המדווחת.

**ח' הוצאות שכר 120,000, ז' הוצאות לשלם 120,000.**

## פתרון 5.7: חברת "גל בלומנפלד נקניקים": קמפיין שהושלם בחלקו

**מה נתון:** קמפיין פרסום בתמורה של 900,000 ש"ח ששולמה בחתימה, ועד 31.12.2024 הושלמו 70% ממנו. **מה נדרש:** הנהלת חשבונות, ההוצאה המדווחת, מהות ההפרש ופקודת החתך לשנת 2024.

### א. הנהלת חשבונות

**שלב 1: הפקודה**

כל הסכום שולם במזומן ביום החתימה, ולכן נרשם במלואו.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פרסום | 900,000 | |
| זכות מזומן | | 900,000 |

**ח' הוצאות פרסום 900,000, ז' מזומן 900,000.**

### ב. ההוצאה המדווחת

**שלב 1: אחוז ביצוע כפול שווי ההסכם**

נתון איזה אחוז מהקמפיין הושלם, ולכן שווי השירות שנצרך הוא האחוז כפול התמורה הכוללת. תאריך החתימה אינו נחוץ לחישוב.

$$70\% \times 900{,}000 = 630{,}000$$

**ההוצאה בדוח רווח והפסד: 630,000 ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש

**שלב 1: מזומן מול שירות**

| מזומן ששולם (x) | שירות שנצרך (y) | הפרש |
|---|---|---|
| 900,000 | 630,000 | 900,000 - 630,000 = 270,000 |

שילמנו יותר ממה שצרכנו ($x > y$). על 30% מהקמפיין שילמנו ועדיין לא קיבלנו שירות.

**הוצאות מראש (נכס) בסך 270,000 ש"ח.**

### ד. פקודת החתך

**שלב 1: מה לתקן**

ההוצאה הרשומה (900,000) גבוהה מהמדווחת (630,000) ב-270,000. מקטינים הוצאה בזכות, ויוצרים נכס בחובה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות מראש | 270,000 | |
| זכות הוצאות פרסום | | 270,000 |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

630,000 = 900,000 - 270,000. הוצאה לאחר הפקודה שווה לשירות שנצרך.

**ח' הוצאות מראש 270,000, ז' הוצאות פרסום 270,000.**

## פתרון 5.8: חברת "שוק הנקניק": ארבעה אירועים בשנת 2025

**מה נתון:** ארבעה אירועים של חברת "שוק הנקניק" בשנת 2025, שניים בצד ההוצאות ושניים בצד ההכנסות. **מה נדרש:** לכל אירוע: פקודה בהנהלת החשבונות, הסכום המדווח, מהות ההפרש וסיווגו, ופקודת החתך.

לפי נתוני התרגיל, בתחילת 2025 אין יתרות חתך בגין אירועים 2, 3 ו-4. את היתרה בגין אירוע 1 מחשבים מהנתונים.

### אירוע 1: שירותי אבטחה ל-4 שנים (הוצאה)

**שלב 1: ממירים לטבלה ופורסים את ההיסטוריה**

ההסכם ישן, ולכן נעקוב אחרי השנים מההתחלה, כמו שההדרכה בתרגיל מורה. התמורה היא 288,000 ל-4 שנים והשירות אחיד.

שווי שירות לשנה: 288,000 ÷ 4 = 72,000

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | יתרה (x פחות y) |
|---|---|---|---|---|---|
| 2023 | 288,000 | 72,000 | 288,000 | 72,000 | 288,000 - 72,000 = 216,000 |
| 2024 | 0 | 72,000 | 288,000 | 144,000 | 288,000 - 144,000 = 144,000 |
| **2025** | 0 | 72,000 | 288,000 | 216,000 | 288,000 - 216,000 = 72,000 |

**שלב 2: הנהלת חשבונות והוצאה מדווחת ב-2025**

ב-2025 לא שולם דבר ולכן אין פקודה בהנהלת החשבונות. ההוצאה המדווחת היא שווי השירות של השנה, 72,000 ש"ח.

**שלב 3: מהות ההפרש**

בתום 2025 $x > y$, ולכן הוצאות מראש (נכס) בסך 72,000 ש"ח. בתום 2024 היתה יתרה מאותו סוג, 144,000.

**שלב 4: פקודת החתך**

היתרה יורדת מ-144,000 ל-72,000, כלומר הנכס קטן ב-72,000 ובמקביל מכירים בהוצאה של השנה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות | 72,000 | |
| זכות הוצאות מראש | | 72,000 |

**אין פקודה בהנהלת החשבונות. ההוצאה 72,000 ש"ח. יתרה: הוצאות מראש (נכס) 72,000 ש"ח.**
**פקודת החתך: ח' הוצאות 72,000, ז' הוצאות מראש 72,000.**

### אירוע 2: שכר שמשולם בחודש העוקב (הוצאה)

**שלב 1: ממירים לטבלה**

המזומן הוא השכר ששולם, ינואר עד נובמבר. השירות כולל גם את דצמבר.

שווי שירות: 3,600,000 + 350,000 = 3,950,000

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך |
|---|---|---|
| 2025 | 3,600,000 | 3,950,000 |

**שלב 2: הנהלת חשבונות והוצאה מדווחת**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 3,600,000 | |
| זכות מזומן | | 3,600,000 |

ההוצאה המדווחת היא 3,950,000 ש"ח.

**שלב 3: מהות ההפרש**

צרכנו יותר ממה ששילמנו ($x < y$): 3,600,000 - 3,950,000 = 350,000. זה שכר דצמבר שטרם שולם. הוצאות לשלם, התחייבות.

**שלב 4: פקודת החתך**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 350,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 350,000 |

**ח' הוצאות שכר 3,600,000, ז' מזומן 3,600,000. ההוצאה 3,950,000 ש"ח. הוצאות לשלם (התחייבות) 350,000 ש"ח. פקודת החתך: ח' הוצאות שכר 350,000, ז' הוצאות לשלם 350,000.**

**אירוע 3: אספקת נקניקים, 25% מההסכם (הכנסה)**

**שלב 1: ממירים לטבלה**

שווי השירות שסופק: 640,000 × 25% = 160,000

| שנה | מזומן שהתקבל | שווי שירות שסופק |
|---|---|---|
| 2025 | 640,000 | 160,000 |

**שלב 2: הנהלת חשבונות והכנסה מדווחת**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 640,000 | |
| זכות הכנסות | | 640,000 |

ההכנסה המדווחת היא 160,000 ש"ח.

**שלב 3: מהות ההפרש**

קיבלנו יותר ממה שסיפקנו ($x > y$): 640,000 - 160,000 = 480,000. הלקוח שילם מראש, והחברה חייבת לו עוד שירות. הכנסות מראש, התחייבות.

**שלב 4: פקודת החתך**

מקטינים הכנסה בחובה ויוצרים התחייבות בזכות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות | 480,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 480,000 |

**ח' מזומן 640,000, ז' הכנסות 640,000. ההכנסה 160,000 ש"ח. הכנסות מראש (התחייבות) 480,000 ש"ח. פקודת החתך: ח' הכנסות 480,000, ז' הכנסות מראש 480,000.**

**אירוע 4: שירותי הדרכה חודשיים (הכנסה)**

**שלב 1: ממירים לטבלה**

הלקוח שילם עבור ינואר עד אוקטובר, 10 חודשים. השירות ניתן כל 12 החודשים.

מזומן שהתקבל: 9,000 × 10 = 90,000

שווי שירות שסופק: 9,000 × 12 = 108,000

| שנה | מזומן שהתקבל | שווי שירות שסופק |
|---|---|---|
| 2025 | 90,000 | 108,000 |

**שלב 2: הנהלת חשבונות והכנסה מדווחת**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 90,000 | |
| זכות הכנסות | | 90,000 |

ההכנסה המדווחת היא 108,000 ש״ח.

**שלב 3: מהות ההפרש**

סיפקנו יותר ממה שקיבלנו ($y > x$): 108,000 - 90,000 = 18,000. הלקוח חייב לנו על נובמבר ודצמבר. הכנסות לקבל, נכס.

**שלב 4: פקודת החתך**

מכירים בהכנסה נוספת בזכות ויוצרים נכס בחובה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות לקבל | 18,000 | |
| זכות הכנסות | | 18,000 |

**ח׳ מזומן 90,000, ז׳ הכנסות 90,000. ההכנסה 108,000 ש״ח. הכנסות לקבל (נכס) 18,000 ש״ח.**

**פקודת החתך: ח׳ הכנסות לקבל 18,000, ז׳ הכנסות 18,000.**

שימו לב: באירועים 1 ו-2 החברה צורכת שירות ולכן מדובר בהוצאות. באירועים 3 ו-4 היא נותנת שירות ולכן מדובר בהכנסות. הכיוון של היתרה נקבע לפי זה.

## פתרון 5.9: חברת ״מרכז הייעוץ הקולינרי״: שעות שנרכשו מראש ומנוי חודשי

**מה נתון:** 1,000 שעות ייעוץ ב-200 ש״ח לשעה ששולמו מראש ב-1.2.2024 (650 שעות סופקו ב-2024 ו-200 ב-2025), ומנוי חודשי של 4,000 ש״ח מ-1.1.2025 ששולם עד אוקטובר. יתרת חתך אחת לכל ההתקשרויות. **מה נדרש:** לשנים 2024 ו-2025: הנהלת חשבונות, הכנסה מדווחת, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### הכנה: המרת הסיפור לטבלה

**<u>שלב 1: מחשבים כל נתון</u>**

תמורת השעות, שולמה ב-2024: 1,000 × 200 = 200,000

שעות שסופקו ב-2024: 650 × 200 = 130,000

שעות שסופקו ב-2025: 200 × 200 = 40,000

מנוי ששולם ב-2025 (10 חודשים): 4,000 × 10 = 40,000

מנוי שסופק ב-2025 (12 חודשים): 4,000 × 12 = 48,000

**<u>שלב 2: הטבלה</u>**

| שנה | מזומן שהתקבל | שווי שירות שסופק |
|---|---|---|
| 2024 | 200,000 | 130,000 |
| 2025 | 40,000 | 40,000 + 48,000 = 88,000 |

### א. הנהלת חשבונות

על בסיס מזומן רושמים בכל שנה את מה שהתקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 200,000 | |
| זכות הכנסות | | 200,000 |
| **2025** | | |
| חובה מזומן | 40,000 | |
| זכות הכנסות | | 40,000 |

**ב-2024 נרשמו 200,000 ש"ח הכנסה, וב-2025 נרשמו 40,000 ש"ח.**

### ב. ההכנסה המדווחת

ההכנסה היא שווי השירות שסופק: 130,000 ב-2024, ו-88,000 ב-2025 (40,000 משעות הייעוץ ועוד 48,000 מהמנוי).

**ההכנסה המדווחת: 130,000 ש"ח ב-2024 ו-88,000 ש"ח ב-2025.**

### ג. מהות ההפרש

**<u>שלב 1: מצטבר עד תום כל שנה</u>**

החברה מנהלת יתרת חתך אחת, ולכן משווים את כל המזומן המצטבר לכל השירות המצטבר.

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | הפרש |
|---|---|---|---|
| 2024 | 200,000 | 130,000 | 200,000 - 130,000 = 70,000 |
| 2025 | 240,000 | 218,000 | 240,000 - 218,000 = 22,000 |

בשתי השנים $x > y$, ולכן הכנסות מראש (התחייבות). הלקוח שילם יותר ממה שקיבל.

**הכנסות מראש (התחייבות): 70,000 ש"ח בתום 2024, ו-22,000 ש"ח בתום 2025.**

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: 2024**

הכנסה רשומה 200,000, מדווחת 130,000. מקטינים הכנסה ב-70,000 ויוצרים התחייבות.

**שלב 2: 2025**

היתרה (מאותו סוג) יורדת מ-70,000 ל-22,000, כלומר ההתחייבות קטנה ב-48,000 = 22,000 - 70,000 ובמקביל מכירים בהכנסה נוספת.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה הכנסות | 70,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 70,000 |
| **2025** | | |
| חובה הכנסות מראש | 48,000 | |
| זכות הכנסות | | 48,000 |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

ב-2024: 130,000 = 70,000 - 200,000. ב-2025: 88,000 = 48,000 + 40,000. שני הסכומים שווים להכנסה המדווחת.

**2024: ח׳ הכנסות 70,000, ז׳ הכנסות מראש 70,000. 2025: ח׳ הכנסות מראש 48,000, ז׳ הכנסות 48,000.**

## פתרון 5.10: חברת "תנורים וגחלים": חוזה שנתי שחודש בתעריף נמוך יותר

**מה נתון:** חוזה תחזוקה שנתי ב-96,000 ש"ח ששולם ב-1.7.2023, וחודש ב-1.7.2024 בתעריף נמוך ב-10%. **מה נדרש:** לשנים 2023 ו-2024: הנהלת חשבונות, ההוצאה המדווחת, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### הכנה: המרת הסיפור לטבלה

**שלב 1: התעריף החדש**

96,000 × 90% = 86,400

**שלב 2: שווי השירות בכל שנה**

2023: חצי שנה מהחוזה הראשון: 96,000 × 6/12 = 48,000.

2024: ינואר עד יוני מהחוזה הראשון, ויולי עד דצמבר מהחוזה החדש.

מהחוזה הראשון: 96,000 × 6/12 = 48,000

מהחוזה החדש: 86,400 × 6/12 = 43,200

סך השירות ב-2024: 48,000 + 43,200 = 91,200

| שנה | מזומן ששולם | שווי שירות שנצרך |
|---|---|---|
| 2023 | 96,000 | 48,000 |
| 2024 | 86,400 | 91,200 |

### א. הנהלת חשבונות

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 96,000 | |
| זכות מזומן | | 96,000 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות | 86,400 | |
| זכות מזומן | | 86,400 |

**נרשמו 96,000 ש"ח ב-2023 ו-86,400 ש"ח ב-2024.**

### ב. ההוצאה המדווחת

**ההוצאה בדוח רווח והפסד: 48,000 ש"ח ב-2023 ו-91,200 ש"ח ב-2024.**

טעות נפוצה: לחשב את ההוצאה של 2024 רק לפי החוזה החדש. ששת החודשים הראשונים של 2024 שייכים עדיין לחוזה הישן.

### ג. מהות ההפרש

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | הפרש |
|---|---|---|---|
| 2023 | 96,000 | 48,000 | 96,000 - 48,000 = 48,000 |
| 2024 | 182,400 | 139,200 | 182,400 - 139,200 = 43,200 |

בשתי השנים $x > y$.

**הוצאות מראש (נכס): 48,000 ש"ח בתום 2023, ו-43,200 ש"ח בתום 2024. הסכום האחרון הוא חצי שנה מהחוזה החדש.**

### ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: 2023</u>**

הוצאה רשומה 96,000, מדווחת 48,000. מקטינים הוצאה ב-48,000 ויוצרים נכס.

**<u>שלב 2: 2024</u>**

הוצאה רשומה 86,400, מדווחת 91,200. חסרים 4,800 = 86,400 - 91,200. מגדילים הוצאה, ובמקביל הנכס קטן מ-48,000 ל-43,200, כלומר ב-4,800.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות מראש | 48,000 | |
| זכות הוצאות | | 48,000 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות | 4,800 | |
| זכות הוצאות מראש | | 4,800 |

**2023: ח' הוצאות מראש 48,000, ז' הוצאות 48,000. 2024: ח' הוצאות 4,800, ז' הוצאות מראש 4,800.**

## פתרון 5.11: חברת "תחזוקת תנורי עישון": שלוש שנים ששולמו מראש

**מה נתון:** הסכם תחזוקה לשלוש שנים מ-1.1.2022, תמורה של 540,000 ש"ח שהתקבלה בחתימה. **מה נדרש:** לשנים 2022 עד 2024: הנהלת חשבונות, ההכנסה, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### א. הנהלת חשבונות

החברה נותנת את השירות, ולכן מדובר בהכנסות. המזומן התקבל כולו ב-2022.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 540,000 | |
| זכות הכנסות | | 540,000 |

ב-2023 וב-2024 לא התקבל מזומן ולכן אין פקודה.

**ב-2022 נרשמה הכנסה של 540,000 ש"ח. ב-2023 וב-2024 לא נרשמה פקודה.**

### ב. ההכנסה המדווחת

**<u>שלב 1: שווי שירות לשנה</u>**

ההסכם נמשך 3 שנים שלמות והשירות אחיד.

540,000 ÷ 3 = 180,000

**ההכנסה המדווחת היא 180,000 ש"ח בכל אחת מהשנים 2022, 2023 ו-2024.**

### ג. מהות ההפרש

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | הפרש |
|---|---|---|---|
| 2022 | 540,000 | 180,000 | 540,000 - 180,000 = 360,000 |
| 2023 | 540,000 | 360,000 | 540,000 - 360,000 = 180,000 |
| 2024 | 540,000 | 540,000 | 540,000 - 540,000 = 0 |

**הכנסות מראש (התחייבות): 360,000 ש"ח בתום 2022 ו-180,000 ש"ח בתום 2023. בתום 2024 אין יתרה.**

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: מה לתקן**

ב-2022 ההכנסה הרשומה (540,000) גבוהה מהמדווחת (180,000) ב-360,000: מקטינים הכנסה ויוצרים התחייבות. ב-2023 וב-2024 לא נרשמה הכנסה, והמדווחת היא 180,000: מכירים בהכנסה ומקטינים את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה הכנסות | 360,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 360,000 |
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 180,000 | |
| זכות הכנסות | | 180,000 |
| **2024** | | |
| חובה הכנסות מראש | 180,000 | |
| זכות הכנסות | | 180,000 |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

ב-2022: 180,000 = 360,000 - 540,000. ב-2023 וב-2024: 180,000 = 180,000 + 0. ההתחייבות יורדת ל-180,000 = 180,000 - 360,000 ואחר כך ל-0 = 180,000 - 180,000.

**2022: ח' הכנסות 360,000, ז' הכנסות מראש 360,000. 2023 ו-2024: ח' הכנסות מראש 180,000, ז' הכנסות 180,000.**

## פתרון 5.12: חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": מי צודק בנוגע לשכר דצמבר

**מה נתון:** שכר שנרשם במערכת 132,000 ש"ח עבור 11 החודשים הראשונים של 2024, ושכר דצמבר ישולם ב-10.1.2025. אביב טוען שיש להכיר בשכר דצמבר, ומנהל משאבי האנוש טוען שלא. **מה נדרש:** מי צודק, הפקודה בהנהלת החשבונות, הוצאת השכר הסופית ומהות ההפרש, והאם נדרשת פקודת חתך.

### א. מי צודק

ההוצאה נקבעת לפי שווי השירות שנצרך ולא לפי מועד התשלום. עבודת העובדים בדצמבר 2024 ניתנה בשנת 2024, ולכן רו"ח אביב רופל צודק.

**רו"ח אביב רופל צודק: שכר דצמבר הוא הוצאה של 2024 גם אם ישולם רק בינואר.**

### ב. הנהלת חשבונות

הנהלת החשבונות רושמת את מה ששולם בפועל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 132,000 | |
| זכות מזומן | | 132,000 |

**ח' הוצאות שכר 132,000, ז' מזומן 132,000.**

### ג. הוצאת השכר הסופית ומהות ההפרש

**שלב 1: שכר חודש אחד**

השכר מתפלג באופן אחיד, ו-132,000 הם 11 חודשים.

$$132{,}000 \div 11 = 12{,}000$$

**שלב 2: ההוצאה לשנה שלמה**

$$132{,}000 + 12{,}000 = 144{,}000$$

כבדיקה: $12{,}000 \times 12 = 144{,}000$.

**שלב 3: מהות ההפרש**

צרכנו יותר ממה ששילמנו ($x < y$), וההפרש הוא $144{,}000 - 132{,}000 = 12{,}000$.

**הוצאות השכר הסופיות לשנת 2024: 144,000 ש"ח. ההפרש הוא הוצאות לשלם בסך 12,000 ש"ח (התחייבות).**

### ד. פקודת החתך

כן, נדרשת פקודה. ההוצאה הרשומה (132,000) נמוכה מהמדווחת (144,000), ובנוסף יש התחייבות שטרם הוכרה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 12,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 12,000 |

**נדרשת פקודת חתך: ח' הוצאות שכר 12,000, ז' הוצאות לשלם 12,000.**

## פתרון 5.13: חברת "מעדני הכרמל": ביטוח שחודש בפרמיה גבוהה יותר

**מה נתון:** פוליסת ביטוח לשנה מ-1.3.2023 ב-120,000 ש"ח, שחודשה ב-1.3.2024 ב-144,000 ש"ח. הביטוח משולם במזומן בחתימה. **מה נדרש:** לשנים 2023 ו-2024: הנהלת חשבונות, הוצאות הביטוח, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### א. הנהלת חשבונות

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות ביטוח | 120,000 | |
| זכות מזומן | | 120,000 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות ביטוח | 144,000 | |
| זכות מזומן | | 144,000 |

**נרשמו 120,000 ש"ח ב-2023 ו-144,000 ש"ח ב-2024.**

### ב. הוצאות הביטוח בדוחות

**שלב 1: 2023**

הפוליסה התחילה ב-1.3.2023, ולכן נצרכו 10 חודשים (מרס עד דצמבר).

$$120{,}000 \times 10/12 = 100{,}000$$

**שלב 2: 2024**

בשנת 2024 צרכנו שני חלקים: חודשיים (ינואר ופברואר) מהפוליסה הישנה, ו-10 חודשים (מרס עד דצמבר) מהפוליסה החדשה.

מהפוליסה הישנה: 120,000 × 2/12 = 20,000

מהפוליסה החדשה: 144,000 × 10/12 = 120,000

סך ההוצאה ב-2024: 20,000 + 120,000 = 140,000

**הוצאות הביטוח: 100,000 ש"ח ב-2023 ו-140,000 ש"ח ב-2024.**

טעות נפוצה: לחשב את 2024 כ-10 חודשים בלבד לפי 144,000. החודשיים הראשונים שייכים לפוליסה הקודמת.

### ג. מהות ההפרש

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | הפרש |
|---|---|---|---|
| 2023 | 120,000 | 100,000 | 120,000 - 100,000 = 20,000 |
| 2024 | 264,000 | 240,000 | 264,000 - 240,000 = 24,000 |

**הוצאות מראש (נכס): 20,000 ש"ח בתום 2023, ו-24,000 ש"ח בתום 2024. בדיקה: היתרה ב-2024 היא חודשיים מהפוליסה החדשה, 24,000 = 2/12 × 144,000.**

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: 2023**

הוצאה רשומה 120,000, מדווחת 100,000. מקטינים הוצאה ב-20,000 ויוצרים נכס.

**שלב 2: 2024**

הוצאה רשומה 144,000, מדווחת 140,000. מקטינים הוצאה ב-4,000. הנכס גדל מ-20,000 ל-24,000, כלומר ב-4,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הוצאות מראש | 20,000 | |
| זכות הוצאות ביטוח | | 20,000 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות מראש | 4,000 | |
| זכות הוצאות ביטוח | | 4,000 |

**2023: ח' הוצאות מראש 20,000, ז' הוצאות ביטוח 20,000. 2024: ח' הוצאות מראש 4,000, ז' הוצאות ביטוח 4,000.**

## פתרון 5.14: חברת "נקניקיות הנמל": עובד שמקבל שכר בדיעבד ואחר כך מראש

**מה נתון:** נועם עובד מ-1.5.2023. שכר השנה הראשונה, 72,000 ש"ח, שולם ב-1.5.2024. באותו יום חודש ההסכם ושכר השנה השנייה, 96,000 ש"ח, שולם מראש. **מה נדרש:** לשנים 2023 ו-2024: הנהלת חשבונות, הוצאות השכר, מהות ההפרש ופקודת החתך (ב-2024 עם איפוס ויצירה בנפרד).

### א. הנהלת חשבונות

**שלב 1: 2023**

לא שולם כלום ב-2023, ולכן אין פקודה.

**שלב 2: 2024**

ב-2024 שולמו שני סכומים ב-1.5.2024.

72,000 + 96,000 = 168,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024** | | |
| חובה הוצאות שכר | 168,000 | |
| זכות מזומן | | 168,000 |

**ב-2023 אין פקודה. ב-2024: ח' הוצאות שכר 168,000, ז' מזומן 168,000.**

### ב. הוצאות השכר המדווחות

**שלב 1: 2023**

נועם עבד 8 חודשים (מאי עד דצמבר) בהסדר הראשון, ושכר 12 חודשים הוא 72,000.

72,000 × 8/12 = 48,000

**שלב 2: 2024**

בשנת 2024 עבד ארבעה חודשים (ינואר עד אפריל) לפי ההסדר הראשון, ושמונה חודשים (מאי עד דצמבר) לפי ההסדר החדש.

לפי ההסדר הראשון: 72,000 × 4/12 = 24,000

לפי ההסדר החדש: 96,000 × 8/12 = 64,000

סך הוצאות השכר ב-2024: 24,000 + 64,000 = 88,000

**הוצאות השכר: 48,000 ש"ח ב-2023 ו-88,000 ש"ח ב-2024.**

### ג. מהות ההפרש

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | השוואה והפרש |
|---|---|---|---|
| 2023 | 0 | 48,000 | x < y, 48,000 - 0 = 48,000 |
| 2024 | 168,000 | 136,000 | y < x, 168,000 - 136,000 = 32,000 |

**בתום 2023: הוצאות לשלם (התחייבות) 48,000 ש"ח. בתום 2024: הוצאות מראש (נכס) 32,000 ש"ח. סוג היתרה התהפך.**

שימו לב: יתרה של 32,000 היא ארבעה חודשים מההסדר החדש, 96,000 × 4/12 = 32,000, ששולמו מראש.

### ד. פקודות החתך

**שלב 1: 2023**

לא נרשמה הוצאה, והמדווחת היא 48,000. מכירים בהוצאה ויוצרים התחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 48,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 48,000 |

**שלב 2: איפוס היתרה הקודמת ויצירת החדשה**

הסדר ראשון: ה-72,000 ששולמו ב-2024 כוללים 48,000 שכבר הוכרו כהוצאה ב-2023 במסגרת פקודת החתך, ולכן מאפסים את ההתחייבות מול הקטנת ההוצאה. הסדר חדש: שולמו 96,000, נצרכו 64,000, ו-32,000 הם נכס.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2024, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 48,000 | |
| זכות הוצאות שכר | | 48,000 |
| **2024, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הוצאות מראש | 32,000 | |
| זכות הוצאות שכר | | 32,000 |
| **2024, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 48,000 | |
| חובה הוצאות מראש | 32,000 | |
| זכות הוצאות שכר | | 80,000 |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

2024: 168,000 - 80,000 = 88,000

זו ההוצאה המדווחת שחישבנו בסעיף ב.

**2023: ח' הוצאות שכר 48,000, ז' הוצאות לשלם 48,000. 2024: איפוס ח' הוצאות לשלם 48,000, ז' הוצאות שכר 48,000, ויצירה ח' הוצאות מראש 32,000, ז' הוצאות שכר 32,000.**

## פתרון 5.15: חברת "נקניקי הים התיכון": חשבונות חתך בהוצאות

**מה נתון:** שווי שירות ומזומן ששולם בשנים 2021 עד 2023 (באלפי ש"ח), ללא יתרות חתך בתחילת 2021. **מה נדרש:** לכל אחת מהשנים: פקודת הנהלת חשבונות, ההוצאה המדווחת, פקודת החתך ויתרת החתך (שם, סוג וסכום).

### א. פקודות הנהלת החשבונות

על בסיס מזומן הפקודה זהה בכל שנה: חובה הוצאות, זכות מזומן, בסכום ששולם.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הוצאות | 400 | |
| זכות מזומן | | 400 |
| **2022** | | |
| חובה הוצאות | 100 | |
| זכות מזומן | | 100 |
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 650 | |
| זכות מזומן | | 650 |

**נרשמו 400, 100 ו-650 אלפי ש"ח.**

### ב. ההוצאה המדווחת

ההוצאה בדוח רווח והפסד היא שווי השירות שנצרך, ללא פקודה.

**ההוצאה המדווחת: 300 ב-2021, 500 ב-2022 ו-150 ב-2023 (באלפי ש"ח).**

### ג. פקודות החתך

**<u>שלב 1: מצטבר עד תום כל שנה</u>**

כדי לדעת מה לתקן, קודם נחשב את יתרת החתך בתום כל שנה: מזומן מצטבר (x) מול שירות מצטבר (y).

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | השוואה | יתרה |
|---|---|---|---|---|
| 2021 | 400 | 300 | x > y | 400 - 300 = 100 |
| 2022 | 500 | 800 | y > x | 800 - 500 = 300 |
| 2023 | 1,150 | 950 | x > y | 1,150 - 950 = 200 |

**<u>שלב 2: 2021</u>**

הוצאה רשומה 400, מדווחת 300. מקטינים הוצאה ב-100 ויוצרים נכס.

**<u>שלב 3: 2022, היפוך</u>**

היתרה הקודמת, הוצאות מראש 100, מאופסת. נוצרת היתרה החדשה, הוצאות לשלם 300.

**שלב 4: היפוך, 2023**

היתרה הקודמת, הוצאות לשלם 300, מאופסת. נוצרת היתרה החדשה, הוצאות מראש 200.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הוצאות מראש | 100 | |
| זכות הוצאות | | 100 |
| **2022, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הוצאות | 100 | |
| זכות הוצאות מראש | | 100 |
| **2022, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הוצאות | 300 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 300 |
| **2022, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הוצאות | 400 | |
| זכות הוצאות מראש | | 100 |
| זכות הוצאות לשלם | | 300 |
| **2023, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 300 | |
| זכות הוצאות | | 300 |
| **2023, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הוצאות מראש | 200 | |
| זכות הוצאות | | 200 |
| **2023, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 300 | |
| חובה הוצאות מראש | 200 | |
| זכות הוצאות | | 500 |

**שלב 5: בדיקת הגיון**

| שנה | הוצאה בהנהלת חשבונות | פקודת החתך | הוצאה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 400 | 400 - 100 = 300 | **300** |
| 2022 | 100 | 100 + 400 = 500 | **500** |
| 2023 | 650 | 650 - 500 = 150 | **150** |

**פקודות החתך (באלפי ש"ח): 2021 ח' הוצאות מראש 100, ז' הוצאות 100. 2022 ח' הוצאות 400, ז' הוצאות מראש 100, ז' הוצאות לשלם 300. 2023 ח' הוצאות לשלם 300, ח' הוצאות מראש 200, ז' הוצאות 500.**

שימו לב: בשנה שבה סוג היתרה מתהפך אי אפשר לרשום רק את ההפרש בין שתי היתרות. חובה לאפס את הישנה וליצור את החדשה.

### ד. יתרת החתך בתום כל שנה

היתרות חושבו בטבלה שבסעיף ג. נציין לכל שנה את שם היתרה, את סוגה ואת הסכום.

| שנה | שם היתרה | סוג | סכום (אלפי ש"ח) |
|---|---|---|---|
| 2021 | הוצאות מראש | נכס | **100** |
| 2022 | הוצאות לשלם | התחייבות | **300** |
| 2023 | הוצאות מראש | נכס | **200** |

**בתום 2021 הוצאות מראש (נכס) 100. בתום 2022 הוצאות לשלם (התחייבות) 300. בתום 2023 הוצאות מראש (נכס) 200.**

## פתרון 5.16: חברת "נקניקים בדרך": חוזה שירות רב שנתי

**מה נתון:** חוזה הובלה רב שנתי שהסתיים ב-31.12.2024, תמורה כוללת של 750 אלפי ש"ח ששולמה במלואה, ללא יתרות בתחילת 2021. **מה נדרש:** חילוץ המזומן של 2024, ולכל שנה: פקודת הנהלת חשבונות, ההכנסה המדווחת, מהות ההפרש ופקודת החתך.

### א. חילוץ המזומן של 2024

**<u>שלב 1: מה ידוע</u>**

התמורה הכוללת 750 שולמה במלואה עד סוף 2024, ולכן סך המזומן בארבע השנים הוא 750.

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

מזומן 2021 עד 2023: 100 + 520 + 60 = 680

מזומן 2024: 750 - 680 = 70

**<u>שלב 3: בדיקת הגיון</u>**

סך השירות הוא 150 + 200 + 250 + 150 = 750, וגם הוא שווה לתמורה הכוללת.

**המזומן שהתקבל ב-2024 הוא 70 אלפי ש"ח.**

### ב. הנהלת חשבונות

החברה נותנת את השירות. על בסיס מזומן רושמים בכל שנה: חובה מזומן, זכות הכנסות, בסכום שהתקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 520 | |
| זכות הכנסות | | 520 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 60 | |
| זכות הכנסות | | 60 |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 70 | |
| זכות הכנסות | | 70 |

**נרשמו 100, 520, 60 ו-70 אלפי ש"ח.**

### ג. ההכנסה המדווחת

ההכנסה היא שווי השירות שסופק.

**ההכנסה המדווחת: 150, 250, 200 ו-150 אלפי ש"ח לפי הסדר השנים 2021 עד 2024.**

### ד. מהות ההפרש

| שנה | מזומן מצטבר (x) | שירות מצטבר (y) | השוואה | יתרה |
|---|---|---|---|---|
| 2021 | 100 | 150 | y > x | 150 - 100 = 50 |
| 2022 | 620 | 400 | x > y | 620 - 400 = 220 |
| 2023 | 680 | 600 | x > y | 680 - 600 = 80 |
| 2024 | 750 | 750 | x = y | 750 - 750 = 0 |

בצד ההכנסות הכיוון הפוך להוצאות: כשהשירות גדול מהמזומן ($y > x$) זו הכנסה לקבל, וכשהמזומן גדול ($x > y$) זו הכנסה מראש.

**בתום 2021 הכנסות לקבל (נכס) 50. בתום 2022 הכנסות מראש (התחייבות) 220. בתום 2023 הכנסות מראש 80. בתום 2024 אין יתרה. (באלפי ש"ח.)**

### ה. פקודות החתך

**<u>שלב 1: 2021</u>**

הכנסה רשומה 100, מדווחת 150. מגדילים הכנסה ב-50 ויוצרים נכס.

**<u>שלב 2: 2022, היפוך</u>**

מאפסים הכנסות לקבל 50, ויוצרים הכנסות מראש 220.

**שלב 3: 2023 ו-2024**

היתרה מאותו סוג יורדת מ-220 ל-80 ולאחר מכן מ-80 ל-0.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 50 | |
| זכות הכנסות | | 50 |
| **2022, איפוס היתרה הקודמת** | | |
| חובה הכנסות | 50 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 50 |
| **2022, יצירת היתרה החדשה** | | |
| חובה הכנסות | 220 | |
| זכות הכנסות מראש | | 220 |
| **2022, שתי הפקודות יחד** | | |
| חובה הכנסות | 270 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 50 |
| זכות הכנסות מראש | | 220 |
| **2023** | | |
| חובה הכנסות מראש | 140 | |
| זכות הכנסות | | 140 |
| **2024** | | |
| חובה הכנסות מראש | 80 | |
| זכות הכנסות | | 80 |

**שלב 4: בדיקת הגיון**

| שנה | הכנסה בהנהלת חשבונות | פקודת החתך | הכנסה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 100 | 100 + 50 = 150 | **150** |
| 2022 | 520 | 520 - 270 = 250 | **250** |
| 2023 | 60 | 60 + 140 = 200 | **200** |
| 2024 | 70 | 70 + 80 = 150 | **150** |

**פקודות החתך (באלפי ש"ח): 2021 ח' הכנסות לקבל 50, ז' הכנסות 50. 2022 ח' הכנסות 270, ז' הכנסות לקבל 50, ז' הכנסות מראש 220. 2023 ח' הכנסות מראש 140, ז' הכנסות 140. 2024 ח' הכנסות מראש 80, ז' הכנסות 80.**

פתרונות שיעור 6 מתוך 13

# לקוחות והפרשה לחובות מסופקים (הלח"מ)

מכירות באשראי, גבייה, חובות אבודים, והערכת החוב שלא ייגבה

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- כרטיס הלקוחות (ברוטו): בחובה מכירות באשראי, ובזכות גבייה וחובות אבודים. מכירות במזומן אינן נכנסות לכרטיס. יתרת סגירה ברוטו = יתרת פתיחה + מכירות באשראי פחות גבייה פחות חובות אבודים.
- הלח"מ (הפרשה לחובות מסופקים) היא החלק מהחוב שגבייתו מוטלת בספק. יתרת הסגירה היא תמיד בזכות, והיא שיעור הלח"מ כפול יתרת הלקוחות ברוטו בסוף השנה.
- חוב אבוד מקטין את הלקוחות ברוטו (זכות) ואת הלח"מ (חובה), באותו סכום.
- הוצאות הלח"מ הן ערך מחולץ: יתרת הסגירה של הלח"מ פחות מה שנשאר מהיתרה הקודמת, כלומר הוצאות = סגירה - (פתיחה - חוב אבוד). הוצאות הלח"מ אינן יתרת הלח"מ.
- לקוחות נטו, כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי = לקוחות ברוטו פחות הלח"מ.
- כשהשאלה נותנת את יתרת הלקוחות ברוטו לסוף השנה, לא מחשבים אותה מחדש. לוקחים אותה כמו שהיא, מפחיתים חוב אבוד שלא נרשם ומוסיפים מכירה באשראי שלא נרשמה, ואז ממשיכים כרגיל.

## פתרון 6.1: חברת "נקניקי הצפון": כרטיסי חשבון ללקוחות ולהלח"מ

**מה נתון:** חברה שהוקמה ב-1.1.2021, מכירות, גבייה, חובות אבודים ושיעור לח"מ של 10% בשני המועדים. **מה נדרש:** (א) שלושה כרטיסי חשבון לשנים 2021 ו-2022, (ב) הוצאות הלח"מ, (ג) סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי, (ד) האם מכירות במזומן משפיעות על כרטיס הלקוחות.

### א. שלושת הכרטיסים

**<u>שלב 1: מה נכנס לכל כרטיס</u>**

בכרטיס הלקוחות (ברוטו) נרשמים רק האירועים שמשנים את חוב הלקוחות: מכירות באשראי בחובה, גבייה וחוב אבוד בזכות. בכרטיס הלח"מ יתרת הסגירה היא שיעור כפול הלקוחות ברוטו, בזכות, וחוב אבוד נרשם בו בחובה. הכרטיס השלישי, הוצאות הלח"מ, מקבל את הערך המחולץ.

**<u>שלב 2: שנת 2021</u>**

החברה הוקמה ב-1.1.2021, ולכן יתרות הפתיחה הן אפס. נתון שרק חלק מהמכירות היה באשראי.

מכירות באשראי: 2,000,000 - 1,500,000 = 500,000

לקוחות ברוטו ב-31.12.2021: 500,000 - 350,000 = 150,000

הלח"מ ב-31.12.2021: 150,000 × 10% = 15,000

הלח"מ בפתיחה היה אפס, ולכן כל 15,000 נוצרו השנה והם הוצאות הלח"מ של 2021.

**שלב 3: שנת 2022**

לקוחות ברוטו ב-31.12.2022: 150,000 + 900,000 - 700,000 - 10,000 = 340,000

הלח"מ ב-31.12.2022: 10% × 340,000 = 34,000

יצאנו מלח"מ של 15,000. החוב האבוד הקטין אותו ב-10,000, ולכן "אמורים" להישאר:

15,000 - 10,000 = 5,000

בפועל נדרשת יתרה של 34,000, ולכן נוספו השנה חובות בעייתיים בסך:

הוצאות הלח"מ 2022: 34,000 - 5,000 = 29,000

**שלב 4: הכרטיסים**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.1.2021** | 0 | | | 0 | | |
| מכירות באשראי 2021 | 500,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2021 | | 350,000 | | | | |
| הוצאות הלח"מ 2021 (מחולץ) | | | | 15,000 | 15,000 | |
| **31.12.2021** | **150,000** | | | **15,000** | | |
| מכירות באשראי 2022 | 900,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2022 | | 700,000 | | | | |
| חוב אבוד 2022 | | 10,000 | 10,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2022 (מחולץ) | | | | 29,000 | 29,000 | |
| **31.12.2022** | **340,000** | | | **34,000** | | |

**הכרטיסים מוצגים בטבלה. לקוחות ברוטו: 150,000 ב-31.12.2021 ו-340,000 ב-31.12.2022.**

**הלח"מ: 15,000 ו-34,000.**

טעות נפוצה: לרשום את כל מכירות 2021 (2,000,000) בכרטיס הלקוחות. מכירות במזומן אינן יוצרות חוב.

### ב. הוצאות הלח"מ

הוצאות הלח"מ הן הערך המשלים את היתרה שנשארה מהשנה הקודמת ליתרת הסגירה.

| שנה | חישוב | הוצאות הלח"מ |
|---|---|---|
| 2021 | 15,000 = 0 - 15,000 | **15,000** |
| 2022 | 29,000 = (15,000 - 10,000) - 34,000 | **29,000** |

**הוצאות הלח"מ: 15,000 ש"ח ב-2021 ו-29,000 ש"ח ב-2022.**

### ג. סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי

הלקוחות נטו הם הלקוחות ברוטו פחות הלח"מ.

| סעיף הלקוחות | 31.12.2021 | 31.12.2022 |
|---|---|---|
| לקוחות, ברוטו | 150,000 | 340,000 |
| הלח"מ | -15,000 | -34,000 |
| **לקוחות, נטו** | **135,000** | **306,000** |

2021: 150,000 - 15,000 = 135,000

2022: 340,000 - 34,000 = 306,000

**לקוחות נטו: 135,000 ש"ח ב-31.12.2021 ו-306,000 ש"ח ב-31.12.2022.**

### ד. מכירות במזומן

מכירה במזומן נגבית מיד, ולכן לא נוצר חוב של לקוח, וכרטיס הלקוחות אינו משתנה. רק מכירות באשראי מגדילות אותו.

**מכירות במזומן אינן משפיעות על כרטיס הלקוחות.**

## פתרון 6.2: חברת "עגלות הנקניק": שתי שנים בטבלה

**מה נתון:** יתרת לקוחות ברוטו של 80,000 ש"ח ושיעור לח"מ של 5% ב-31.12.2021, ונתוני 2022 ו-2023 בטבלה. **מה נדרש:** לכל שנה: לקוחות ברוטו, הלח"מ, לקוחות נטו, הוצאות הלח"מ, והסבר מדוע ב-2023 ההוצאות אינן שוות לשינוי בלח"מ.

### א. יתרת הלקוחות ברוטו

**<u>שלב 1: מה רלוונטי</u>**

לכרטיס הלקוחות נכנסות מכירות באשראי, גבייה וחוב אבוד. עמודת המכירות במזומן אינה נחוצה.

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

2022: 80,000 + 300,000 - 270,000 = 110,000

2023: 110,000 + 260,000 - 240,000 - 5,000 = 125,000

**לקוחות ברוטו: 110,000 ש"ח ב-31.12.2022 ו-125,000 ש"ח ב-31.12.2023.**

### ב. יתרת הלח"מ

**<u>שלב 1: יתרת הפתיחה</u>**

הלח"מ ב-31.12.2021 היא שיעור כפול הלקוחות ברוטו באותו מועד.

5% × 80,000 = 4,000

**<u>שלב 2: יתרות הסגירה</u>**

2022: 5% × 110,000 = 5,500

2023: 8% × 125,000 = 10,000

**הלח"מ: 5,500 ש"ח ב-31.12.2022 ו-10,000 ש"ח ב-31.12.2023.**

### ג. לקוחות נטו

2022: 110,000 - 5,500 = 104,500

2023: 125,000 - 10,000 = 115,000

**לקוחות נטו: 104,500 ש"ח ב-31.12.2022 ו-115,000 ש"ח ב-31.12.2023.**

### ד. הוצאות הלח"מ

**<u>שלב 1: 2022</u>**

לא היו חובות אבודים, ולכן מהיתרה הקודמת לא ירד דבר.

5,500 - 4,000 = 1,500

**<u>שלב 2: 2023</u>**

יצאנו מלח"מ של 5,500. החוב האבוד הקטין אותו ב-5,000, ונשארו:

5,500 - 5,000 = 500

היתרה הנדרשת בסוף 2023 היא 10,000, ולכן נוספו השנה:

10,000 - 500 = 9,500

**<u>שלב 3: הכרטיסים</u>**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **31.12.2021** | 80,000 | | | 4,000 | | |
| מכירות באשראי 2022 | 300,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2022 | | 270,000 | | | | |
| הוצאות הלח"מ 2022 (מחולץ) | | | | 1,500 | 1,500 | |
| **31.12.2022** | **110,000** | | | **5,500** | | |
| מכירות באשראי 2023 | 260,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2023 | | 240,000 | | | | |
| חוב אבוד 2023 | | 5,000 | 5,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2023 (מחולץ) | | | | 9,500 | 9,500 | |
| **31.12.2023** | **125,000** | | | **10,000** | | |

**הוצאות הלח"מ: 1,500 ש"ח ב-2022 ו-9,500 ש"ח ב-2023.**

### ה. מדוע ב-2023 ההוצאות אינן שוות לשינוי בלח"מ

הלח"מ עלתה ב-10,000 - 5,500 = 4,500, אבל החוב האבוד של 5,000 כבר הקטין אותה במהלך השנה.

כדי להגיע ליתרה של 10,000 צריך להוסיף את שני הסכומים: 4,500 + 5,000 = 9,500.

**ההוצאות (9,500) גבוהות מהשינוי בלח"מ (4,500) בדיוק בסכום החוב האבוד (5,000), שהקטין את הלח"מ במהלך השנה.**

## פתרון 6.3: חברת "הדלפק החם": שיעור הלח"מ שעולה

**מה נתון:** חברה שהוקמה ב-1.1.2022, מכירות באשראי וגבייה בשתי שנים, חוב אבוד של 10,000 ב-2023, ושיעור לח"מ של 6% ב-2022 ושל 12% ב-2023. **מה נדרש:** (א) שלושת הכרטיסים לשתי השנים, (ב) לקוחות נטו בשני המועדים, (ג) הסבר מדוע הוצאות הלח"מ של 2023 שונות מיתרת הלח"מ.

### א. שלושת הכרטיסים

**שלב 1: 2022**

החברה הוקמה ב-1.1.2022, ולכן הפתיחה היא אפס.

לקוחות ברוטו: 1,200,000 - 1,000,000 = 200,000

הלח"מ: 6% × 200,000 = 12,000

הוצאות הלח"מ 2022 הן כל היתרה, 12,000, כי בפתיחה לא היה לח"מ.

**שלב 2: 2023**

לקוחות ברוטו: 200,000 + 800,000 - 740,000 - 10,000 = 250,000

הלח"מ: 12% × 250,000 = 30,000

מה שנשאר מהיתרה הקודמת: 12,000 - 10,000 = 2,000

הוצאות הלח"מ 2023: 30,000 - 2,000 = 28,000

**שלב 3: הכרטיסים**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.1.2022** | 0 | | | 0 | | |
| מכירות באשראי 2022 | 1,200,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2022 | | 1,000,000 | | | | |
| הוצאות הלח"מ 2022 (מחולץ) | | | | 12,000 | 12,000 | |
| **31.12.2022** | **200,000** | | | **12,000** | | |
| מכירות באשראי 2023 | 800,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2023 | | 740,000 | | | | |
| חוב אבוד 2023 | | 10,000 | 10,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2023 (מחולץ) | | | | 28,000 | 28,000 | |
| **31.12.2023** | **250,000** | | | **30,000** | | |

**הכרטיסים מוצגים בטבלה. הוצאות הלח"מ: 12,000 ב-2022 ו-28,000 ב-2023.**

### ב. לקוחות נטו

31.12.2022: 200,000 - 12,000 = 188,000

31.12.2023: 250,000 - 30,000 = 220,000

**לקוחות נטו: 188,000 ש"ח ב-31.12.2022 ו-220,000 ש"ח ב-31.12.2023.**

### ג. הוצאות הלח"מ מול יתרת הלח"מ

ב-2023 הלח"מ כבר החזיקה 12,000 בפתיחה, והחוב האבוד הקטין אותה ל-2,000. ההוצאה משלימה רק את החסר ליתרה הנדרשת של 30,000.

**הוצאות הלח"מ (28,000) קטנות מיתרת הלח"מ (30,000) כי בתחילת השנה נותרו 2,000 מהיתרה הקודמת.**

## פתרון 6.4: חברת "מעדני סאיג": יתרת לקוחות שצריכה תיקון

**מה נתון:** יתרת לקוחות ברוטו של 900,000 ש"ח לפני תיקונים, חוב אבוד של 30,000 ומכירה באשראי של 60,000 שלא נרשמו, לח"מ בפתיחה 54,000 ושיעור 10%. **מה נדרש:** (א) יתרת הלקוחות ברוטו המעודכנת, (ב) הוצאות הלח"מ, (ג) יתרת הלח"מ, (ד) סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי.

### א. יתרת הלקוחות ברוטו המעודכנת

**שלב 1: מה הנתונים הרלוונטיים**

נתון 1 הוא יתרת הלקוחות בסוף השנה, ולכן לא מחשבים אותה מחדש אלא מתקנים אותה. נתונים 2 ו-4 הם עסקאות שלא נרשמו, ולכן הן משנות את היתרה. נתון 5, המכירות הכוללות של השנה, אינו נחוץ.

**שלב 2: התיקונים**

| | |
|---|---|
| **לקוחות ברוטו לפני תיקונים** | **900,000** |
| הפחת: חוב אבוד שלא נרשם | -30,000 |
| הוסף: מכירה באשראי שלא נרשמה | 60,000 |
| **לקוחות ברוטו מעודכן** | **930,000** |

900,000 - 30,000 + 60,000 = 930,000

**יתרת כרטיס הלקוחות (ברוטו) המעודכנת: 930,000 ש"ח.**

### ב. הוצאות הלח"מ

**שלב 1: יתרת הסגירה של הלח"מ**

10% × 930,000 = 93,000

**שלב 2: מה נשאר מהיתרה הקודמת**

הלח"מ בפתיחה 54,000. החוב האבוד של 30,000 מקטין אותה.

54,000 - 30,000 = 24,000

**שלב 3: הערך המחולץ**

הוצאות הלח"מ: 93,000 - 24,000 = 69,000

**שלב 4: הכרטיסים**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.1.2025** | | | | 54,000 | | |
| חוב אבוד 2025 | | 30,000 | 30,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2025 (מחולץ) | | | | 69,000 | 69,000 | |
| **31.12.2025** | **930,000** | | | **93,000** | | |

**הוצאות הלח"מ לשנת 2025: 69,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: לרשום כהוצאות הלח"מ את 93,000. זו יתרת הלח"מ, ולא ההוצאה.

### ג. יתרת הלח״מ

הלח״מ בסגירה היא שיעור כפול הלקוחות ברוטו המעודכנים, בזכות.

10% × 930,000 = 93,000

**יתרת הלח״מ ב-31.12.2025: 93,000 ש״ח.**

### ד. סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי

בדוח מציגים לקוחות נטו.

| סעיף הלקוחות | 31.12.2025 |
|---|---|
| לקוחות, ברוטו | 930,000 |
| הלח״מ | -93,000 |
| **לקוחות, נטו** | **837,000** |

930,000 - 93,000 = 837,000

**סעיף הלקוחות יוצג בסך 837,000 ש״ח.**

## פתרון 6.5: חברת ״מקררי הנקניק״: חוב אבוד ומכירה שלא נרשמו

**מה נתון:** מכירות כוללות של 2,500,000 ש״ח, חוב אבוד של 20,000 ומכירה באשראי של 60,000 שלא נרשמו, לח״מ בפתיחה 24,000, ויתרת לקוחות ברוטו של 540,000 לפני תיקונים. שיעור הלח״מ 5%. **מה נדרש:** (א) יתרת הלקוחות ברוטו המעודכנת, (ב) הוצאות הלח״מ, (ג) יתרת הלח״מ, (ד) הצגת סעיף הלקוחות.

### א. יתרת הלקוחות ברוטו המעודכנת

**<u>שלב 1: מה הנתונים הרלוונטיים</u>**

היתרה של 540,000 נתונה לסוף השנה, ולכן מתקנים אותה בשתי העסקאות שלא נרשמו: החוב האבוד מקטין, והמכירה באשראי מגדילה. נתון המכירות הכוללות (2,500,000) אינו נחוץ.

**<u>שלב 2: התיקונים</u>**

| לקוחות ברוטו לפני תיקונים | 540,000 |
|---|---|
| הפחת: חוב אבוד שלא נרשם | -20,000 |
| הוסף: מכירה באשראי שלא נרשמה | 60,000 |
| **לקוחות ברוטו מעודכן** | **580,000** |

540,000 - 20,000 + 60,000 = 580,000

**יתרת כרטיס הלקוחות (ברוטו) המעודכנת: 580,000 ש״ח.**

### ב. הוצאות הלח״מ

**<u>שלב 1: יתרת הסגירה של הלח״מ</u>**

5% × 580,000 = 29,000

**<u>שלב 2: מה נשאר מהיתרה הקודמת</u>**

24,000 - 20,000 = 4,000

**שלב 3: הערך המחולץ**

הוצאות הלח"מ: 29,000 - 4,000 = 25,000

**שלב 4: הכרטיסים**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.1** | | | | 24,000 | | |
| חוב אבוד השנה | | 20,000 | 20,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ השנה (מחולץ) | | | | 25,000 | 25,000 | |
| **31.12** | **580,000** | | | **29,000** | | |

**הוצאות הלח"מ לשנה: 25,000 ש"ח.**

**ג. יתרת הלח"מ**

5% × 580,000 = 29,000

**יתרת הלח"מ בתום השנה: 29,000 ש"ח.**

**ד. סעיף הלקוחות בדוח על המצב הכספי**

| סעיף הלקוחות | בתום השנה |
|---|---|
| לקוחות, ברוטו | 580,000 |
| הלח"מ | -29,000 |
| **לקוחות, נטו** | **551,000** |

580,000 - 29,000 = 551,000

**הלקוחות יוצגו נטו, בסך 551,000 ש"ח.**

## פתרון 6.6: חברת "גל בלומנפלד נקניקים": הלח"מ בשיעור קבוע

**מה נתון:** לקוחות ברוטו של 60,000 ש"ח ב-31.12.2022, שיעור לח"מ קבוע של 5%, ובשנת 2023 מכירות באשראי 150,000, גבייה 120,000 וחובות אבודים 2,000. **מה נדרש:** (א) לקוחות ברוטו, (ב) הלח"מ, (ג) לקוחות נטו, (ד) הוצאות הלח"מ, לתום 2023.

**א. יתרת הלקוחות ברוטו**

60,000 + 150,000 - 120,000 - 2,000 = 88,000

**לקוחות ברוטו ב-31.12.2023: 88,000 ש"ח.**

**ב. יתרת הלח"מ**

הלח"מ היא ההפרשה לחובות מסופקים, החלק שכנראה לא ייגבה. יתרת הסגירה היא שיעור כפול הלקוחות ברוטו.

5% × 88,000 = 4,400

**יתרת הלח"מ ב-31.12.2023: 4,400 ש"ח.**

### ג. לקוחות נטו

88,000 - 4,400 = 83,600

**לקוחות נטו ב-31.12.2023: 83,600 ש"ח.**

### ד. הוצאות הלח"מ

**<u>שלב 1: יתרת הפתיחה</u>**

השיעור קבוע, ולכן הלח"מ ב-31.12.2022 היא:

60,000 × 5% = 3,000

**<u>שלב 2: מה נשאר אחרי החוב האבוד</u>**

3,000 - 2,000 = 1,000

**<u>שלב 3: הערך המחולץ</u>**

4,400 - 1,000 = 3,400

**<u>שלב 4: הכרטיסים</u>**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **31.12.2022** | 60,000 | | | 3,000 | | |
| מכירות באשראי 2023 | 150,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2023 | | 120,000 | | | | |
| חוב אבוד 2023 | | 2,000 | 2,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2023 (מחולץ) | | | | 3,400 | 3,400 | |
| **31.12.2023** | **88,000** | | | **4,400** | | |

**הוצאות הלח"מ לשנת 2023: 3,400 ש"ח.**

## פתרון 6.7: חברת "דוכני הנקניק": מכירות במזומן ושיעור שעולה

**מה נתון:** לקוחות ברוטו של 200,000 ש"ח ב-31.12.2022, לח"מ של 5% ב-31.12.2022 ו-10% ב-31.12.2023. בשנת 2023: מכירות במזומן 120,000, מכירות באשראי 180,000, גבייה 150,000 וחובות אבודים 6,000. **מה נדרש:** (א) לקוחות ברוטו, (ב) הלח"מ, (ג) לקוחות נטו, (ד) הוצאות הלח"מ, לתום 2023.

### א. יתרת הלקוחות ברוטו

המכירות במזומן (120,000) אינן נכנסות לכרטיס, כי הן לא יצרו חוב.

200,000 + 180,000 - 150,000 - 6,000 = 224,000

**לקוחות ברוטו ב-31.12.2023: 224,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: להוסיף ללקוחות גם את המכירות במזומן.

### ב. יתרת הלח"מ

בסוף 2023 השיעור הוא 10%.

224,000 × 10% = 22,400

**יתרת הלח"מ ב-31.12.2023: 22,400 ש"ח.**

### ג. לקוחות נטו

224,000 - 22,400 = 201,600

**לקוחות נטו ב-31.12.2023: 201,600 ש"ח.**

### ד. הוצאות הלח"מ

**<u>שלב 1: יתרת הפתיחה</u>**

הלח"מ ב-31.12.2022 לפי השיעור של אותו מועד:

5% × 200,000 = 10,000

**<u>שלב 2: מה נשאר אחרי החוב האבוד</u>**

10,000 - 6,000 = 4,000

**<u>שלב 3: הערך המחולץ</u>**

22,400 - 4,000 = 18,400

**<u>שלב 4: הכרטיסים</u>**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **31.12.2022** | 200,000 | | | 10,000 | | |
| מכירות באשראי 2023 | 180,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2023 | | 150,000 | | | | |
| חוב אבוד 2023 | | 6,000 | 6,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2023 (מחולץ) | | | | 18,400 | 18,400 | |
| **31.12.2023** | **224,000** | | | **22,400** | | |

**הוצאות הלח"מ לשנת 2023: 18,400 ש"ח.**

## פתרון 6.8: חברת "נקניקי הפסטיבל": שאלות קצרות כשנתוני מכירות וגבייה חסרים

**מה נתון:** שתי שאלות רב ברירה על הוצאות הלח"מ, כשנתוני המכירות והגבייה אינם ידועים. **מה נדרש:** לסמן בכל שאלה את התשובה הנכונה ולהראות את החישוב.

### שאלה 1

**<u>שלב 1: מה צריך</u>**

הוצאות הלח"מ הן הערך המחולץ: סגירה פחות מה שנשאר מהפתיחה. מכירות וגבייה אינן נחוצות, כי הן משפיעות רק על הלקוחות ברוטו, ושתי יתרות הלקוחות נתונות.

**שלב 2: החישוב**

לח"מ בפתיחה: 400,000 × 5% = 20,000

לח"מ בסגירה: 500,000 × 5% = 25,000

מה שנשאר אחרי החוב האבוד: 20,000 - 8,000 = 12,000

הוצאות הלח"מ: 25,000 - 12,000 = 13,000

**התשובה הנכונה היא ב: 13,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: לבחור בתשובה א (5,000). זה רק השינוי בלח"מ, והוא מתעלם מהחוב האבוד שהקטין את היתרה במהלך השנה.

### שאלה 2

**שלב 1: מה רלוונטי**

הוצאות 2025 תלויות ביתרת הסגירה ב-31.12.2025, ביתרת הפתיחה ב-31.12.2024 ובחובות האבודים של 2025 (12,000). נתוני 2023 אינם נחוצים.

**שלב 2: החישוב**

לח"מ בפתיחה: 450,000 × 5% = 22,500

לח"מ בסגירה: 600,000 × 10% = 60,000

מה שנשאר אחרי החוב האבוד: 12,000 - 10,500 = 22,500

הוצאות הלח"מ: 60,000 - 10,500 = 49,500

**התשובה הנכונה היא ג: 49,500 ש"ח.**

טעות נפוצה: לענות 37,500 (60,000 - 22,500 = 37,500), כלומר רק את השינוי בלח"מ. אין לבחור בתשובה ה: נתוני המכירות והגבייה אינם נחוצים כאן.

## פתרון 6.9: חברת "נקניקי השרון": לקוחות והלח"מ בשתי שנים

**מה נתון:** לקוחות ברוטו של 100,000 ש"ח ולח"מ של 3% ב-1.1.2023, נתוני מכירות, גבייה וחובות אבודים לשנים 2023 ו-2024, ושיעורי לח"מ של 4% ו-6% בסוף השנים. **מה נדרש:** (א) הוצאות הלח"מ בכל שנה, (ב) לקוחות נטו בשני המועדים.

### א. הוצאות הלח"מ

**שלב 1: 2023**

לקוחות ברוטו ב-31.12.2023: 100,000 + 500,000 - 420,000 = 180,000

לח"מ בפתיחה: 100,000 × 3% = 3,000

לח"מ בסגירה: 180,000 × 4% = 7,200

לא היו חובות אבודים ב-2023, ולכן ממה שהיה בפתיחה לא ירד דבר.

הוצאות הלח"מ 2023: 7,200 - 3,000 = 4,200

**שלב 2: 2024**

בשנת 2024 המכירות הכוללות הן 700,000, מהן 100,000 במזומן. רק המכירות באשראי נכנסות לכרטיס.

מכירות באשראי: 700,000 - 100,000 = 600,000

לקוחות ברוטו ב-31.12.2024: 295,000 = 5,000 - 480,000 - 600,000 + 180,000

לח"מ בסגירה: 17,700 = 295,000 × 6%

מה שנשאר מהפתיחה אחרי החוב האבוד: 7,200 - 5,000 = 2,200

הוצאות הלח"מ 2024: 17,700 - 2,200 = 15,500

**שלב 3: הכרטיסים**

| פרטים | לקוחות חובה | לקוחות זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצ' הלח"מ חובה | הוצ' הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.1.2023** | 100,000 | | | 3,000 | | |
| מכירות באשראי 2023 | 500,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2023 | | 420,000 | | | | |
| הוצאות הלח"מ 2023 (מחולץ) | | | | 4,200 | 4,200 | |
| **31.12.2023** | **180,000** | | | **7,200** | | |
| מכירות באשראי 2024 | 600,000 | | | | | |
| גבייה מלקוחות 2024 | | 480,000 | | | | |
| חוב אבוד 2024 | | 5,000 | 5,000 | | | |
| הוצאות הלח"מ 2024 (מחולץ) | | | | 15,500 | 15,500 | |
| **31.12.2024** | **295,000** | | | **17,700** | | |

**הוצאות הלח"מ: 4,200 ש"ח ב-2023 ו-15,500 ש"ח ב-2024.**

**ב. לקוחות נטו**

| סעיף הלקוחות | 31.12.2023 | 31.12.2024 |
|---|---|---|
| לקוחות, ברוטו | 180,000 | 295,000 |
| הלח"מ | -7,200 | -17,700 |
| **לקוחות, נטו** | **172,800** | **277,300** |

2023: 180,000 - 7,200 = 172,800

2024: 295,000 - 17,700 = 277,300

**לקוחות נטו: 172,800 ש"ח ב-31.12.2023 ו-277,300 ש"ח ב-31.12.2024.**

פתרונות שיעור 7 מתוך 13

# רכוש קבוע א: עלות, פחת, ורווח או הפסד הון

מה נכנס לעלות הנכס, מתי מתחילים להפחית, ואיך מחשבים כשמוכרים או גורטים

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- עלות הנכס = מחיר נטו (אחרי הנחות) + כל עלות חד פעמית הנדרשת כדי להביא אותו למקום ולמצב שמיש (הובלה, התקנה, בדיקה חובה). עלויות שוטפות שחוזרות כל שנה, הכשרת עובדים ומע״מ מוחזר אינם בעלות.
- מתחילים להפחית ביום שהנכס זמין לשימוש, ולא ביום הרכישה, ההגעה או תחילת השימוש.
- קו ישר: פחת לשנה שלמה הוא עלות פחות שייר, מחולק ב-$n$. לשנה לא שלמה כופלים בחלק היחסי של השנה, למשל 7/12.
- סס״י: סכום הספרות הוא $n \times (n+1) \div 2$. מקצים ספרה לכל שנת חיים בסדר יורד ($n$, $n-1$, ...), והספרה מתחלפת ביום השנה לזמינות. הפחת הוא עלות פחות שייר, כפול הספרות, מחולק בסכום הספרות.
- פחת נצבר = כל הפחת מיום הזמינות עד תאריך הדיווח. עלות מופחתת = עלות פחות פחת נצבר, והיא מוצגת בדוח על המצב הכספי.
- מכירה וגריטה: מפחיתים עד יום המכירה, רווח או הפסד הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה, ואחר כך מאפסים את העלות ואת הפחת הנצבר. קרקע אינה נשחקת ולכן היא ערך שייר.

## פתרון 7.1: חברת ״נקניקי אביב״: מהו רכוש קבוע ואיך מודדים אותו

**מה נתון:** שישה פריטים של חברת ״נקניקי אביב״, ותנור עישון שנרכש ב-1.1.2021 בעלות 360,000 ש״ח.
**מה נדרש:** (א) מי מהם רכוש קבוע, (ב) סיווג שוטף או לא שוטף, (ג) ערך התנור והוצאות הפחת ב-2023, (ד) בסיסי המדידה.

### א. אילו פריטים הם רכוש קבוע

**<u>שלב 1: מה ההגדרה</u>**

רכוש קבוע הוא נכס שמקיים **שני תנאים מצטברים**: (1) צפוי שיישמש יותר משנה, (2) יש לו קיום פיזי (מוחשי). אם אחד מהם חסר, הפריט אינו רכוש קבוע.

**<u>שלב 2: בודקים כל פריט מול שני התנאים</u>**

| פריט | שימוש מעל שנה | קיום פיזי | רכוש קבוע |
|---|---|---|---|
| 1. תנור עישון | כן, 12 שנים | כן | **כן** |
| 2. מכונת חימום לפסטיבל | לא, 4 חודשים | כן | **לא** |
| 3. מלאי קליפות | לא, נצרך ונמכר בתוך שנה | כן | **לא** |
| 4. מבנה המפעל | כן | כן | **כן** |
| 5. לקוחות | לא, נגבים בתוך שנה | לא | **לא** |
| 6. מקרר תעשייתי | כן, 6 שנים | כן | **כן** |

**רכוש קבוע: פריטים 1, 4 ו-6.**

טעות נפוצה: לחשוב שכל דבר מוחשי הוא רכוש קבוע. מלאי הקליפות מוחשי, אבל הוא אינו נשאר בחברה מעל שנה.

### ב. שוטף או לא שוטף

**<u>שלב 1: מה הכלל</u>**

נכס שוטף הוא נכס שפרק הזמן הצפוי עד מימושו (עד לקבלת ההטבה הגלומה בו) הוא שנה או פחות.
נכס לא שוטף: פרק הזמן ארוך משנה.

**<u>שלב 2: מסווגים</u>**

| פריט | פרק הזמן עד המימוש | סיווג |
|---|---|---|
| 2. מכונת חימום לפסטיבל | 4 חודשים ואז נמכרת | **שוטף** |
| 3. מלאי קליפות | נמכר בתוך שנה | **שוטף** |
| 4. מבנה המפעל | שנים רבות | **לא שוטף** |
| 5. לקוחות | גבייה בתוך שנה | **שוטף** |
| 6. מקרר תעשייתי | 6 שנים | **לא שוטף** |

**שוטפים: 2, 3 ו-5. לא שוטפים: 4 ו-6.**

### ג. תנור העישון

**<u>שלב 1: הוצאות הפחת לשנה</u>**

התנור זמין מ-1.1.2021, ללא ערך שייר, בקו ישר על פני 12 שנים.

פחת לשנה שלמה: (360,000 - 0) ÷ 12 = 30,000

**<u>שלב 2: הפחת הנצבר ב-31.12.2023</u>**

מ-1.1.2021 עד 31.12.2023 חלפו 3 שנים שלמות.

פחת נצבר: 30,000 × 3 = 90,000

עלות מופחתת: 360,000 - 90,000 = 270,000

**<u>שלב 3: הוצאות הפחת ב-2023</u>**

שנת 2023 היא שנה שלמה בשימוש, ולכן הוצאות הפחת שלה הן פחת של שנה אחת: 30,000.

**בדוח על המצב הכספי ב-31.12.2023 יוצג התנור ב-270,000 ש"ח (עלות 360,000 פחות פחת נצבר 90,000). בדוח רווח והפסד ל-2023 יירשמו הוצאות פחת של 30,000 ש"ח.**

הפחת הנצבר (90,000) הוא שלוש שנים, והוצאות הפחת (30,000) הן שנה אחת. אל תערבבו ביניהם.

### ד. בסיסי המדידה

**שלב 1: שני הבסיסים**

- **מודל העלות:** הנכס מוצג לפי עלותו המקורית (ההיסטורית) בניכוי הפחת שנצבר.
- **מודל ההערכה מחדש:** הנכס מוצג בסכום הקרוב לשוויו העדכני, בניכוי הפחת שנצבר.

**בקורס עובדים לפי מודל העלות.**

## פתרון 7.2: חברת ״חימום ורד״: פחת בקו ישר וערך ספרים

**מה נתון:** מכונה לחימום נקניקיות שנרכשה ב-1.1.2021 בעלות 240,000 ש״ח, זמינה מיד, אורך חיים 8 שנים, ערך שייר 40,000 ש״ח, קו ישר. **מה נדרש:** (א) פחת לשנה שלמה, (ב) טבלה לשלושה תאריכים, (ג) מה מוצג ב-2023, (ד) מהו ערך השייר.

### א. הוצאות הפחת לשנה שלמה

**שלב 1: הנוסחה**

בקו ישר מפחיתים את הנכס בסכום קבוע בכל שנה: עלות פחות ערך שייר, חלקי אורך החיים.

פחת לשנה שלמה: (240,000 - 40,000) ÷ 8 = 25,000

**הוצאות הפחת לשנה שלמה: 25,000 ש״ח.**

### ב. טבלה לשלושת התאריכים

**שלב 1: כמה שנים חלפו**

המכונה זמינה מ-1.1.2021. עד 31.12.2021 חלפה שנה, עד 31.12.2022 שתיים, ועד 31.12.2023 שלוש.

**שלב 2: ממלאים את הטבלה**

הפחת הנצבר הוא הוצאות הפחת של כל השנים עד התאריך. העלות המופחתת היא עלות פחות פחת נצבר.

| תאריך | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת | הוצאות פחת באותה שנה |
|---|---|---|---|---|
| 31.12.2021 | 240,000 | 25,000 | **215,000** | 25,000 |
| 31.12.2022 | 240,000 | 50,000 | **190,000** | 25,000 |
| 31.12.2023 | 240,000 | 75,000 | **165,000** | 25,000 |

**העלות המופחתת: 215,000, 190,000 ו-165,000 ש״ח. הוצאות הפחת: 25,000 ש״ח בכל שנה.**

### ג. מה מוצג ב-2023

**שלב 1: דוח על המצב הכספי**

המכונה מוצגת בעלות מופחתת: 240,000 - 75,000 = 165,000 (עלות 240,000 פחות פחת נצבר 75,000).

**שלב 2: דוח רווח והפסד**

מוצגות הוצאות הפחת של שנת 2023 בלבד: 25,000.

**בדוח על המצב הכספי ב-31.12.2023: 165,000 ש״ח. בדוח רווח והפסד לשנת 2023: הוצאות פחת 25,000 ש״ח.**

### ד. ערך השייר

**שלב 1: המשמעות**

ערך השייר הוא השווי שצפוי לנכס **בתום חייו השימושיים**. מורידים אותו מהעלות לפני החלוקה, כי החברה לא תצרוך את החלק הזה.

**שלב 2: האם הוא שווה לתמורה בפועל**

**לא בהכרח. ערך השייר הוא הערכה צפויה, והתמורה בפועל תלויה במחיר שיתקבל במועד המכירה.**

## פתרון 7.3: חברת "ירוק עולה": מה נכנס לעלות הנכס

**מה נתון:** רשימת עלויות של קו ייצור: מחיר 800,000 לפני הנחה של 5%, מכס, הובלה, התקנה, הרצה ועוד עלויות שנתיות. **מה נדרש:** (א) סכום ההנחה ועלות הקו, (ב) מדוע כל סעיף שאינו בעלות אינו בעלות, (ג) פחת לשנה שלמה.

### א. ההנחה והעלות

**שלב 1: ההנחה**

הנחה מסחרית: 800,000 × 5% = 40,000

**שלב 2: אילו סעיפים נכנסים לעלות**

בעלות נכנסים המחיר נטו וכל עלות חד פעמית הנדרשת כדי להביא את הקו למקום ולמצב שמיש: מכס, הובלה, התקנה, והרצה ובדיקות לפני הייצור.

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מחיר הקו לפני הנחה | 800,000 |
| הנחה מסחרית | -40,000 |
| מכס ומסי קנייה | 40,000 |
| הובלה | 25,000 |
| התקנה | 30,000 |
| הרצה ובדיקות תקינות | 10,000 |
| **עלות הקו** | **865,000** |

800,000 - 40,000 + 40,000 + 25,000 + 30,000 + 10,000 = 865,000

**ההנחה 40,000 ש"ח, ועלות הקו 865,000 ש"ח.**

### ב. מה לא נכלל בעלות

**שלב 1: הכלל**

עלות חד פעמית שמביאה את הנכס למצב שמיש נכנסת לעלות. עלות שימוש שחוזרת כל שנה היא הוצאה, וכך גם עלות שאינה נכס של החברה.

**שלב 2: הסעיפים**

| סעיף | מדוע אינו בעלות | הטיפול |
|---|---|---|
| הכשרת עובדים, 12,000 | העובדים אינם נכס שהחברה שולטת בו | הוצאה |
| תחזוקה שנתית, 18,000 | עלות שימוש שחוזרת כל שנה | הוצאה |
| חשמל שנתי, 7,000 | עלות שימוש שוטפת | הוצאה |
| מנוי שנתי לתוכנה, 3,000 | עלות שנתית חוזרת | הוצאה |

**ארבעת הסעיפים נרשמים כהוצאה בדוח רווח והפסד, ואינם מגדילים את עלות הקו.**

### ג. הפחת לשנה שלמה

**שלב 1: מציבים בנוסחה**

(865,000 - 65,000) ÷ 10 = 80,000

**הוצאות הפחת לשנה שלמה: 80,000 ש״ח.**

בנוסחה מציבים את 865,000 ולא את 800,000. העלות כוללת את כל מה שהוסיפו להבאת הקו לשימוש.

## פתרון 7.4: חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״: תאריכים שונים וקו ישר

**מה נתון:** מכונת מילוי שנרכשה ב-1.2.2022 ב-280,000 ש״ח, התקן חובה 20,000 ש״ח, שלושה תאריכים נוספים (הגעה, זמינות, שימוש), 5 שנים, שייר 30,000 ש״ח, קו ישר. **מה נדרש:** (א) עלות, (ב) תאריך תחילת הפחתה, (ג) הוצאות פחת 2022 עד 2026, (ד) טבלה.

### א. עלות המכונה

**שלב 1: מה נכנס**

ההתקן הוא חובה, כדי לחבר את המכונה לקו הייצור. לכן הוא חלק מהעלות.

280,000 + 20,000 = 300,000

**עלות המכונה: 300,000 ש״ח.**

### ב. מתי מתחילים להפחית

**שלב 1: סדר התאריכים**

| תאריך | אירוע |
|---|---|
| 1.2.2022 | רכישה |
| 1.4.2022 | הגעה למפעל |
| **1.6.2022** | זמינות לשימוש |
| 1.8.2022 | תחילת שימוש בפועל |

**שלב 2: הכלל**

מתחילים להפחית מהיום שבו הנכס **זמין לשימוש**. רכישה, הגעה ושימוש בפועל אינם קובעים.

**ההפחתה מתחילה ב-1.6.2022.**

### ג. הוצאות הפחת בכל שנה

**<u>שלב 1: פחת לשנה שלמה</u>**

(300,000 - 30,000) ÷ 5 = 54,000

**<u>שלב 2: שנת 2022</u>**

מ-1.6.2022 עד 31.12.2022 יש 7 חודשים.

54,000 × 7/12 = 31,500

**<u>שלב 3: השנים 2023 עד 2026</u>**

בכל אחת מהשנים המכונה זמינה שנה שלמה, ולכן הפחת הוא 54,000.

**<u>שלב 4: בדיקת הגיון</u>**

ההפחתה נמשכת 5 שנים, עד 31.5.2027. ב-2027 יוותרו 5 חודשים: 54,000 × 5/12 = 22,500. סך הפחת: 54,000 × 4 + 22,500 + 31,500 = 270,000, והוא שווה לעלות פחות שייר (300,000 - 30,000 = 270,000).

**הוצאות הפחת: 2022: 31,500; 2023 עד 2026: 54,000 בכל שנה.**

### ד. הטבלה

**<u>שלב 1: פחת נצבר ועלות מופחתת</u>**

הפחת הנצבר בכל שנה הוא הפחת הנצבר בשנה הקודמת ועוד הוצאות הפחת של השנה.

| סוף שנה | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| 2022 | 300,000 | 31,500 | **268,500** |
| 2023 | 300,000 | 85,500 | **214,500** |
| 2024 | 300,000 | 139,500 | **160,500** |
| 2025 | 300,000 | 193,500 | **106,500** |
| 2026 | 300,000 | 247,500 | **52,500** |

**העלות המופחתת בסוף 2022 עד 2026: 268,500, 214,500, 160,500, 106,500 ו-52,500 ש"ח.**

## פתרון 7.5: חברת "משאיות הצפון": מכירה באמצע שנה

**מה נתון:** משאית שנרכשה וזמינה ב-1.7.2020, עלות 480,000 ש"ח, 8 שנים, ללא שייר, קו ישר. נמכרה ב-1.4.2024 ב-220,000 ש"ח במזומן. **מה נדרש:** (א) פחת נצבר ועלות מופחתת ערב המכירה, (ב) רווח או הפסד הון, (ג) פחת 2024, (ד) פקודות יומן, (ה) הצגה ב-31.12.2024.

### א. ערב המכירה

**<u>שלב 1: פחת לשנה שלמה</u>**

480,000 ÷ 8 = 60,000

**<u>שלב 2: כמה זמן המשאית הייתה זמינה</u>**

מ-1.7.2020 עד 1.4.2024: 3 שנים ו-9 חודשים, כלומר 3 + 9/12 = 3.75 שנים.

פחת נצבר: 60,000 × 3.75 = 225,000

עלות מופחתת: 480,000 - 225,000 = 255,000

**שלב 3: בדיקה לפי שנים**

2020: 6 חודשים, 30,000 = 6/12 × 60,000. 2021 עד 2023: 180,000 = 60,000 × 3. 2024 עד המכירה:

15,000 = 3/12 × 60,000. הסכום: 225,000 = 15,000 + 180,000 + 30,000.

**פחת נצבר ערב המכירה: 225,000 ש"ח. עלות מופחתת: 255,000 ש"ח.**

### ב. רווח או הפסד הון

**שלב 1: הנוסחה**

רווח או הפסד הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה.

220,000 - 255,000 = -35,000

**התמורה נמוכה מהעלות המופחתת, ולכן נוצר הפסד הון של 35,000 ש"ח.**

### ג. הוצאות הפחת ב-2024

**שלב 1: עד יום המכירה בלבד**

המשאית הייתה בחברה מ-1.1.2024 עד 1.4.2024, כלומר 3 חודשים.

60,000 × 3/12 = 15,000

**הוצאות הפחת ב-2024: 15,000 ש"ח.**

### ד. פקודות היומן

**פקודה א: פחת עד יום המכירה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **א. פחת עד 1.4.2024** | | |
| חובה הוצאות פחת | 15,000 | |
| זכות פחת נצבר, משאית | | 15,000 |

- בחובה: הוצאות גדלות, ולכן ההון קטן.
- בזכות: הפחת הנצבר גדל, ולכן העלות המופחתת של הנכס קטנה.

**פקודה ב: המכירה**

אחרי פקודה א הפחת הנצבר הוא 225,000. כל מה שקשור למשאית מתאפס.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב. מכירת המשאית ב-1.4.2024** | | |
| חובה מזומן | 220,000 | |
| חובה פחת נצבר, משאית | 225,000 | |
| חובה הפסד הון | 35,000 | |
| זכות משאית (עלות) | | 480,000 |

- בחובה: המזומן גדל, הפחת הנצבר מתאפס, וההפסד הוא הוצאה.
- בזכות: הנכס יוצא מהספרים בעלותו המקורית.
- בדיקה: 480,000 = 35,000 + 225,000 + 220,000. החובה שווה לזכות.

### ה. הצגה ב-31.12.2024

**<u>שלב 1: הנכס כבר אינו בחברה</u>**

המשאית נמכרה, ולכן העלות, הפחת הנצבר והעלות המופחתת מתאפסים.

**בדוח על המצב הכספי ב-31.12.2024 המשאית מוצגת ב-0. הוצאות הפחת (15,000) והפסד ההון (35,000) נשארים בדוח רווח והפסד של 2024.**

## פתרון 7.6: חברת "אריזות הגליל": גריטה ללא תמורה

**מה נתון:** קו אריזה שנרכש ב-1.1.2021 עם רשימת עלויות, ארבעה תאריכים, 4 שנים, ללא שייר, קו ישר. נגרט ללא תמורה ב-1.1.2024. **מה נדרש:** (א) עלות ותאריך תחילת הפחתה, (ב) טבלה ל-2021 עד 2023, (ג) הפסד הגריטה.

### א. עלות הקו ותחילת ההפחתה

**<u>שלב 1: העלות</u>**

בעלות נכנסים מחיר הקו, הובלה, התקנה ובדיקת תקינות חובה, כי בלעדיהן אי אפשר להפעיל את הקו. הרישיון, החשמל והמנוי חוזרים כל שנה ולכן הם הוצאות.

| סעיף | נכנס לעלות | סכום |
|---|---|---|
| מחיר הקו | כן | 400,000 |
| הובלה | כן | 20,000 |
| התקנה | כן | 40,000 |
| בדיקת תקינות חובה | כן | 20,000 |
| רישיון, חשמל ומנוי | לא, הוצאות שנתיות | 0 |
| **עלות הקו** | | **480,000** |

400,000 + 20,000 + 40,000 + 20,000 = 480,000

**<u>שלב 2: מתי הקו זמין</u>**

ההתקנה הסתיימה ב-1.3.2021, אבל רק אחרי בדיקת התקינות ב-1.5.2021 אפשר היה להפעיל את הקו. עד אז הוא לא היה במצב שמיש. הייצור בפועל (1.9.2021) אינו קובע.

**עלות הקו: 480,000 ש"ח. ההפחתה מתחילה ב-1.5.2021.**

### ב. הטבלה

**<u>שלב 1: הוצאות הפחת</u>**

פחת לשנה שלמה: 480,000 ÷ 4 = 120,000

2021, מ-1.5 עד 31.12, 8 חודשים: 120,000 × 8/12 = 80,000

2022 ו-2023 הן שנים שלמות: 120,000 בכל אחת.

**שלב 2: הפחת הנצבר והעלות המופחתת**

| סוף שנה | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת | הוצאות פחת |
|---|---|---|---|---|
| 2021 | 480,000 | 80,000 | **400,000** | 80,000 |
| 2022 | 480,000 | 200,000 | **280,000** | 120,000 |
| 2023 | 480,000 | 320,000 | **160,000** | 120,000 |

**העלות המופחתת: 400,000, 280,000 ו-160,000 ש"ח. הוצאות הפחת: 80,000, 120,000 ו-120,000 ש"ח.**

### ג. הפסד הגריטה

**שלב 1: ערב הגריטה**

הקו נגרט ב-1.1.2024, בתחילת השנה, ולכן ב-2024 אין הוצאות פחת. העלות המופחתת ערב הגריטה היא זו של 31.12.2023: 160,000.

**שלב 2: ההפסד**

גריטה היא מכירה בתמורה אפס: הקו פורק ולא התקבל עבורו כלום. נשתמש באותה נוסחה.

0 - 160,000 = -160,000

**הפסד הגריטה: 160,000 ש"ח. זו מכירה בתמורה אפס, ולכן כל העלות המופחתת הופכת להפסד הון.**

## פתרון 7.7: חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": סס"י ומע"מ מוחזר

**מה נתון:** תנור שנרכש ב-1.1.2021 ב-600,000 ש"ח, מע"מ 17% מוחזר, הובלה והתקנה 60,000 ש"ח, זמין מיד, שייר 60,000 ש"ח, סס"י על פני 5 שנים. **מה נדרש:** (א) עלות ומדוע המע"מ אינו בה, (ב) סכום ספרות וספרה לכל שנה, (ג) טבלה ל-2021 עד 2024.

### א. עלות התנור

**שלב 1: המע"מ**

מע"מ: 600,000 × 17% = 102,000

המע"מ מוחזר לחברה, ולכן החברה אינה נושאת בו בפועל והוא אינו עלות של התנור.

**שלב 2: העלות**

600,000 + 60,000 = 660,000

**עלות התנור: 660,000 ש"ח. המע"מ אינו חלק ממנה כי הוא מוחזר לחברה.**

### ב. סכום הספרות

**שלב 1: הסכום**

5 × (5 + 1) ÷ 2 = 15

**שלב 2: ספרה לכל שנת חיים**

בשנת החיים הראשונה הספרה היא n, כלומר 5, ובכל שנה היא קטנה ביחידה.

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.1.2021 | 1.1.2022 | 5 |
| 2 | 1.1.2022 | 1.1.2023 | 4 |
| 3 | 1.1.2023 | 1.1.2024 | 3 |
| 4 | 1.1.2024 | 1.1.2025 | 2 |
| 5 | 1.1.2025 | 1.1.2026 | 1 |

בדיקה: 15 = 1 + 2 + 3 + 4 + 5.

**סכום הספרות 15, והספרות לפי השנים: 5, 4, 3, 2, 1.**

### ג. הטבלה

**שלב 1: הסכום שמחלקים בין הספרות**

בסיס הפחת: 600,000 = 60,000 - 660,000

ערך ספרה אחת: 40,000 = 15 ÷ 600,000

**שלב 2: הוצאות הפחת**

התנור זמין מ-1.1, ולכן כל שנה קלנדרית שווה לשנת חיים אחת, עם ספרה אחת.

2021: 200,000 = 5/15 × 600,000

2022: 160,000 = 4/15 × 600,000

2023: 120,000 = 3/15 × 600,000

2024: 80,000 = 2/15 × 600,000

**שלב 3: הפחת הנצבר והעלות המופחתת**

| סוף שנה | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת | הוצאות פחת |
|---|---|---|---|---|
| 2021 | 660,000 | 200,000 | **460,000** | 200,000 |
| 2022 | 660,000 | 360,000 | **300,000** | 160,000 |
| 2023 | 660,000 | 480,000 | **180,000** | 120,000 |
| 2024 | 660,000 | 560,000 | **100,000** | 80,000 |

בדיקה: בשנה החמישית הפחת הוא 40,000 = 1/15 × 600,000, והסכום 600,000 = 40,000 + 560,000 שווה לעלות פחות שייר. העלות המופחתת בסוף החיים היא השייר, 60,000.

**העלות המופחתת: 460,000, 300,000, 180,000 ו-100,000 ש"ח. הוצאות הפחת: 200,000, 160,000, 120,000 ו-80,000 ש"ח.**

## פתרון 7.8: חברת "מלגזות בדרום": סס"י ושנה קלנדרית עם שתי ספרות

**מה נתון:** מלגזות בעלות 450,000 ש"ח, זמינות ב-1.7.2022, 5 שנים, ללא שייר, סס"י. **מה נדרש:** (א) סכום ספרות ופחת לכל שנת חיים, (ב) הוצאות פחת 2022 עד 2024 והספרה בכל חלק, (ג) פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2024.

### א. סכום הספרות והפחת לכל שנת חיים

**שלב 1: סכום הספרות**

$5 \times (5 + 1) \div 2 = 15$

**שלב 2: הפחת לשנת חיים שלמה**

ללא שייר, בסיס הפחת הוא העלות כולה: 450,000. ערך ספרה אחת: 450,000 ÷ 15 = 30,000.
שנות החיים מתחילות ב-1.7, ולכן הספרה מתחלפת באמצע כל שנה קלנדרית.

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה | פחת לשנת חיים שלמה |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 1.7.2022 | 1.7.2023 | 5 | 150,000 |
| 2 | 1.7.2023 | 1.7.2024 | 4 | 120,000 |
| 3 | 1.7.2024 | 1.7.2025 | 3 | 90,000 |
| 4 | 1.7.2025 | 1.7.2026 | 2 | 60,000 |
| 5 | 1.7.2026 | 1.7.2027 | 1 | 30,000 |

**סכום הספרות 15. הפחת לשנות החיים: 150,000, 120,000, 90,000, 60,000 ו-30,000 ש"ח.**

### ב. הוצאות הפחת בכל שנה קלנדרית

**שלב 1: איזו ספרה חלה בכל חלק**

כל שנה קלנדרית מורכבת מ-6 חודשים של ספרה אחת ו-6 חודשים של הספרה הבאה.

| שנה | 1.1 עד 30.6 | 1.7 עד 31.12 |
|---|---|---|
| 2022 | המכונה עוד לא זמינה | ספרה 5, 6 חודשים |
| 2023 | ספרה 5, 6 חודשים | ספרה 4, 6 חודשים |
| 2024 | ספרה 4, 6 חודשים | ספרה 3, 6 חודשים |

**שלב 2: החישוב**

2022: $450,000 \times (5 \times 6/12) \div 15 = 75,000$
2023: $450,000 \times (5 \times 6/12 + 4 \times 6/12) \div 15 = 135,000$
2024: $450,000 \times (4 \times 6/12 + 3 \times 6/12) \div 15 = 105,000$

**הוצאות הפחת: 75,000 ב-2022, 135,000 ב-2023 ו-105,000 ב-2024.**

טעות נפוצה: להשתמש בספרה אחת לכל שנה קלנדרית. הספרה מתחלפת ביום השנה לזמינות, כאן ב-1.7.

### ג. הפחת הנצבר והעלות המופחתת ב-31.12.2024

**שלב 1: סכום הוצאות הפחת**

$75,000 + 135,000 + 105,000 = 315,000$

**שלב 2: חישוב מהיר**

הספרות שחלפו: 5 ו-4 במלואן, והספרה 3 למשך 6 חודשים (1.7.2024 עד 31.12.2024).

$450,000 \times (5 + 4 + 3 \times 6/12) \div 15 = 315,000$

**שלב 3: העלות המופחתת**

$450,000 - 315,000 = 135,000$

**פחת נצבר 315,000 ש"ח, עלות מופחתת 135,000 ש"ח.**

## פתרון 7.9: חברת "עישון הכרמל": סס"י על פני שבע שנים ופחת נצבר מהיר

**מה נתון:** מכונת עישון במחיר 380,000 ש"ח והובלה 36,000 ש"ח, נרכשה ב-1.1.2020, הגיעה ב-1.3.2020 והפכה זמינה ב-1.6.2020. 7 שנים, שייר 80,000 ש"ח, סס"י. **מה נדרש:** (א) עלות וסכום ספרות, (ב) ציר זמן, (ג) הוצאות פחת 2020 עד 2023, (ד) פחת נצבר ב-31.12.2023 בחישוב אחד, (ה) עלות מופחתת.

### א. העלות וסכום הספרות

**<u>שלב 1: העלות</u>**

ההובלה היא עלות חד פעמית שנדרשת כדי להביא את המכונה לחברה, ולכן היא חלק מהעלות.

380,000 + 36,000 = 416,000

**<u>שלב 2: סכום הספרות</u>**

n הוא תקופת ההפחתה, 7 שנים.

7 × (7 + 1) ÷ 2 = 28

**<u>שלב 3: בסיס הפחת וערך ספרה אחת</u>**

בסיס הפחת: 416,000 - 80,000 = 336,000

ערך ספרה אחת: 336,000 ÷ 28 = 12,000

**עלות המכונה 416,000 ש"ח, סכום הספרות 28.**

טעות נפוצה: להתחיל להפחית ב-1.1.2020 (הרכישה) או ב-1.3.2020 (ההגעה). ההפחתה מתחילה ב-1.6.2020, היום שבו המכונה זמינה לשימוש.

### ב. ציר הזמן

**<u>שלב 1: שנות החיים מתחילות ביום הזמינות</u>**

שנת החיים הראשונה מתחילה ב-1.6.2020 וכל שנת חיים נמשכת 12 חודשים. הספרה הראשונה היא 7, ובכל שנת חיים היא קטנה ביחידה.

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.6.2020 | 1.6.2021 | 7 |
| 2 | 1.6.2021 | 1.6.2022 | 6 |
| 3 | 1.6.2022 | 1.6.2023 | 5 |
| 4 | 1.6.2023 | 1.6.2024 | 4 |

**הספרות: 7 מ-1.6.2020, 6 מ-1.6.2021, 5 מ-1.6.2022 ו-4 מ-1.6.2023.**

### ג. הוצאות הפחת בכל שנה

**שלב 1: כמה חודשים בכל ספרה**

בכל שנה קלנדרית יש חלק עד 1.6 עם הספרה הישנה, וחלק מ-1.6 עם הספרה החדשה: 5 חודשים ו-7 חודשים.

| שנה | 1.1 עד 31.5 | 1.6 עד 31.12 |
|---|---|---|
| 2020 | עוד לא זמינה | ספרה 7, 7 חודשים |
| 2021 | ספרה 7, 5 חודשים | ספרה 6, 7 חודשים |
| 2022 | ספרה 6, 5 חודשים | ספרה 5, 7 חודשים |
| 2023 | ספרה 5, 5 חודשים | ספרה 4, 7 חודשים |

**שלב 2: החישוב**

2020: 49,000 = 28 ÷ (7/12 × 7) × 336,000

2021: 77,000 = 28 ÷ (7/12 × 6 + 5/12 × 7) × 336,000

2022: 65,000 = 28 ÷ (7/12 × 5 + 5/12 × 6) × 336,000

2023: 53,000 = 28 ÷ (7/12 × 4 + 5/12 × 5) × 336,000

**הוצאות הפחת: 49,000 ב-2020, 77,000 ב-2021, 65,000 ב-2022 ו-53,000 ב-2023.**

### ד. פחת נצבר ב-31.12.2023 בחישוב אחד

**שלב 1: כל הספרות שחלפו**

מ-1.6.2020 עד 31.12.2023 חלפו 3 שנים ו-7 חודשים. הספרות 7, 6 ו-5 חלפו במלואן, והספרה 4 חלה 7 חודשים.

פחת נצבר: 244,000 = 28 ÷ (7/12 × 4 + 7 + 6 + 5) × 336,000

**שלב 2: בדיקה מול סכום ההוצאות השנתיות**

244,000 = 53,000 + 65,000 + 77,000 + 49,000

**הפחת הנצבר ב-31.12.2023 הוא 244,000 ש״ח, וזהה לסכום הוצאות הפחת של ארבע השנים.**

### ה. העלות המופחתת

172,000 = 244,000 - 416,000

**העלות המופחתת של המכונה ב-31.12.2023: 172,000 ש״ח.**

## פתרון 7.10: חברת ״מגדלי הצפון״: שני פריטים, מכונה ומבנה עם קרקע

**מה נתון:** שני פריטים. מכונת מילוי (מחיר 90,000, הובלה 12,000, התקנה 8,000, הכשרת עובדים 25,000, אחזקה שנתית 6,000, זמינה ב-1.7.2019, 5 שנים, שייר 10,000, קו ישר, נמכרה ב-1.4.2022 ב-49,000). מבנה עם קרקע בעלות כוללת 550,000 (20% קרקע), זמין ב-1.10.2019, 10 שנים, סס״י, נמכר ב-1.7.2022 ברווח הון 14,000. **מה נדרש:** (א) עלות המכונה וערך השייר של המבנה, (ב) הוצאות פחת 2019 עד 2022, (ג) עלות מופחתת ב-31.12 של 2019 עד 2021, (ד) רווח או הפסד הון במכונה ותמורת המבנה, (ה) פקודת מכירת המבנה.

### א. עלות המכונה וערך השייר של המבנה

**שלב 1: עלות המכונה**

מחיר, הובלה והתקנה הם עלויות חד פעמיות להבאת המכונה למצב שמיש. הכשרת עובדים אינה בעלות, כי העובדים אינם נכס של החברה. האחזקה השנתית חוזרת כל שנה ולכן היא הוצאה.

90,000 + 12,000 + 8,000 = 110,000

**שלב 2: ערך השייר של המבנה**

קרקע אינה נשחקת ואינה מתבלה, ולכן היא מטופלת כערך שייר. מהמבנה מופחת רק החלק שאינו קרקע.

קרקע: 550,000 × 20% = 110,000

**עלות המכונה 110,000 ש"ח. ערך השייר של המבנה 110,000 ש"ח (הקרקע).**

### ב. הוצאות הפחת בכל שנה

**שלב 1: המכונה (קו ישר, זמינה מ-1.7.2019)**

פחת לשנה שלמה: (110,000 - 10,000) ÷ 5 = 20,000

2019, 6 חודשים: 20,000 × 6/12 = 10,000

2020 ו-2021 הן שנים שלמות: 20,000 בכל אחת.

2022, עד 1.4 (3 חודשים): 20,000 × 3/12 = 5,000

**שלב 2: המבנה, הכנה לסס"י**

בסיס הפחת: 550,000 - 110,000 = 440,000

סכום הספרות: 10 × (10 + 1) ÷ 2 = 55

ערך ספרה אחת: 440,000 ÷ 55 = 8,000

שנות החיים מתחילות ב-1.10, ולכן הספרה מתחלפת ב-1.10 בכל שנה:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.10.2019 | 1.10.2020 | 10 |
| 2 | 1.10.2020 | 1.10.2021 | 9 |
| 3 | 1.10.2021 | 1.10.2022 | 8 |

**שלב 3: המבנה, הוצאות הפחת**

2019, 3 חודשים: 440,000 × (10 × 3/12) ÷ 55 = 20,000

2020: 440,000 × (10 × 9/12 + 9 × 3/12) ÷ 55 = 78,000

2021: 440,000 × (9 × 9/12 + 8 × 3/12) ÷ 55 = 70,000

2022, עד 1.7 (6 חודשים): 440,000 × (8 × 6/12) ÷ 55 = 32,000

**שלב 4: סיכום**

| שנה | מכונה | מבנה | סך הוצאות פחת |
|---|---|---|---|
| 2019 | 10,000 | 20,000 | **30,000** |
| 2020 | 20,000 | 78,000 | **98,000** |
| 2021 | 20,000 | 70,000 | **90,000** |
| 2022 (עד המכירה) | 5,000 | 32,000 | **37,000** |

**סך הוצאות הפחת: 30,000 ב-2019, 98,000 ב-2020, 90,000 ב-2021 ו-37,000 ב-2022.**

### ג. העלות המופחתת בסוף 2019 עד 2021

**<u>שלב 1: פחת נצבר לכל פריט</u>**

הפחת הנצבר הוא סכום הוצאות הפחת מיום הזמינות. הקרקע נשארת בעלות המבנה, ולכן עלות המבנה היא 550,000.

| תאריך | פחת נצבר מכונה | פחת נצבר מבנה | עלות מופחתת מכונה | עלות מופחתת מבנה | עלות מופחתת יחד |
|---|---|---|---|---|---|
| 31.12.2019 | 10,000 | 20,000 | 100,000 | 530,000 | **630,000** |
| 31.12.2020 | 30,000 | 98,000 | 80,000 | 452,000 | **532,000** |
| 31.12.2021 | 50,000 | 168,000 | 60,000 | 382,000 | **442,000** |

לדוגמה, מכונה ב-31.12.2021: 60,000 = 50,000 - 110,000. מבנה: 382,000 = 168,000 - 550,000

**העלות המופחתת של שני הפריטים יחד: 630,000, 532,000 ו-442,000 ש"ח.**

### ד. מכירת המכונה ותמורת המבנה

**<u>שלב 1: המכונה ערב המכירה (1.4.2022)</u>**

פחת נצבר: 55,000 = 5,000 + 20,000 + 20,000 + 10,000

עלות מופחתת: 55,000 = 55,000 - 110,000

רווח או הפסד הון: 6,000- = 55,000 - 49,000

התמורה נמוכה מהעלות המופחתת, ולכן זה הפסד הון של 6,000 ש"ח.

**<u>שלב 2: המבנה ערב המכירה (1.7.2022)</u>**

פחת נצבר: 200,000 = 32,000 + 70,000 + 78,000 + 20,000

עלות מופחתת: 350,000 = 200,000 - 550,000

**<u>שלב 3: חילוץ התמורה</u>**

רווח הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה. רווח ההון נתון, ולכן התמורה היא העלות המופחתת ועוד הרווח.

x - 350,000 = 14,000

x = 350,000 + 14,000 = 364,000

**המכונה נמכרה בהפסד הון של 6,000 ש"ח. תמורת המבנה והקרקע: 364,000 ש"ח.**

### ה. פקודת מכירת המבנה והקרקע

הפחת הנצבר הוא 200,000, והוא מתאפס יחד עם העלות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת המבנה והקרקע ב-1.7.2022** | | |
| חובה מזומן | 364,000 | |
| חובה פחת נצבר, מבנה | 200,000 | |
| זכות מבנה וקרקע (עלות) | | 550,000 |
| זכות רווח הון | | 14,000 |

- בחובה: המזומן גדל והפחת הנצבר מתאפס.
- בזכות: הנכס יוצא מהספרים בעלותו, והרווח הוא הכנסה.
- בדיקה: 564,000 = 200,000 + 364,000 בחובה, ו-564,000 = 14,000 + 550,000 בזכות.

## פתרון 7.11: חברת ״שיאי הנגב״: פקודות יומן לרכוש קבוע

**מה נתון:** משאית שנרכשה ב-1.1.2023 ב-500,000 ש״ח במזומן, זמינה מיד, 10 שנים, שייר 50,000 ש״ח, קו ישר. נמכרה ב-31.12.2024 ב-440,000 ש״ח במזומן. **מה נדרש:** (א) פקודת הרכישה, (ב) פקודות הפחת ל-2023 ו-2024, (ג) פקודת המכירה ורווח או הפסד הון.

### א. פקודת הרכישה

הרכוש הקבוע נרשם בעלותו, והמזומן קטן.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **רכישת המשאית ב-1.1.2023** | | |
| חובה משאית (עלות) | 500,000 | |
| זכות מזומן | | 500,000 |

- בחובה: הנכס גדל. בזכות: המזומן קטן. סך הנכסים אינו משתנה.

### ב. פקודות הפחת

**<u>שלב 1: הפחת השנתי</u>**

(500,000 - 50,000) ÷ 10 = 45,000

המשאית זמינה מ-1.1.2023, ולכן 2023 ו-2024 הן שנים שלמות. נרשמת אותה פקודה בכל שנה.

**<u>שלב 2: הפקודות</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **31.12.2023-ב** | | |
| חובה הוצאות פחת | 45,000 | |
| זכות פחת נצבר, משאית | | 45,000 |
| **31.12.2024-ב** | | |
| חובה הוצאות פחת | 45,000 | |
| זכות פחת נצבר, משאית | | 45,000 |

- בחובה: ההוצאה גדלה. בזכות: הפחת הנצבר גדל, והוא מקטין את הנכס.

### ג. פקודת המכירה

**<u>שלב 1: ערב המכירה</u>**

המכירה ב-31.12.2024, ביום האחרון של השנה, ולכן פקודת הפחת של 2024 כבר מכסה שנה שלמה.

פחת נצבר: 45,000 + 45,000 = 90,000

עלות מופחתת: 500,000 - 90,000 = 410,000

רווח או הפסד הון: 440,000 - 410,000 = 30,000

התמורה גבוהה מהעלות המופחתת, ולכן זה רווח הון.

**שלב 2: הפקודה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת המשאית ב-31.12.2024** | | |
| חובה מזומן | 440,000 | |
| חובה פחת נצבר, משאית | 90,000 | |
| זכות משאית (עלות) | | 500,000 |
| זכות רווח הון | | 30,000 |

- בחובה: המזומן גדל והפחת הנצבר מתאפס.
- בזכות: העלות יוצאת מהספרים, והרווח הוא הכנסה.
- בדיקה: 530,000 = 90,000 + 440,000 בחובה, ו-530,000 = 30,000 + 500,000 בזכות.

**פקודות הפחת: 45,000 בכל שנה. רווח ההון במכירה: 30,000 ש"ח.**

## פתרון 7.12: חברת "מעדני העמק": סס"י יורד לעומת סס"י עולה

**מה נתון:** קו חיתוך שנרכש ב-1.1.2021 ב-180,000 ש"ח, זמין מיד, 8 שנים, שייר 36,000 ש"ח, סס"י. נמכר ב-1.10.2023 ב-120,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) סכום ספרות ופחת לספרה, (ב) הוצאות פחת 2021 עד 2023 בספרות יורדות, (ג) עלות מופחתת ורווח או הפסד הון, (ד) אותו חישוב בספרות עולות, (ה) פקודת המכירה לפי סעיף ב.

### א. סכום הספרות והפחת לספרה

סכום הספרות: 8 × (8 + 1) ÷ 2 = 36

בסיס הפחת: 180,000 - 36,000 = 144,000

ערך ספרה אחת: 144,000 ÷ 36 = 4,000

**סכום הספרות 36. כל ספרה שווה 4,000 ש"ח פחת.**

### ב. הוצאות הפחת בספרות יורדות

**שלב 1: הספרה בכל שנה**

הקו זמין מ-1.1, ולכן כל שנה קלנדרית היא שנת חיים אחת: 2021 ספרה 8, 2022 ספרה 7, 2023 ספרה 6.

**שלב 2: החישוב**

2021: 144,000 × 8/36 = 32,000

2022: 144,000 × 7/36 = 28,000

המכירה ב-1.10.2023 היא אחרי 9 חודשים מתחילת השנה.

2023: 144,000 × (6 × 9/12) ÷ 36 = 18,000

**הוצאות הפחת: 32,000 ב-2021, 28,000 ב-2022 ו-18,000 ב-2023.**

**ג. עלות מופחתת ורווח או הפסד הון**

פחת נצבר: 32,000 + 28,000 + 18,000 = 78,000

עלות מופחתת ערב המכירה: 180,000 - 78,000 = 102,000

רווח או הפסד הון: 120,000 - 102,000 = 18,000

**העלות המופחתת ערב המכירה 102,000 ש"ח. רווח הון 18,000 ש"ח.**

**ד. ספרות עולות**

**<u>שלב 1: מה משתנה</u>**

בסכום ספרות עולה הספרות פועלות מהקטנה כלפי מעלה: בשנה הראשונה 1, בשנייה 2, בשלישית 3. סכום הספרות זהה (36) והבסיס זהה (144,000).

**<u>שלב 2: פחת נצבר ערב המכירה</u>**

מ-1.1.2021 עד 1.10.2023 חלפו 2 שנים ו-9 חודשים: הספרות 1 ו-2 במלואן, והספרה 3 למשך 9 חודשים.

פחת נצבר: 144,000 × (1 + 2 + 3 × 9/12) ÷ 36 = 21,000

עלות מופחתת: 180,000 - 21,000 = 159,000

רווח או הפסד הון: 120,000 - 159,000 = -39,000

**בספרות עולות: פחת נצבר 21,000 ש"ח, עלות מופחתת 159,000 ש"ח והפסד הון של 39,000 ש"ח.**

בספרות עולות הפחת בשנים הראשונות קטן, ולכן הנכס נשאר ביתרה גבוהה והרווח הופך להפסד.

**ה. פקודת המכירה (לפי ספרות יורדות)**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת הקו ב-1.10.2023** | | |
| חובה מזומן | 120,000 | |
| חובה פחת נצבר, קו חיתוך | 78,000 | |
| זכות קו חיתוך (עלות) | | 180,000 |
| זכות רווח הון | | 18,000 |

- בחובה: המזומן גדל והפחת הנצבר מתאפס. בזכות: העלות יוצאת והרווח הוא הכנסה.
- בדיקה: 120,000 + 78,000 = 198,000 בחובה, ו-198,000 = 18,000 + 180,000 בזכות.

## פתרון 7.13: חברת "הנקניק המעופף": סס"י ומכירה באמצע שנה

**מה נתון:** קו עישון: מחיר 840,000, הובלה 30,000, התקנה 40,000, תחזוקה שנתית 30,000. הגיע ב-1.7.2022, זמין ב-1.10.2022, בשימוש ב-1.12.2022. 5 שנים, שייר 70,000 ש"ח, סס"י. נמכר ב-1.7.2024 ב-430,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) עלות, (ב) טבלה ל-31.12.2022 ול-31.12.2023, (ג) פחת 2024 ועלות מופחתת ערב המכירה, (ד) רווח או הפסד הון ופקודת המכירה.

### א. עלות הקו

**שלב 1: מה נכנס**

מחיר, הובלה והתקנה נכנסים לעלות. התחזוקה השנתית חוזרת כל שנה, ולכן היא הוצאה.

840,000 + 30,000 + 40,000 = 910,000

**עלות הקו: 910,000 ש"ח.**

### ב. הטבלה ל-2022 ול-2023

**שלב 1: הכנה**

ההפחתה מתחילה ב-1.10.2022, יום הזמינות. ההגעה והכניסה לייצור אינן קובעות.

סכום הספרות: 5 × (5 + 1) ÷ 2 = 15

בסיס הפחת: 910,000 - 70,000 = 840,000

ערך ספרה אחת: 840,000 ÷ 15 = 56,000

שנות החיים מתחילות ב-1.10:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.10.2022 | 1.10.2023 | 5 |
| 2 | 1.10.2023 | 1.10.2024 | 4 |
| 3 | 1.10.2024 | 1.10.2025 | 3 |

**שלב 2: הוצאות הפחת**

2022, 3 חודשים: 840,000 × (5 × 3/12) ÷ 15 = 70,000

2023: 840,000 × (5 × 9/12 + 4 × 3/12) ÷ 15 = 266,000

**שלב 3: הטבלה**

| סוף שנה | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת | הוצאות פחת |
|---|---|---|---|---|
| 31.12.2022 | 910,000 | 70,000 | **840,000** | 70,000 |
| 31.12.2023 | 910,000 | 336,000 | **574,000** | 266,000 |

**העלות המופחתת: 840,000 ב-31.12.2022 ו-574,000 ב-31.12.2023.**

### ג. פחת 2024 ועלות מופחתת ערב המכירה

**שלב 1: הוצאות הפחת ב-2024**

הקו נמכר ב-1.7.2024, 6 חודשים מתחילת השנה. עד 1.10.2024 הספרה היא 4.

840,000 × (4 × 6/12) ÷ 15 = 112,000

**שלב 2: העלות המופחתת ערב המכירה**

פחת נצבר: 336,000 + 112,000 = 448,000

עלות מופחתת: 910,000 - 448,000 = 462,000

בדיקה בחישוב אחד: מ-1.10.2022 עד 1.7.2024 חלפו שנה ו-9 חודשים, כלומר

840,000 × (5 + 4 × 9/12) ÷ 15 = 448,000.

**הוצאות הפחת ב-2024: 112,000 ש"ח. עלות מופחתת ערב המכירה: 462,000 ש"ח.**

### ד. רווח או הפסד הון ופקודת המכירה

430,000 - 462,000 = -32,000

התמורה נמוכה מהעלות המופחתת, ולכן זה הפסד הון של 32,000 ש"ח.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת קו העישון ב-1.7.2024** | | |
| חובה מזומן | 430,000 | |
| חובה פחת נצבר, קו עישון | 448,000 | |
| חובה הפסד הון | 32,000 | |
| זכות קו עישון (עלות) | | 910,000 |

- בחובה: המזומן גדל, הפחת הנצבר מתאפס, וההפסד הוא הוצאה.
- בזכות: העלות יוצאת מהספרים.
- בדיקה: 430,000 + 448,000 + 32,000 = 910,000.

**הפסד הון של 32,000 ש"ח.**

## פתרון 7.14: חברת "מאפיית הכפר": סס"י ועלות בדיקה

**מה נתון:** תנור אפייה שנרכש ב-1.1.2023: מחיר 640,000, הובלה 30,000, התקנה 30,000, בדיקת בטיחות חובה 20,000, רישיון שנתי 15,000. הגיע ב-1.2.2023, ההתקנה הסתיימה ב-1.3.2023, הבדיקה ב-1.4.2023, אפייה בפועל ב-1.6.2023. 8 שנים, ללא שייר, סס"י. נמכר ב-1.7.2025 ב-350,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) עלות ומועד תחילת הפחתה, (ב) פחת 2023 ו-2024 ועלות מופחתת ב-31.12.2024, (ג) פחת 2025 ורווח או הפסד הון, (ד) פקודת המכירה.

### א. עלות התנור ותחילת ההפחתה

**<u>שלב 1: העלות</u>**

מחיר, הובלה, התקנה ובדיקת בטיחות חובה נכנסים לעלות, כי בלי הבדיקה אי אפשר להפעיל את התנור. הרישיון השנתי חוזר כל שנה ולכן הוא הוצאה.

640,000 + 30,000 + 30,000 + 20,000 = 720,000

**<u>שלב 2: מתי התנור זמין</u>**

רק אחרי סיום בדיקת הבטיחות, ב-1.4.2023, אפשר היה להפעיל אותו. האפייה בפועל ב-1.6.2023 אינה קובעת.

**עלות התנור 720,000 ש"ח. ההפחתה מתחילה ב-1.4.2023.**

### ב. פחת 2023 ו-2024 ועלות מופחתת ב-31.12.2024

**שלב 1: הכנה**

סכום הספרות: 8 × (1 + 8) ÷ 2 = 36

ערך ספרה אחת (ללא שייר): 720,000 ÷ 36 = 20,000

שנות החיים מתחילות ב-1.4:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.4.2023 | 1.4.2024 | 8 |
| 2 | 1.4.2024 | 1.4.2025 | 7 |
| 3 | 1.4.2025 | 1.4.2026 | 6 |

**שלב 2: הוצאות הפחת**

2023, 9 חודשים: 720,000 × (8 × 9/12) ÷ 36 = 120,000

2024: 720,000 × (8 × 3/12 + 7 × 9/12) ÷ 36 = 145,000

**שלב 3: העלות המופחתת ב-31.12.2024**

פחת נצבר: 120,000 + 145,000 = 265,000

עלות מופחתת: 720,000 - 265,000 = 455,000

**הוצאות הפחת: 120,000 ב-2023 ו-145,000 ב-2024. עלות מופחתת ב-31.12.2024: 455,000 ש"ח.**

### ג. פחת 2025 ורווח או הפסד הון

**שלב 1: הוצאות הפחת ב-2025**

התנור נמכר ב-1.7.2025. מ-1.1 עד 1.4 הספרה היא 7 (3 חודשים), ומ-1.4 עד 1.7 הספרה היא 6 (3 חודשים).

720,000 × (7 × 3/12 + 6 × 3/12) ÷ 36 = 65,000

**שלב 2: עלות מופחתת ערב המכירה**

פחת נצבר: 265,000 + 65,000 = 330,000

עלות מופחתת: 720,000 - 330,000 = 390,000

בדיקה בחישוב אחד: מ-1.4.2023 עד 1.7.2025 חלפו שנתיים ו-3 חודשים, כלומר

720,000 × (8 + 7 + 6 × 3/12) ÷ 36 = 330,000.

**שלב 3: רווח או הפסד הון**

350,000 - 390,000 = -40,000

**הוצאות הפחת ב-2025: 65,000 ש"ח. הפסד הון: 40,000 ש"ח.**

### ד. פקודת המכירה

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת התנור ב-1.7.2025** | | |
| חובה מזומן | 350,000 | |
| חובה פחת נצבר, תנור | 330,000 | |
| חובה הפסד הון | 40,000 | |
| זכות תנור (עלות) | | 720,000 |

- בחובה: המזומן גדל, הפחת הנצבר מתאפס, וההפסד הוא הוצאה.
- בזכות: העלות יוצאת מהספרים.
- בדיקה: 350,000 + 330,000 + 40,000 = 720,000.

פתרונות שיעור 8 מתוך 13

# רכוש קבוע ב: כמה פריטים, מכירות וחילוץ נתונים

טבלאות של פריטים, פחת שנתי מול פחת נצבר, פריט שנמכר בשנה, וחילוץ נתונים ופקודות יומן שנתיות

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הוצאות פחת הן של שנה אחת בלבד. פחת נצבר הוא כל הפחת מיום הזמינות עד תאריך הדיווח. עלות מופחתת = עלות פחות פחת נצבר.
- קו ישר: פחת לשנה הוא עלות פחות שייר, מחולק ב-$n$. פחת נצבר הוא הפחת לשנה כפול השנים (והחודשים חלקי 12) שחלפו מיום הזמינות.
- סס״י: פחת הוא עלות פחות שייר, כפול הספרות הרלוונטיות, מחולק בסכום הספרות. בפחת נצבר לוקחים את כל הספרות שחלפו מיום הזמינות, והספרה האחרונה רק בחלק שחלף ממנה.
- פריט שנמכר: מפחיתים עד יום המכירה. רווח או הפסד הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה. בדוח על המצב הכספי של סוף השנה הפריט מוצג ב-0, והוצאות הפחת עד המכירה נשארות ברווח והפסד. פריט שנמכר ב-1.1 אינו נושא הוצאות פחת באותה שנה.
- חילוץ נתון חסר: כותבים משוואה (עלות פחות פחת נצבר = עלות מופחתת, או תמורה פחות עלות מופחתת = רווח הון) ומבודדים את הנעלם.
- פקודות יומן: פחת מרוכז (ח׳ הוצאות פחת, ז׳ פחת נצבר נפרד לכל פריט). מכירה: ח׳ מזומן לפי התמורה, ח׳ פחת נצבר ערב המכירה, ז׳ הפריט בעלותו, והפרש: ז׳ רווח הון או ח׳ הפסד הון.

## פתרון 8.1: חברת ״נקניקי גל״: שלושה פריטים בטבלה

**מה נתון:** שלושה פריטים עם תאריכי זמינות, שיטות ושיוריים שונים. **מה נדרש:** (א) הוצאות הפחת של כל פריט ב-2024 וסך הכל, (ב) פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2024, (ג) מדוע הפחת הנצבר של מכונת החיתוך שונה מהוצאות הפחת של 2024.

### א. הוצאות הפחת ב-2024

**שלב 1: מכונת החיתוך (קו ישר, זמינה מ-1.1.2021)**

המכונה זמינה כל שנת 2024, ולכן הפחת הוא של שנה שלמה.

(480,000 - 40,000) ÷ 8 = 55,000

**שלב 2: המלגזות (סס"י, זמינות מ-1.4.2022)**

סכום הספרות: 21 = 2 ÷ (1 + 6) × 6

ערך ספרה אחת: 20,000 = 21 ÷ 420,000

שנות החיים מתחילות ב-1.4, ולכן הספרה מתחלפת ב-1.4 בכל שנה:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.4.2022 | 1.4.2023 | 6 |
| 2 | 1.4.2023 | 1.4.2024 | 5 |
| 3 | 1.4.2024 | 1.4.2025 | 4 |

ב-2024 הספרה 5 חלה מ-1.1 עד 1.4 (3 חודשים), והספרה 4 חלה מ-1.4 עד 31.12 (9 חודשים).

85,000 = 21 ÷ (9/12 × 4 + 3/12 × 5) × 420,000

**שלב 3: הריהוט המשרדי (סס"י, זמין מ-1.10.2023)**

סכום הספרות: 15 = 2 ÷ (1 + 5) × 5

בסיס הפחת: 195,000 = 15,000 - 210,000, ערך ספרה אחת: 13,000 = 15 ÷ 195,000

הספרה 5 חלה מ-1.10.2023 עד 1.10.2024, והספרה 4 מ-1.10.2024. ב-2024: הספרה 5 למשך 9 חודשים (1.1 עד 1.10) והספרה 4 למשך 3 חודשים.

61,750 = 15 ÷ (3/12 × 4 + 9/12 × 5) × 195,000

**שלב 4: סך הכל**

201,750 = 55,000 + 85,000 + 61,750

**הוצאות הפחת ב-2024: מכונת חיתוך 55,000, מלגזות 85,000, ריהוט 61,750. סך הכל 201,750 ש"ח.**

**ב. פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2024**

**שלב 1: מה משתנה לעומת סעיף א**

בפחת נצבר לוקחים את כל התקופה מיום הזמינות עד 31.12.2024, ולא רק את שנת 2024.

**שלב 2: מכונת החיתוך**

מ-1.1.2021 עד 31.12.2024 חלפו 4 שנים.

220,000 = 4 × 55,000

**שלב 3: המלגזות**

מ-1.4.2022 עד 31.12.2024 חלפו שנתיים ו-9 חודשים: הספרות 6 ו-5 במלואן, והספרה 4 למשך 9 חודשים.

280,000 = 21 ÷ (9/12 × 4 + 5 + 6) × 420,000

**שלב 4: הריהוט**

מ-1.10.2023 עד 31.12.2024 חלפו שנה ו-3 חודשים: הספרה 5 במלואה והספרה 4 למשך 3 חודשים.

78,000 = 15 ÷ (3/12 × 4 + 5) × 195,000

**שלב 5: הטבלה**

| פריט | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונת חיתוך | 480,000 | 220,000 | **260,000** |
| מלגזות | 420,000 | 280,000 | **140,000** |
| ריהוט משרדי | 210,000 | 78,000 | **132,000** |
| **סך הכל** | **1,110,000** | **578,000** | **532,000** |

**העלות המופחתת ב-31.12.2024: מכונה 260,000, מלגזות 140,000, ריהוט 132,000. סך הרכוש הקבוע 532,000 ש"ח.**

### ג. פחת נצבר מול הוצאות פחת

הוצאות הפחת של 2024 הן הפחת של שנה אחת: 55,000. הפחת הנצבר הוא הפחת של כל השנים מיום הזמינות, 2021 עד 2024, כלומר 220,000 = 4 × 55,000.

**הפחת הנצבר (220,000) צובר ארבע שנים, והוצאות הפחת (55,000) הן שנה אחת. הראשון מוצג בדוח על המצב הכספי והשני בדוח רווח והפסד.**

## פתרון 8.2: חברת "מעדני הגליל": שלושה פריטים, מכירה וחילוץ תמורה

**מה נתון:** שלושה פריטים הזמינים מיום הרכישה: מכונת מילוי (קו ישר), מחשב (קו ישר), עגלות (סס"י). העגלות נמכרו ב-1.10.2025 ברווח הון 3,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) הוצאות פחת 2024, (ב) הרכוש הקבוע ב-31.12.2024, (ג) תמורת העגלות, (ד) פקודות 2025, (ה) הוצאות הפחת והרכוש הקבוע ב-31.12.2025.

### א. הוצאות הפחת ב-2024

**שלב 1: שני הפריטים בקו ישר**

מכונת מילוי (זמינה מ-1.1.2021): (360,000 - 60,000) ÷ 10 = 30,000

מחשב (זמין מ-1.4.2022): (38,000 - 10,000) ÷ 7 = 4,000

שניהם זמינים כל שנת 2024, ולכן אלה הוצאות הפחת של שנה שלמה.

**שלב 2: העגלות (סס"י, זמינות מ-1.4.2023)**

סכום הספרות: (1 + 5) × 5 ÷ 2 = 15

בסיס הפחת: 60,000 - 12,000 = 72,000, ערך ספרה אחת: 60,000 ÷ 15 = 4,000

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.4.2023 | 1.4.2024 | 5 |
| 2 | 1.4.2024 | 1.4.2025 | 4 |
| 3 | 1.4.2025 | 1.4.2026 | 3 |

ב-2024: הספרה 5 למשך 3 חודשים (1.1 עד 1.4), והספרה 4 למשך 9 חודשים.

60,000 × (5 × 3/12 + 4 × 9/12) ÷ 15 = 17,000

**שלב 3: סך הכל**

30,000 + 4,000 + 17,000 = 51,000

**הוצאות הפחת ב-2024: מכונה 30,000, מחשב 4,000, עגלות 17,000. סך הכל 51,000 ש"ח.**

### ב. הרכוש הקבוע ב-31.12.2024

**שלב 1: הפחת הנצבר לכל פריט**

מכונה, 4 שנים (2021 עד 2024): 30,000 × 4 = 120,000

מחשב, מ-1.4.2022 עד 31.12.2024, שנתיים ו-9 חודשים: 4,000 × (2 + 9/12) = 11,000

עגלות, שנה ו-9 חודשים: 60,000 × (5 + 4 × 9/12) ÷ 15 = 32,000

**שלב 2: הטבלה**

| פריט | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונת מילוי | 360,000 | 120,000 | **240,000** |
| מחשב | 38,000 | 11,000 | **27,000** |
| עגלות | 72,000 | 32,000 | **40,000** |
| **סך הכל** | **470,000** | **163,000** | **307,000** |

**הרכוש הקבוע ב-31.12.2024: עלות 470,000, פחת נצבר 163,000, עלות מופחתת 307,000 ש"ח.**

### ג. תמורת מכירת העגלות

**שלב 1: העלות המופחתת ערב המכירה (1.10.2025)**

מ-1.4.2023 עד 1.10.2025 חלפו שנתיים ו-6 חודשים: הספרות 5 ו-4 במלואן, והספרה 3 למשך 6 חודשים.

פחת נצבר: 60,000 × (5 + 4 + 3 × 6/12) ÷ 15 = 42,000

עלות מופחתת: 72,000 - 42,000 = 30,000

**שלב 2: חילוץ התמורה**

רווח הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה.

x - 30,000 = 3,000

x = 30,000 + 3,000 = 33,000

**תמורת מכירת העגלות: 33,000 ש"ח.**

### ד. פקודות היומן ל-2025

**שלב 1: הוצאות הפחת של 2025**

מכונת המילוי והמחשב זמינים כל השנה: 30,000 ו-4,000.

העגלות נמכרו ב-1.10.2025. מ-1.1 עד 1.4 הספרה היא 4 (3 חודשים), ומ-1.4 עד 1.10 הספרה היא 3 (6 חודשים).

עגלות: 60,000 × (4 × 3/12 + 3 × 6/12) ÷ 15 = 10,000

סך הכל: 30,000 + 4,000 + 10,000 = 44,000

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **א. פחת 2025, מרוכז** | | |
| חובה הוצאות פחת | 44,000 | |
| זכות פחת נצבר, מכונת מילוי | | 30,000 |
| זכות פחת נצבר, מחשב | | 4,000 |
| זכות פחת נצבר, עגלות | | 10,000 |
| **ב. מכירת העגלות ב-1.10.2025** | | |
| חובה מזומן | 33,000 | |
| חובה פחת נצבר, עגלות | 42,000 | |
| זכות עגלות (עלות) | | 72,000 |
| זכות רווח הון | | 3,000 |

- בפקודה א: ההוצאה גדלה, וכל פריט מקבל פחת נצבר משלו.
- בפקודה ב: הפחת הנצבר מתאפס יחד עם העלות, והרווח הוא הכנסה.
- בדיקה: 75,000 = 42,000 + 33,000 בחובה, ו-75,000 = 3,000 + 72,000 בזכות. פחת נצבר העגלות: 42,000 = 10,000 + 32,000.

**הוצאות הפחת ל-2025: 44,000 ש״ח. רווח ההון: 3,000 ש״ח.**

### ה. ההצגה ב-31.12.2025

**שלב 1: הפריט שנמכר**

העגלות נמכרו, ולכן העלות, הפחת הנצבר והעלות המופחתת שלהן ב-31.12.2025 הם 0. הוצאות הפחת עד המכירה (10,000) נשארות ברווח והפסד.

**שלב 2: הפריטים שנשארו**

מכונה: 150,000 = 30,000 + 120,000, עלות מופחתת 210,000 = 150,000 - 360,000

מחשב: 15,000 = 4,000 + 11,000, עלות מופחתת 23,000 = 15,000 - 38,000

| פריט | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונת מילוי | 360,000 | 150,000 | **210,000** |
| מחשב | 38,000 | 15,000 | **23,000** |
| עגלות (נמכרו) | 0 | 0 | **0** |
| **סך הכל** | **398,000** | **165,000** | **233,000** |

**הוצאות הפחת ל-2025: 44,000 ש״ח. הרכוש הקבוע ב-31.12.2025: עלות 398,000, פחת נצבר 165,000, עלות מופחתת 233,000 ש״ח.**

## פתרון 8.3: חברת ״נקניקיות הגליל״: שנה ראשונה חלקית ומכירה בתחילת שנה

**מה נתון:** תנור עישון בעלות 520,000 ש״ח, זמין מ-1.4.2023, 10 שנים, שייר 40,000 ש״ח, קו ישר. נמכר ב-1.1.2025 ב-400,000 ש״ח. **מה נדרש:** (א) הוצאות פחת 2023 ו-2024, (ב) טבלה ל-31.12.2023 ול-31.12.2024, (ג) רווח או הפסד הון, (ד) פקודת המכירה, (ה) 2025.

### א. הוצאות הפחת

**<u>שלב 1: פחת לשנה שלמה</u>**

(520,000 - 40,000) ÷ 10 = 48,000

**<u>שלב 2: כל שנה</u>**

ב-2023 התנור זמין מ-1.4 עד 31.12, כלומר 9 חודשים. 2024 היא שנה שלמה.

2023: 48,000 × 9/12 = 36,000

2024: 48,000

**הוצאות הפחת: 36,000 ב-2023 ו-48,000 ב-2024.**

### ב. הטבלה

| תאריך | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| 31.12.2023 | 520,000 | 36,000 | **484,000** |
| 31.12.2024 | 520,000 | 84,000 | **436,000** |

הפחת הנצבר ב-2024: 48,000 + 36,000 = 84,000.

**העלות המופחתת: 484,000 ב-31.12.2023 ו-436,000 ב-31.12.2024.**

### ג. רווח או הפסד הון

התנור נמכר ב-1.1.2025, בתחילת השנה, ולכן העלות המופחתת ערב המכירה היא זו של 31.12.2024: 436,000.

400,000 - 436,000 = -36,000

**התמורה נמוכה מהעלות המופחתת: הפסד הון של 36,000 ש"ח.**

### ד. פקודת המכירה

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת התנור ב-1.1.2025** | | |
| חובה מזומן | 400,000 | |
| חובה פחת נצבר, תנור | 84,000 | |
| חובה הפסד הון | 36,000 | |
| זכות תנור (עלות) | | 520,000 |

- בחובה: המזומן גדל, הפחת הנצבר מתאפס וההפסד הוא הוצאה. בזכות: העלות יוצאת מהספרים.
- בדיקה: 400,000 + 84,000 + 36,000 = 520,000.

### ה. שנת 2025

התנור נמכר ביום הראשון של השנה, ולכן אין לו הוצאות פחת ב-2025. הפריט אינו בחברה, ולכן ב-31.12.2025 העלות, הפחת הנצבר והעלות המופחתת הם 0.

**הוצאות הפחת ב-2025: 0. התנור מוצג ב-31.12.2025 ב-0.**

טעות נפוצה: לרשום פחת לתקופה קצרה בשנת המכירה גם כשהמכירה ב-1.1. מכירה ב-1.1 פירושה שהנכס לא היה בחברה אף יום באותה שנה.

## פתרון 8.4: חברת "עישון הדרום": חילוץ תקופת ההפחתה

**מה נתון:** מקרר שמחירו 252,000 ש"ח, התקנה 18,000 ש"ח, זמין מ-1.4.2021, שייר 30,000 ש"ח, קו ישר. תקופת ההפחתה אינה נתונה. העלות המופחתת ב-31.12.2022: 217,500 ש"ח. **מה נדרש:** (א) עלות, (ב) תקופת ההפחתה, (ג) עלות מופחתת ב-31.12.2023, (ד) הוצאות פחת 2023.

### א. עלות המקרר

ההתקנה היא עלות חד פעמית להבאת המקרר למצב שמיש, ולכן היא חלק מהעלות.

$$252{,}000 + 18{,}000 = 270{,}000$$

**עלות המקרר: 270,000 ש"ח.**

### ב. חילוץ תקופת ההפחתה

**שלב 1: כותבים משוואה**

העלות המופחתת היא עלות פחות פחת נצבר. מ-1.4.2021 עד 31.12.2022 חלפו שנה ו-9 חודשים.

$$270{,}000 - (270{,}000 - 30{,}000) \div n \times (1 + 9/12) = 217{,}500$$

**שלב 2: מבודדים את הנעלם**

מעבירים אגף: הפחת הנצבר הוא ההפרש בין העלות לעלות המופחתת.

$$270{,}000 - 217{,}500 = 52{,}500$$

$$240{,}000 \div n \times 1.75 = 52{,}500$$

מחלקים את שני האגפים ב-1.75: זה הפחת לשנה אחת.

$$52{,}500 \div 1.75 = 30{,}000$$

$$240{,}000 \div n = 30{,}000$$, ולכן $$n = 240{,}000 \div 30{,}000 = 8$$

**שלב 3: בדיקה**

$$270{,}000 - 30{,}000 \times 1.75 = 217{,}500$$

**תקופת ההפחתה היא 8 שנים.**

### ג. העלות המופחתת ב-31.12.2023

הפחת השנתי הוא 30,000. מ-1.4.2021 עד 31.12.2023 חלפו שנתיים ו-9 חודשים.

פחת נצבר: $$30{,}000 \times (2 + 9/12) = 82{,}500$$

עלות מופחתת: $$270{,}000 - 82{,}500 = 187{,}500$$

דרך נוספת: הפחת הנצבר ב-2022 היה 52,500, ועוד פחת של שנה אחת: $$30{,}000 + 52{,}500 = 82{,}500$$.

**העלות המופחתת ב-31.12.2023: 187,500 ש"ח.**

### ד. הוצאות הפחת ב-2023

ב-2023 המקרר זמין שנה שלמה.

**הוצאות הפחת ב-2023: 30,000 ש"ח.**

## פתרון 8.5: חברת "קווי מתאר": חילוץ תקופת הפחתה ותמורה

**מה נתון:** ציוד בעלות 420,000 ש"ח, זמין מ-1.1.2021, קו ישר, ללא שייר. העלות המופחתת ב-31.12.2023 היא 210,000 ש"ח. נמכר ב-1.7.2024 בהפסד הון 15,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) תקופת ההפחתה, (ב) עלות מופחתת ערב המכירה, (ג) תמורת המכירה.

### א. תקופת ההפחתה

**<u>שלב 1: משוואה</u>**

מ-1.1.2021 עד 31.12.2023 חלפו 3 שנים.

420,000 - 420,000 ÷ n × 3 = 210,000

**<u>שלב 2: מבודדים את n</u>**

420,000 ÷ n × 3 = 210,000 ולכן 420,000 - 210,000 = 210,000

פחת לשנה: 210,000 ÷ 3 = 70,000

n = 420,000 ÷ 70,000 = 6

**תקופת ההפחתה: 6 שנים.**

### ב. העלות המופחתת ערב המכירה

מ-1.1.2021 עד 1.7.2024 חלפו 3 שנים ו-6 חודשים.

פחת נצבר: 70,000 × (3 + 6/12) = 245,000

עלות מופחתת: 420,000 - 245,000 = 175,000

**העלות המופחתת ערב המכירה: 175,000 ש"ח.**

### ג. תמורת המכירה

ההפסד הוא 15,000, ולכן רווח או הפסד ההון הוא מינוס 15,000. נסמן את התמורה ב-x.

x - 175,000 = -15,000

x = 175,000 - 15,000 = 160,000

**תמורת המכירה: 160,000 ש"ח.**

## פתרון 8.6: חברת "נקניקי הגולן": חילוץ תקופת ההפחתה ומכירה

**מה נתון:** תנור עישון בעלות 480,000 ש"ח, זמין מ-1.7.2022, שייר 40,000 ש"ח, קו ישר. תקופת ההפחתה אינה נתונה. העלות המופחתת ב-31.12.2024 היא 370,000 ש"ח. נמכר ב-1.7.2025 ב-330,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) תקופת ההפחתה, (ב) הוצאות פחת 2024, (ג) עלות מופחתת ערב המכירה ורווח או הפסד הון.

### א. חילוץ תקופת ההפחתה

**<u>שלב 1: כותבים משוואה</u>**

העלות המופחתת היא עלות פחות פחת נצבר. מ-1.7.2022 עד 31.12.2024 חלפו שנתיים ו-6 חודשים. נסמן את תקופת ההפחתה ב-n.

480,000 - (480,000 - 40,000) ÷ n × 2.5 = 370,000

**<u>שלב 2: מבודדים את n</u>**

הפחת הנצבר הוא ההפרש בין העלות לעלות המופחתת.

480,000 - 370,000 = 110,000

440,000 ÷ n × 2.5 = 110,000

מחלקים את שני האגפים ב-2.5: זה הפחת לשנה אחת.

110,000 ÷ 2.5 = 44,000

440,000 ÷ n = 44,000, ולכן 440,000 ÷ 44,000 = 10 = n

**<u>שלב 3: בדיקה</u>**

פחת לשנה 44,000 = 10 ÷ (480,000 - 40,000), פחת נצבר 110,000 = 2.5 × 44,000,

ו-370,000 = 110,000 - 480,000.

**תקופת ההפחתה של התנור: 10 שנים.**

**ב. הוצאות הפחת ב-2024**

התנור זמין שנה שלמה ב-2024.

(480,000 - 40,000) ÷ 10 = 44,000

**הוצאות הפחת ב-2024: 44,000 ש"ח.**

**ג. ערב המכירה ורווח או הפסד הון**

מ-1.7.2022 עד 1.7.2025 חלפו 3 שנים.

פחת נצבר: 44,000 × 3 = 132,000

עלות מופחתת: 480,000 - 132,000 = 348,000

רווח או הפסד הון: 348,000 - 330,000 = 18,000-

**העלות המופחתת ערב המכירה 348,000 ש"ח. הפסד הון של 18,000 ש"ח.**

## פתרון 8.7: חברת "שי צבאן נקניקים": תאריכי זמינות שונים ומכירה בשנה שלאחר מכן

**מה נתון:** שלושה פריטים: תנור עישון (נרכש וזמין ב-1.5.2024), רכב הפצה (נרכש וזמין ב-1.7.2022), מכונת אריזה (נרכשה ב-1.11.2022, זמינה חודש אחרי). מכונת האריזה נמכרה ב-1.4.2026 ב-25,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) הוצאות פחת 2024, (ב) הרכוש הקבוע ב-31.12.2025, (ג) רווח או הפסד הון, (ד) פקודות 2026, (ה) הוצאות הפחת והרכוש הקבוע ב-31.12.2026.

**א. הוצאות הפחת ב-2024**

**<u>שלב 1: תנור העישון (זמין מ-1.5.2024)</u>**

פחת לשנה: (480,000 - 60,000) ÷ 10 = 42,000

ב-2024 התנור זמין מ-1.5 עד 31.12, כלומר 8 חודשים.

42,000 × 8/12 = 28,000

**<u>שלב 2: רכב ההפצה (זמין מ-1.7.2022)</u>**

2024 היא שנה שלמה.

(600,000 - 120,000) ÷ 8 = 60,000

**שלב 3: מכונת האריזה (סס"י)**

הרכישה ב-1.11.2022, אבל המכונה זמינה רק חודש אחרי, ב-1.12.2022. מאז מתחילה ההפחתה.

סכום הספרות: 21 = 2 ÷ (1 + 6) × 6

בסיס הפחת: 63,000 = 7,000 - 70,000, ערך ספרה אחת: 3,000 = 21 ÷ 63,000

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.12.2022 | 1.12.2023 | 6 |
| 2 | 1.12.2023 | 1.12.2024 | 5 |
| 3 | 1.12.2024 | 1.12.2025 | 4 |
| 4 | 1.12.2025 | 1.12.2026 | 3 |

ב-2024: הספרה 5 למשך 11 חודשים (1.1 עד 1.12), והספרה 4 למשך חודש אחד.

14,750 = 21 ÷ (1/12 × 4 + 11/12 × 5) × 63,000

**שלב 4: סך הכל**

102,750 = 14,750 + 60,000 + 28,000

**הוצאות הפחת ב-2024: תנור 28,000, רכב 60,000, מכונת אריזה 14,750. סך הכל 102,750 ש"ח.**

**ב. הרכוש הקבוע ב-31.12.2025**

**שלב 1: הפחת הנצבר לכל פריט**

תנור, מ-1.5.2024 עד 31.12.2025, שנה ו-8 חודשים: 70,000 = (1 + 8/12) × 42,000

רכב, מ-1.7.2022 עד 31.12.2025, 3 שנים ו-6 חודשים: 210,000 = 3.5 × 60,000

מכונת האריזה: מ-1.12.2022 עד 31.12.2025 חלפו 3 שנים וחודש. הספרות 6, 5 ו-4 במלואן והספרה 3 למשך חודש.

45,750 = 21 ÷ (1/12 × 3 + 4 + 5 + 6) × 63,000

**שלב 2: הטבלה**

| פריט | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| תנור עישון | 480,000 | 70,000 | **410,000** |
| רכב הפצה | 600,000 | 210,000 | **390,000** |
| מכונת אריזה | 70,000 | 45,750 | **24,250** |
| **סך הכל** | **1,150,000** | **325,750** | **824,250** |

**הרכוש הקבוע ב-31.12.2025: עלות 1,150,000, פחת נצבר 325,750, עלות מופחתת 824,250 ש"ח.**

**ג. רווח או הפסד הון ממכירת מכונת האריזה**

**שלב 1: העלות המופחתת ערב המכירה (1.4.2026)**

מ-1.12.2022 עד 1.4.2026 חלפו 3 שנים ו-4 חודשים: הספרות 6, 5 ו-4 במלואן והספרה 3 למשך 4 חודשים.

פחת נצבר: 48,000 = 21 ÷ (4/12 × 3 + 4 + 5 + 6) × 63,000

עלות מופחתת: 22,000 = 48,000 - 70,000

**שלב 2: ההפרש**

25,000 - 22,000 = 3,000

**רווח הון של 3,000 ש"ח.**

### ד. פקודות היומן ל-2026

**שלב 1: הוצאות הפחת של 2026**

התנור והרכב זמינים כל השנה: 42,000 ו-60,000.

מכונת האריזה נמכרה ב-1.4.2026: מ-1.1 עד 1.4 הספרה היא 3, למשך 3 חודשים.

63,000 × (3 × 3/12) ÷ 21 = 2,250

סך הכל: 42,000 + 60,000 + 2,250 = 104,250

**שלב 2: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **א. פחת 2026, מרוכז** | | |
| חובה הוצאות פחת | 104,250 | |
| זכות פחת נצבר, תנור עישון | | 42,000 |
| זכות פחת נצבר, רכב הפצה | | 60,000 |
| זכות פחת נצבר, מכונת אריזה | | 2,250 |
| **ב. מכירת מכונת האריזה ב-1.4.2026** | | |
| חובה מזומן | 25,000 | |
| חובה פחת נצבר, מכונת אריזה | 48,000 | |
| זכות מכונת אריזה (עלות) | | 70,000 |
| זכות רווח הון | | 3,000 |

- בפקודה ב: הפחת הנצבר שנרשם עד המכירה הוא 48,000 = 2,250 + 45,750, וכולו מתאפס.
- בדיקה: 73,000 = 48,000 + 25,000 בחובה, ו-73,000 = 3,000 + 70,000 בזכות.

### ה. ההצגה ב-31.12.2026

תנור: פחת נצבר 112,000 = 42,000 + 70,000, עלות מופחתת 368,000 = 112,000 - 480,000. רכב: פחת נצבר 270,000 = 60,000 + 210,000, עלות מופחתת 330,000 = 270,000 - 600,000. מכונת האריזה נמכרה, ולכן היא ב-0.

| פריט | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| תנור עישון | 480,000 | 112,000 | **368,000** |
| רכב הפצה | 600,000 | 270,000 | **330,000** |
| מכונת אריזה (נמכרה) | 0 | 0 | **0** |
| **סך הכל** | **1,080,000** | **382,000** | **698,000** |

**הוצאות הפחת ל-2026: 104,250 ש"ח. הרכוש הקבוע ב-31.12.2026: עלות 1,080,000, פחת נצבר 382,000, עלות מופחתת 698,000 ש"ח.**

## פתרון 8.8: חברת "אור חדש": סס"י ותאריך הזמינות

**מה נתון:** שתי מערכות תאורה זהות, כל אחת בעלות 240,000 ש"ח, 4 שנים, ללא שייר, סס"י. הראשונה זמינה ב-1.1.2022, השנייה ב-1.9.2022. **מה נדרש:** הוצאות הפחת של כל מערכת ב-2022 וב-2023, וסך הכל בכל שנה.

### א. הוצאות הפחת ב-2022

**<u>שלב 1: הכנה משותפת</u>**

סכום הספרות: $4 \times (4 + 1) \div 2 = 10$

ערך ספרה אחת: $240{,}000 \div 10 = 24{,}000$

**<u>שלב 2: ספרות כל מערכת</u>**

| מערכת | שנת חיים 1 | שנת חיים 2 | שנת חיים 3 |
|---|---|---|---|
| ראשונה (מ-1.1.2022) | ספרה 4, עד 1.1.2023 | ספרה 3, עד 1.1.2024 | ספרה 2, עד 1.1.2025 |
| שנייה (מ-1.9.2022) | ספרה 4, עד 1.9.2023 | ספרה 3, עד 1.9.2024 | ספרה 2, עד 1.9.2025 |

**<u>שלב 3: החישוב</u>**

המערכת הראשונה זמינה כל שנת 2022. השנייה זמינה מ-1.9 עד 31.12, כלומר 4 חודשים.

ראשונה: $240{,}000 \times 4 \div 10 = 96{,}000$

שנייה: $240{,}000 \times (4 \times 4/12) \div 10 = 32{,}000$

**הוצאות הפחת ב-2022: מערכת ראשונה 96,000, מערכת שנייה 32,000.**

### ב. הוצאות הפחת ב-2023

**<u>שלב 1: המערכת הראשונה</u>**

כל שנת 2023 היא שנת החיים השנייה, עם הספרה 3.

$240{,}000 \times 3 \div 10 = 72{,}000$

**<u>שלב 2: המערכת השנייה</u>**

הספרה 4 חלה עד 1.9.2023 (8 חודשים), והספרה 3 מ-1.9.2023 (4 חודשים).

$240{,}000 \times (4 \times 8/12 + 3 \times 4/12) \div 10 = 88{,}000$

**הוצאות הפחת ב-2023: מערכת ראשונה 72,000, מערכת שנייה 88,000.**

שתי מערכות זהות בעלותן, אבל בגלל תאריך הזמינות הפחת שלהן שונה. הספרה מתחלפת ביום השנה לזמינות של כל מערכת.

### ג. סך הכל

2022: $96{,}000 + 32{,}000 = 128{,}000$

2023: $72{,}000 + 88{,}000 = 160{,}000$

**סך הוצאות הפחת: 128,000 ב-2022 ו-160,000 ב-2023.**

## פתרון 8.9: חברת "מכונות אלון": פקודות יומן לכל השנים

**מה נתון:** מכונה בעלות 540,000 ש"ח שנרכשה ב-1.4.2024 בהקפה, זמינה מיד, 5 שנים, שייר 90,000 ש"ח, קו ישר. נמכרה ב-1.7.2027 ב-225,000 ש"ח במזומן. **מה נדרש:** (א) טבלת הוצאות פחת ועלות מופחתת ל-2024 עד 2026, (ב) עלות מופחתת ערב המכירה ורווח או הפסד הון, (ג) כל פקודות היומן 2024 עד 2027.

### א. הטבלה

**<u>שלב 1: הוצאות הפחת</u>**

פחת לשנה: (540,000 - 90,000) ÷ 5 = 90,000

2024, מ-1.4 עד 31.12 (9 חודשים): 90,000 × 9/12 = 67,500

2025 ו-2026 הן שנים שלמות: 90,000 בכל אחת.

**<u>שלב 2: הטבלה</u>**

| סוף שנה | עלות | הוצאות פחת | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|---|
| 2024 | 540,000 | 67,500 | 67,500 | **472,500** |
| 2025 | 540,000 | 90,000 | 157,500 | **382,500** |
| 2026 | 540,000 | 90,000 | 247,500 | **292,500** |

**העלות המופחתת: 472,500 ב-2024, 382,500 ב-2025 ו-292,500 ב-2026.**

### ב. ערב המכירה (1.7.2027)

**<u>שלב 1: הפחת של 2027 עד המכירה</u>**

המכונה בחברה מ-1.1.2027 עד 1.7.2027, כלומר 6 חודשים.

90,000 × 6/12 = 45,000

**<u>שלב 2: עלות מופחתת והפרש</u>**

פחת נצבר: 247,500 + 45,000 = 292,500

עלות מופחתת: 540,000 - 292,500 = 247,500

רווח או הפסד הון: 225,000 - 247,500 = -22,500

**העלות המופחתת ערב המכירה 247,500 ש"ח. הפסד הון של 22,500 ש"ח.**

### ג. פקודות היומן

**<u>שלב 1: הרכישה</u>**

הרכישה בהקפה, ולכן במקום מזומן נרשמת זכות לספקים.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **א. רכישה ב-1.4.2024** | | |
| חובה מכונה (עלות) | 540,000 | |
| זכות ספקים | | 540,000 |

**שלב 2: פקודות הפתח**

כל פקודה זהה במבנה, והסכום משתנה לפי שנה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ב. פתח ב-31.12.2024** | | |
| חובה הוצאות פתח | 67,500 | |
| זכות פתח נצבר, מכונה | | 67,500 |
| **ג. פתח ב-31.12.2025** | | |
| חובה הוצאות פתח | 90,000 | |
| זכות פתח נצבר, מכונה | | 90,000 |
| **ד. פתח ב-31.12.2026** | | |
| חובה הוצאות פתח | 90,000 | |
| זכות פתח נצבר, מכונה | | 90,000 |
| **ה. פתח עד המכירה, 1.7.2027** | | |
| חובה הוצאות פתח | 45,000 | |
| זכות פתח נצבר, מכונה | | 45,000 |

**שלב 3: המכירה**

הפתח הנצבר ערב המכירה הוא 292,500. הוא רשום בזכות במשך השנים, ולכן במכירה מאפסים אותו בחובה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ו. מכירה ב-1.7.2027** | | |
| חובה מזומן | 225,000 | |
| חובה פתח נצבר, מכונה | 292,500 | |
| חובה הפסד הון | 22,500 | |
| זכות מכונה (עלות) | | 540,000 |

- בדיקה: 225,000 + 292,500 + 22,500 = 540,000.

**חמש פקודות פתח ומכירה כמפורט. הפסד ההון: 22,500 ש״ח.**

## פתרון 8.10: חברת ״קווי שינוע״: סס״י וערך שייר באחוזים

**מה נתון:** מערכת שינוע בעלות 880,000 ש״ח, זמינה מ-1.4.2022, 10 שנים, שייר 25% מהעלות, סס״י. נמכרה ב-1.4.2025 ב-600,000 ש״ח. **מה נדרש:** (א) שייר וסכום ספרות, (ב) הוצאות פתח 2022 עד 2024 ופתח נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2024, (ג) ערב המכירה בחישוב אחד, (ד) רווח או הפסד הון.

### א. ערך השייר וסכום הספרות

שייר: 880,000 × 25% = 220,000

סכום הספרות: 10 × (10 + 1) ÷ 2 = 55

בסיס הפחת: 880,000 - 220,000 = 660,000, ערך ספרה אחת: 660,000 ÷ 55 = 12,000

**שייר 220,000 ש״ח, סכום הספרות 55.**

### ב. הוצאות הפחת ופחת נצבר ב-31.12.2024

**שלב 1: הספרות**

שנות החיים מתחילות ב-1.4:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.4.2022 | 1.4.2023 | 10 |
| 2 | 1.4.2023 | 1.4.2024 | 9 |
| 3 | 1.4.2024 | 1.4.2025 | 8 |

**שלב 2: הוצאות הפחת**

2022, 9 חודשים: 660,000 × (10 × 9/12) ÷ 55 = 90,000

2023: 660,000 × (10 × 3/12 + 9 × 9/12) ÷ 55 = 111,000

2024: 660,000 × (9 × 3/12 + 8 × 9/12) ÷ 55 = 99,000

**שלב 3: פחת נצבר ועלות מופחתת**

פחת נצבר: 90,000 + 111,000 + 99,000 = 300,000

עלות מופחתת: 880,000 - 300,000 = 580,000

**הוצאות הפחת: 90,000 ב-2022, 111,000 ב-2023 ו-99,000 ב-2024. פחת נצבר 300,000 ש"ח, עלות מופחתת 580,000 ש"ח ב-31.12.2024.**

### ג. ערב המכירה בחישוב אחד

מ-1.4.2022 עד 1.4.2025 חלפו שלוש שנים שלמות, ולכן כל שלוש הספרות חלפו במלואן.

פחת נצבר: 660,000 × (10 + 9 + 8) ÷ 55 = 324,000

עלות מופחתת: 880,000 - 324,000 = 556,000

בדיקה: ב-2025 עד 1.4 הספרה 8 חלה 3 חודשים, 660,000 × (8 × 3/12) ÷ 55 = 24,000,

ו-324,000 = 24,000 + 300,000.

**פחת נצבר ערב המכירה 324,000 ש"ח, עלות מופחתת 556,000 ש"ח.**

### ד. רווח או הפסד הון

600,000 - 556,000 = 44,000

**רווח הון של 44,000 ש"ח.**

## פתרון 8.11: חברת "הרצפה התחתונה": מכירה בסס"י

**מה נתון:** ציוד בעלות 540,000 ש"ח, זמין מ-1.10.2023, 5 שנים, שייר 60,000 ש"ח, סס"י. נמכר ב-1.7.2026 ב-150,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) הוצאות פחת 2023 עד 2026, (ב) עלות מופחתת ערב המכירה ורווח או הפסד הון, (ג) פקודת המכירה.

### א. הוצאות הפחת

**<u>שלב 1: הכנה</u>**

סכום הספרות: $5 \times (5 + 1) \div 2 = 15$

בסיס הפחת: $480,000 - 60,000 = 540,000$, ערך ספרה אחת: $480,000 \div 15 = 32,000$

שנות החיים מתחילות ב-1.10:

| שנת חיים | מתאריך | עד תאריך | ספרה |
|---|---|---|---|
| 1 | 1.10.2023 | 1.10.2024 | 5 |
| 2 | 1.10.2024 | 1.10.2025 | 4 |
| 3 | 1.10.2025 | 1.10.2026 | 3 |

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

2023, 3 חודשים: $480,000 \times (5 \times 3/12) \div 15 = 40,000$

2024: $480,000 \times (5 \times 9/12 + 4 \times 3/12) \div 15 = 152,000$

2025: $480,000 \times (4 \times 9/12 + 3 \times 3/12) \div 15 = 120,000$

2026, עד 1.7 (6 חודשים): $480,000 \times (3 \times 6/12) \div 15 = 48,000$

**הוצאות הפחת: 40,000, 152,000, 120,000 ו-48,000 ש"ח (2023 עד 2026).**

### ב. ערב המכירה

פחת נצבר: $40,000 + 152,000 + 120,000 + 48,000 = 360,000$

בדיקה בחישוב אחד: מ-1.10.2023 עד 1.7.2026 חלפו שנתיים ו-9 חודשים,

$480,000 \times (5 + 4 + 3 \times 9/12) \div 15 = 360,000$.

עלות מופחתת: $540,000 - 360,000 = 180,000$

רווח או הפסד הון: $150,000 - 180,000 = -30,000$

**העלות המופחתת ערב המכירה 180,000 ש"ח. הפסד הון של 30,000 ש"ח.**

### ג. פקודת המכירה

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **מכירת הציוד ב-1.7.2026** | | |
| חובה מזומן | 150,000 | |
| חובה פחת נצבר, ציוד | 360,000 | |
| חובה הפסד הון | 30,000 | |
| זכות ציוד (עלות) | | 540,000 |

- בחובה: המזומן גדל, הפחת הנצבר מתאפס וההפסד הוא הוצאה. בזכות: העלות יוצאת מהספרים.
- בדיקה: $150,000 + 360,000 + 30,000 = 540,000$.

## פתרון 8.12: חברת "מחשבי הנגב": שני דגמים באותה עלות

**מה נתון:** מחשבי דגם X (נרכשו 1.4.2022) ודגם Y (נרכשו 1.10.2023), עלות כוללת של 100,000 ש"ח לכל דגם, זמינים מיום הרכישה, שייר 10% מהעלות, קו ישר. אורך החיים אינו נתון. העלות המופחתת של כולם יחד ב-31.12.2024 היא 128,000 ש"ח. דגם X נמכר ב-30.6.2025 ב-45,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) אורך החיים, (ב) הוצאות פחת 2025, (ג) רווח או הפסד הון, (ד) יתרת הרכוש הקבוע ב-31.12.2025.

### א. חילוץ אורך החיים

**שלב 1: הפחת השנתי של דגם אחד**

נסמן את אורך החיים ב-n. השייר הוא 10% מהעלות, ולכן בסיס הפחת הוא 90% מהעלות.

שייר: 10% × 100,000 = 10,000

פחת לשנה של דגם אחד: (100,000 - 10,000) ÷ n = 90,000 ÷ n

**שלב 2: כמה זמן חלף ב-31.12.2024**

דגם X, מ-1.4.2022: 2 + 9/12 = 2.75 שנים

דגם Y, מ-1.10.2023: 1 + 3/12 = 1.25 שנים

**שלב 3: משוואה**

העלות המופחתת של שני הדגמים יחד היא עלות שני הדגמים פחות הפחת הנצבר של שניהם.

200,000 - 90,000 ÷ n × 2.75 - 90,000 ÷ n × 1.25 = 128,000

200,000 - 90,000 ÷ n × 4 = 128,000

**שלב 4: מבודדים את n**

200,000 - 128,000 = 72,000, ולכן 72,000 ÷ n = 360,000

n = 360,000 ÷ 72,000 = 5

**שלב 5: בדיקה**

פחת לשנה של דגם 90,000 ÷ 5 = 18,000. פחת נצבר של שני הדגמים 18,000 × 2.75 + 18,000 × 1.25 = 72,000, ו-200,000 - 72,000 = 128,000.

**אורך החיים של המחשבים: 5 שנים.**

### ב. הוצאות הפחת ב-2025

**שלב 1: הפחת השנתי**

(100,000 - 10,000) ÷ 5 = 18,000

**שלב 2: כל דגם**

דגם X נמכר ב-30.6.2025, ולכן יש לו פחת ל-6 חודשים. דגם Y זמין כל השנה.

דגם X: 18,000 × 6/12 = 9,000

דגם Y: 18,000

סך הכל: 18,000 + 9,000 = 27,000

**הוצאות הפחת ב-2025: 27,000 ש"ח.**

### ג. רווח או הפסד הון ממכירת דגם X

מ-1.4.2022 עד 30.6.2025 חלפו 3 שנים ו-3 חודשים.

פחת נצבר: 18,000 × (3 + 3/12) = 58,500

עלות מופחתת: 100,000 - 58,500 = 41,500

רווח או הפסד הון: 45,000 - 41,500 = 3,500

**רווח הון של 3,500 ש"ח.**

### ד. הרכוש הקבוע ב-31.12.2025

דגם X נמכר, ולכן הוא ב-0. נשאר דגם Y: מ-1.10.2023 עד 31.12.2025 חלפו שנתיים ו-3 חודשים.

פחת נצבר: 18,000 × (2 + 3/12) = 40,500

עלות מופחתת: 100,000 - 40,500 = 59,500

| דגם | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| X (נמכר) | 0 | 0 | **0** |
| Y | 100,000 | 40,500 | **59,500** |
| **סך הכל** | **100,000** | **40,500** | **59,500** |

**הרכוש הקבוע ב-31.12.2025: עלות 100,000, פחת נצבר 40,500, עלות מופחתת 59,500 ש"ח.**

## פתרון 8.13: חברת "תנורי הצפון": שני פריטי רכוש קבוע

**מה נתון:** תנורי עישון (עלות 480,000 ש"ח, נרכשו 1.7.2021, זמינים 1.10.2021, שייר כולל 32,000 ש"ח, אורך החיים אינו נתון, עלות מופחתת ב-31.12.2023: 354,000 ש"ח). משאיות (עלות כוללת 800,000 ש"ח, נרכשו וזמינות 1.1.2023, 5 שנים, ללא שייר), מחציתן נמכרה ב-1.10.2024 ברווח הון 30,000 ש"ח, והתמורה אינה נתונה. הכל בקו ישר. **מה נדרש:** (א) אורך החיים של התנורים, (ב) תמורת מכירת מחצית המשאיות ועלות מופחתת של כל המשאיות ב-31.12.2023, (ג) הוצאות פחת 2024 לכל הפריטים, (ד) הרכוש הקבוע נטו ב-31.12.2024.

### א. אורך החיים של התנורים

**<u>שלב 1: משוואה</u>**

ההפחתה מתחילה ב-1.10.2021, יום הזמינות, ולא ב-1.7.2021. מ-1.10.2021 עד 31.12.2023 חלפו שנתיים ו-3 חודשים, כלומר 2.25 שנים. נסמן את אורך החיים ב-n.

480,000 - (480,000 - 32,000) ÷ n × 2.25 = 354,000

**<u>שלב 2: מבודדים את n</u>**

הפחת הנצבר הוא ההפרש בין העלות לעלות המופחתת.

480,000 - 354,000 = 126,000

448,000 ÷ n × 2.25 = 126,000

מחלקים את שני האגפים ב-2.25: זה הפחת לשנה אחת.

126,000 ÷ 2.25 = 56,000

448,000 ÷ n = 56,000, ולכן n = 448,000 ÷ 56,000 = 8

**שלב 3: בדיקה**

פחת לשנה 56,000 = 8 ÷ (480,000 - 32,000), פחת נצבר 126,000 = 2.25 × 56,000,

ו-354,000 = 480,000 - 126,000.

**אורך החיים של התנורים: 8 שנים.**

## ב. המשאיות

**שלב 1: עלות המחצית שנמכרה**

המשאיות זהות בעלותן ומחצית מהן נמכרה, ולכן עלות המחצית שנמכרה היא חצי מהעלות הכוללת.

800,000 ÷ 2 = 400,000

פחת לשנה למחצית: 400,000 ÷ 5 = 80,000

**שלב 2: העלות המופחתת ערב המכירה**

מ-1.1.2023 עד 1.10.2024 חלפו שנה ו-9 חודשים, כלומר 1.75 שנים.

פחת נצבר: 80,000 × 1.75 = 140,000

עלות מופחתת: 400,000 - 140,000 = 260,000

**שלב 3: חילוץ התמורה**

רווח הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה. נסמן את התמורה ב-x.

x - 260,000 = 30,000

x = 260,000 + 30,000 = 290,000

**שלב 4: כלל המשאיות ב-31.12.2023**

פחת נצבר, שנה אחת: 800,000 ÷ 5 × 1 = 160,000

עלות מופחתת: 800,000 - 160,000 = 640,000

**תמורת מכירת מחצית המשאיות: 290,000 ש"ח. העלות המופחתת של כל המשאיות ב-31.12.2023: 640,000 ש"ח.**

## ג. הוצאות הפחת ב-2024

**שלב 1: התנורים**

2024 היא שנה שלמה.

(480,000 - 32,000) ÷ 8 = 56,000

**שלב 2: המשאיות**

המחצית שנמכרה הייתה בחברה עד 1.10.2024 (9 חודשים), והמחצית שנשארה הייתה כל השנה.

מחצית שנמכרה: 400,000 ÷ 5 × 9/12 = 60,000

מחצית שנשארה: 400,000 ÷ 5 = 80,000

**שלב 3: סך הכל**

56,000 + 60,000 + 80,000 = 196,000

**הוצאות הפחת ב-2024: 196,000 ש"ח.**

### ד. הרכוש הקבוע נטו ב-31.12.2024

**שלב 1: התנורים**

מ-1.10.2021 עד 31.12.2024 חלפו 3 שנים ו-3 חודשים.

פחת נצבר: 56,000 × 3.25 = 182,000

עלות מופחתת: 480,000 - 182,000 = 298,000

**שלב 2: המשאיות שנשארו**

המחצית שנמכרה מוצגת ב-0. במחצית שנשארה חלפו שנתיים (2023 ו-2024).

פחת נצבר: 80,000 × 2 = 160,000

עלות מופחתת: 400,000 - 160,000 = 240,000

**שלב 3: סך הכל**

298,000 + 240,000 = 538,000

**הרכוש הקבוע נטו ב-31.12.2024: 538,000 ש"ח.**

פתרונות שיעור 9 מתוך 13

# אינטגרציה א: הדוח על השינויים בהון ושאלת מסה בסיסית

אירועי הון, הנפקה, הטבה, פיצול ודיבידנד, ושלבי העבודה הראשונים בשאלת מסה

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- הדוח על השינויים בהון העצמי הוא טבלה: כל אירוע הוא שורה, כל רכיב של ההון הוא עמודה, ובשורה האחרונה מופיעות היתרות לדיווח.
- הנפקה: סה״כ הגידול בהון = תמורת ההנפקה נטו (התמורה פחות עלויות ההנפקה). הון מניות = מספר המניות × ערך נקוב. פרמיה = תמורה נטו פחות הון המניות.
- פיצול: מאפסים את עמודת המניות המפוצלות ורושמים אותו סכום בעמודת המניות החדשות. סה״כ ההון לא משתנה.
- מניות הטבה: הון המניות גדל בשיעור ההטבה כפול הערך הנקוב הקיים, הפרמיה קטנה באותו סכום, וסה״כ ההון לא משתנה.
- רווח נקי מגדיל את העודפים ואת סה״כ ההון, הפסד נקי מקטין. דיבידנד שהוכרז מקטין את העודפים ואת סה״כ ההון, ולא משנה מתי שולם.
- בטבלאות, מספר בסוגריים הוא מספר שלילי (הקטנה), ובשאלת מסה מופיע כך גם קיטון בהוצאות.
- שאלת מסה בשלושה שלבים: (1) מיון, שחזור ערכים עם סימן שאלה וחילוץ העודפים ל-1.1 (בלי פקודות יומן), (2) עדכונים בפקודות יומן, (3) עריכת הדוחות ובקרה על העודפים.
- משוואת היסוד לחילוץ העודפים: נכסים = התחייבויות + הון עצמי (כולל עודפים ל-1.1) + הכנסות פחות הוצאות. מלאי הסגירה הוא נכס וגם קיטון בהוצאות, ולכן מופיע פעמיים.

## פתרון 9.1: חברת ״נקניקי הבקעה״: אילו אירועים משפיעים על ההון העצמי

**מה נתון:** שבעה אירועים בלתי תלויים בחברת ״נקניקי הבקעה״. **מה נדרש:** (א) השפעת כל אירוע על סך ההון ועל רכיביו, (ב) כללי החישוב, (ג) הנפקה במחיר 5 ש״ח למניה בערך נקוב 1 ש״ח, (ד) רכישת 15% מהבעלות.

### א. השפעת האירועים על ההון העצמי

**<u>שלב 1: השאלה שנשאל על כל אירוע</u>**

בדוח על השינויים בהון כל אירוע פותח שורה. לכל שורה שואלים שני דברים: האם נכנס או יצא ערך מההון (סה״כ), ואיזה רכיב משתנה (הון מניות, פרמיה, עודפים).

**<u>שלב 2: עוברים אירוע אירוע</u>**

| אירוע | סך ההון העצמי | הרכיבים שמשתנים |
|---|---|---|
| 1. הנפקת מניות בתמורה למזומן | גדל | הון מניות ופרמיה |
| 2. פיצול מניות | ללא שינוי | הון המניות עובר מעמודת הערך הנקוב הישן לעמודת הערך הנקוב החדש |
| 3. מניות הטבה כנגד הפרמיה | ללא שינוי | הון המניות גדל והפרמיה קטנה באותו סכום |
| 4. רווח נקי | גדל | עודפים |
| 5. הפסד נקי | קטן | עודפים |
| 6. הכרזה על דיבידנד | קטן | עודפים |
| 7. תשלום דיבידנד שהוכרז | ללא שינוי | אף רכיב |

**הנפקה, רווח נקי: ההון גדל. הפסד נקי והכרזת דיבידנד: ההון קטן. פיצול, מניות הטבה ותשלום הדיבידנד: סך ההון לא משתנה.**

טעות נפוצה: להקטין את ההון בעת תשלום הדיבידנד. ההון קטן כבר ביום ההכרזה, כי אז החברה התחייבה לחלק. התשלום עצמו הוא אירוע נפרד שאינו משנה את ההון.

### ב. כללי החישוב

**<u>שלב 1: הכלל לכל עמודה</u>**

| אירוע | הון מניות | פרמיה | עודפים | סה"כ |
|---|---|---|---|---|
| הנפקה | מספר המניות × ערך נקוב | תמורה נטו פחות הון המניות | אין שינוי | תמורת ההנפקה נטו (תמורה פחות עלויות הנפקה) |
| פיצול | מאפסים עמודה אחת ומגדילים באותו סכום את עמודת המניות החדשות | אין שינוי | אין שינוי | 0 |
| מניות הטבה | גדל בשיעור ההטבה כפול הערך הנקוב הקיים | קטנה באותו סכום | אין שינוי | 0 |

**בהנפקה הסכום הכולל הוא התמורה נטו. בפיצול ובהטבה הסה"כ הוא אפס, כי לא נכנס כסף חדש.**

### ג. הנפקה של מניות בנות 1 ש"ח במחיר 5 ש"ח

**<u>שלב 1: החישוב למניה אחת</u>**

הון מניות: 1 = 1 × 1 ש"ח (ערך נקוב 1 ש"ח למניה)

סה"כ הגידול בהון (התמורה): 5 ש"ח

פרמיה: 4 = 1 - 5 ש"ח

**שלב 2: מהי הפרמיה**

הערך הנקוב קובע את זכויות הבעלות, ולכן רק הוא נרשם כהון מניות. התמורה משקפת מה המשקיעים חושבים שהחברה שווה. ההפרש בין התמורה לערך הנקוב נרשם בסעיף נפרד הנקרא פרמיה.

**לכל מניה: הון מניות 1 ש"ח, פרמיה 4 ש"ח, וסך ההון העצמי גדל ב-5 ש"ח.**

### ד. 15% מהבעלות

**שלב 1: הכלל**

הון מניות הוא ערך נקוב, והוא מייצג זכויות בעלות. לכן אחוז הבעלות הוא אחוז מהערך הנקוב הכולל.

240,000 × 15% = 36,000

**על המשקיע לרכוש מניות בערך נקוב כולל של 36,000 ש"ח.**

## פתרון 9.2: חברת "גל בלומנפלד נקניקים": הנפקת מניות עם עלויות הנפקה

**מה נתון:** הון פתיחה של "גל בלומנפלד נקניקים" (400,000 + 150,000 + 250,000), הנפקה של 50,000 מניות בנות 2 ש"ח ב-7 ש"ח למניה, עלויות הנפקה 20,000 ש"ח ורווח נקי 180,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) תמורה נטו, הון מניות ופרמיה, (ב) הדוח על השינויים בהון, (ג) הגידול בסך ההון והמקום שבו נקלטות העלויות.

### א. חישוב ההנפקה

**שלב 1: תמורת ההנפקה נטו**

התמורה ברוטו היא מספר המניות כפול המחיר. מורידים ממנה את עלויות ההנפקה.

תמורה ברוטו: 50,000 × 7 = 350,000

תמורה נטו: 350,000 - 20,000 = 330,000

**שלב 2: הון המניות והפרמיה**

הון מניות (ערך נקוב): 50,000 × 2 = 100,000

פרמיה: 330,000 - 100,000 = 230,000

**תמורה נטו 330,000 ש"ח, הגדלת הון המניות 100,000 ש"ח והגדלת הפרמיה 230,000 ש"ח.**

### ב. הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: בונים עמודה לכל ערך נקוב**

המניות החדשות הן בנות 2 ש"ח, והקיימות בנות 1 ש"ח. הערך הנקוב שונה, ולכן נפתחת עמודה נפרדת. יש יתרות פתיחה, ולכן הטבלה מתחילה בשורת יתרה ב-1.1.2024.

**שלב 2: שורה לכל אירוע**

| אירוע | הון מניות 1 ש"ח | הון מניות 2 ש"ח | פרמיה | עודפים | סה"כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרה ב-1.1.2024 | 400,000 | 0 | 150,000 | 250,000 | 800,000 |
| הנפקה ב-1.4.2024 (מניות 2 ש"ח) | 0 | 100,000 | 230,000 | 0 | 330,000 |
| רווח נקי 2024 | 0 | 0 | 0 | 180,000 | 180,000 |
| **יתרות לדיווח 31.12.2024** | **400,000** | **100,000** | **380,000** | **430,000** | **1,310,000** |

**שלב 3: בדיקה**

סה״כ: 800,000 + 330,000 + 180,000 = 1,310,000

בדיקה בעמודות: 400,000 + 100,000 + 380,000 + 430,000 = 1,310,000

**היתרות לדיווח ב-31.12.2024: הון מניות 1 ש״ח 400,000, הון מניות 2 ש״ח 100,000, פרמיה 380,000, עודפים 430,000, סה״כ 1,310,000 ש״ח.**

### ג. סך ההון ועלויות ההנפקה

**שלב 1: הגידול בהון**

סך ההון גדל בתמורה נטו, כלומר ב-330,000 ש״ח ולא ב-350,000.

**שלב 2: איפה נקלטות העלויות**

הפרמיה היא ההפרש בין התמורה נטו להון המניות, ולכן עלויות ההנפקה מקטינות אותה:

230,000 = 20,000 - 100,000 - 350,000. הון המניות נקבע לפי הערך הנקוב ואינו מושפע.

**ההון גדל ב-330,000 ש״ח. עלויות ההנפקה (20,000) נקלטות בפרמיה, שהיא נמוכה בהן.**

## פתרון 9.3: חברת ״נקניקי הצפון״: פיצול מניות

**מה נתון:** 100,000 מניות בנות 5 ש״ח, פרמיה 200,000 ועודפים 300,000. פיצול של כל מניה בת 5 ש״ח לחמש מניות בנות 1 ש״ח, וד״ר שי צבאן מחזיק ב-8,000 מניות. **מה נדרש:** (א) מספר המניות אחרי הפיצול, (ב) הצגת הפיצול ומה השפעתו על ההון, (ג) הערך הנקוב הכולל לפני ואחרי.

### א. מספר המניות

**שלב 1: כל מניה הופכת לחמש**

סך המניות בנות 1 ש״ח: 100,000 × 5 = 500,000

המניות של ד״ר שי צבאן: 8,000 × 5 = 40,000

**אחרי הפיצול יש 500,000 מניות בנות 1 ש״ח, ולד״ר שי צבאן 40,000 מהן.**

### ב. הפיצול בדוח על השינויים בהון

**שלב 1: הערך הנקוב לפני הפיצול**

הון מניות 5 ש״ח: 100,000 × 5 = 500,000

**שלב 2: איפוס ורישום בעמודת היעד**

מאפסים את עמודת המניות בנות 5 ש״ח (רושמים בה 500,000 במינוס), ורושמים אותו סכום בסימן חיובי בעמודת המניות בנות 1 ש״ח.

| אירוע | הון מניות 5 ש״ח | הון מניות 1 ש״ח | פרמיה | עודפים | סה״כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרה ב-1.1.2024 | 500,000 | 0 | 200,000 | 300,000 | 1,000,000 |
| פיצול מניות ב-1.7.2024 | (500,000) | 500,000 | 0 | 0 | 0 |
| **יתרות לדיווח 31.12.2024** | **0** | **500,000** | **200,000** | **300,000** | **1,000,000** |

**הפיצול מסתכם באפס בסה״כ ובכל שאר העמודות. הוא רק מעביר 500,000 ש״ח מעמודה לעמודה. השפעה על סך ההון: אין.**

### ג. הערך הנקוב הכולל

**שלב 1: לפני ואחרי**

לפני: 100,000 × 5 = 500,000

אחרי: 500,000 × 1 = 500,000

**שלב 2: מדוע לא השתנה**

בפיצול לא נכנס כסף חדש לחברה ולא נוצרות זכויות בעלות חדשות. כל בעל מניות מחזיק באותו חלק מהחברה, רק במניות קטנות יותר.

**הערך הנקוב הכולל הוא 500,000 ש״ח לפני הפיצול ואחריו.**

## פתרון 9.4: חברת ״נקניקיות הגליל״: מניות הטבה

**מה נתון:** הון מניות 600,000 (בנות 1 ש״ח), פרמיה 400,000, עודפים 300,000. מניות הטבה בשיעור 15% כנגד הפרמיה. רו״ח אביב רופל מחזיק ב-60,000 מניות. **מה נדרש:** (א) מספר מניות ההטבה, חלקו של אביב והסכום שעבר מהפרמיה, (ב) הרכיבים אחרי ההטבה, (ג) מה השתנה, (ד) האם אביב שילם.

### א. מניות ההטבה

**שלב 1: הבסיס לחישוב**

שיעור ההטבה מוכפל בערך הנקוב הקיים. כאן יש רק סוג אחד של מניות, והערך הנקוב הקיים הוא 600,000 ש״ח (600,000 מניות בנות 1 ש״ח).

ערך נקוב של מניות ההטבה: 600,000 × 15% = 90,000

מספר מניות ההטבה (ערך נקוב 1 ש״ח למניה): 90,000 ÷ 1 = 90,000

**שלב 2: חלקו של אביב**

60,000 מניות הטבה × 15% = 9,000

**שלב 3: הסכום שעובר מהפרמיה**

90,000 ש״ח × 1 = 90,000

**חולקו 90,000 מניות הטבה, אביב קיבל 9,000 מהן, והועברו 90,000 ש״ח מהפרמיה להון המניות.**

### ב. הרכיבים אחרי ההטבה

**שלב 1: מעדכנים כל רכיב**

הון מניות: 600,000 + 90,000 = 690,000

פרמיה: 400,000 - 90,000 = 310,000

עודפים: 300,000 (ללא שינוי)

| רכיב | לפני ההטבה | שינוי | אחרי ההטבה |
|---|---|---|---|
| הון מניות | 600,000 | 90,000 | 690,000 |
| פרמיה | 400,000 | (90,000) | 310,000 |
| עודפים | 300,000 | 0 | 300,000 |
| **סה״כ הון עצמי** | **1,300,000** | **0** | **1,300,000** |

**הון מניות 690,000, פרמיה 310,000 ועודפים 300,000 ש״ח.**

### ג. מה השתנה

**שלב 1: סיכום**

הון המניות והפרמיה השתנו, והעודפים לא. השינוי הוא העברה בתוך ההון.

סך ההון לפני: 600,000 + 400,000 + 300,000 = 1,300,000

סך ההון אחרי: 690,000 + 310,000 + 300,000 = 1,300,000

**השתנו הון המניות (גדל ב-90,000) והפרמיה (קטנה ב-90,000). סך ההון העצמי לא השתנה.**

### ד. האם אביב שילם

מניות הטבה מונפקות ללא תמורה. לכן אביב לא שילם דבר, ולכן גם סך ההון לא משתנה.

**לא. מניות הטבה הן הנפקה ללא תמורה מצד בעלי המניות.**

## פתרון 9.5: חברת ״חימום אלון״: דיבידנד שהוכרז ודיבידנד ששולם

**מה נתון:** רווח נקי 800,000 ש״ח ב-2024, עודפים ב-1.1.2024 1,200,000 ש״ח, דיבידנד שהוכרז ב-31.12.2024 בסך 280,000 ש״ח, מתוכו שולמו 224,000 ש״ח. **מה נדרש:** (א) הסכום שטרם שולם, (ב) העודפים ב-31.12.2024, (ג) לפי איזה סכום קטן ההון.

### א. הדיבידנד שטרם שולם

**שלב 1: החישוב**

280,000 - 224,000 = 56,000

**טרם שולמו 56,000 ש״ח, והם ישולמו בתחילת 2025.**

### ב. העודפים ב-31.12.2024

**שלב 1: הכלל**

רווח נקי מגדיל את העודפים. דיבידנד שהוכרז מקטין אותם בסכום ההכרזה, בלי קשר למה ששולם בפועל.

**שלב 2: החישוב**

1,200,000 + 800,000 - 280,000 = 1,720,000

**העודפים ב-31.12.2024: 1,720,000 ש״ח.**

טעות נפוצה: להפחית רק את הסכום ששולם (224,000). התוצאה הייתה 1,776,000 ש״ח, והיא שגויה.

### ג. לפי איזה סכום קטן ההון

חשבונאות לא עובדת על בסיס מזומן אלא על בסיס התרחשות האירוע. האירוע הוא ההכרזה, היום שבו החברה התחייבה לחלק, ולכן ההון קטן ב-280,000 ש״ח ביום ההכרזה. מועד התשלום לא רלוונטי.

**ההון קטן לפי הסכום שהוכרז (280,000 ש״ח) ולא לפי הסכום ששולם.**

## פתרון 9.6: חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: דוח שינויים בהון לחברה שהוקמה בשנה

**מה נתון:** חברה שהוקמה ב-1.1.2025 (אין יתרות פתיחה): שתי הנפקות, פיצול, מניות הטבה 10%, רווח נקי 270,000 ודיבידנד 60,000 (שולמו 20,000). **מה נדרש:** (א) הדוח על השינויים בהון, (ב) מדוע הפיצול מסתכם באפס ועל איזה סכום חושב שיעור ההטבה, (ג) המזומן שיצא והדיבידנד לשלם.

### א. הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: ההנפקה הראשונה (מניות בנות 4 ש״ח)**

תמורה נטו: 300,000 - 10,000 = 290,000

הון מניות: 60,000 × 4 = 240,000

פרמיה: 290,000 - 240,000 = 50,000

**שלב 2: ההנפקה השנייה (מניות בנות 2 ש״ח)**

תמורה נטו: 200,000 - 8,000 = 192,000

הון מניות: 80,000 × 2 = 160,000

פרמיה: 192,000 - 160,000 = 32,000

**שלב 3: הפיצול**

בעמודת המניות בנות 4 ש״ח יש 240,000. מאפסים אותה, ורושמים 240,000 בעמודת המניות בנות 2 ש״ח.

**שלב 4: מניות ההטבה**

מחשבים את הון המניות שקיים ערב ההטבה. אחרי הפיצול נשארה רק עמודת המניות בנות 2 ש״ח.

הון מניות ערב ההטבה: 240,000 + 160,000 = 400,000

מניות הטבה: 10% × 400,000 = 40,000

ההון גדל ב-40,000, והפרמיה קטנה באותו סכום.

**שלב 5: רווח ודיבידנד**

הרווח הנקי מגדיל את העודפים ב-270,000. הדיבידנד שהוכרז מקטין אותם ב-60,000, בלי קשר למה ששולם.

**שלב 6: הטבלה**

| אירוע | הון מניות 4 ש״ח | הון מניות 2 ש״ח | פרמיה | עודפים | סה״כ |
|---|---|---|---|---|---|
| הנפקה ב-1.1.2025 (מניות 4 ש״ח) | 240,000 | 0 | 50,000 | 0 | 290,000 |
| הנפקה ב-1.3.2025 (מניות 2 ש״ח) | 0 | 160,000 | 32,000 | 0 | 192,000 |
| פיצול מניות ב-1.4.2025 | (240,000) | 240,000 | 0 | 0 | 0 |
| מניות הטבה ב-1.5.2025 | 0 | 40,000 | (40,000) | 0 | 0 |
| רווח נקי 2025 | 0 | 0 | 0 | 270,000 | 270,000 |
| דיבידנד שהוכרז ב-31.12.2025 | 0 | 0 | 0 | (60,000) | (60,000) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2025** | **0** | **440,000** | **42,000** | **210,000** | **692,000** |

**שלב 7: בדיקה**

סה״כ בעמודה האחרונה: 290,000 + 192,000 + 270,000 - 60,000 = 692,000

סכום העמודות: 440,000 + 42,000 + 210,000 = 692,000

**היתרות ב-31.12.2025: הון מניות 2 ש״ח 440,000, פרמיה 42,000, עודפים 210,000, סה״כ 692,000 ש״ח.**

### ב. פיצול והטבה

בפיצול לא נכנס כסף חדש, והערך הנקוב רק עובר מעמודה לעמודה: מינוס 240,000 בעמודה אחת ופלוס 240,000 בשנייה. הסה״כ הוא אפס. שיעור ההטבה חושב על הון המניות שהיה קיים ערב ההטבה, 400,000 ש״ח.

**הפיצול מסתכם באפס כי הוא העברה בלבד. שיעור ההטבה חושב על 400,000 ש״ח.**

### ג. דיבידנד

**שלב 1: מה יצא ומה נשאר**

יצא מזומן: 20,000 ש״ח

דיבידנד לשלם ב-31.12.2025: 40,000 = 20,000 - 60,000 ש״ח

**יצאו 20,000 ש״ח במזומן, ו-40,000 ש״ח הם דיבידנד שטרם שולם. ההון קטן ב-60,000.**

## פתרון 9.7: חברת ״שירי נוף״: דוח שינויים בהון מלא

**מה נתון:** הון פתיחה (באלפי ש״ח) 300 + 200 + 400, ואירועי 2025: הנפקה, פיצול, הטבה 10%, רווח נקי 380 ודיבידנד 95. **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון לשנת 2025 כולל שורת סיכום.

### א. הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: ההנפקה (באלפי ש״ח)**

תמורה נטו: 450 - 10 = 440

הון מניות: 100 × 2 = 200

פרמיה: 440 - 200 = 240

**שלב 2: הפיצול**

מאפסים 200 בעמודת המניות בנות 2 ש״ח ומוסיפים 200 בעמודת המניות בנות 1 ש״ח. בכל מניה בת 2 ש״ח מתקבלות שתי מניות בנות 1 ש״ח, והערך הנקוב לא משתנה.

**שלב 3: מניות ההטבה**

ערב ההטבה כל הון המניות הוא בעמודת המניות בנות 1 ש״ח.

300 + 200 = 500

מניות הטבה: 10% × 500 = 50

הון המניות גדל ב-50, והפרמיה קטנה ב-50.

**שלב 4: רווח ודיבידנד**

עודפים: 400 + 380 - 95 = 685

הדיבידנד שולם במלואו, אבל גם אילו לא שולם, היה מקטין את העודפים ב-95.

**שלב 5: הטבלה**

| אירוע | הון מניות 1 ש״ח | הון מניות 2 ש״ח | פרמיה | עודפים | סה״כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרה ב-1.1.2025 | 300 | 0 | 200 | 400 | 900 |
| הנפקת מניות 2 ש״ח | 0 | 200 | 240 | 0 | 440 |
| פיצול מניות | 200 | (200) | 0 | 0 | 0 |
| מניות הטבה 10% | 50 | 0 | (50) | 0 | 0 |
| רווח נקי 2025 | 0 | 0 | 0 | 380 | 380 |
| דיבידנד שהוכרז ושולם | 0 | 0 | 0 | (95) | (95) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2025** | **550** | **0** | **390** | **685** | **1,625** |

**שלב 6: בדיקה**

סך ההון: 900 + 440 + 380 - 95 = 1,625

סכום העמודות: 550 + 390 + 685 = 1,625

**היתרות לדיווח ב-31.12.2025 (באלפי ש״ח): הון מניות 550, פרמיה 390, עודפים 685, סה״כ 1,625.**

## פתרון 9.8: חברת ״בית העישון״: מיון, שחזור וחילוץ העודפים

**מה נתון:** טבלת יתרות של ״בית העישון״ לפני עדכונים (באלפי ש״ח), עם שלושה ערכים לחילוץ (עלות מכונות, פחנ״צ ומלאי סגירה) ועודפים ל-1.1. **מה נדרש:** (א) חילוץ עלות המכונות, הפחנ״צ ושני ערכי מלאי הסגירה, (ב) מיון וסיכומים, (ג) חילוץ העודפים, (ד) איפה מופיעים מלאי הפתיחה והסגירה.

### א. שחזור הערכים החסרים

כאן עוד לא רושמים פקודות יומן. רק מחשבים מה כבר היה רשום בספרים.

**שלב 1: עלות המכונות**

העלות כוללת את כל מה שנדרש כדי להביא את המכונות למיקום ולמצב שמיש: מחיר הרכישה וכל עלות חד פעמית נוספת.

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| עלות רכישה ישירה | 650 |
| הובלה | 40 |
| התקנה | 30 |
| **עלות המכונות** | **720** |

**שלב 2: הפחת הנצבר ל-1.1.2025**

הפחת מתחיל ביום שהמכונות זמינות לשימוש: 1.4.2023. מועדי הרכישה וההגעה אינם משנים.

מ-1.4.2023 עד 1.1.2025 חלפו 21 חודשים.

פחת לשנה: (720 - 0) ÷ 10 = 72

פחת נצבר ל-1.1.2025: 72 × 21/12 = 126

**<u>שלב 3: מלאי הסגירה</u>**

מלאי הסגירה נמדד לפי הנמוך מבין העלות לבין שווי המימוש נטו (מחיר מכירה צפוי פחות עלויות השלמה ופחות עלויות מכירה).

> עלות: 30 × 4,000 ש"ח = 120,000, כלומר 120 אלפי ש"ח
> שווי מימוש נטו: (36 - 2 - 6) × 4,000 ש"ח = 112,000, כלומר 112 אלפי ש"ח
> מלאי הסגירה: min(120, 112) = 112

**עלות המכונות 720, פחנ"צ ל-1.1.2025 126, ומלאי הסגירה 112 (נכס במאזן, וגם קיטון של 112 בהוצאות).**

## ב. מיון הטבלה

**<u>שלב 1: הטבלה המלאה</u>**

כל חשבון נכנס לעמודה אחת. החזרות מלקוחות מקטינות את ההכנסות, ולכן הן בסימן שלילי בעמודת ההכנסות. החזרות לספקים וקיטון המלאי בהוצאות מופיעים בסימן שלילי בעמודת ההוצאות. הפחנ"צ הוא חלק מהנכסים בסימן שלילי. מלאי הפתיחה מוצג בשלב זה כנכס, כפי שנאמר בשאלה.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | 90 | 90 | | | | |
| לקוחות | 120 | 120 | | | | |
| מלאי פתיחה 1.1.2025 | 60 | 60 | | | | |
| מכונות עישון (עלות) | ? | **720** | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1.2025 | ? | **(126)** | | | | |
| פטנטים | 45 | 45 | | | | |
| נדל"ן להשקעה | 400 | 400 | | | | |
| מלאי סגירה, מאזן | ? | **112** | | | | |
| ספקים | 85 | | 85 | | | |
| הלוואה לזמן קצר | 100 | | 100 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 150 | | 150 | | | |
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | **x** | | |
| מכירות | 1,100 | | | | 1,100 | |
| החזרות מלקוחות | 30 | | | | (30) | |
| הכנסות ריבית | 12 | | | | 12 | |
| קניות | 520 | | | | | 520 |
| החזרות לספקים | 20 | | | | | (20) |
| הוצאות פרסום | 25 | | | | | 25 |
| עמלות סוכנים | 15 | | | | | 15 |
| הוצאות שכר | 120 | | | | | 120 |
| הוצאות חשמל | 18 | | | | | 18 |
| הוצאות ריבית | 20 | | | | | 20 |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | ? | | | | | **(112)** |
| **סה"כ** | | **1,421** | **335** | **x + 200** | **1,082** | **586** |

**שלב 2: הסיכומים**

נכסים: 1,421 = 112 + 400 + 45 - 126 + 720 + 60 + 120 + 90

התחייבויות: 335 = 150 + 100 + 85

הכנסות: 1,082 = 12 + 30 - 1,100

הוצאות: 586 = 112 - 20 + 18 + 120 + 15 + 25 + 20 - 520

**נכסים 1,421, התחייבויות 335, הון מניות 200, הכנסות 1,082 והוצאות 586 (באלפי ש"ח).**

### ג. חילוץ העודפים ל-1.1.2025

**שלב 1: המשוואה**

העודפים בטבלה הם יתרת הפתיחה. הנכסים שווים להתחייבויות בתוספת ההון העצמי (כולל העודפים ל-1.1) ובתוספת הרווח של השנה, שהוא הכנסות פחות הוצאות.

1,421 = 335 + 200 + x + (1,082 - 586)

**שלב 2: הפתרון**

x = 1,421 - 335 - 200 - 496 = 390

**העודפים ב-1.1.2025: 390 אלפי ש"ח.**

העודפים שחולצו הם עודפי תחילת השנה. את העודפים לסוף השנה נחלץ רק אחרי עריכת הדוחות.

### ד. מלאי הפתיחה ומלאי הסגירה

**שלב 1: מלאי הסגירה**

מופיע פעמיים: בנכסים בסימן חיובי (112) כי המלאי שנשאר הוא משאב של החברה, ובהוצאות בסימן שלילי (112) כי מה שלא נצרך מקטין את עלות המכר.

**שלב 2: מלאי הפתיחה**

בשאלה הוא מוצג בעמודת הנכסים בלבד (60). בפועל מלאי הפתיחה נצרך במהלך השנה, ולכן בשלב העדכונים נרשום פקודה שמעבירה אותו להוצאות: אחריה הוא יופיע רק בעמודת ההוצאות.

**מלאי הסגירה מופיע בנכסים ובהוצאות (במינוס). מלאי הפתיחה מופיע כאן בנכסים בלבד, ויעבור להוצאות בפקודת עדכון. חילוץ העודפים יוצא אותו דבר בשתי הדרכים (390), כי ההעברה מקטינה את שני הצדדים באותו סכום.**

## פתרון 9.9: חברת "תבליני הכרמל": מלאי סגירה לפי הנמוך

**מה נתון:** מלאי פתיחה 90,000, קניות נטו 700,000, ומלאי סגירה של 12,000 יחידות בעלות 9 ש"ח, מחיר מכירה צפוי 120,000, עלויות השלמה 6,000 ועלויות מכירה 12,000. **מה נדרש:** (א) עלות ושווי מימוש נטו, (ב) עלות המכר, (ג) שתי הפקודות, (ד) הסבר לדוגמה כללית.

### א. מלאי הסגירה

**שלב 1: שני הערכים**

עלות: 12,000 × 9 = 108,000

שווי מימוש נטו: 120,000 - 6,000 - 12,000 = 102,000

**שלב 2: הנמוך מביניהם**

**מלאי הסגירה יוצג ב-102,000 ש"ח, שהוא שווי המימוש נטו, כי הוא נמוך מהעלות (108,000).**

### ב. עלות המכר

**שלב 1: הרכיבים**

עלות המכר היא מלאי הפתיחה, בתוספת הקניות נטו, בניכוי מלאי הסגירה.

90,000 + 700,000 - 102,000 = 688,000

**עלות המכר לשנת 2025: 688,000 ש"ח.**

### ג. הפקודות

**שלב 1: מלאי הפתיחה הופך להוצאה**

מלאי הפתיחה כבר נצרך במהלך השנה, ולכן מעבירים אותו מהנכסים להוצאות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי פתיחה (דוח רווח והפסד, הוצאות) | 90,000 | |
| זכות מלאי פתיחה (מאזן, נכסים) | | 90,000 |

ההוצאות גדלות והנכס קטן.

**שלב 2: מלאי הסגירה**

מלאי הסגירה הוא נכס בסוף השנה, והוא גם מקטין את ההוצאות, כי לא נצרכו כל הקניות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 102,000 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 102,000 |

הנכס גדל וההוצאות קטנות.

**שתי הפקודות: מלאי פתיחה 90,000 להוצאה, ומלאי סגירה 102,000 בנכסים ובקיטון בהוצאות.**

### ד. הדוגמה הכללית

**שלב 1: כמה נצרך**

החברה רכשה מלאי בסך 200 ונשאר מלאי בסך 60.

200 - 60 = 140

**שלב 2: מדוע שני רישומים**

בסוף השנה המלאי שנשאר הוא נכס, כי הוא משאב שנמצא ברשות החברה. ובאותו זמן הוא מקטין את ההוצאה, כי ככל שנשאר יותר, צרכנו פחות.

**נצרכו 140. מלאי הסגירה הוא נכס (60) וגם קיטון של 60 בהוצאות, ולכן ההוצאה היא 140 ולא 200.**

## פתרון 9.10: חברת "מבצעי ענק": פקודות עדכון

**מה נתון:** חמש יתרות של "מבצעי ענק" שטרם עודכנו (באלפי ש"ח) ו-4 נתונים נוספים: שכר שלא נרשם, פחת, מכירה באשראי ומלאי. **מה נדרש:** (א) פקודות היומן, (ב) היתרות המעודכנות והשורות החדשות, (ג) מדוע בסעיף 2 לא מתחשבים בחודשים.

## א. פקודות העדכון

כל אירוע שלא נרשם, או נרשם בצורה חסרה, מתוקן בפקודת יומן.

**<u>שלב 1: נתון 1, שכר נובמבר ודצמבר</u>**

ההוצאה חייבת לשקף את השירות שנצרך כל השנה. נרשמו עשרה חודשים בלבד, בהתפלגות אחידה.

שכר חודשי: $150 \div 10 = 15$

השלמה לחודשיים: $15 \times 2 = 30$

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 30 | |
| זכות הוצאות שכר לשלם | | 30 |

ההוצאה גדלה, ונוצרת התחייבות חדשה כי השכר טרם שולם.

**<u>שלב 2: נתון 2, הוצאות פחת</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 100 | |
| זכות פחת נצבר (מכונות) | | 100 |

ההוצאה גדלה, והפחת הנצבר גדל (הנכס קטן).

**<u>שלב 3: נתון 3, מכירה באשראי</u>**

מכירה מוכרת כהכנסה לפי שוויה, בלי קשר למועד התשלום. המכירה באשראי, ולכן חוב הלקוח גדל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 50 | |
| זכות מכירות | | 50 |

הנכס גדל וההכנסה גדלה.

**<u>שלב 4: נתון 4, מלאי הפתיחה והסגירה (שתי פקודות)</u>**

מלאי הפתיחה מוצג כנכס ויש להעביר אותו להוצאה. מלאי הסגירה נמדד לפי הנמוך מבין העלות (130) לבין שווי המימוש נטו (140), כלומר 130.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **פקודה 1: מלאי הפתיחה להוצאה** | | |
| חובה מלאי פתיחה (הוצאות) | 100 | |
| זכות מלאי פתיחה (נכסים) | | 100 |
| **פקודה 2: מלאי הסגירה** | | |
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 130 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 130 |

**נרשמו ארבע קבוצות פקודות: שכר 30, פחת 100, מכירה 50, ומלאי (100 ו-130).**

### ב. הטבלה המעודכנת

**שלב 1: לפני ואחרי**

לכל חשבון כותבים את היתרה לפני העדכון, את השינוי ואת היתרה אחריו. חשבון שלא היה בטבלה נפתח בשורה חדשה.

| חשבון | לפני העדכון | שינוי (בסוגריים: קיטון) | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| לקוחות | 180 | 50 | **230** |
| מכירות | 1,300 | 50 | **1,350** |
| הוצאות שכר | 150 | 30 | **180** |
| הוצאות שכר לשלם (שורה חדשה) | 0 | 30 | **30** |
| הוצאות פחת (שורה חדשה) | 0 | 100 | **100** |
| פחנ"צ מכונות | 300 | 100 | **400** |
| מלאי פתיחה (נכס) | 100 | (100) | **0** |
| מלאי פתיחה (הוצאה, שורה חדשה) | 0 | 100 | **100** |
| מלאי סגירה, מאזן (שורה חדשה) | 0 | 130 | **130** |
| מלאי סגירה, רווח והפסד (שורה חדשה, בהוצאות) | 0 | (130) | **(130)** |

**שלב 2: מה חדש**

חמש שורות חדשות: הוצאות שכר לשלם (התחייבות), הוצאות פחת (הוצאה), מלאי פתיחה בהוצאות, מלאי סגירה במאזן ומלאי סגירה בדוח רווח והפסד.

**היתרות המעודכנות: לקוחות 230, מכירות 1,350, הוצאות שכר 180, פחנ"צ מכונות 400, מלאי פתיחה בנכסים 0, ושורות חדשות כמפורט בטבלה.**

בדיקת הגיון: ההשפעה של העדכונים על הרווח היא 50- = 130 + 100 - 50 + 100 - 30- (שכר, פחת, מכירה, מלאי פתיחה, מלאי סגירה), כלומר הרווח קטן ב-50.

### ג. מדוע אין צורך בחודשים

הוצאות הפחת השנתיות על המכונות הן 100, והמכונות היו בבעלות החברה כל שנת 2025. הפחת הוא על שנה שלמה, ולכן אין התאמה לחלק מהשנה.

**הפריט היה בחברה את כל השנה, ולכן רושמים פחת של שנה שלמה.**

## פתרון 9.11: חברת "קצביית רופל": עריכת הדוחות מטבלת יתרות מעודכנת

**מה נתון:** טבלת יתרות סופית (אחרי כל העדכונים) של "קצביית רופל", עם פרטי הסיווג בשאלה. **מה נדרש:** (א) דוח רווח והפסד, (ב) דוח על המצב הכספי עם חילוץ עודפים ל-31.12.2025, (ג) בקרה מול העודפים ב-1.1.2025.

### א. דוח רווח והפסד לשנת 2025

**שלב 1: מכירות נטו**

מכירות נטו הן המכירות פחות החזרות מלקוחות ופחות הנחות מסחריות.

1,500 - 40 - 20 = 1,440

**שלב 2: עלות המכר**

עלות המכר: מלאי פתיחה, בתוספת קניות והובלה, בניכוי החזרות לספקים ובניכוי מלאי הסגירה.

קניות נטו: 700 + 25 - 30 = 695

עלות המכר: 80 + 695 - 70 = 705

**שלב 3: שאר הסעיפים**

הוצאות מכירה ושיווק: 45 + 35 = 80

הוצאות הנהלה וכלליות: 160 + 20 + 10 + 80 = 270

הכנסות מימון: 12 + 8 = 20 (הכנסות ריבית והנחות מזומן שקיבלנו מספקים)

**שלב 4: הדוח**

| סעיף | אלפי ש"ח | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות נטו** | **1,440** | 1,500 פחות החזרות 40 והנחות מסחריות 20 |
| עלות המכר | (705) | מלאי פתיחה 80, קניות נטו 695, פחות מלאי סגירה 70 |
| **רווח גולמי** | **735** | |
| הוצאות מכירה ושיווק | (80) | פרסום 45, עמלות סוכנים 35 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (270) | שכר 160, חשמל 20, שכר טרחה 10, פחת 80 |
| הוצאות אחרות | (14) | הפסד הון ממכירת מחשבים |
| **רווח תפעולי** | **371** | |
| הוצאות מימון | (38) | הוצאות ריבית |
| הכנסות מימון | 20 | הכנסות ריבית 12, הנחות מזומן מספקים 8 |
| **רווח נקי** | **353** | אין מס הכנסה |

רווח תפעולי: 735 - 80 - 270 - 14 = 371

רווח נקי: 371 - 38 + 20 = 353

**הרווח הנקי לשנת 2025: 353 אלפי ש"ח.**

**ב. הדוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

**שלב 1: הרכוש הקבוע נטו**

800 - 240 = 560

**שלב 2: הסיכומים**

נכסים שוטפים: 106 + 180 + 90 + 70 = 446

נכסים לא שוטפים: 560 + 300 + 60 = 920

סך הנכסים: 446 + 920 = 1,366

התחייבויות שוטפות: 110 + 20 + 8 + 150 = 288

**שלב 3: חילוץ העודפים**

סך הנכסים שווה לסך ההתחייבויות וההון, ולכן העודפים הם המשלים.

288 + 200 + 100 + x = 1,366

x = 1,366 - 288 - 200 - 100 = 778

**שלב 4: הדוח**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 106 | ספקים | 110 |
| לקוחות | 180 | הוצאות שכר לשלם | 20 |
| השקעות לזמן קצר | 90 | ריבית לשלם | 8 |
| מלאי | 70 | הלוואה לזמן קצר | 150 |
| **סך הנכסים השוטפים** | **446** | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **288** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו | 560 | הלוואה לזמן ארוך | 200 |
| נדל״ן להשקעה | 300 | **הון עצמי** | |
| פטנטים | 60 | הון מניות | 100 |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **920** | עודפים 31.12.2025 | 778 |
| | | **סך ההון העצמי** | **878** |
| **סך הנכסים** | **1,366** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,366** |

**סך הנכסים 1,366 אלפי ש״ח, והעודפים ב-31.12.2025 הם 778 אלפי ש״ח.**

### ג. בקרה על העודפים

העודפים בסוף השנה הם העודפים בתחילתה, בתוספת הרווח הנקי של השנה (לא היה דיבידנד).

425 + 353 = 778

**העודפים בדוח על המצב הכספי (778) שווים ל-425 בתוספת הרווח הנקי 353. הבקרה מתיישבת.**

## פתרון 9.12: חברת ״מעדני אביב״: שחזור פחת נצבר, מלאי סגירה ועודפים

**מה נתון:** טבלת יתרות של ״מעדני אביב״ לפני עדכונים (באלפי ש״ח), עם שני ערכים לחילוץ ועודפים ל-1.1, ושני נתונים על התנורים והמלאי. מלאי הפתיחה מוצג כהוצאה. **מה נדרש:** (א) פחנ״צ ל-1.1.2025, (ב) שני ערכי מלאי הסגירה, (ג) סיכומים וחילוץ עודפים, (ד) למה לא רושמים פחת 2025, (ה) שלבי השאלה.

### א. הפחת הנצבר על התנורים ב-1.1.2025

**שלב 1: איזה חלק היה קיים**

הפחת הנצבר ל-1.1.2025 הוא הפחת שכבר נרשם בשנים קודמות. רק 60% מהתנורים הפכו זמינים לפני 1.1.2025, והיתר נרכשו ב-1.7.2025, ולכן עד 1.1.2025 לא נרשם עליהם פחת.

עלות התנורים שהיו קיימים: 600 × 60% = 360

**שלב 2: הפחת**

פחת לשנה: (360 - 0) ÷ 8 = 45

מ-1.1.2022 עד 1.1.2025 חלפו 3 שנים.

פחת נצבר: 45 × 3 = 135

**הפחנ״צ ב-1.1.2025: 135 אלפי ש״ח, כי רק 360 מתוך 600 הופחתו עד אז.**

### ב. שני ערכי מלאי הסגירה

**<u>שלב 1: עלות ושווי מימוש נטו</u>**

עלות: 15,000 × 12 = 180,000

שווי מימוש נטו: 15,000 × (1 - 11) = 150,000

(אין עלויות השלמה.)

**מלאי הסגירה הוא 150 אלפי ש"ח, הנמוך מבין השניים. הוא מופיע בנכסים (150) ובהוצאות במינוס (150).**

### ג. סיכומים וחילוץ העודפים

**<u>שלב 1: מיון הטבלה</u>**

כל החשבונות נכנסים לעמודה אחת. חשמל לשלם ב-1.1.2025 הוא התחייבות. מלאי הפתיחה כבר מוצג בהוצאות.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | 140 | 140 | | | | |
| לקוחות | 210 | 210 | | | | |
| תנורי עישון (עלות) | 600 | 600 | | | | |
| פחנ"צ תנורים 1.1.2025 | ? | **(135)** | | | | |
| פקדון בנקאי לשנתיים | 80 | 80 | | | | |
| מלאי סגירה, מאזן | ? | **150** | | | | |
| ספקים | 95 | | 95 | | | |
| חשמל לשלם 1.1.2025 | 12 | | 12 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 120 | | 120 | | | |
| הון מניות | 150 | | | 150 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | x | | |
| מכירות | 900 | | | | 900 | |
| הנחות מזומן מספקים | 10 | | | | 10 | |
| הכנסות ריבית | 6 | | | | 6 | |
| מלאי פתיחה | 70 | | | | | 70 |
| קניות | 410 | | | | | 410 |
| הוצאות שכר | 150 | | | | | 150 |
| הוצאות חשמל | 44 | | | | | 44 |
| הוצאות פרסום | 16 | | | | | 16 |
| עמלות סוכנים | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות ריבית | 18 | | | | | 18 |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | ? | | | | | **(150)** |
| **סה"כ** | | **1,045** | **227** | **x + 150** | **916** | **588** |

**<u>שלב 2: המשוואה</u>**

(916 - 588) + x + 150 + 227 = 1,045

x = 1,045 - 227 - 150 - 328 = 340

**נכסים 1,045, התחייבויות 227, הון מניות 150, הכנסות 916 והוצאות 588. העודפים ב-1.1.2025: 340 אלפי ש"ח.**

### ד. למה לא רושמים פחת 2025 בשלב הזה

בשלב השחזור לא רושמים פקודות יומן. רק מחשבים את מה שכבר רשום בספרים, כלומר את הפחת הנצבר עד תחילת השנה. הוצאות הפחת של 2025 הן אירוע שטרם נרשם, ולכן יירשם רק בשלב העדכונים.

**המטרה כאן היא יתרות פתיחה. פחת 2025 הוא עדכון, והוא ייעשה בפקודת יומן בשלב השני.**

### ה. שלבי שאלת המסה

**<u>שלב 1: איפה רושמים פקודות</u>**

**פקודות יומן רושמים בשלב השני (עדכונים). בשלב הראשון (מיון ושחזור) מחשבים בלבד, ובשלב השלישי עורכים את הדוחות ובודקים את העודפים.**

**<u>שלב 2: אילו יתרות מעידות על עדכון</u>**

יתרות שלצידן כתוב ״1.1״ לא עודכנו לתום השנה. בטבלה הזו: הפחנ״צ של התנורים ל-1.1.2025 וחשמל לשלם ב-1.1.2025. בנוסף, כל נתון מילולי שמספר על אירוע שלא נרשם (כמו רכישת התנורים החדשים, שעליהם יש לרשום פחת) מחייב עדכון.

## פתרון 9.13: חברת ״דוכני הנקניקיות״: תשלום שכולל התחייבות משנה קודמת

**מה נתון:** הוצאות תקשורת בסך 52 שנרשמו על בסיס מזומן, הוצאות תקשורת לשלם ל-1.1.2025 בסך 12 שנפרעו באותה שנה, ובסוף 2025 אין חוב לספקית; בנוסף ריבית לשלם בסך 6 שלא נרשמה (באלפי ש״ח). **מה נדרש:** (א) מה נרשם, (ב) ההוצאה המדווחת, (ג) מהות ההפרש ויתרת ההתחייבות, (ד) פקודת החתך, (ה) פקודת הריבית.

### א. מה נרשם בהנהלת החשבונות

הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן: רושמים את מה ששולם.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות תקשורת | 52 | |
| זכות מזומן | | 52 |

**נרשמה הוצאה בסך 52 מול מזומן.**

### ב. ההוצאה המדווחת

**<u>שלב 1: מה בתוך ה-52</u>**

מתוך 52, הסכום 12 הוא תשלום בעד שירות שנצרך ב-2024, כלומר הוצאה של 2024. ההוצאה של 2025 היא רק השירות שנצרך בשנה זו.

52 - 12 = 40

**ההוצאה המדווחת בדוח רווח והפסד לשנת 2025: 40 אלפי ש״ח.**

### ג. מהות ההפרש ויתרת ההתחייבות

**שלב 1: טבלת החתך**

| תאריך | הנהלת החשבונות | ההוצאה המדווחת | פקודת חתך | יתרת חתך |
|---|---|---|---|---|
| 1.1.2025 | | | | הוצאות לשלם 12 (יתרת פתיחה) |
| 2025 | חובה הוצאות 52, זכות מזומן 52 | 40 | חובה הוצאות לשלם 12, זכות הוצאות 12 | 0 |

**שלב 2: המהות**

ההפרש של 12 הוא הוצאה לשלם: התחייבות שנוצרה בסוף 2024 ושולמה בתחילת 2025. התשלום סילק את ההתחייבות, ולכן הוא אינו הוצאה של 2025.

**ההפרש הוא סילוק של הוצאה לשלם משנה קודמת. ביתרת ההתחייבות ב-31.12.2025 לא נשאר דבר: 0 ש"ח.**

### ד. פקודת החתך

**שלב 1: הפקודה**

ההוצאה הרשומה (52) גבוהה מהמדווחת (40) ב-12. מקטינים את ההוצאה ומאפסים את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות תקשורת לשלם | 12 | |
| זכות הוצאות תקשורת | | 12 |

בדיקה: 40 = 12 - 52. הרישום ועוד הפקודה מגיעים להוצאה המדווחת.

**חובה הוצאות לשלם 12, זכות הוצאות תקשורת 12.**

### ה. פקודת הריבית

הריבית שנצברה בגין ההלוואה היא הוצאה של 2025 גם אם טרם שולמה, והחברה חייבת אותה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ריבית | 6 | |
| זכות ריבית לשלם | | 6 |

**חובה הוצאות ריבית 6, זכות ריבית לשלם 6. ההוצאה גדלה ונוצרת התחייבות.**

## פתרון 9.14: חברת "מעשנת הצפון": מכירה חלקית עם הפסד הון ופריט חדש

**מה נתון:** תנורי עישון של "מעשנת הצפון" בעלות 600 (480 ישנים מ-1.1.2022 ו-120 חדשים מ-1.4.2025), 6 שנים, קו ישר ללא שייר; מכירת תנורים ישנים בעלות 120 ב-31.3.2025 עם הפסד הון 8; וסלולר בעלות 90 מ-1.5.2025, 4 שנים, שייר 6 (באלפי ש"ח). **מה נדרש:** (א) פחנ"צ ל-1.1.2025, (ב) פחת 2025 לשלוש קבוצות, (ג) עלות מופחתת ותמורה, (ד) פקודת המכירה, (ה) פחת הסלולר, (ו) סך פחת ורכוש קבוע נטו, (ז) סעיף הפסד ההון.

### א. הפחנ"צ על התנורים ב-1.1.2025

**<u>שלב 1: רק התנורים הישנים</u>**

התנורים החדשים נרכשו ב-2025, ולכן הפחת הנצבר ל-1.1.2025 הוא על התנורים הישנים בלבד, שעלותם 480. מ-1.1.2022 עד 1.1.2025 חלפו 3 שנים.

פחת לשנה: 480 ÷ 6 = 80

פחת נצבר: 80 × 3 = 240

**הפחנ"צ ב-1.1.2025: 240 אלפי ש"ח.**

### ב. הוצאות הפחת לשנת 2025

**<u>שלב 1: מפצלים לקבוצות</u>**

התנורים הישנים מתחלקים לאלה שנמכרו ב-31.3.2025 (עלות 120) ולאלה שנשארו (עלות 360 = 120 - 480). בנוסף יש תנורים חדשים בעלות 120.

**<u>שלב 2: הפחת לכל קבוצה</u>**

ישנים שלא נמכרו, שנה שלמה: 360 ÷ 6 = 60

ישנים שנמכרו, שלושה חודשים (1.1 עד 31.3): 3/12 × (120 ÷ 6) = 5

חדשים, תשעה חודשים (1.4 עד 31.12): 9/12 × (120 ÷ 6) = 15

סה"כ: 60 + 5 + 15 = 80

| קבוצה | עלות | חודשי פחת ב-2025 | הוצאות פחת |
|---|---|---|---|
| ישנים שלא נמכרו | 360 | 12 | 60 |
| ישנים שנמכרו | 120 | 3 | 5 |
| חדשים | 120 | 9 | 15 |
| **סה"כ** | **600** | | **80** |

**הוצאות פחת על התנורים בשנת 2025: 80 אלפי ש"ח.**

### ג. העלות המופחתת והתמורה

**<u>שלב 1: הפחנ"צ של התנורים שנמכרו</u>**

עד 1.1.2025 נצברו 3 שנים, ועוד 3 חודשים עד המכירה.

65 = 5 + 3 × (120 ÷ 6)

**<u>שלב 2: העלות המופחתת</u>**

120 - 65 = 55

**<u>שלב 3: חילוץ התמורה</u>**

הפסד הון הוא התמורה פחות העלות המופחתת.

נסמן את התמורה ב-x.

x - 55 = -8

x = 55 - 8 = 47

**העלות המופחתת של התנורים שנמכרו: 55. תמורת המכירה: 47 אלפי ש"ח.**

### ד. פקודת המכירה

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 47 | |
| חובה פחנ״צ תנורים | 65 | |
| חובה הפסד הון | 8 | |
| זכות תנורי עישון (עלות) | | 120 |

בדיקה: 47 + 65 + 8 = 120

**חובה: מזומן 47, פחנ״צ 65, הפסד הון 8. זכות: עלות התנורים 120.**

### ה. הסלולר

**<u>שלב 1: החישוב</u>**

העלות 90, שייר 6, 4 שנים. הפריט זמין מ-1.5.2025, כלומר 8 חודשים עד סוף השנה.

14 = 8/12 × (4 ÷ (6 - 90))

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 14 | |
| זכות פחנ״צ מכשירי סלולר | | 14 |

**הוצאות הפחת על הסלולר: 14 אלפי ש״ח.**

### ו. סך הפחת והרכוש הקבוע נטו

**<u>שלב 1: סך הפחת</u>**

80 + 14 = 94

**<u>שלב 2: הרכוש הקבוע נטו</u>**

בתנורים: העלות יורדת בעלות התנורים שנמכרו. הפחנ״צ הוא הפחנ״צ בתחילת השנה, בתוספת הוצאות הפחת של השנה, בניכוי הפחנ״צ של התנורים שנמכרו.

עלות תנורים: 600 - 120 = 480

פחנ״צ תנורים: 240 + 80 - 65 = 255

תנורים נטו: 480 - 255 = 225

סלולר נטו: 90 - 14 = 76

רכוש קבוע נטו: 225 + 76 = 301

**הוצאות הפחת הכוללות 94 אלפי ש״ח, והרכוש הקבוע נטו ב-31.12.2025 הוא 301 אלפי ש״ח.**

### ז. סעיף הפסד ההון

**הפסד הון ממכירת רכוש קבוע מוצג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.**

## פתרון שאלת מסה 9.15 (מקוצרת): חברת ״מעדני פראג״

**מה נתון:** טבלה של 28 חשבונות של ״מעדני פראג״ (באלפי ש״ח), ארבעה ערכים לחילוץ ועודפים ל-1.1, וחמישה נתונים נוספים. מלאי הפתיחה מוצג כנכס. **מה נדרש:** (א) שחזור הערכים החסרים והעודפים, (ב) פקודות העדכון, (ג) דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי, (ד) בקרה על העודפים.

### א. שלב ראשון: מיון ושחזור (בלי פקודות יומן)

**שלב 1: עלות המכונות**

העלות כוללת את כל העלויות החד פעמיות עד שהמכונות מוכנות לשימוש.

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| עלות רכישה ישירה | 560 |
| הובלה | 30 |
| התקנה | 10 |
| **עלות המכונות** | **600** |

**שלב 2: הפחת הנצבר ל-1.1.2025**

הפחת מתחיל ביום הזמינות, 1.10.2023. מ-1.10.2023 עד 1.1.2025 חלפו 15 חודשים.

פחת לשנה: (600 - 0) ÷ 10 = 60

פחת נצבר ל-1.1.2025: 60 × 15/12 = 75

**שלב 3: מלאי הסגירה**

עלות: 100,000 = 20 × 5,000 ש״ח, כלומר 100 אלפי ש״ח

שווי מימוש נטו: 110,000 = (26 - 1 - 3) × 5,000 ש״ח, כלומר 110 אלפי ש״ח

הנמוך הוא העלות, ולכן מלאי הסגירה הוא 100. הוא נכנס פעמיים: בנכסים בסימן חיובי ובהוצאות בסימן שלילי.

**<u>שלב 4: טבלת המיון</u>**

כל חשבון נכנס לעמודה אחת. החזרות מלקוחות והנחות מסחריות ללקוחות מקטינות הכנסות (סימן שלילי). החזרות לספקים מקטינות הוצאות (סימן שלילי). הנחות מזומן מספקים הן הכנסות מימון, והכנסות ריבית גם הן.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | 110 | 110 | | | | |
| לקוחות | 120 | 120 | | | | |
| מלאי פתיחה 1.1.2025 | 60 | 60 | | | | |
| מכונות מילוי נקניקיות (עלות) | ? | **600** | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1.2025 | ? | **(75)** | | | | |
| תוכנות | 30 | 30 | | | | |
| נדל"ן להשקעה | 350 | 350 | | | | |
| מלאי סגירה, מאזן | ? | **100** | | | | |
| ספקים | 85 | | 85 | | | |
| הלוואה לזמן קצר | 100 | | 100 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 120 | | 120 | | | |
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | **x** | | |
| מכירות | 1,000 | | | | 1,000 | |
| החזרות מלקוחות | 25 | | | | (25) | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 15 | | | | (15) | |
| הנחות מזומן מספקים | 7 | | | | 7 | |
| הכנסות ריבית | 9 | | | | 9 | |
| קניות | 480 | | | | | 480 |
| הובלה למחסן | 20 | | | | | 20 |
| החזרות לספקים | 18 | | | | | (18) |
| הוצאות פרסום | 22 | | | | | 22 |
| עמלות סוכנים | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות שכר | 130 | | | | | 130 |
| הוצאות חשמל | 24 | | | | | 24 |
| שכר טרחה לרואה חשבון | 8 | | | | | 8 |
| הוצאות ריבית | 16 | | | | | 16 |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | ? | | | | | **(100)** |
| **סה"כ** | | **1,295** | **305** | **x + 200** | **976** | **596** |

**<u>שלב 5: חילוץ העודפים ל-1.1.2025</u>**

$$1,295 = 305 + 200 + x + (976 - 596)$$

$$x = 1,295 - 305 - 200 - 380 = 410$$

**עלות המכונות 600, פחנ"צ 75, מלאי סגירה 100 (בשתי השורות), עודפים ל-1.1.2025: 410 אלפי ש"ח.**

העודפים שחולצו הם יתרת הפתיחה. אסור להציב אותם במאזן של סוף השנה.

### ב. שלב שני: פקודות העדכון

יתרות בטבלה שלא משקפות את כל מה שקרה בשנה מתוקנות בפקודות יומן. עוברים על הנתונים אחד אחד.

**שלב 1: הוצאות פחת על המכונות**

המכונות היו בבעלות החברה כל 2025, ולכן פחת של שנה שלמה.

(600 - 0) ÷ 10 = 60

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 60 | |
| זכות פחנ״צ מכונות | | 60 |

ההוצאות גדלות והפחנ״צ גדל. הוצאות הפחת הן שורה חדשה בטבלה.

**שלב 2: מלאי הפתיחה להוצאה**

מלאי הפתיחה מוצג כנכס ויש להעבירו להוצאה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי פתיחה (הוצאות) | 60 | |
| זכות מלאי פתיחה (נכסים) | | 60 |

**שלב 3: מכירה באשראי שלא נרשמה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 45 | |
| זכות מכירות | | 45 |

הנכס גדל וההכנסה גדלה.

**שלב 4: שכר נובמבר ודצמבר**

נרשמו עשרה חודשים בהתפלגות אחידה.

שכר חודשי: 130 ÷ 10 = 13

השלמה לחודשיים: 13 × 2 = 26

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכר | 26 | |
| זכות הוצאות שכר לשלם | | 26 |

ההוצאה גדלה ונוצרת התחייבות חדשה.

**שלב 5: מלאי הסגירה**

מלאי הסגירה כבר נכלל בטבלה בשתי שורות (במאזן ובדוח רווח והפסד) עם הערכים ששוחזרו בשלב הראשון, ולכן אין צורך בפקודה נוספת.

**שלב 6: הטבלה המעודכנת**

העמודה ״ערך״ מציגה את היתרה לפני העדכון, ובעמודות הסיווג מופיעה היתרה המעודכנת. שורות חדשות מסומנות ״חדש״.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן | 110 | 110 | | | | |
| לקוחות | 120 | 165 | | | | |
| מלאי פתיחה (מאזן) | 60 | 0 | | | | |
| מכונות מילוי נקניקיות (עלות) | 600 | 600 | | | | |
| פחנ״צ מכונות 31.12.2025 | 75 | (135) | | | | |
| תוכנות | 30 | 30 | | | | |
| נדל״ן להשקעה | 350 | 350 | | | | |
| מלאי סגירה, מאזן | 100 | 100 | | | | |
| ספקים | 85 | | 85 | | | |
| הלוואה לזמן קצר | 100 | | 100 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 120 | | 120 | | | |
| הוצאות שכר לשלם | חדש | | 26 | | | |
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| עודפים 1.1.2025 | 410 | | | 410 | | |
| מכירות | 1,000 | | | | 1,045 | |
| החזרות מלקוחות | 25 | | | | (25) | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 15 | | | | (15) | |
| הנחות מזומן מספקים | 7 | | | | 7 | |
| הכנסות ריבית | 9 | | | | 9 | |
| קניות | 480 | | | | | 480 |
| הובלה למחסן | 20 | | | | | 20 |
| החזרות לספקים | 18 | | | | | (18) |
| הוצאות פרסום | 22 | | | | | 22 |
| עמלות סוכנים | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות שכר | 130 | | | | | 156 |
| הוצאות חשמל | 24 | | | | | 24 |
| שכר טרחה לרואה חשבון | 8 | | | | | 8 |
| הוצאות ריבית | 16 | | | | | 16 |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | 100 | | | | | (100) |
| מלאי פתיחה (הוצאה) | חדש | | | | | 60 |
| הוצאות פחת | חדש | | | | | 60 |
| **סה״כ** | | **1,220** | **331** | **610** | **1,021** | **742** |

**שלב 7: בדיקה**

נכסים: 1,220 = 45 + 60 - 60 - 1,295

המשוואה: (1,021 - 742) + 610 + 331 = 1,220

**הטבלה מעודכנת ומאוזנת: נכסים 1,220, התחייבויות 331, הון עצמי 610 (200 + 410), הכנסות 1,021, הוצאות 742.**

## ג. שלב שלישי: עריכת הדוחות

**שלב 1: דוח רווח והפסד לשנת 2025**

מכירות נטו: 1,005 = 15 - 25 - 1,045

קניות נטו (כולל הובלה): 482 = 18 - 20 + 480

עלות המכר: 442 = 100 - 482 + 60

הוצאות הנהלה וכלליות: 248 = 60 + 8 + 24 + 156

| סעיף | סכום | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות (נטו)** | **1,005** | מכירות 1,045 פחות החזרות 25 ופחות הנחות מסחריות 15 |
| עלות המכר | (442) | מלאי פתיחה 60, קניות נטו 482, פחות מלאי סגירה 100 |
| **רווח גולמי** | **563** | |
| הוצאות מכירה ושיווק | (36) | פרסום 22, עמלות סוכנים 14 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (248) | שכר 156, חשמל 24, שכר טרחה 8, פחת 60 |
| **רווח תפעולי** | **279** | |
| הוצאות מימון | (16) | הוצאות ריבית |
| הכנסות מימון | 16 | הכנסות ריבית 9, הנחות מזומן מספקים 7 |
| **רווח לפני מס = רווח נקי** | **279** | אין מס |

רווח תפעולי: 279 = 248 - 36 - 563

רווח נקי: 279 = 16 + 16 - 279

**שלב 2: הדוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

רכוש קבוע נטו: 465 = 135 - 600

פחנ"צ: 135 = 60 + 75

העודפים ב-31.12.2025 מחולצים ממשוואת היסוד, כמו שעשינו בשיעור: הנכסים שווים להתחייבויות ולהון.

211 + 120 + 200 + x = 1,220

x = 1,220 - 211 - 120 - 200 = 689

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 110 | ספקים | 85 |
| לקוחות | 165 | הוצאות שכר לשלם | 26 |
| מלאי | 100 | הלוואה לזמן קצר | 100 |
| **סך הנכסים השוטפים** | **375** | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **211** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו | 465 | הלוואה לזמן ארוך | 120 |
| נדל"ן להשקעה | 350 | **הון עצמי** | |
| תוכנות (נכס בלתי מוחשי) | 30 | הון מניות | 200 |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **845** | עודפים 31.12.2025 | 689 |
| **סך הנכסים** | **1,220** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,220** |

**רווח נקי 279, סך הנכסים 1,220, עודפים ב-31.12.2025: 689 אלפי ש"ח.**

### ד. בקרה על העודפים

410 + 279 = 689

**העודפים ב-1.1.2025 (410) בתוספת הרווח הנקי (279) שווים לעודפים שחולצו במאזן (689). הדוחות מתיישבים.**

## פתרון 9.16: חברת "תותחי הנקניק": הדוח על השינויים בהון

**מה נתון:** הון פתיחה ב-31.12.2024 (באלפי ש"ח): 300 + 150 + 250. אירועי 2025 לפי הסדר: הנפקה של 100 אלף מניות בנות 5 ש"ח ב-900 (עלויות 40), הטבה 6%, פיצול חמש לאחת, רווח נקי 420 ודיבידנד 30% מהרווח (50% שולמו). **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון.

### א. הדוח על השינויים בהון העצמי

**<u>שלב 1: ההנפקה</u>**

תמורה נטו: 900 - 40 = 860

הון מניות: 100 × 5 = 500

פרמיה: 860 - 500 = 360

**<u>שלב 2: מניות ההטבה (לפני הפיצול)</u>**

ערב ההטבה קיימות שתי עמודות של הון מניות: 300 בנות 1 ש"ח ו-500 בנות 5 ש"ח. מכפילים את שיעור ההטבה בהון המניות הקיים בכל עמודה.

עמודת 1 ש"ח: 6% × 300 = 18

עמודת 5 ש"ח: 6% × 500 = 30

סה"כ הגידול בהון המניות: 18 + 30 = 48

הפרמיה קטנה ב-48.

**<u>שלב 3: הפיצול</u>**

אחרי ההטבה עמודת המניות בנות 5 ש"ח היא 500 + 30 = 530. מאפסים אותה ומוסיפים 530 לעמודת המניות בנות 1 ש"ח.

**<u>שלב 4: רווח ודיבידנד</u>**

דיבידנד שהוכרז: 30% × 420 = 126

ששולם מיד: 50% × 126 = 63

שטרם שולם: 126 - 63 = 63

ההון קטן בכל 126, בלי קשר למה ששולם.

**<u>שלב 5: הטבלה</u>**

| אירוע | הון מניות 1 ש"ח | הון מניות 5 ש"ח | פרמיה | עודפים | סה"כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרה ב-31.12.2024 | 300 | 0 | 150 | 250 | 700 |
| הנפקת מניות 5 ש"ח | 0 | 500 | 360 | 0 | 860 |
| מניות הטבה 6% | 18 | 30 | (48) | 0 | 0 |
| פיצול מניות | 530 | (530) | 0 | 0 | 0 |
| רווח נקי 2025 | 0 | 0 | 0 | 420 | 420 |
| דיבידנד שהוכרז | 0 | 0 | 0 | (126) | (126) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2025** | **848** | **0** | **462** | **544** | **1,854** |

**שלב 6: בדיקה**

סך ההון: 700 + 860 + 420 - 126 = 1,854

סכום העמודות: 848 + 462 + 544 = 1,854

**היתרות ב-31.12.2025 (באלפי ש״ח): הון מניות 848, פרמיה 462, עודפים 544, סה״כ 1,854.**

טעות נפוצה: לחשב את ההטבה רק על עמודה אחת. ערב ההטבה קיימות שתי עמודות של הון מניות, ושיעור ההטבה חל על כל אחת מהן. הסדר הכרונולוגי של האירועים קובע על מה מחשבים.

## פתרון 9.17: חברת ״פסטיבל הנקניק״: הדוח על השינויים בהון עם שני ערכים נקובים

**מה נתון:** חברה שהוקמה ב-1.1.2025: שתי הנפקות עם ערכים נקובים 6 ו-3 ש״ח, פיצול של 6 לשתי מניות של 3, הטבה 10%, רווח נקי 400,000 ודיבידנד 25% מהרווח (40% שולמו). **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון בחמש עמודות.

### א. הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: ההנפקה הראשונה (בנות 6 ש״ח)**

תמורה נטו: 500,000 - 20,000 = 480,000

הון מניות: 50,000 × 6 = 300,000

פרמיה: 480,000 - 300,000 = 180,000

**שלב 2: ההנפקה השנייה (בנות 3 ש״ח)**

תמורה נטו: 360,000 - 6,000 = 354,000

הון מניות: 100,000 × 3 = 300,000

פרמיה: 354,000 - 300,000 = 54,000

**שלב 3: הפיצול**

מאפסים את עמודת ה-6 ש״ח (300,000) ורושמים 300,000 בעמודת ה-3 ש״ח.

**שלב 4: מניות ההטבה**

אחרי הפיצול כל הון המניות הוא בעמודת ה-3 ש״ח.

ערב ההטבה: 300,000 + 300,000 = 600,000

מניות הטבה: 10% × 600,000 = 60,000

הפרמיה קטנה ב-60,000.

**שלב 5: רווח ודיבידנד**

דיבידנד שהוכרז: 25% × 400,000 = 100,000

ששולם: 40% × 100,000 = 40,000

שטרם שולם: 100,000 - 40,000 = 60,000

**שלב 6: הטבלה**

| אירוע | הון מניות 6 ש"ח | הון מניות 3 ש"ח | פרמיה | עודפים | סה"כ |
|---|---|---|---|---|---|
| הנפקה ב-1.1.2025 (מניות 6 ש"ח) | 300,000 | 0 | 180,000 | 0 | 480,000 |
| הנפקה ב-1.2.2025 (מניות 3 ש"ח) | 0 | 300,000 | 54,000 | 0 | 354,000 |
| פיצול מניות ב-1.4.2025 | (300,000) | 300,000 | 0 | 0 | 0 |
| מניות הטבה ב-1.6.2025 | 0 | 60,000 | (60,000) | 0 | 0 |
| רווח נקי 2025 | 0 | 0 | 0 | 400,000 | 400,000 |
| דיבידנד שהוכרז ב-31.12.2025 | 0 | 0 | 0 | (100,000) | (100,000) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2025** | **0** | **660,000** | **174,000** | **300,000** | **1,134,000** |

**שלב 7: בדיקה**

סך ההון: 480,000 + 354,000 + 400,000 - 100,000 = 1,134,000

סכום העמודות: 660,000 + 174,000 + 300,000 = 1,134,000

**היתרות ב-31.12.2025: הון מניות 3 ש"ח 660,000, פרמיה 174,000, עודפים 300,000, סה"כ 1,134,000 ש"ח.**

פתרונות שיעור 10 מתוך 13

# שאלת מסה מלאה א: מיון, שחזור, עדכון ודוחות

עוברים על שלבי שאלת המסה אחד אחד, ואחר כך פותרים שאלות שלמות

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- שלב 1 בשאלת מסה: ממיינים את כל החשבונות לנכסים, התחייבויות, הון, הכנסות והוצאות, משחזרים ערכים עם סימן שאלה (בלי פקודות יומן), ומחלצים את העודפים ל-1.1 בסוף.
- משוואת היסוד: נכסים = התחייבויות + הון עצמי (כולל עודפים 1.1) + הכנסות פחות הוצאות. מלאי הסגירה נכנס פעמיים: בנכסים, ובהוצאות בסימן שלילי.
- שחזור: הוצאה מראש = מזומן ששולם פחות הצריכה המצטברת עד 31.12 הקודם. פחנ״צ ל-1.1 = פחת לשנה כפול השנים מיום הזמינות עד 1.1. מלאי סגירה = הנמוך מבין עלות לשווי מימוש נטו.
- שלב 2: כל תיקון או עדכון נרשם בפקודת יומן, ואחר כך מעדכנים את הטבלה ופותחים שורות חדשות (הוצאות פחת, פחנ״צ, ריבית לקבל, רווח הון ועוד).
- רכוש קבוע: פחת השנה לפי חודשי הזמינות, ובפריט שנמכר מפחיתים עד יום המכירה. רווח או הפסד הון = תמורה פחות עלות מופחתת. כשהרווח נתון, מחלצים את התמורה.
- שלב 3: עורכים את הדוחות מהטבלה המעודכנת. העודפים ל-31.12 מחולצים ממאזן, והבקרה: עודפים 1.1 + רווח נקי (פחות דיבידנד שהוכרז) = עודפים 31.12.
- בטבלאות, מספר בסוגריים הוא מספר שלילי (הקטנה).

## פתרון 10.1: חברת ״מצפה שחר״: מיון והעודפים בתחילת השנה

**מה נתון:** טבלת יתרות של 14 חשבונות של ״מצפה שחר״ (באלפי ש״ח), לפני עדכונים. מלאי הפתיחה מוצג כהוצאה והעודפים ל-1.1 אינם ידועים. **מה נדרש:** (א) מיון וסיכומים, (ב) חילוץ העודפים, (ג) הסבר.

### א. מיון החשבונות

**שלב 1: כל חשבון בעמודה אחת**

קובעים לכל חשבון אם הוא נכס, התחייבות, הון עצמי, הכנסה או הוצאה, וכותבים את ערכו בעמודה המתאימה. את העודפים ל-1.1 מסמנים ב-x.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| מזומן בקופה | 150 | 150 | | | | |
| לקוחות | 250 | 250 | | | | |
| רכוש קבוע | 600 | 600 | | | | |
| ספקים | 130 | | 130 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 200 | | 200 | | | |
| הון מניות | 100 | | | 100 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | x | | |
| מכירות | 900 | | | | 900 | |
| הכנסות ריבית | 15 | | | | 15 | |
| מלאי פתיחה | 60 | | | | | 60 |
| קניות | 420 | | | | | 420 |
| הוצאות שכר | 180 | | | | | 180 |
| הוצאות חשמל | 40 | | | | | 40 |
| הוצאות ריבית | 20 | | | | | 20 |
| **סה"כ** | | **1,000** | **330** | **x + 100** | **915** | **720** |

**שלב 2: הסיכומים**

נכסים: 150 + 250 + 600 = 1,000

התחייבויות: 130 + 200 = 330

הכנסות: 900 + 15 = 915

הוצאות: 60 + 420 + 180 + 40 + 20 = 720

**נכסים 1,000, התחייבויות 330, הון מניות 100 (ועוד העודפים x), הכנסות 915 והוצאות 720.**

### ב. חילוץ העודפים ל-1.1.2025

**שלב 1: המשוואה**

1,000 = 330 + (100 + x) + (915 - 720)

**שלב 2: הפתרון**

x = 1,000 - 330 - 100 - 195 = 375

**העודפים ב-1.1.2025: 375 אלפי ש"ח.**

### ג. עודפי תחילת השנה

**שלב 1: מה יש במשוואה**

בצד אחד הנכסים וההתחייבויות בסוף השנה. בצד השני ההון: הון המניות, עודפי תחילת השנה, והרווח של השנה, שהוא הכנסות פחות הוצאות. הרווח של השנה כבר נמצא במשוואה בנפרד.

**שלב 2: מה נשאר**

מה שנשאר לאחר שהורדנו את ההתחייבויות, את הון המניות ואת הרווח של השנה הוא העודפים שהיו בחברה לפני שהשנה התחילה.

**העודפים שחולצו הם עודפי 1.1.2025. עודפי 31.12.2025 כוללים גם את הרווח של השנה, ויחולצו רק בשלב עריכת הדוחות.**

## פתרון 10.2: חברת ״גגות האור״: שחזור הוצאות לשלם ופחת נצבר

**מה נתון:** ארנונה של שלושה חודשים (אוקטובר עד דצמבר 2024), 6 לחודש, שלא שולמה ב-31.12.2024 ושולמה ב-2025 ונזקפה להוצאה, ומחשבים בעלות 360 שזמינים מ-1.7.2021 ל-5 שנים (באלפי ש״ח).
**מה נדרש:** (א) הוצאות ארנונה לשלם ב-1.1.2025, (ב) פחנ״צ ב-1.1.2025, (ג) פקודת התיקון.

### א. הוצאות הארנונה לשלם ב-1.1.2025

**שלב 1: מה היה ב-31.12.2024**

התחייבות ב-1.1.2025 זהה להתחייבות ב-31.12.2024. עד סוף 2024 נצרכו שלושה חודשי ארנונה, ועדיין לא שולם עבורם דבר.

צריכה מצטברת: $6 \times 3 = 18$

**שלב 2: טבלת מזומן מול צריכה ב-31.12.2024**

| תאריך | מזומן ששולם | צריכה מצטברת (שירות שנצרך) | ההפרש |
|---|---|---|---|
| 31.12.2024 | 0 | 18 | **18 (הוצאה לשלם, התחייבות)** |

הצריכה (18) גבוהה מהמזומן ששולם (0), ולכן ההפרש הוא הוצאה לשלם, התחייבות.

**הוצאות הארנונה לשלם ב-1.1.2025: 18 אלפי ש״ח.**

### ב. הפחנ״צ ב-1.1.2025

**שלב 1: הפחת לשנה**

$(360 - 0) \div 5 = 72$

**שלב 2: כמה זמן חלף**

המחשבים זמינים מ-1.7.2021. עד 1.1.2025 חלפו 3 שנים וחצי.

$72 \times 3.5 = 252$

**הפחנ״צ על המחשבים ב-1.1.2025: 252 אלפי ש״ח.**

### ג. פקודת התיקון

**שלב 1: מה נרשם בפועל**

ב-2025 שולמו 18 עבור שירות שנצרך ב-2024. מנהל החשבונות רשם את התשלום כהוצאה של 2025:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ארנונה | 18 | |
| זכות מזומן | | 18 |

החלק של המזומן נכון. החלק של ההוצאה שגוי, כי התשלום סילק התחייבות ואינו הוצאה של 2025.

**<u>שלב 2: הפקודה הנכונה והתיקון</u>**

התשלום היה צריך לסלק את ההתחייבות. פקודת התיקון מבטלת את ההוצאה ומאפסת את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ארנונה לשלם | 18 | |
| זכות הוצאות ארנונה | | 18 |

ההוצאות קטנות ב-18 וההתחייבות קטנה מ-18 ל-0.

**חובה הוצאות ארנונה לשלם 18, זכות הוצאות ארנונה 18.**

## פתרון 10.3: חברת ״מעדני הכפר״: מלאי הסגירה

**מה נתון:** 10,000 יחידות בעלות 30 ש״ח, מחיר מכירה צפוי 40, עלויות השלמה 5 ועלויות מכירה 7 (כולן ליחידה), מלאי פתיחה 410,000 וקניות נטו 1,350,000 ש״ח. **מה נדרש:** (א) שווי מימוש נטו וערך המלאי, (ב) עלות המכר, (ג) שתי הפקודות.

### א. מלאי הסגירה

**<u>שלב 1: שווי מימוש נטו ליחידה</u>**

שווי מימוש נטו הוא מחיר המכירה הצפוי, בניכוי עלויות השלמה ומכירה.

40 - 5 - 7 = 28 ש״ח ליחידה

**<u>שלב 2: הנמוך מבין שני הערכים</u>**

העלות היא 30 ליחידה, ושווי המימוש נטו 28. הנמוך הוא 28.

10,000 × 28 = 280,000

**שווי המימוש נטו הוא 28 ש״ח ליחידה, ומלאי הסגירה יוצג ב-280,000 ש״ח.**

### ב. עלות המכר

410,000 + 1,350,000 - 280,000 = 1,480,000

**עלות המכר לשנת 2025: 1,480,000 ש״ח.**

### ג. הפקודות

**<u>שלב 1: מלאי הפתיחה להוצאה</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי פתיחה (הוצאות) | 410,000 | |
| זכות מלאי פתיחה (נכסים) | | 410,000 |

**<u>שלב 2: מלאי הסגירה כנכס וקיטון בהוצאות</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 280,000 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 280,000 |

**מלאי הפתיחה עובר להוצאות (410,000), ומלאי הסגירה נרשם בנכסים ובקיטון בהוצאות (280,000).**

## פתרון 10.4: חברת "כוכב נופל": פקודות עדכון

**מה נתון:** ארבעה אירועים של "כוכב נופל" שטרם נרשמו כראוי (באלפי ש"ח). **מה נדרש:** פקודת עדכון לכל אירוע.

### א. ארבע הפקודות

**שלב 1: הוצאות מראש שנצרכו**

נכס של הוצאות מראש שנצרך הופך להוצאה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות תקשורת | 60 | |
| זכות הוצאות מראש | | 60 |

ההוצאה גדלה והנכס קטן.

**שלב 2: ריבית שנצברה**

ריבית שנצברה לזכות החברה היא הכנסה גם אם טרם התקבלה במזומן, והחברה זכאית לקבל אותה, ולכן היא נכס.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה ריבית לקבל | 4 | |
| זכות הכנסות ריבית | | 4 |

הנכס גדל וההכנסה גדלה.

**שלב 3: שירות שניתן ולא נרשם**

שירות שנתנה החברה הוא הכנסה בשוויו, בלי קשר למועד התשלום. הלקוח טרם שילם, ולכן חוב הלקוח גדל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 35 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 35 |

**שלב 4: הוצאות פרסום שטרם שולמו**

ההוצאה של דצמבר היא הוצאה של 2025 גם אם לא שולמה, והחברה חייבת אותה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פרסום | 12 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 12 |

ההוצאה גדלה ונוצרת התחייבות.

**ארבע הפקודות: הוצאות תקשורת 60 מול הוצאות מראש, ריבית לקבל 4 מול הכנסות ריבית, לקוחות 35 מול הכנסות משירותים, והוצאות פרסום 12 מול הוצאות לשלם.**

## פתרון 10.5: חברת "טלפונים ניידים": רכוש קבוע חדש ופחת

**מה נתון:** שני פריטי רכוש קבוע חדשים של "טלפונים ניידים": 120 מכשירי טלפון (5,000 ש"ח כל אחד, זמינים מ-1.10.2025, 3 שנים, שייר 10%) ו-40 מחשבים (7,500 ש"ח כל אחד, נרכשו ב-1.1.2025, זמינים מ-1.4.2025, 5 שנים, ללא שייר), קו ישר. **מה נדרש:** (א) עלות והוצאות פחת, (ב) פקודת הפחת, (ג) עלות מופחתת ב-31.12.2025.

### א. עלות והוצאות פחת לכל פריט

**שלב 1: מכשירי הטלפון**

הפחת מתחיל ביום הזמינות, 1.10.2025, כלומר 3 חודשים בשנת 2025.

עלות: 120 × 5,000 = 600,000

ערך שייר: 10% × 600,000 = 60,000

פחת לשנה: (600,000 - 60,000) ÷ 3 = 180,000

פחת 2025: 180,000 × 3/12 = 45,000

**שלב 2: המחשבים**

תאריך הרכישה (1.1.2025) אינו קובע. הפחת מתחיל ב-1.4.2025, ולכן 9 חודשים.

עלות: 40 × 7,500 = 300,000

פחת לשנה: (300,000 - 0) ÷ 5 = 60,000

פחת 2025: 60,000 × 9/12 = 45,000

**מכשירי הטלפון: עלות 600,000 ופחת 45,000. מחשבים: עלות 300,000 ופחת 45,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: להתחיל את הפחת בתאריך הרכישה של המחשבים. הפחת מתחיל כשהפריט זמין לשימוש.

### ב. פקודת הפחת

**שלב 1: פקודה אחת מרוכזת**

סך ההוצאה: 45,000 + 45,000 = 90,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 90,000 | |
| זכות פחנ"צ מכשירי טלפון | | 45,000 |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 45,000 |

**חובה הוצאות פחת 90,000, זכות פחנ"צ טלפונים 45,000 וזכות פחנ"צ מחשבים 45,000.**

### ג. העלות המופחתת ב-31.12.2025

העלות המופחתת היא העלות פחות הפחת הנצבר. הפריטים חדשים, ולכן הפחנ"צ הוא פחת 2025 בלבד.

טלפונים: 600,000 - 45,000 = 555,000

מחשבים: 300,000 - 45,000 = 255,000

**העלות המופחתת: טלפונים 555,000 ש"ח ומחשבים 255,000 ש"ח.**

## פתרון 10.6: חברת "אריזות הנקניק": מכירה בסוף השנה

**מה נתון:** מכונות אריזה בעלות 400,000 ש"ח, זמינות מ-1.7.2022, 5 שנים, ללא שייר, קו ישר. נמכרו ב-31.12.2025 ברווח הון של 20,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) פחנ"צ ל-1.1.2025 ופחת 2025, (ב) עלות מופחתת ערב המכירה ותמורה, (ג) פקודת המכירה, (ד) הערך במאזן.

### א. הפחנ"צ והפחת

**שלב 1: הפחת לשנה**

(400,000 - 0) ÷ 5 = 80,000

**שלב 2: הפחנ"צ ל-1.1.2025**

מ-1.7.2022 עד 1.1.2025 חלפו שנתיים וחצי.

80,000 × 2.5 = 200,000

**שלב 3: הפחת של 2025**

המכונות היו בבעלות החברה כל 2025 עד המכירה ב-31.12, ולכן פחת של שנה שלמה: 80,000.

**פחנ"צ ל-1.1.2025: 200,000 ש"ח. הוצאות פחת 2025: 80,000 ש"ח.**

### ב. העלות המופחתת והתמורה

**שלב 1: הפחנ"צ ערב המכירה**

לפי נתוני התרגיל, הפחת של 2025 נרשם לפני המכירה, כלומר הפחנ"צ ערב המכירה כולל אותו.

200,000 + 80,000 = 280,000

עלות מופחתת: 400,000 - 280,000 = 120,000

**שלב 2: חילוץ התמורה**

רווח הון הוא התמורה פחות העלות המופחתת, ולכן התמורה היא העלות המופחתת בתוספת הרווח.

120,000 + 20,000 = 140,000

**העלות המופחתת ערב המכירה 120,000 ש"ח, והתמורה 140,000 ש"ח.**

### ג. פקודת המכירה

פקודת המכירה מאפסת את העלות ואת הפחנ"צ (הוא כולל את פחת 2025 שנרשם לפני המכירה), מכירה בתמורה במזומן, ומכירה ברווח ההון.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 140,000 | |
| חובה פחנ"צ מכונות | 280,000 | |
| זכות מכונות (עלות) | | 400,000 |
| זכות רווח הון | | 20,000 |

בדיקה: 140,000 + 280,000 = 420,000 חובה, ו-20,000 + 400,000 = 420,000 זכות

**חובה: מזומן 140,000 ופחנ"צ 280,000. זכות: מכונות 400,000 ורווח הון 20,000.**

### ד. הערך בדוח על המצב הכספי

אחרי הפקודה העלות והפחנ"צ מאופסים, והמכונות כבר אינן בבעלות החברה. הפחת של 2025 נשאר כהוצאה בדוח רווח והפסד.

**המכונות אינן מוצגות בדוח על המצב הכספי ב-31.12.2025: הערך הוא 0.**

## פתרון 10.7: חברת "חמוצי הנקניק": עדכון הטבלה

**מה נתון:** שש יתרות של "חמוצי הנקניק" לפני העדכון (באלפי ש"ח) וארבעה נתונים: הוצאות מראש שנצרכו, מחשבים שנמכרו עם רווח הון 12, טלפונים חדשים וריבית שלא נרשמה. **מה נדרש:** (א) פקודות היומן (בנתון 2 שתיים) וחילוץ התמורה, (ב) הטבלה המעודכנת והשורות החדשות.

### א. פקודות היומן

**<u>שלב 1: נתון 1, הוצאות תקשורת מראש</u>**

הנכס נצרך במלואו, ולכן הוא הופך להוצאה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות תקשורת | 24 | |
| זכות הוצאות תקשורת מראש | | 24 |

**<u>שלב 2: נתון 2, פחת של המחשבים לפני המכירה</u>**

המחשבים היו בחברה כל 2025 עד המכירה ב-31.12, ולכן פחת של שנה שלמה.

(400 - 0) ÷ 8 = 50

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 50 | |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 50 |

הפחנ"צ גדל מ-100 ל-150 = 50 + 100.

**<u>שלב 3: נתון 2, המכירה וחילוץ התמורה</u>**

עלות מופחתת ערב המכירה: 400 - 150 = 250

רווח ההון הנתון הוא התמורה פחות העלות המופחתת.

התמורה: 250 + 12 = 262

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 262 | |
| חובה פחנ"צ מחשבים | 150 | |
| זכות מחשבים (עלות) | | 400 |
| זכות רווח הון | | 12 |

בדיקה: 262 + 150 = 412 חובה, ו-412 = 12 + 400 זכות

**שלב 4: נתון 3, הטלפונים**

הפריט זמין מ-1.9.2025, כלומר 4 חודשים. ערך השייר הוא 10% מהעלות.

שייר: 10% × 120 = 12

פחת: 4/12 × (6 ÷ (120 - 12)) = 6

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 6 | |
| זכות פחנ״צ טלפונים | | 6 |

**שלב 5: נתון 4, ריבית שנצברה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה ריבית לקבל | 9 | |
| זכות הכנסות ריבית | | 9 |

**תמורת המכירה 262 אלפי ש״ח. הפקודות: תקשורת 24, פחת מחשבים 50, מכירה (262, 150, 400, 12), פחת טלפונים 6 וריבית 9.**

### ב. הטבלה המעודכנת

**שלב 1: לפני, שינוי ואחרי**

מזומן גדל בתמורה (262). הוצאות התקשורת גדלו ב-24. המחשבים והפחנ״צ שלהם אופסו. הכנסות הריבית גדלו ב-9. הטלפונים (עלות 120) כבר מופיעים בטבלה ואינם משתנים.

| חשבון | לפני העדכון | שינוי (בסוגריים: קיטון) | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| מזומן | 200 | 262 | **462** |
| הוצאות תקשורת | 60 | 24 | **84** |
| הוצאות תקשורת מראש 1.1.2025 | 24 | (24) | **0** |
| מחשבים (עלות) | 400 | (400) | **0** |
| פחנ״צ מחשבים | 100 | (100) | **0** |
| הכנסות ריבית | 30 | 9 | **39** |
| הוצאות פחת (שורה חדשה) | 0 | 56 | **56** |
| רווח הון ממכירת מחשבים (שורה חדשה) | 0 | 12 | **12** |
| טלפונים (עלות) | 120 | 0 | **120** |
| פחנ״צ טלפונים (שורה חדשה) | 0 | 6 | **6** |
| ריבית לקבל (שורה חדשה) | 0 | 9 | **9** |

**שלב 2: השורות החדשות**

הוצאות פחת (56, כלומר 6 + 50), רווח הון, פחנ״צ טלפונים וריבית לקבל. הטלפונים עצמם (עלות 120) אינם שורה חדשה, כי הם נרשמו עם הרכישה.

**היתרות המעודכנות: מזומן 462, הוצאות תקשורת 84, הוצאות מראש 0, מחשבים 0, הכנסות ריבית 39, ושורות חדשות: הוצאות פחת 56, רווח הון 12, פחנ״צ טלפונים 6 וריבית לקבל 9.**

## פתרון 10.8: חברת ״פנינת הים״: עריכת דוח רווח והפסד

**מה נתון:** יתרות מעודכנות של ״פנינת הים״ (באלפי ש״ח), ללא מס. **מה נדרש:** (א) דוח רווח והפסד מלא, (ב) ביאורים לעלות המכר, להנהלה וכלליות ולסעיפי המימון.

## א. דוח רווח והפסד

**שלב 1: מכירות נטו**

1,500 - 60 - 40 = 1,400

**שלב 2: עלות המכר**

עלות המכר: מלאי פתיחה, בתוספת קניות והובלה למחסן, בניכוי החזרות לספקים ובניכוי מלאי הסגירה.

קניות נטו: 800 + 30 - 20 = 810

עלות המכר: 120 + 810 - 150 = 780

**שלב 3: מיון ההוצאות והכנסות**

- מכירה ושיווק: פרסום, עמלות סוכנים ושכר צוות המכירות.
- הנהלה וכלליות: שכר הנהלה, חשמל, טלפון, שכר טרחה לרואה חשבון ופחת.
- אחרות: רווח ההון.
- מימון: ריבית, והנחות מזומן (ללקוחות בהוצאות מימון, מספקים בהכנסות מימון).

מכירה ושיווק: 45 + 35 + 110 = 190

הנהלה וכלליות: 160 + 38 + 27 + 20 + 85 = 330

הוצאות מימון: 42 + 8 = 50

הכנסות מימון: 4 + 8 = 12

**שלב 4: הדוח**

| סעיף | סכום | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות נטו** | **1,400** | מכירות ברוטו 1,500, פחות החזרות 60 והנחות מסחריות 40 |
| עלות המכר | (780) | ביאור 1 |
| **רווח גולמי** | **620** | |
| הוצאות מכירה ושיווק | (190) | פרסום 45, עמלות 35, שכר צוות מכירות 110 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (330) | ביאור 2 |
| הכנסות אחרות | 20 | רווח הון ממכירת מחשבים |
| **רווח תפעולי** | **120** | |
| הוצאות מימון | (50) | ביאור 3 |
| הכנסות מימון | 12 | הכנסות ריבית 4, הנחות מזומן מספקים 8 |
| **רווח לפני מס = רווח נקי** | **82** | אין מס |

רווח גולמי: 1,400 - 780 = 620

רווח תפעולי: 620 - 190 - 330 + 20 = 120

רווח נקי: 120 - 50 + 12 = 82

**הרווח הנקי לשנת 2025: 82 אלפי ש"ח.**

### ב. הביאורים

**שלב 1: ביאור 1, עלות המכר**

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| מלאי פתיחה | 120 |
| קניות ברוטו | 800 |
| הובלה למחסן | 30 |
| החזרות לספקים | (20) |
| מלאי סגירה | (150) |
| **עלות המכר** | **780** |

**שלב 2: ביאור 2, הוצאות הנהלה וכלליות**

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| שכר הנהלה | 160 |
| הוצאות חשמל במשרדים | 38 |
| הוצאות טלפון במשרדים | 27 |
| שכר טרחה לרואה חשבון | 20 |
| הוצאות פחת | 85 |
| **הוצאות הנהלה וכלליות** | **330** |

**שלב 3: ביאור 3, סעיפי המימון**

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| הוצאות ריבית | 42 |
| הנחות מזומן ללקוחות | 8 |
| **הוצאות מימון** | **50** |
| הכנסות ריבית | 4 |
| הנחות מזומן מספקים | 8 |
| **הכנסות מימון** | **12** |

**עלות המכר 780, הוצאות הנהלה וכלליות 330, הוצאות מימון 50 והכנסות מימון 12 אלפי ש״ח.**

## פתרון 10.9: חברת ״גלי הנקניק״: עריכת הדוח על המצב הכספי

**מה נתון:** יתרות הדוח על המצב הכספי של ״גלי הנקניק״ ב-31.12.2025 (באלפי ש״ח), ללא העודפים. הרווח הנקי 82 ולא הוכרז דיבידנד. **מה נדרש:** (א) עודפים ל-31.12.2025 ודוח על המצב הכספי עם ביאור, (ב) עודפים ל-1.1.2025.

### א. העודפים והדוח

**שלב 1: הרכוש הקבוע נטו**

| רכיב | אלפי ש״ח |
|---|---|
| רכוש קבוע (עלות) | 1,200 |
| פחת נצבר | (380) |
| **רכוש קבוע, נטו** | **820** |

**שלב 2: סיכומי הנכסים וההתחייבויות**

נכסים שוטפים: 660 = 150 + 40 + 330 + 140

נכסים לא שוטפים: 1,110 = 90 + 200 + 820

סך הנכסים: 1,770 = 1,110 + 660

התחייבויות שוטפות: 475 = 95 + 260 + 120

**שלב 3: חילוץ העודפים ל-31.12.2025**

סך הנכסים שווה לסך ההתחייבויות וההון, ולכן העודפים הם המשלים.

1,770 = x + 150 + 300 + 400 + 475

x = 1,770 - 475 - 400 - 300 - 150 = 445

**שלב 4: הדוח**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 140 | אשראי בנקאי לזמן קצר | 120 |
| לקוחות | 330 | ספקים | 260 |
| חייבים אחרים | 40 | זכאים אחרים | 95 |
| מלאי | 150 | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **475** |
| **סך הנכסים השוטפים** | **660** | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| **נכסים לא שוטפים** | | הלוואה לזמן ארוך | 400 |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור) | 820 | **הון עצמי** | |
| נדל"ן להשקעה | 200 | הון מניות | 300 |
| פטנטים | 90 | פרמיה על מניות | 150 |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **1,110** | עודפים 31.12.2025 | 445 |
| | | **סך ההון העצמי** | **895** |
| **סך הנכסים** | **1,770** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,770** |

**סך הנכסים 1,770 אלפי ש"ח, והעודפים ב-31.12.2025 הם 445 אלפי ש"ח.**

**ב. העודפים ב-1.1.2025**

העודפים בסוף השנה הם העודפים בתחילתה בתוספת הרווח הנקי, בניכוי דיבידנד שהוכרז. לא הוכרז דיבידנד.

445 - 82 = 363

**העודפים ב-1.1.2025: 363 אלפי ש"ח.**

## פתרון שאלת מסה 10.10 (מקוצרת): חברת "קצביית אלון"

**מה נתון:** טבלה של 18 חשבונות של "קצביית אלון" (באלפי ש"ח), שלושה ערכים לחילוץ (שני פחנ"צ ועודפים), וחמישה נתונים: ביטוח, פחת מכונות, פחת מחשבים, שירות שלא נרשם ומלאי סגירה. מלאי הפתיחה מוצג כהוצאה. **מה נדרש:** (א) חילוץ הערכים, (ב) פקודות עדכון לאירועים 1 עד 5, (ג) רווח נקי, סך נכסים ועודפים ל-31.12.2025.

## א. שלב ראשון: מיון ושחזור

**<u>שלב 1: הפחנ"צ על המכונות</u>**

המכונות זמינות מ-1.1.2023. עד 1.1.2025 חלפו שנתיים שלמות.

פחת לשנה: (600 - 0) ÷ 10 = 60

פחנ"צ: 60 × 2 = 120

**<u>שלב 2: הפחנ"צ על המחשבים</u>**

המחשבים זמינים מ-1.7.2024. עד 1.1.2025 חלפו 6 חודשים.

פחת לשנה: (150 - 0) ÷ 5 = 30

פחנ"צ: 30 × 6/12 = 15

**<u>שלב 3: טבלת המיון</u>**

כל חשבון בעמודה אחת, והערכים ששוחזרו מודגשים. ההוצאות מראש (66) נתונות בטבלה. מלאי הסגירה אינו בטבלה: נתון 5 דן בו, והוא יירשם בשלב העדכונים.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | **x** | | |
| מזומן | 180 | 180 | | | | |
| לקוחות | 220 | 220 | | | | |
| הוצאות מראש 1.1.2025 | 66 | 66 | | | | |
| מלאי פתיחה | 90 | | | | | 90 |
| קניות | 480 | | | | | 480 |
| מכירות | 1,100 | | | | 1,100 | |
| הכנסות ריבית | 8 | | | | 8 | |
| מכונות (עלות) | 600 | 600 | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1.2025 | ? | **(120)** | | | | |
| מחשבים (עלות) | 150 | 150 | | | | |
| פחנ"צ מחשבים 1.1.2025 | ? | **(15)** | | | | |
| ספקים | 140 | | 140 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 250 | | 250 | | | |
| הוצאות שכר | 210 | | | | | 210 |
| הוצאות חשמל | 35 | | | | | 35 |
| הוצאות ריבית | 24 | | | | | 24 |
| **סה"כ** | | **1,081** | **390** | **x + 200** | **1,108** | **839** |

**<u>שלב 4: חילוץ העודפים ל-1.1.2025</u>**

(1,108 - 839) + (200 + x) + 390 = 1,081

x = 1,081 - 390 - 200 - 269 = 222

**פחנ"צ מכונות 120, פחנ"צ מחשבים 15 ועודפים ל-1.1.2025: 222 אלפי ש"ח.**

## ב. שלב שני: פקודות העדכון

**<u>שלב 1: אירוע 1, ביטוח</u>**

הפוליסה בעלות 72 מכסה 36 חודשים. בשנת 2025 נצרכו 12 חודשים ולא נרשמה הוצאה.

צריכה לחודש: $72 \div 36 = 2$

$2 \times 12 = 24$

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ביטוח | 24 | |
| זכות הוצאות מראש | | 24 |

ההוצאות מראש יורדות מ-66 ל-42 (21 חודשים שנותרו), וההוצאה גדלה.

**<u>שלב 2: אירועים 2 ו-3, פחת המכונות והמחשבים</u>**

שני הפריטים היו בחברה כל 2025, ולכן פחת של שנה שלמה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 90 | |
| זכות פחנ״צ מכונות | | 60 |
| זכות פחנ״צ מחשבים | | 30 |

הוצאות הפחת הן שורה חדשה בטבלה, והפחנ״צ גדלים: $60 + 120 = 180$ ו-$30 + 15 = 45$.

**<u>שלב 3: אירוע 4, שירות שניתן ולא נרשם</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 30 | |
| זכות מכירות | | 30 |

**<u>שלב 4: אירוע 5, מלאי הסגירה</u>**

שווי המימוש נטו הוא מחיר המכירה הצפוי בניכוי עלויות השלמה ומכירה.

$140 - 12 - 10 = 118$

העלות היא 120, ולכן מלאי הסגירה הוא הנמוך מבין השניים: 118. מלאי הפתיחה כבר מוצג בהוצאות, ולכן אין לו פקודה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 118 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 118 |

**שלב 5: הטבלה המעודכנת**

העמודה "ערך" מציגה את היתרה לפני העדכון, ובעמודות הסיווג מופיעה היתרה המעודכנת. שורות חדשות מסומנות "חדש".

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| עודפים 1.1.2025 | 222 | | | 222 | | |
| מזומן | 180 | 180 | | | | |
| לקוחות | 220 | 250 | | | | |
| הוצאות מראש | 66 | 42 | | | | |
| מלאי פתיחה | 90 | | | | | 90 |
| קניות | 480 | | | | | 480 |
| מכירות | 1,100 | | | | 1,130 | |
| הכנסות ריבית | 8 | | | | 8 | |
| מכונות (עלות) | 600 | 600 | | | | |
| פחנ"צ מכונות | 120 | (180) | | | | |
| מחשבים (עלות) | 150 | 150 | | | | |
| פחנ"צ מחשבים | 15 | (45) | | | | |
| ספקים | 140 | | 140 | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 250 | | 250 | | | |
| הוצאות שכר | 210 | | | | | 210 |
| הוצאות חשמל | 35 | | | | | 35 |
| הוצאות ריבית | 24 | | | | | 24 |
| מלאי סגירה, מאזן | חדש | 118 | | | | |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | חדש | | | | | (118) |
| הוצאות ביטוח | חדש | | | | | 24 |
| הוצאות פחת | חדש | | | | | 90 |
| **סה"כ** | | **1,115** | **390** | **422** | **1,138** | **835** |

בדיקה: 1,115 = 390 + 422 + (1,138 - 835)

**הטבלה מאוזנת: נכסים 1,115, התחייבויות 390, הון עצמי 422 (200 + 222), הכנסות 1,138 והוצאות 835.**

## ג. שלב שלישי: הדוחות

### שלב 1: דוח רווח והפסד

עלות המכר: 452 = 118 - 480 + 90

הנהלה וכלליות: 359 = 90 + 24 + 35 + 210

| סעיף | סכום | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות** | **1,130** | מכירות 1,100 ובתוספת השירות שניתן 30 |
| עלות המכר | (452) | מלאי פתיחה 90, קניות 480, פחות מלאי סגירה 118 |
| **רווח גולמי** | **678** | |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (359) | שכר 210, חשמל 35, ביטוח 24, פחת 90 |
| **רווח תפעולי** | **319** | |
| הוצאות מימון | (24) | הוצאות ריבית |
| הכנסות מימון | 8 | הכנסות ריבית |
| **רווח לפני מס = רווח נקי** | **303** | אין מס |

רווח גולמי: 678 = 452 - 1,130

רווח תפעולי: 319 = 359 - 678

רווח נקי: 303 = 8 + 24 - 319

### שלב 2: הדוח על המצב הכספי

| רכיב | עלות | פחנ"צ 31.12.2025 | נטו |
|---|---|---|---|
| מכונות | 600 | 180 | 420 |
| מחשבים | 150 | 45 | 105 |
| **סה"כ** | **750** | **225** | **525** |

העודפים ב-31.12.2025 מחולצים ממשוואת היסוד.

140 + 250 + 200 + x = 1,115

x = 1,115 - 140 - 250 - 200 = 525

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 180 | ספקים | 140 |
| לקוחות | 250 | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| הוצאות מראש | 42 | הלוואה לזמן ארוך | 250 |
| מלאי | 118 | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים השוטפים** | **590** | הון מניות | 200 |
| **נכסים לא שוטפים** | | עודפים 31.12.2025 | 525 |
| רכוש קבוע, נטו | 525 | **סך ההון העצמי** | **725** |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **525** | | |
| **סך הנכסים** | **1,115** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,115** |

### שלב 3: בקרה על העודפים

525 = 303 + 222

**רווח נקי 303, סך הנכסים 1,115 ועודפים ב-31.12.2025: 525 אלפי ש"ח. הבקרה מתיישבת.**

## פתרון שאלת מסה 10.11 (מקוצרת): חברת "מעדני רופל"

**מה נתון:** טבלה של 19 חשבונות של "מעדני רופל" (באלפי ש"ח), שלושה ערכים לחילוץ (הוצאות חשמל לשלם, פחנ"צ מחשבים ועודפים), וחמישה נתונים: הכנסות מראש, חשמל ששולם ונרשם בטעות כהוצאה, ריבית, מחשבים שחציים נמכרו, ומלאי סגירה. מלאי הפתיחה מוצג כהוצאה. **מה נדרש:** (א) חילוץ הערכים, (ב) פקודות עדכון ותיקון לאירועים 2 עד 5, (ג) רווח נקי, סך נכסים ועודפים.

### א. שלב ראשון: מיון ושחזור

**<u>שלב 1: הוצאות חשמל לשלם ב-1.1.2025</u>**

התחייבות ב-1.1.2025 זהה להתחייבות ב-31.12.2024. עד סוף 2024 נצרכו חודשיים (נובמבר ודצמבר), ועדיין לא שולם עבורם דבר.

צריכה מצטברת: 4 × 2 = 8

| תאריך | מזומן ששולם | צריכה מצטברת | ההפרש |
|---|---|---|---|
| 31.12.2024 | 0 | 8 | **8 (הוצאה לשלם, התחייבות)** |

**<u>שלב 2: הפחנ"צ על המחשבים</u>**

המחשבים זמינים מ-1.1.2023. עד 1.1.2025 חלפו שנתיים.

פחת לשנה: (200 - 0) ÷ 5 = 40

פחנ"צ: 40 × 2 = 80

**<u>שלב 3: טבלת המיון</u>**

הכנסות מראש (120) נתונות בטבלה. הלוואה לזמן ארוך היא התחייבות.

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 150 | | | 150 | | |
| עודפים 1.1.2025 | ? | | | **x** | | |
| עו"ש בנק | 520 | 520 | | | | |
| לקוחות | 360 | 360 | | | | |
| שיקים לקבל | 40 | 40 | | | | |
| מלאי פתיחה | 70 | | | | | 70 |
| קניות | 520 | | | | | 520 |
| מכירות | 1,250 | | | | 1,250 | |
| החזרות מלקוחות | 50 | | | | (50) | |
| מחשבים (עלות) | 200 | 200 | | | | |
| פחנ"צ מחשבים 1.1.2025 | ? | **(80)** | | | | |
| הכנסות מראש 1.1.2025 | 120 | | 120 | | | |
| הוצאות חשמל לשלם 1.1.2025 | ? | | **8** | | | |
| פקדון לזמן קצר | 100 | 100 | | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 300 | | 300 | | | |
| ספקים | 160 | | 160 | | | |
| הוצאות שכר | 260 | | | | | 260 |
| הוצאות חשמל | 38 | | | | | 38 |
| הוצאות פרסום | 40 | | | | | 40 |
| **סה"כ** | | **1,140** | **588** | **x + 150** | **1,200** | **928** |

**<u>שלב 4: חילוץ העודפים ל-1.1.2025</u>**

$1,140 = 588 + (150 + x) + (1,200 - 928)$

$x = 1,140 - 588 - 150 - 272 = 130$

**הוצאות חשמל לשלם 8, פחנ"צ מחשבים 80 ועודפים ל-1.1.2025: 130 אלפי ש"ח.**

## ב. שלב שני: פקודות העדכון והתיקון

**<u>שלב 1: אירוע 1, ההכנסות מראש</u>**

השירות טרם החל, ולכן אין הכנסה ב-2025 ואין פקודה. ההתחייבות נשארת 120.

**<u>שלב 2: אירוע 2, חשמל ששולם ונרשם בטעות כהוצאה</u>**

ב-2025 שולמו 8 עבור שירות שנצרך ב-2024. מנהל החשבונות רשם את התשלום כהוצאה של 2025:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות חשמל | 8 | |
| זכות עו"ש בנק | | 8 |

החלק של העו"ש נכון. התשלום סילק התחייבות ואינו הוצאה של 2025, ולכן פקודת התיקון מבטלת את ההוצאה ומאפסת את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות חשמל לשלם | 8 | |
| זכות הוצאות חשמל | | 8 |

הוצאות החשמל אחרי התיקון: $30 - 8 = 38$

ההתחייבות קטנה מ-8 ל-0.

**<u>שלב 3: אירוע 3, ריבית שנצברה</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה ריבית לקבל | 2 | |
| זכות הכנסות ריבית | | 2 |

**<u>שלב 4: אירוע 4, פחת המחשבים</u>**

חצי מהמחשבים (עלות 100) נשארו כל השנה, והחצי השני (עלות 100) נמכר ב-30.9 ולכן הופחת 9 חודשים.

החצי שנשאר: $100 \div 5 = 20$

החצי שנמכר: $(100 \div 5) \times 9/12 = 15$

סה"כ: $20 + 15 = 35$

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 35 | |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 35 |

**<u>שלב 5: אירוע 4, המכירה וחילוץ התמורה</u>**

הפחנ"צ על החצי שנמכר: שנתיים עד 1.1.2025, ועוד 9 חודשים.

(100 ÷ 5) × 2 + 15 = 55

עלות מופחתת: 100 - 55 = 45

רווח ההון הנתון הוא התמורה פחות העלות המופחתת.

התמורה: 45 + 5 = 50

התמורה נקלטת בעו"ש בנק, שהוא חשבון המזומן בטבלה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה עו"ש בנק | 50 | |
| חובה פחנ"צ מחשבים | 55 | |
| זכות מחשבים (עלות) | | 100 |
| זכות רווח הון | | 5 |

בדיקה: 105 = 55 + 50 חובה, ו-105 = 5 + 100 זכות

**<u>שלב 6: אירוע 5, מלאי הסגירה</u>**

שווי המימוש נטו 80 נמוך מהעלות 85, ולכן מלאי הסגירה הוא 80.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 80 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 80 |

**שלב 7: הטבלה המעודכנת**

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 150 | | | 150 | | |
| עודפים 1.1.2025 | 130 | | | 130 | | |
| עו״ש בנק | 520 | 570 | | | | |
| לקוחות | 360 | 360 | | | | |
| שיקים לקבל | 40 | 40 | | | | |
| מלאי פתיחה | 70 | | | | | 70 |
| קניות | 520 | | | | | 520 |
| מכירות | 1,250 | | | | 1,250 | |
| החזרות מלקוחות | 50 | | | | (50) | |
| מחשבים (עלות) | 200 | 100 | | | | |
| פחנ״צ מחשבים | 80 | (60) | | | | |
| הכנסות מראש | 120 | | 120 | | | |
| הוצאות חשמל לשלם | 8 | | 0 | | | |
| פקדון לזמן קצר | 100 | 100 | | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | 300 | | 300 | | | |
| ספקים | 160 | | 160 | | | |
| הוצאות שכר | 260 | | | | | 260 |
| הוצאות חשמל | 38 | | | | | 30 |
| הוצאות פרסום | 40 | | | | | 40 |
| ריבית לקבל | חדש | 2 | | | | |
| הכנסות ריבית | חדש | | | | 2 | |
| הוצאות פחת | חדש | | | | | 35 |
| רווח הון ממכירת מחשבים | חדש | | | | 5 | |
| מלאי סגירה, מאזן | חדש | 80 | | | | |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | חדש | | | | | (80) |
| **סה״כ** | | **1,192** | **580** | **280** | **1,207** | **875** |

בדיקה: 1,192 = 580 + 280 + (1,207 - 875)

**הטבלה מעודכנת ומאוזנת: נכסים 1,192, התחייבויות 580, הון עצמי 280 (150 + 130), הכנסות 1,207 והוצאות 875.**

## ג. שלב שלישי: הדוחות

### שלב 1: דוח רווח והפסד

מכירות נטו: 1,200 = 50 - 1,250

עלות המכר: 510 = 80 - 520 + 70

הנהלה וכלליות: 325 = 35 + 30 + 260

| סעיף | סכום | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות נטו** | **1,200** | מכירות 1,250 פחות החזרות 50 |
| עלות המכר | (510) | מלאי פתיחה 70, קניות 520, פחות מלאי סגירה 80 |
| **רווח גולמי** | **690** | |
| הוצאות מכירה ושיווק | (40) | פרסום |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (325) | שכר 260, חשמל 30, פחת 35 |
| הכנסות אחרות | 5 | רווח הון ממכירת מחשבים |
| **רווח תפעולי** | **330** | |
| הכנסות מימון | 2 | הכנסות ריבית |
| **רווח לפני מס = רווח נקי** | **332** | אין מס |

רווח גולמי: 690 = 510 - 1,200

רווח תפעולי: 330 = 5 + 325 - 40 - 690

רווח נקי: 332 = 2 + 330

### שלב 2: הדוח על המצב הכספי

המחשבים שנותרו: עלות 100 = 100 - 200, פחנ"צ 60 = 55 - 35 + 80.

| רכיב | עלות | פחנ"צ 31.12.2025 | נטו |
|---|---|---|---|
| מחשבים | 100 | 60 | 40 |

נכסים שוטפים: 1,152 = 80 + 2 + 100 + 40 + 360 + 570

סך הנכסים: 1,192 = 40 + 1,152

ההתחייבויות השוטפות: הכנסות מראש וספקים. ההלוואה היא לזמן ארוך.

התחייבויות שוטפות: 280 = 160 + 120

העודפים: 1,192 = x + 150 + 300 + 280, ולכן 462 = x

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| עו"ש בנק | 570 | הכנסות מראש | 120 |
| לקוחות | 360 | ספקים | 160 |
| שיקים לקבל | 40 | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **280** |
| פקדון לזמן קצר | 100 | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| ריבית לקבל | 2 | הלוואה לזמן ארוך | 300 |
| מלאי | 80 | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים השוטפים** | **1,152** | הון מניות | 150 |
| **נכסים לא שוטפים** | | עודפים 31.12.2025 | 462 |
| רכוש קבוע, נטו | 40 | **סך ההון העצמי** | **612** |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **40** | | |
| **סך הנכסים** | **1,192** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,192** |

**שלב 3: בקרה על העודפים**

130 + 332 = 462

**רווח נקי 332, סך הנכסים 1,192 ועודפים ב-31.12.2025: 462 אלפי ש״ח. הבקרה מתיישבת.**

## פתרון שאלת מסה 10.12: חברת ״הנקניק המעופף״

**מה נתון:** טבלה של 37 חשבונות של ״הנקניק המעופף״ (באלפי ש״ח), ארבעה ערכים לחילוץ (הוצאות טלפון לשלם, שני פחנ״צ ועודפים) ועשרה נתונים נוספים. מלאי הפתיחה מוצג כהוצאה, ואין מס. **מה נדרש:** (א) חילוץ ארבעת הערכים, (ב) דוח על המצב הכספי ודוח רווח והפסד, (ג) פקודת מכירת המחשבים.

### א. שלב ראשון: מיון ושחזור

**שלב 1: הוצאות טלפון לשלם ב-1.1 (נתון 4)**

התחייבות ב-1.1 זהה להתחייבות ב-31.12.2024. עד סוף 2024 נצרכו חודשיים (נובמבר ודצמבר), ועדיין לא שולם עבורם דבר.

צריכה מצטברת: 3 × 2 = 6

| תאריך | מזומן ששולם | צריכה מצטברת | ההפרש |
|---|---|---|---|
| 31.12.2024 | 0 | 6 | **6 (הוצאה לשלם, התחייבות)** |

**שלב 2: ערכים שנתונים בטבלה**

הוצאות מראש (72), הכנסות לקבל (30), הכנסות מראש (72) והלח״מ ב-1.1 (12) נתונים בטבלה, ולכן אין צורך לשחזר אותם. הם נכנסים לטבלת המיון כפי שהם.

**שלב 3: פחנ״צ מכונות (נתון 6)**

הפחת לשנה 800 ÷ 10 = 80. מ-1.7.2022 עד 1.1.2025 חלפו שנתיים וחצי.

80 × 2.5 = 200

**שלב 4: פחנ״צ מחשבים (נתון 7)**

ב-1.1.2025 היו רק המחשבים הישנים, בעלות 100 (זמינים מ-1.1.2022, 4 שנים). עד 1.1.2025 חלפו 3 שנים. המחשבים החדשים נרכשים רק ב-2025.

פחת לשנה: 100 ÷ 4 = 25

פחנ״צ: 25 × 3 = 75

**שלב 5: טבלת המיון**

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הובלה למחסן | 25 | | | | | 25 |
| הנחות מזומן מספקים | 9 | | | | 9 | |
| עו"ש בנק | 198 | 198 | | | | |
| החזרות מלקוח | 40 | | | | (40) | |
| הנחות מסחריות ללקוח | 60 | | | | (60) | |
| עמלות סוכנים | 35 | | | | | 35 |
| החזרות לספקים | 30 | | | | | (30) |
| הכנסות ייעוץ | 100 | | | | 100 | |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | ? | **(75)** | | | | |
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| הכנסות לקבל 1.1 | 30 | 30 | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | ? | **(200)** | | | | |
| הוצאות חשמל | 30 | | | | | 30 |
| הכנסות מראש 1.1 | 72 | | 72 | | | |
| פקדון לזמן ארוך | 90 | 90 | | | | |
| הוצאות מראש 1.1 | 72 | 72 | | | | |
| הכנסות ריבית | 16 | | | | 16 | |
| פרמיה על מניות | 80 | | | 80 | | |
| הוצאות פרסום | 45 | | | | | 45 |
| לקוחות (ברוטו) | 300 | 300 | | | | |
| קניות (ברוטו) | 700 | | | | | 700 |
| הוצאות ריבית | 24 | | | | | 24 |
| מלאי 1.1.2025 | 120 | | | | | 120 |
| הוצאות טלפון | 20 | | | | | 20 |
| הלוואה לזמן ארוך | 250 | | 250 | | | |
| מחשבים (עלות) | 160 | 160 | | | | |
| שיקים לפירעון | 60 | | 60 | | | |
| הלח"מ 1.1 | 12 | (12) | | | | |
| משיכת יתר בבנק אחר | 55 | | 55 | | | |
| שיקים לקבל | 40 | 40 | | | | |
| מכונות (עלות) | 800 | 800 | | | | |
| ספקים | 170 | | 170 | | | |
| שכר הנהלה | 170 | | | | | 170 |
| מכירות (ברוטו) | 1,500 | | | | 1,500 | |
| עודפים 1.1 | ? | | | **x** | | |
| שכר מכירות | 90 | | | | | 90 |
| הוצאות טלפון לשלם 1.1 | ? | | **6** | | | |
| **סה"כ** | | **1,403** | **613** | **x + 280** | **1,525** | **1,229** |

**שלב 6: חילוץ העודפים ל-1.1**

$$1,403 = 613 + (280 + x) + (1,525 - 1,229)$$

$$x = 1,403 - 613 - 280 - 296 = 214$$

**הוצאות טלפון לשלם 6, פחנ"צ מכונות 200, פחנ"צ מחשבים 75 ועודפים ל-1.1: 214 אלפי ש"ח.**

### ב. שלב שני ושלישי: עדכונים ודוחות

**שלב 1: נתון 1, הביטוח**

הפוליסה בסך 108 מכסה 18 חודשים, והיא החלה ב-1.7.2024. היא הסתיימה ב-31.12.2025, ולכן כל ההוצאות מראש (72) נצרכו.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ביטוח | 72 | |
| זכות הוצאות מראש | | 72 |

**שלב 2: נתונים 2 ו-3, הכנסות לקבל והכנסות מראש**

בנתון 2 הסכום טרם התקבל גם ב-31.12.2025, ובנתון 3 השירות טרם החל. אין שינוי ואין פקודה: הכנסות לקבל 30 והכנסות מראש 72 נשארות בדוח על המצב הכספי.

**שלב 3: נתון 4, תשלום הטלפון שנרשם בטעות כהוצאה**

ב-2025 שולמו 6 עבור שירות שנצרך ב-2024. מנהל החשבונות רשם את התשלום כהוצאה של 2025:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות טלפון | 6 | |
| זכות עו״ש בנק | | 6 |

החלק של העו״ש נכון. התשלום סילק התחייבות ואינו הוצאה של 2025, ולכן פקודת התיקון מבטלת את ההוצאה ומאפסת את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות טלפון לשלם | 6 | |
| זכות הוצאות טלפון | | 6 |

הוצאות הטלפון אחרי התיקון: 20 - 6 = 14

ההתחייבות קטנה מ-6 ל-0.

**שלב 4: נתון 5, הלח״מ**

בסוף 2025 הלח״מ הוא 7% מהלקוחות. אין חובות אבודים, ולכן ההוצאה היא הגידול בהלח״מ.

הלח״מ בסוף השנה: 7% × 300 = 21

הוצאת הלח״מ: 21 - 12 = 9

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות הלח״מ | 9 | |
| זכות הלח״מ | | 9 |

**שלב 5: נתון 6, פחת המכונות**

לא היו רכישות או מכירות, ולכן פחת של שנה שלמה: 80. הפקודה תירשם יחד עם פחת המחשבים בשלב הבא.

**שלב 6: נתון 7, פחת המחשבים**

מחשבים ישנים שלא נמכרו, ישנים שנמכרו (עד 30.6) וחדשים (מ-1.10). מחשבים את הפחת לכל קבוצה.

| קבוצה | עלות | חודשי פחת ב-2025 | הוצאות פחת |
|---|---|---|---|
| ישנים שלא נמכרו | 60 | 12 | 15 |
| ישנים שנמכרו (עד 30.6) | 40 | 6 | 5 |
| חדשים (מ-1.10) | 60 | 3 | 3 |
| **סה"כ** | **160** | | **23** |

ישנים שלא נמכרו: 60 ÷ 4 = 15

ישנים שנמכרו, 6 חודשים: (40 ÷ 4) × 6/12 = 5

חדשים, 3 חודשים: (60 ÷ 5) × 3/12 = 3

פחת המחשבים: 15 + 5 + 3 = 23

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 103 | |
| זכות פחנ"צ מכונות | | 80 |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 23 |

הוצאות הפחת הכוללות: 80 + 23 = 103.

**שלב 7: נתון 7, מכירת המחשבים**

החישוב המלא והפקודה מופיעים בסעיף ג. התוצאה: תמורה 12, ופחנ"צ המחשבים שנמכרו 35 (העלות שלהם 40).

**שלב 8: נתון 8, מלאי הסגירה**

שווי מימוש נטו: 240 - 30 - 28 = 182

העלות 190 גבוהה, ולכן מלאי הסגירה הוא 182.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה (מאזן, נכסים) | 182 | |
| זכות מלאי סגירה (דוח רווח והפסד, קיטון בהוצאות) | | 182 |

**שלב 9: נתון 9, ריבית על ההלוואה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות ריבית | 5 | |
| זכות ריבית לשלם | | 5 |

**שלב 10: הטבלה המעודכנת**

| חשבון | ערך | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הובלה למחסן | 25 | | | | | 25 |
| הנחות מזומן מספקים | 9 | | | | 9 | |
| עו״ש בנק | 198 | 210 | | | | |
| החזרות מלקוח | 40 | | | | (40) | |
| הנחות מסחריות ללקוח | 60 | | | | (60) | |
| עמלות סוכנים | 35 | | | | | 35 |
| החזרות לספקים | 30 | | | | | (30) |
| הכנסות ייעוץ | 100 | | | | 100 | |
| פחנ״צ מחשבים | 75 | (63) | | | | |
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| הכנסות לקבל | 30 | 30 | | | | |
| פחנ״צ מכונות | 200 | (280) | | | | |
| הוצאות חשמל | 30 | | | | | 30 |
| הכנסות מראש | 72 | | 72 | | | |
| פקדון לזמן ארוך | 90 | 90 | | | | |
| הוצאות מראש | 72 | 0 | | | | |
| הכנסות ריבית | 16 | | | | 16 | |
| פרמיה על מניות | 80 | | | 80 | | |
| הוצאות פרסום | 45 | | | | | 45 |
| לקוחות (ברוטו) | 300 | 300 | | | | |
| קניות (ברוטו) | 700 | | | | | 700 |
| הוצאות ריבית | 24 | | | | | 29 |
| מלאי 1.1.2025 | 120 | | | | | 120 |
| הוצאות טלפון | 20 | | | | | 14 |
| הלוואה לזמן ארוך | 250 | | 250 | | | |
| מחשבים (עלות) | 160 | 120 | | | | |
| שיקים לפירעון | 60 | | 60 | | | |
| הלח״מ | 12 | (21) | | | | |
| משיכת יתר בבנק אחר | 55 | | 55 | | | |
| שיקים לקבל | 40 | 40 | | | | |
| מכונות (עלות) | 800 | 800 | | | | |
| ספקים | 170 | | 170 | | | |
| שכר הנהלה | 170 | | | | | 170 |
| מכירות (ברוטו) | 1,500 | | | | 1,500 | |
| עודפים 1.1 | 214 | | | 214 | | |
| שכר מכירות | 90 | | | | | 90 |
| הוצאות טלפון לשלם | 6 | | 0 | | | |
| הוצאות ביטוח | חדש | | | | | 72 |
| הוצאות הלח״מ | חדש | | | | | 9 |
| הוצאות פחת | חדש | | | | | 103 |
| רווח הון ממכירת מחשבים | חדש | | | | 7 | |
| ריבית לשלם | חדש | | 5 | | | |
| מלאי סגירה, מאזן | חדש | 182 | | | | |
| מלאי סגירה, רווח והפסד | חדש | | | | | (182) |
| **סה״כ** | | **1,408** | **612** | **494** | **1,532** | **1,230** |

בדיקה: 1,408 = 612 + 494 + (1,532 - 1,230)

**שלב 11: דוח רווח והפסד**

מכירות נטו: 1,500 - 40 - 60 = 1,400

קניות נטו: 700 + 25 - 30 = 695

עלות המכר: 120 + 695 - 182 = 633

הנהלה וכלליות: 170 + 30 + 14 + 72 + 103 + 9 = 398

| סעיף | סכום | הרכב |
|---|---|---|
| **מכירות נטו** | **1,400** | מכירות ברוטו 1,500, פחות החזרות 40 והנחות מסחריות 60 |
| עלות המכר | (633) | מלאי פתיחה 120, קניות נטו 695, פחות מלאי סגירה 182 |
| **רווח גולמי** | **767** | |
| הוצאות מכירה ושיווק | (170) | פרסום 45, עמלות סוכנים 35, שכר מכירות 90 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | (398) | שכר 170, חשמל 30, טלפון 14, ביטוח 72, פחת 103, הלח"מ 9 |
| הכנסות אחרות | 107 | הכנסות ייעוץ 100, רווח הון 7 |
| **רווח תפעולי** | **306** | |
| הוצאות מימון | (29) | הוצאות ריבית 24 ועוד 5 |
| הכנסות מימון | 25 | הכנסות ריבית 16, הנחות מזומן מספקים 9 |
| **רווח לפני מס = רווח נקי** | **302** | אין מס |

רווח גולמי: 1,400 - 633 = 767

רווח תפעולי: 767 - 170 - 398 + 107 = 306

רווח נקי: 306 - 29 + 25 = 302

**שלב 12: הדוח על המצב הכספי**

| רכיב | עלות | פחנ"צ 31.12.2025 | נטו |
|---|---|---|---|
| מכונות | 800 | 280 | 520 |
| מחשבים | 120 | 63 | 57 |
| **סה"כ** | **920** | **343** | **577** |

נכסים שוטפים: 210 + 279 + 40 + 30 + 182 = 741

נכסים לא שוטפים: 90 + 577 = 667

סך הנכסים: 741 + 667 = 1,408

העודפים: x = 1,408 - 280 - 250 - 362, ולכן x = 516

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| עו"ש בנק | 210 | משיכת יתר בבנק אחר | 55 |
| לקוחות, נטו (300 פחות הלח"מ 21) | 279 | ספקים | 170 |
| שיקים לקבל | 40 | שיקים לפירעון | 60 |
| הכנסות לקבל | 30 | הכנסות מראש | 72 |
| מלאי | 182 | ריבית לשלם | 5 |
| **סך הנכסים השוטפים** | **741** | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **362** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור) | 577 | הלוואה לזמן ארוך | 250 |
| פקדון לזמן ארוך | 90 | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **667** | הון מניות | 200 |
| | | פרמיה על מניות | 80 |
| | | עודפים 31.12.2025 | 516 |
| | | **סך ההון העצמי** | **796** |
| **סך הנכסים** | **1,408** | **סך ההתחייבויות וההון** | **1,408** |

**שלב 13: בקרה על העודפים**

214 + 302 = 516

**רווח נקי 302, סך הנכסים 1,408 ועודפים ב-31.12.2025: 516 אלפי ש״ח. הבקרה מתיישבת.**

### ג. פקודת מכירת המחשבים

**שלב 1: העלות המופחתת של המחשבים שנמכרו**

עלות המחשבים שנמכרו: 40, בפחת של 10 לשנה. מ-1.1.2022 עד 1.1.2025 חלפו 3 שנים, ועוד 6 חודשים עד 30.6.2025.

35 = 5 + 3 × (40 ÷ 4)

עלות מופחתת: 40 - 35 = 5

**שלב 2: חילוץ התמורה**

רווח ההון הנתון הוא התמורה פחות העלות המופחתת.

12 = 7 + 5

**שלב 3: הפקודה**

התמורה נקלטת בעו״ש בנק.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה עו״ש בנק | 12 | |
| חובה פחנ״צ מחשבים | 35 | |
| זכות מחשבים (עלות) | | 40 |
| זכות רווח הון | | 7 |

בדיקה: 47 = 35 + 12 חובה, ו-47 = 7 + 40 זכות

**חובה: עו״ש בנק 12 ופחנ״צ מחשבים 35. זכות: מחשבים (עלות) 40 ורווח הון 7. התמורה: 12 אלפי ש״ח.**

פתרונות שיעור 11 מתוך 13

# שאלת מסה מלאה ב: שחזורים מורכבים ותיקונים

הכנסות מראש, הלח״מ בשני שיעורים, פחת בסס״י, מלאי בנמוך, פיצול שכר וביאורים

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- שחזור יתרה: חישוב מתמטי של מה שכבר נרשם בעבר (יתרות 1.1). אין פקודת יומן. עדכון יתרה: אירוע של השנה הנוכחית שטרם נרשם. רושמים פקודה ומעדכנים את הטבלה (לפני, שינוי, אחרי).
- מיון הטבלה: כל חשבון לנכסים, התחייבויות, הון, הכנסות או הוצאות. חשבון בניכוי נרשם בסימן שלילי בקבוצה שלו. את העודפים ב-1.1 מחלצים אחרונים מהמשוואה: נכסים = התחייבויות + הון (כולל עודפים 1.1) + הכנסות בניכוי הוצאות.
- הכנסות מראש ב-1.1: התמורה שהתקבלה בניכוי שווי השירות שסופק עד סוף השנה הקודמת. הלח״מ ב-1.1: שיעור הלח״מ כפול הלקוחות ברוטו בסוף השנה הקודמת (הלקוחות בטבלה הם של סוף השנה הנוכחית).
- הוצאות הלח״מ: יתרת סגירה = יתרת פתיחה בניכוי חוב אבוד בתוספת הוצאות הלח״מ, ומכאן מחלצים את ההוצאה. פחת: קו ישר $n \div$ (עלות - שייר), סס״י ספרות ÷ סכום הספרות × (עלות - שייר), והספרה יורדת ביום השנה לזמינות.
- מלאי: הנמוך מבין העלות לשווי המימוש נטו (מחיר מכירה בניכוי עלויות השלמה ומכירה). מלאי הסגירה נרשם פעמיים: נכס במאזן וקיטון בהוצאות ברווח והפסד.
- בדוחות: עלות המכר = מלאי פתיחה + קניות נטו בניכוי מלאי סגירה. מפצלים שכר לפי האחוזים בנתון. מוחקים שורות אפס. העודפים במאזן הם תמיד עודפי סוף השנה: עודפים 1.1 + רווח השנה.

## פתרון 11.1: חברת ״אולמות הנוף״: מיון חשבונות וחילוץ העודפים

**מה נתון:** 22 חשבונות של חברת ״אולמות הנוף״ לפני עדכונים (באלפי ש״ח), כשהעודפים ב-1.1.2025 אינם ידועים. **מה נדרש:** (א) מיון הטבלה, (ב) סכומי הקבוצות, (ג) חילוץ העודפים ב-1.1, (ד) מדוע במאזן מוצגים עודפי סוף השנה.

## א. מיון החשבונות

**שלב 1: כללי המיון**

כל חשבון שייך לאחת מחמש קבוצות: נכסים, התחייבויות, הון, הכנסות או הוצאות. חשבון בניכוי נרשם בסימן שלילי בקבוצה שאליה הוא שייך:

- הלח"מ ופחנ"צ מקטינים נכסים, ולכן הם בסימן שלילי בנכסים.
- החזרות מלקוחות והנחות מסחריות ללקוחות מקטינות הכנסות, ולכן הן בסימן שלילי בהכנסות.
- החזרות לספקים והנחות מסחריות מספקים מקטינות את הקניות, ולכן הן בסימן שלילי בהוצאות.
- הנחת מזומן שקיבלנו מספקים היא הכנסת מימון, ולכן היא בהכנסות. הוצאות לשלם הן חוב, ולכן הן התחייבות.

**שלב 2: הטבלה**

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 120 | | | 120 | | |
| הוצאות חשמל | 35 | | | | | 35 |
| הוצאות לשלם | 20 | | 20 | | | |
| הוצאות ריבית | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות שכר | 190 | | | | | 190 |
| החזרות לספקים | 20 | | | | | (20) |
| החזרות מלקוחות | 25 | | | | (25) | |
| הכנסות ריבית | 6 | | | | 6 | |
| הלוואות לזמן ארוך | 150 | | 150 | | | |
| הלח"מ 1.1 | 17 | (17) | | | | |
| הנחות מזומן מספקים | 8 | | | | 8 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 15 | | | | (15) | |
| הנחות מסחריות מספקים | 10 | | | | | (10) |
| לקוחות (ברוטו) | 340 | 340 | | | | |
| מזומן | 260 | 260 | | | | |
| מכונות (עלות) | 600 | 600 | | | | |
| מכירות | 900 | | | | 900 | |
| מלאי 1.1 | 55 | | | | | 55 |
| ספקים | 110 | | 110 | | | |
| עודפים 1.1 | ? | | | ? | | |
| פחנ"צ מכונות | 180 | (180) | | | | |
| קניות | 410 | | | | | 410 |

טעות נפוצה: לרשום את ההחזרות והנחות המסחריות לספקים בהכנסות. הן מקטינות את הקניות, ולכן הן בהוצאות בסימן שלילי.

### ב. סכומי הקבוצות

**שלב 1: מחברים כל עמודה בלי העודפים**

נכסים: 1,003 = 180 - 600 + 17 - 340 + 260

התחייבויות: 280 = 150 + 20 + 110

הון (הון מניות בלבד): 120

הכנסות: 874 = 8 + 6 + 15 - 25 - 900

הוצאות: 674 = 14 + 35 + 190 + 10 - 20 - 410 + 55

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **סה"כ (ללא עודפים 1.1)** | | **1,003** | **280** | **120** | **874** | **674** |

**סך הנכסים 1,003, סך ההתחייבויות 280, סך ההכנסות 874 וסך ההוצאות 674 (באלפי ש"ח).**

### ג. חילוץ העודפים ב-1.1.2025

**שלב 1: משוואת היסוד**

העודפים ב-1.1 הם הנעלם היחיד, ולכן מחלצים אותם אחרונים מהמשוואה: נכסים = התחייבויות + הון (כולל עודפים 1.1) + רווח השנה, כשרווח השנה הוא ההכנסות בניכוי ההוצאות.

רווח לפני עדכונים: 874 - 674 = 200

המשוואה: 1,003 = 280 + 120 + X + 200

העודפים: X = 1,003 - 280 - 120 - 200 = 403

**שלב 2: בדיקת הגיון**

1,003 = 200 + 403 + 120 + 280. הצד הימני שווה לנכסים.

**העודפים ב-1.1.2025 הם 403 אלפי ש"ח.**

### ד. עודפי סוף שנה בדוח על המצב הכספי

הדוח על המצב הכספי מציג את המצב ביום 31.12, אחרי שרווח השנה נוסף לעודפים. לכן מציגים בו תמיד עודפי סוף השנה: העודפים ב-1.1 בתוספת רווח השנה (ובניכוי דיבידנד אם הוכרז). עודפי 1.1 הם נקודת פתיחה בלבד, ומשמשים לחישוב.

**במאזן מוצגים עודפי 31.12 = עודפים 1.1 + רווח השנה, כי המאזן משקף את סוף השנה.**

## פתרון 11.2: חברת "גלי אור": שחזור או עדכון, ומה היה קורה אם

**מה נתון:** שמונה פעולות מתוך שאלת מסה, חוזה של 400,000 ש"ח ל-4 שנים, ומחשבים של 48,000 ש"ח בסס"י ל-3 שנים. **מה נדרש:** (א) שחזור או עדכון בכל פעולה, (ב) הכנסות מראש ב-1.1.2025 בשני מועדי חתימה, (ג) הוצאות הפחת בשלושה מועדי רכישה.

### א. שחזור או עדכון

**שלב 1: הכלל**

שחזור הוא חישוב מתמטי של יתרה שכבר נרשמה בעבר, ולכן אין לגביו פקודת יומן. עדכון הוא אירוע של השנה הנוכחית שטרם נרשם, ולכן רושמים פקודה ומעדכנים את הטבלה.

**<u>שלב 2: מסווגים כל פעולה</u>**

| פעולה | שחזור או עדכון | הנימוק |
|---|---|---|
| 1) הלח״מ ב-1.1 לפי הלקוחות בסוף השנה הקודמת | **שחזור** | היתרה נרשמה בסוף השנה הקודמת |
| 2) הוצאות הלח״מ של השנה | **עדכון** | ההוצאה של השנה הנוכחית טרם נרשמה |
| 3) הכנסות מראש ב-1.1 לפי חוזה רב שנתי | **שחזור** | היתרה נרשמה בסוף השנה הקודמת |
| 4) הכנסה מהחוזה בשנה השוטפת מול הכנסות מראש | **עדכון** | השירות של השנה טרם נרשם כהכנסה |
| 5) הפחנ״צ על מחשבים ב-1.1 | **שחזור** | הפחת שנצבר עד סוף השנה הקודמת כבר נרשם |
| 6) הוצאות הפחת של השנה | **עדכון** | פחת השנה הנוכחית טרם נרשם |
| 7) מלאי הפתיחה לפי הנמוך מבין עלות לשמ״נ | **שחזור** | הערך של סוף השנה הקודמת כבר נקבע |
| 8) מלאי הסגירה כנכס וכקיטון בהוצאות | **עדכון** | מלאי הסגירה של השנה הנוכחית טרם נרשם |

**שחזור: 1, 3, 5, 7. עדכון: 2, 4, 6, 8.**

כלל אצבע: יתרה שמתייחסת ל-1.1 (שנה קודמת) היא שחזור. אירוע שמתייחס לשנה הנוכחית הוא עדכון.

### ב. הכנסות מראש ב-1.1.2025

**<u>שלב 1: חתימה ב-1.1.2024</u>**

שולם ב-1.1.2024 סכום של 400,000 ש״ח, והשירות מתחלק באופן אחיד על פני 4 שנים.

שווי השירות לשנה: 400,000 ÷ 4 = 100,000

בשנת 2024 סופקה שנה שלמה. היתרה ב-1.1.2025 היא החלק שטרם סופק:

יתרת הכנסות מראש 1.1.2025: 400,000 - 100,000 = 300,000

**<u>שלב 2: חתימה ב-1.4.2024</u>**

ההסכם ל-48 חודשים. עד סוף 2024 סופקו 9 חודשים (אפריל עד דצמבר).

שירות שסופק ב-2024: 400,000 × 9/48 = 75,000

יתרת הכנסות מראש 1.1.2025: 400,000 - 75,000 = 325,000

**היתרה ב-1.1.2025: 300,000 ש״ח אם החוזה נחתם ב-1.1.2024, ו-325,000 ש״ח אם נחתם ב-1.4.2024.**

כשהחוזה נחתם מאוחר יותר, סופק פחות שירות עד סוף 2024, ולכן יתרת ההכנסות מראש גדולה יותר.

### ג. הוצאות הפחת על המחשבים

**<u>שלב 1: סכום הספרות והספרה הראשונה</u>**

סכום הספרות: 3 × (1 + 3) ÷ 2 = 6

המחשבים נרכשו בשנת 2025, ולכן כל התקופה ב-2025 היא בשנת החיים הראשונה שלהם. הספרה בשנה הראשונה היא 3, אורך החיים.

**<u>שלב 2: מכפילים בחלק היחסי של השנה</u>**

רכישה ב-1.7.2025 (6 חודשים): 12,000 = 6 ÷ (6/12 × 3) × (48,000 - 0)

רכישה ב-1.10.2025 (3 חודשים): 6,000 = 6 ÷ (3/12 × 3) × (48,000 - 0)

רכישה ב-1.1.2025 (שנה שלמה): 24,000 = 6 ÷ (12/12 × 3) × (48,000 - 0)

**הוצאות הפחת ב-2025: 12,000 ש״ח אם נרכשו ב-1.7, 6,000 ש״ח אם ב-1.10, ו-24,000 ש״ח אם ב-1.1.**

## פתרון 11.3: חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״: שחזור הכנסות מראש ויתרת הלח״מ

**מה נתון:** חוזה של 450 אלף ש״ח ל-3 שנים מ-1.1.2024 ששולם בחתימה, לקוחות ברוטו ב-31.12.2025 של 480 אלף ש״ח, גבוהים ב-80 מ-31.12.2024, והלח״מ 5% ב-31.12.2024. **מה נדרש:** (א) הכנסות מראש ב-1.1.2025, (ב) לקוחות והלח״מ ב-1.1.2025, (ג) הכנסה ופקודה ל-2025, (ד) מה אילו נחתם ב-1.7.2024.

### א. הכנסות מראש ב-1.1.2025 (שחזור)

**<u>שלב 1: מה שולם ומה סופק</u>**

החוזה ל-3 שנים והשירות אחיד, ולכן בכל שנה סופק שליש.

שירות לשנה: 450 ÷ 3 = 150

סך הסכום שהתקבל: 450

סופק עד סוף 2024: 150

יתרת הכנסות מראש 1.1.2025: 450 - 150 = 300

**יתרת ההכנסות מראש ב-1.1.2025 היא 300 אלף ש״ח.**

### ב. הלקוחות והלח״מ ב-1.1.2025 (שחזור)

**<u>שלב 1: הלקוחות בסוף השנה הקודמת</u>**

הלקוחות שבנתון (480) הם של סוף השנה הנוכחית, ולא ניתן לחשב מהם הלח״מ של 1.1. צריך את הלקוחות ב-31.12.2024, שנמוכים ב-80:

לקוחות ברוטו 31.12.2024: 480 - 80 = 400

**<u>שלב 2: הלח״מ</u>**

הלח״מ ב-1.1.2025 הוא הלח״מ של 31.12.2024:

הלח״מ 1.1.2025: 400 × 5% = 20

**הלקוחות ברוטו ב-31.12.2024 הם 400 אלף ש״ח, והלח״מ ב-1.1.2025 הוא 20 אלף ש״ח.**

### ג. הכנסה ב-2025 ופקודת העדכון

**<u>שלב 1: ההכנסה והיתרה החדשה</u>**

בשנת 2025 מכירים בשירות של שנה שלמה (עדכון, כי ההכנסה טרם נרשמה).

הכנסה מהחוזה ב-2025: 450 ÷ 3 = 150

הכנסות מראש 31.12.2025: 300 - 150 = 150

**שלב 2: הפקודה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות מראש | 150 | |
| זכות הכנסות משירות | | 150 |

חובה הכנסות מראש: ההתחייבות ללקוח קטנה, כי סיפקנו שירות. זכות הכנסות משירות: מכירים בהכנסה.

**ההכנסה ב-2025 היא 150 אלף ש"ח, יתרת ההכנסות מראש ב-31.12.2025 היא 150 אלף ש"ח.**

### ד. מה אילו החוזה נחתם ב-1.7.2024

**שלב 1: כמה שירות סופק ב-2024**

החוזה ל-36 חודשים. מ-1.7.2024 עד 31.12.2024 סופקו 6 חודשים.

שירות שסופק ב-2024: 450 × 6/36 = 75

יתרת הכנסות מראש 1.1.2025: 450 - 75 = 375

**היתרה ב-1.1.2025 הייתה 375 אלף ש"ח.**

## פתרון 11.4: חברת "חימום ורד": הלח"מ בשני שיעורים והוצאות הלח"מ מחולצות

**מה נתון:** לקוחות ברוטו 400,000 ש"ח והלח"מ 5% ב-31.12.2024, חובות אבודים של 8,000 ש"ח ב-2025, ולקוחות ברוטו 600,000 ש"ח ב-31.12.2025 (40% בשיעור 10% והיתר 5%). **מה נדרש:** (א) הלח"מ בשני המועדים, (ב) הוצאות הלח"מ ותנועות החשבון, (ג) הפקודה וביאור הלקוחות.

### א. הלח"מ בסוף כל שנה

**שלב 1: 31.12.2024**

הלח"מ 31.12.2024: 400,000 × 5% = 20,000

**שלב 2: 31.12.2025, בשתי קבוצות**

קבוצה של 40%: 600,000 × 40% = 240,000

הלח"מ בגינה: 240,000 × 10% = 24,000

יתר הלקוחות: 600,000 - 240,000 = 360,000

הלח"מ בגינם: 360,000 × 5% = 18,000

הלח"מ 31.12.2025: 24,000 + 18,000 = 42,000

**הלח"מ ב-31.12.2024: 20,000 ש"ח. ב-31.12.2025: 42,000 ש"ח.**

### ב. הוצאות הלח"מ ותנועות החשבון

**שלב 1: השפעות על חשבון הלח"מ**

יתרת הסגירה מורכבת מיתרת הפתיחה, בניכוי החוב האבוד, בתוספת הוצאות הלח"מ של השנה. הוצאות הלח"מ הן הנעלם:

20,000 - 8,000 + X = 42,000

הוצאות הלח"מ: X = 42,000 - 20,000 + 8,000 = 30,000

**שלב 2: תנועות חשבון הלח"מ בשנת 2025**

| פרטים | הלח"מ |
|---|---|
| יתרת פתיחה 31.12.2024 | 20,000 |
| חוב אבוד | (8,000) |
| הוצאות הלח"מ (מחולצות) | **30,000** |
| **יתרת סגירה 31.12.2025** | **42,000** |

בדיקה: 20,000 - 8,000 + 30,000 = 42,000

**הוצאות הלח"מ לשנת 2025: 30,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: לרשום הוצאה של 22,000 (ההפרש בין 42,000 ל-20,000). החוב האבוד כבר הקטין את ההלח"מ, ולכן ההוצאה גדולה יותר.

### ג. הפקודה וביאור הלקוחות

**שלב 1: פקודת הלח"מ**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות הלח"מ | 30,000 | |
| זכות הלח"מ | | 30,000 |

**שלב 2: ביאור הלקוחות נטו ב-31.12.2025**

| פרטים | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 600,000 |
| בניכוי: הלח"מ | (42,000) |
| **לקוחות, נטו** | **558,000** |

600,000 - 42,000 = 558,000

**ח' הוצאות הלח"מ 30,000, ז' הלח"מ 30,000. הלקוחות נטו בדוח על המצב הכספי: 558,000 ש"ח.**

## פתרון 11.5: חברת "שי צבאן נקניקי עישון": שחזור פחנ"צ ופחת בסכום ספרות השנים

**מה נתון:** שלושה פריטי רכוש קבוע בחברת "שי צבאן נקניקי עישון": 6 תנורים בקו ישר ל-9 שנים (זמינים מ-1.1.2023), מחשבים ישנים של 64,000 ש"ח (זמינים ב-1.4.2024) ומחשבים חדשים של 36,000 ש"ח (זמינים ב-1.7.2025), שניהם ל-3 שנים בסס"י ללא שייר. **מה נדרש:** (א) תנורים: עלות ופחנ"צ 1.1.2025, (ב) פחנ"צ מחשבים ישנים 1.1.2025, (ג) הוצאות פחת 2025 ופקודה, (ד) הצגה ל-31.12.2025, (ה) מה אילו נרכשו ב-1.10.2024.

### א. תנורי העישון ב-1.1.2025

**שלב 1: עלות ופחת שנתי**

עלות: 6 × 150,000 = 900,000

פחת שנתי: (0 - 900,000) ÷ 9 = 100,000

**<u>שלב 2: הפחנ"צ ב-1.1.2025 (שחזור)</u>**

התנורים זמינים מ-1.1.2023, ועד 1.1.2025 חלפו שנתיים שלמות.

פחנ"צ 1.1.2025: 100,000 × 2 = 200,000

**עלות התנורים 900,000 ש"ח והפחנ"צ שלהם ב-1.1.2025 הוא 200,000 ש"ח.**

### ב. פחנ"צ המחשבים הישנים ב-1.1.2025

**<u>שלב 1: סכום הספרות</u>**

סכום הספרות: 3 × (1 + 3) ÷ 2 = 6

**<u>שלב 2: הפחת עד 1.1.2025</u>**

המחשבים זמינים מ-1.4.2024, ולכן עד 1.1.2025 חלפו 9 חודשים. הם נמצאים בשנת החיים הראשונה, והספרה היא 3.

פחנ"צ מחשבים ישנים 1.1.2025: (64,000 - 0) × (3 × 9/12) ÷ 6 = 24,000

**הפחנ"צ של המחשבים הישנים ב-1.1.2025 הוא 24,000 ש"ח.**

המחשבים החדשים נרכשו ב-2025 ולכן אינם נכללים בפחנ"צ של 1.1.2025.

### ג. הוצאות הפחת ב-2025 ופקודת העדכון

**<u>שלב 1: הספרות בכל פריט</u>**

- תנורים: שנה שלמה בקו ישר, 100,000 ש"ח.
- מחשבים ישנים: שנת החיים הראשונה מסתיימת ב-31.3.2025 (שנה מ-1.4.2024), ולכן הספרה היא 3 לשלושה חודשים ו-2 לתשעה חודשים.
- מחשבים חדשים: שנת החיים הראשונה, הספרה 3, מ-1.7.2025 עד 31.12.2025: שישה חודשים.

| פריט | תקופה | חודשים | ספרה |
|---|---|---|---|
| מחשבים ישנים | 1.1.2025 עד 31.3.2025 | 3 | 3 |
| מחשבים ישנים | 1.4.2025 עד 31.12.2025 | 9 | 2 |
| מחשבים חדשים | 1.7.2025 עד 31.12.2025 | 6 | 3 |

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

תנורים: (900,000 - 0) ÷ 9 = 100,000

מחשבים ישנים: (64,000 - 0) × (3 × 3/12 + 2 × 9/12) ÷ 6 = 24,000

מחשבים חדשים: (36,000 - 0) × (3 × 6/12) ÷ 6 = 9,000

סך הוצאות הפחת: 100,000 + 24,000 + 9,000 = 133,000

**<u>שלב 3: פקודת העדכון</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 133,000 | |
| זכות פחנ"צ תנורי עישון | | 100,000 |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 33,000 |

**הוצאות הפחת ב-2025: תנורים 100,000, מחשבים ישנים 24,000, מחשבים חדשים 9,000, ובסך הכל 133,000 ש"ח.**

### ד. הרכוש הקבוע ב-31.12.2025

**שלב 1: הפחנ"צ לסוף השנה**

הפחנ"צ בסוף השנה הוא הפחנ"צ הפותח בתוספת הוצאות הפחת של 2025.

תנורים: 100,000 + 200,000 = 300,000

מחשבים ישנים: 24,000 + 24,000 = 48,000

מחשבים חדשים: 0 + 9,000 = 9,000

**שלב 2: הטבלה**

| פריט | עלות | פחנ"צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| תנורי עישון | 900,000 | 300,000 | 600,000 |
| מחשבים ישנים | 64,000 | 48,000 | 16,000 |
| מחשבים חדשים | 36,000 | 9,000 | 27,000 |
| **סך הכל** | **1,000,000** | **357,000** | **643,000** |

בדיקה: 1,000,000 - 357,000 = 643,000

**ב-31.12.2025 סך העלות 1,000,000 ש"ח, הפחנ"צ 357,000 ש"ח והעלות המופחתת 643,000 ש"ח.**

### ה. מה אילו המחשבים הישנים נרכשו ב-1.10.2024

מ-1.10.2024 עד 1.1.2025 חלפו 3 חודשים בלבד בספרה 3.

פחנ"צ 1.1.2025: (64,000 - 0) × (3/12 × 3) ÷ 6 = 8,000

**הפחנ"צ של המחשבים הישנים ב-1.1.2025 היה 8,000 ש"ח.**

## פתרון 11.6: חברת "נקניקיות הגליל": מלאי הפתיחה והסגירה בנמוך

**מה נתון:** עלות ונתוני שווי מימוש של המלאי בשני מועדים, וקניות 2025: ברוטו 640,000, הובלה 20,000, החזרות לספקים 25,000 והנחות מסחריות 15,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) שווי מימוש נטו וערך המלאי, (ב) פקודות המלאי ב-2025, (ג) קניות נטו ועלות המכר.

### א. שווי המימוש נטו וערך המלאי

**שלב 1: הכלל**

המלאי נמדד לפי הנמוך מבין העלות לשווי המימוש נטו (שמ"נ). שווי המימוש נטו הוא מחיר המכירה הצפוי, בניכוי עלויות ההשלמה ובניכוי עלויות המכירה.

**שלב 2: מחשבים בכל מועד**

שמ"נ 31.12.2024: 100,000 - 14,000 - 8,000 = 78,000

שמ"נ 31.12.2025: 130,000 - 15,000 - 11,000 = 104,000

| מועד | עלות | שמ"נ | הנמוך (המוצג) |
|---|---|---|---|
| 31.12.2024 (מלאי פתיחה) | 84,000 | 78,000 | **78,000** |
| 31.12.2025 (מלאי סגירה) | 96,000 | 104,000 | **96,000** |

**מלאי הפתיחה מוצג ב-78,000 ש"ח (השמ"נ נמוך מהעלות), ומלאי הסגירה ב-96,000 ש"ח (העלות נמוכה מהשמ"נ).**

### ב. פקודות המלאי בשנת 2025

**שלב 1: מלאי הפתיחה**

מלאי הפתיחה כבר נצרך במהלך השנה והופך להוצאה, ומפסיק להיות נכס במאזן. הוא נרשם בערך שנקבע בהשוואה בין עלות לשמ״נ: 78,000.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי פתיחה, רווח והפסד (הוצאות) | 78,000 | |
| זכות מלאי פתיחה, מאזן (נכסים) | | 78,000 |

**שלב 2: מלאי הסגירה**

מלאי הסגירה הוא נכס בסוף השנה, ומקטין את ההוצאות כי לא כל הקניות נצרכו.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה, מאזן (נכס) | 96,000 | |
| זכות מלאי סגירה, רווח והפסד (קיטון בהוצאות) | | 96,000 |

**נרשמו שתי פקודות: העברת מלאי הפתיחה (78,000) להוצאה, ורישום מלאי הסגירה (96,000) כנכס וכקיטון בהוצאות.**

### ג. קניות נטו ועלות המכר

**שלב 1: קניות נטו**

קניות נטו הן קניות ברוטו, בתוספת הובלה למחסן, בניכוי החזרות והנחות מספקים.

קניות נטו: 620,000 = 15,000 - 25,000 - 20,000 + 640,000

**שלב 2: עלות המכר**

עלות המכר: 602,000 = 96,000 - 620,000 + 78,000

**קניות נטו 620,000 ש״ח ועלות המכר 602,000 ש״ח.**

בעלות המכר נכנס מלאי הפתיחה בערכו המוצג, 78,000, ולא בעלותו המקורית 84,000.

## פתרון 11.7: חברת ״עגלות הנקניק״: טבלת עדכון יתרות

**מה נתון:** יתרות ב-1.1.2025 של חברת ״עגלות הנקניק״ וארבעה נתונים: חוזה שירות, הלח״מ, פחת מכונות ומלאי סגירה. **מה נדרש:** (א) ארבע פקודות העדכון, (ב) השלמת טבלת העדכון (שינוי ואחרי), (ג) מדוע בפקודת הפחת רק פחת 2025.

### א. פקודות העדכון

**שלב 1: חוזה השירות**

החוזה ל-4 שנים והשירות אחיד. ההכנסה של 2025 טרם נרשמה.

הכנסה לשנה: 120 = 4 ÷ 480

בדיקה מול הטבלה: החוזה נחתם ב-1.1.2023, עד 1.1.2025 סופקו שנתיים, ולכן 240 = 120 × 2 - 480, כמו בטבלה.

**שלב 2: הלח"מ**

אין חובות אבודים, ולכן הוצאות הלח"מ הן ההפרש בין היתרה הסופית ליתרת הפתיחה.

הלח"מ בגין 40% מהלקוחות: 500 × 40% × 8% = 16

הלח"מ בגין היתר: 500 × 60% × 4% = 12

הלח"מ 31.12.2025: 16 + 12 = 28

הוצאות הלח"מ: 28 - 21 = 7

**שלב 3: פחת המכונות**

המכונות זמינות מ-1.1.2023 ולכן 2025 היא שנה שלמה.

פחת 2025: (600 - 0) ÷ 10 = 60

**שלב 4: מלאי הסגירה**

שמ"נ: 108 - 10 - 8 = 90

העלות 95 גבוהה מהשמ"נ 90, ולכן מלאי הסגירה הוא 90.

**שלב 5: הפקודות**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הכרה בהכנסה מהחוזה** | | |
| חובה הכנסות מראש | 120 | |
| זכות הכנסות משירות | | 120 |
| **2) הלח"מ** | | |
| חובה הוצאות הלח"מ | 7 | |
| זכות הלח"מ | | 7 |
| **3) פחת מכונות** | | |
| חובה הוצאות פחת | 60 | |
| זכות פחנ"צ מכונות | | 60 |
| **4) מלאי סגירה** | | |
| חובה מלאי סגירה (מאזן) | 90 | |
| זכות מלאי סגירה (רווח והפסד) | | 90 |

**הפקודות מופיעות בטבלה: 120 להכנסה מהחוזה, 7 להלח"מ, 60 לפחת ו-90 למלאי הסגירה (באלפי ש"ח).**

### ב. טבלת העדכון

**שלב 1: שינוי = הסכום בפקודה, אחרי = לפני + שינוי**

כל פקודה משנה שני חשבונות בטבלה, ושניהם ממולאים באותו סכום.

| חשבון | לפני העדכון | שינוי | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| הכנסות מראש | 240 | -120 | **120** |
| הכנסות משירות | 0 | +120 | **120** |
| הלח״מ | 21 | +7 | **28** |
| הוצאות הלח״מ | 0 | +7 | **7** |
| פחנ״צ מכונות | 120 | +60 | **180** |
| הוצאות פחת | 0 | +60 | **60** |
| מלאי סגירה (מאזן) | 0 | +90 | **90** |
| מלאי סגירה (רווח והפסד) | 0 | +90 | **90** |

**שלב 2: בדיקת הגיון**

הכנסות מראש: 240 - 120 = 120, וזה רבע מהחוזה, השנה האחרונה שטרם סופקה (480 - 3 × 120 = 120).

פחנ״צ מכונות: 120 + 60 = 180, שלוש שנים של פחת, כמו 60 × 3 = 180.

**הטבלה מושלמת: הכנסות מראש 120, הלח״מ 28, פחנ״צ 180, ומלאי סגירה 90 בכל אחד משני החשבונות.**

### ג. מדוע רק פחת 2025

פקודת הפחת רושמת את הוצאות השנה הנוכחית בלבד. הפחת של 2023 ושל 2024 כבר נרשם בשנים הקודמות, והוא נמצא בפחנ״צ הפותח (120). הוספת פחת של שנים קודמות הייתה סופרת אותו פעמיים.

**פקודת הפחת כוללת רק את פחת 2025 (60), כי פחת השנים הקודמות כבר נרשם ונכלל ביתרת הפחנ״צ של 1.1.**

## פתרון 11.8: חברת ״בית ראשון״: פיצול הוצאות שכר

**מה נתון:** הוצאות שכר של 1,200,000 ש״ח (30% הנהלה, 70% מכירה ושיווק), פרסום 90,000, עמלות סוכנים 35,000, חשמל במשרדים 60,000 ופחת במשרדים 50,000 ש״ח. **מה נדרש:** (א) פיצול השכר, (ב) סך כל סעיף, (ג) הביאורים בטבלה.

### א. פיצול הוצאות השכר

**שלב 1: מחשבים לפי האחוזים בנתון**

שכר מכירה ושיווק: 1,200,000 × 70% = 840,000

שכר הנהלה וכלליות: 1,200,000 × 30% = 360,000

בדיקה: 840,000 + 360,000 = 1,200,000

**בהוצאות המכירה והשיווק יוצגו 840,000 ש״ח שכר, ובהוצאות ההנהלה והכלליות 360,000 ש״ח.**

### ב. סך כל סעיף

**שלב 1: מה שייך לכל סעיף**

- מכירה ושיווק: שכר צוות המכירות, פרסום ועמלות סוכני מכירות.
- הנהלה וכלליות: שכר ההנהלה, חשמל במשרדים ופחת במשרדים.

**שלב 2: מחברים**

הוצאות מכירה ושיווק: 840,000 + 90,000 + 35,000 = 965,000

הוצאות הנהלה וכלליות: 360,000 + 60,000 + 50,000 = 470,000

**הוצאות המכירה והשיווק 965,000 ש"ח, והוצאות ההנהלה והכלליות 470,000 ש"ח.**

### ג. הביאורים

| הוצאות מכירה ושיווק | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (70%) | 840,000 |
| הוצאות פרסום | 90,000 |
| עמלות סוכני מכירות | 35,000 |
| **סך הכל** | **965,000** |

| הוצאות הנהלה וכלליות | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (30%) | 360,000 |
| הוצאות חשמל | 60,000 |
| הוצאות פחת | 50,000 |
| **סך הכל** | **470,000** |

בדיקה: סך ההוצאות בשני הביאורים 1,435,000 = 470,000 + 965,000, וזה סכום כל ההוצאות בנתון: 1,435,000 = 50,000 + 60,000 + 35,000 + 90,000 + 1,200,000.

## פתרון 11.9: חברת "מערכות ענן": הכנסות אחרות וסיווג לסעיפי הדוח

**מה נתון:** 11 חשבונות של חברת "מערכות ענן" לשנת 2025, לאחר עדכון ההכנסה מחוזה שירות. **מה נדרש:** (א) סעיף בדוח רווח והפסד לכל חשבון, (ב) סכום כל סעיף, (ג) פקודת העדכון להכרה ב-80,000 ש"ח.

### א. הסיווג לסעיפי הדוח

**שלב 1: הכללים**

- עלות המכר: מלאי פתיחה, קניות והובלה למחסן.
- הוצאות מכירה ושיווק: עמלות סוכני מכירות והובלה ללקוחות, כמו בסיווג שראינו בשיעורים הקודמים.
- הוצאות הנהלה וכלליות: שכר דירה וחשמל.
- הכנסות אחרות: הכנסות שאינן ממכירות, כולל הכנסות משירות מחוזה.
- הוצאות מימון: הנחות מזומן שנתנו ללקוחות ועמלות בנק. הכנסות מימון: הנחות מזומן שקיבלנו מספקים והכנסות ריבית.

**שלב 2: הטבלה**

| חשבון | סכום | הסעיף בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|
| מלאי פתיחה | 40,000 | עלות המכר |
| הוצאות הובלה למחסן | 6,000 | עלות המכר |
| הוצאות הובלה ללקוחות | 9,000 | הוצאות מכירה ושיווק |
| עמלות סוכני מכירות | 14,000 | הוצאות מכירה ושיווק |
| הוצאות שכר דירה | 120,000 | הוצאות הנהלה וכלליות |
| הוצאות חשמל | 18,000 | הוצאות הנהלה וכלליות |
| הכנסות מהחוזה | 80,000 | הכנסות אחרות |
| הנחות מזומן ללקוחות | 5,000 | הוצאות מימון |
| עמלות בנק | 3,000 | הוצאות מימון |
| הנחות מזומן מספקים | 7,000 | הכנסות מימון |
| הכנסות ריבית | 4,000 | הכנסות מימון |

טעות נפוצה: לרשום הנחת מזומן ללקוחות בקיטון המכירות. הנחה מסחרית מקטינה את המכירות, אבל הנחת מזומן (על תשלום מוקדם) היא הוצאת מימון.

**ב. סכום כל סעיף**

הוצאות מכירה ושיווק: 9,000 + 14,000 = 23,000

הוצאות הנהלה וכלליות: 120,000 + 18,000 = 138,000

הכנסות אחרות: 80,000

הוצאות מימון: 5,000 + 3,000 = 8,000

הכנסות מימון: 7,000 + 4,000 = 11,000

**מכירה ושיווק 23,000, הנהלה וכלליות 138,000, הכנסות אחרות 80,000, הוצאות מימון 8,000 והכנסות מימון 11,000 ש״ח. בעלות המכר נמצאים רק מלאי הפתיחה (40,000) והובלה למחסן (6,000) מתוך הנתונים.**

**ג. פקודת העדכון**

**שלב 1: מה קורה בחוזה**

החוזה שולם מראש, ולכן קיימת התחייבות להכנסות מראש. סיפקנו שירות בשווי 80,000, ולכן ההתחייבות יורדת והכנסה מוכרת באותו סכום.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות מראש | 80,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 80,000 |

חובה הכנסות מראש: ירידה בהתחייבות. זכות הכנסות משירות: הכרה בהכנסה, שמוצגת בהכנסות אחרות.

**ח׳ הכנסות מראש 80,000, ז׳ הכנסות משירות 80,000.**

## פתרון 11.10: חברת ״מגדלי הכוכבים״: ביאורים לדוח על המצב הכספי

**מה נתון:** נתוני לקוחות, מכונות, מחשבים ישנים וחדשים ונכסים בלתי מוחשיים של חברת ״מגדלי הכוכבים״ ב-31.12.2025. **מה נדרש:** (א) ביאור הלקוחות, (ב) ביאור הרכוש הקבוע, (ג) ביאור הנכסים הבלתי מוחשיים, (ד) הוצאות הפחת ב-2025.

### א. ביאור הלקוחות

**שלב 1: הלח"מ בשתי קבוצות**

קבוצה של 25%: 800,000 × 25% = 200,000

הלח"מ בגינה: 200,000 × 12% = 24,000

יתר הלקוחות: 800,000 - 200,000 = 600,000

הלח"מ בגינם: 600,000 × 4% = 24,000

סך הלח"מ: 24,000 + 24,000 = 48,000

**שלב 2: הביאור**

| פרטים | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 800,000 |
| בניכוי: הלח"מ | (48,000) |
| **לקוחות, נטו** | **752,000** |

**לקוחות, נטו: 752,000 ש"ח.**

### ב. ביאור הרכוש הקבוע

**שלב 1: מכונות (קו ישר)**

פחת שנתי: (800,000 - 0) ÷ 10 = 80,000

המכונות זמינות מ-1.1.2022, ועד 31.12.2025 חלפו 4 שנים שלמות.

פחנ"צ: 80,000 × 4 = 320,000

**שלב 2: מחשבים ישנים (סס"י, 3 שנים)**

סכום הספרות: 3 × (3 + 1) ÷ 2 = 6

המחשבים זמינים מ-1.7.2024. הספרה 3 תקפה עד 30.6.2025, ומ-1.7.2025 הספרה היא 2.

| תקופה | חודשים | ספרה |
|---|---|---|
| 1.7.2024 עד 31.12.2024 | 6 | 3 |
| 1.1.2025 עד 30.6.2025 | 6 | 3 |
| 1.7.2025 עד 31.12.2025 | 6 | 2 |

פחנ"צ מחשבים ישנים: (180,000 - 0) × (3 × 6/12 + 3 × 6/12 + 2 × 6/12) ÷ 6 = 120,000

**שלב 3: מחשבים חדשים**

זמינים מ-1.4.2025, תשעה חודשים בשנת החיים הראשונה, ספרה 3.

פחנ"צ מחשבים חדשים: (120,000 - 0) × (3 × 9/12) ÷ 6 = 45,000

**שלב 4: הביאור**

| פריט | עלות | פחנ"צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונות | 800,000 | 320,000 | 480,000 |
| מחשבים ישנים | 180,000 | 120,000 | 60,000 |
| מחשבים חדשים | 120,000 | 45,000 | 75,000 |
| **סך הכל** | **1,100,000** | **485,000** | **615,000** |

בדיקה: 1,100,000 - 485,000 = 615,000

**הרכוש הקבוע נטו: 615,000 ש"ח (עלות 1,100,000, פחנ"צ 485,000).**

### ג. ביאור הנכסים הבלתי מוחשיים

הפטנט והשם המסחרי אינם מופחתים, ולכן מוצגים בעלותם.

| פריט | ש"ח |
|---|---|
| פטנט | 500,000 |
| שם מסחרי | 200,000 |
| **סך הכל** | **700,000** |

500,000 + 200,000 = 700,000

**הנכסים הבלתי מוחשיים: 700,000 ש"ח.**

### ד. הוצאות הפחת ב-2025

**שלב 1: פחת של כל פריט בשנה**

מכונות: 800,000 ÷ 10 = 80,000

מחשבים ישנים: (180,000 - 0) × (3 × 6/12 + 2 × 6/12) ÷ 6 = 75,000

מחשבים חדשים: (120,000 - 0) × (9/12 × 3) ÷ 6 = 45,000

סך הוצאות הפחת: 80,000 + 75,000 + 45,000 = 200,000

**שלב 2: בדיקת הגיון**

פחת המחשבים הישנים ב-2024 הוא (180,000 - 0) × (6/12 × 3) ÷ 6 = 45,000. הפחנ"צ בסוף 2025 הוא 45,000 + 75,000 = 120,000, בהתאם לביאור.

**הוצאות הפחת לשנת 2025: 200,000 ש"ח.**

## פתרון 11.11: חברת "עשן ואש": דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי מטבלה מעודכנת

**מה נתון:** טבלה מעודכנת של חברת "עשן ואש" (באלפי ש"ח), שבה כבר נרשמו כל העדכונים ומלאי הסגירה מופיע פעמיים. **מה נדרש:** (א) דוח רווח והפסד, (ב) דוח על המצב הכספי, כולל ביאור הרכוש הקבוע וחישוב העודפים, (ג) שם הסעיף של מלאי הסגירה ומדוע הוא גם ברווח והפסד.

### א. דוח רווח והפסד לשנת 2025

**שלב 1: מכירות נטו**

מכירות נטו: 1,200 - 20 - 10 = 1,170

**<u>שלב 2: קניות נטו ועלות המכר</u>**

קניות נטו: 638 = 12 - 10 + 640

עלות המכר: 628 = 70 - 638 + 60

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מלאי פתיחה 1.1 | 60 |
| קניות (ברוטו) | 640 |
| בתוספת: הובלה למחסן | 10 |
| בניכוי: החזרות לספקים | (12) |
| **קניות, נטו** | **638** |
| בניכוי: מלאי סגירה 31.12 | (70) |
| **עלות המכר** | **628** |

רווח גולמי: 542 = 628 - 1,170

**<u>שלב 3: פיצול השכר ופירוט ההוצאות</u>**

שכר הנהלה וכלליות: 90 = 30% × 300

שכר מכירה ושיווק: 210 = 70% × 300

| ביאור 2: הוצאות מכירה ושיווק | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (70%) | 210 |
| הוצאות פרסום | 30 |
| עמלות סוכני מכירות | 14 |
| **סך הוצאות מכירה ושיווק** | **254** |

| ביאור 3: הוצאות הנהלה וכלליות | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (30%) | 90 |
| הוצאות חשמל | 20 |
| הוצאות הלח"מ | 15 |
| הוצאות פחת | 70 |
| **סך הוצאות הנהלה וכלליות** | **195** |

**<u>שלב 4: הוצאות והכנסות מימון</u>**

| ביאור 4א: הוצאות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן ללקוחות | 7 |
| הוצאות ריבית | 12 |
| **סך הוצאות מימון** | **19** |

| ביאור 4ב: הכנסות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן מספקים | 8 |
| הכנסות ריבית | 6 |
| **סך הכנסות מימון** | **14** |

**<u>שלב 5: הדוח</u>**

רווח תפעולי: 133 = 40 + 195 - 254 - 542

רווח נקי: 128 = 14 + 19 - 133

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מכירות (ברוטו) | 1,200 |
| בניכוי: החזרות מלקוחות | (20) |
| בניכוי: הנחות מסחריות ללקוחות | (10) |
| **מכירות, נטו** | **1,170** |
| עלות המכר (ביאור 1) | (628) |
| **רווח גולמי** | **542** |
| הוצאות מכירה ושיווק (ביאור 2) | (254) |
| הוצאות הנהלה וכלליות (ביאור 3) | (195) |
| הכנסות אחרות | 40 |
| **רווח תפעולי** | **133** |
| הוצאות מימון (ביאור 4א) | (19) |
| הכנסות מימון (ביאור 4ב) | 14 |
| **רווח נקי (אין מס הכנסה)** | **128** |

**הרווח הנקי לשנת 2025: 128 אלפי ש"ח.**

בדוחות מוחקים שורות אפס, ולכן אין שורת מסים על ההכנסה.

**ב. דוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

**<u>שלב 1: הביאורים</u>**

זכאים: 58 = 40 + 18

| ביאור 5: לקוחות | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 320 |
| בניכוי: הלח"מ | (25) |
| **לקוחות, נטו** | **295** |

| ביאור 6: רכוש קבוע | עלות | פחנ"צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונות | 500 | 150 | 350 |
| מחשבים | 60 | 35 | 25 |
| **סך הכל** | **560** | **185** | **375** |

| ביאור 7: נכסים בלתי מוחשיים | ש"ח |
|---|---|
| פטנטים | 90 |
| **סך הנכסים הבלתי מוחשיים** | **90** |

**<u>שלב 2: העודפים בסוף השנה</u>**

העודפים במאזן הם עודפי סוף השנה: עודפי 1.1 בתוספת הרווח מדוח רווח והפסד.

עודפים 31.12.2025: 537 = 128 + 409

**שלב 3: הדוח**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 150 | הלוואות לזמן קצר | 70 |
| לקוחות, נטו (ביאור 5) | 295 | ספקים | 95 |
| מלאי | 70 | זכאים (הוצאות לשלם והכנסות מראש) | 58 |
| **סך נכסים שוטפים** | **515** | **סך התחייבויות שוטפות** | **223** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור 6) | 375 | הלוואות לזמן ארוך | 120 |
| נכסים בלתי מוחשיים (ביאור 7) | 90 | **סך התחייבויות** | **343** |
| **סך נכסים לא שוטפים** | **465** | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים** | **980** | הון מניות | 100 |
| | | עודפים (ביאור 8) | 537 |
| | | **סך הון עצמי** | **637** |
| | | **סך התחייבויות והון עצמי** | **980** |

בדיקה: 980 = 465 + 515 ו-980 = 537 + 100 + 120 + 223. סך הנכסים שווה לסך ההתחייבויות וההון.

**סך הנכסים 980 אלפי ש"ח, שווה לסך ההתחייבויות וההון העצמי.**

**ג. מלאי הסגירה**

מלאי הסגירה מוצג בדוח על המצב הכספי בשם "מלאי", בנכסים השוטפים (70 אלפי ש"ח). בטבלה קראנו לו "מלאי סגירה, מאזן" רק כדי להבדיל. הוא מופיע גם בדוח רווח והפסד כי הקניות והמלאי שנצרך הם הוצאה, ומה שנשאר במלאי בסוף השנה לא נצרך, ולכן מקטין את עלות המכר.

**במאזן: "מלאי" בנכסים שוטפים. ברווח והפסד: ניכוי בחישוב עלות המכר.**

## פתרון שאלת מסה 11.12: חברת "נקניקי אביב"

**מה נתון:** 36 חשבונות של חברת "נקניקי אביב" לפני עדכונים (באלפי ש"ח), שישה ערכים עם סימן שאלה ושמונה נתונים נוספים. **מה נדרש:** (א) חילוץ כל הערכים המסומנים, (ב) דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי עם חישוב העודפים, (ג) פקודת הלח"מ.

## א. חילוץ הערכים המסומנים בסימן שאלה

**<u>שלב 1: מציינים את כל החשבונות</u>**

כל חשבון נכנס לעמודה אחת מחמש העמודות. חשבונות בניכוי (הלח"מ, פחנ"צ, החזרות והנחות מסחריות) נרשמים בסימן שלילי, כלומר בסוגריים. הנחת מזומן ללקוחות היא הוצאה, והנחת מזומן מספקים היא הכנסה. בשורות עם סימן שאלה נכתוב בשלב הבא את הערך המשוחזר.

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 150 | | | 150 | | |
| הוצאות אחזקה | 24 | | | | | 24 |
| הוצאות הובלה למחסן | 12 | | | | | 12 |
| הוצאות חשמל | 18 | | | | | 18 |
| הוצאות טלפון | 9 | | | | | 9 |
| הוצאות לשלם | 36 | | 36 | | | |
| הוצאות פרסום | 22 | | | | | 22 |
| הוצאות ריבית | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות שכר | 300 | | | | | 300 |
| הוצאות שכר דירה | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות תפעול | 20 | | | | | 20 |
| החזרות לספקים | 15 | | | | | (15) |
| החזרות מלקוחות | 30 | | | | (30) | |
| הכנסות מראש 1.1 | ? | | ? | | | |
| הכנסות ריבית | 8 | | | | 8 | |
| הלוואות לזמן ארוך | 200 | | 200 | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 90 | | 90 | | | |
| הלח"מ 1.1 | ? | ? | | | | |
| הנחות מזומן ללקוחות | 11 | | | | | 11 |
| הנחות מזומן מספקים | 7 | | | | 7 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 20 | | | | (20) | |
| הנחות מסחריות מספקים | 10 | | | | | (10) |
| לקוחות (ברוטו) | 480 | 480 | | | | |
| מזומן | 220 | 220 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 80 | 80 | | | | |
| מכונות ייצור (עלות) | ? | ? | | | | |
| מכירות | 1,350 | | | | 1,350 | |
| מלאי 1.1 | ? | | | | | ? |
| ספקים | 140 | | 140 | | | |
| עודפים 1.1 | ? | | | ? | | |
| עמלות בנק | 6 | | | | | 6 |
| עמלות סוכני מכירות | 15 | | | | | 15 |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | ? | ? | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | ? | ? | | | | |
| פטנטים | 120 | 120 | | | | |
| קניות | 760 | | | | | 760 |

בשלב השחזור לא רושמים פקודות יומן. מחשבים רק מה שכבר נרשם בספרים עד 31.12.2024.

**שלב 2: הכנסות מראש ב-1.1 (נתון 1)**

החוזה נחתם ב-1.7.2024 ושולם במלואו. עד סוף 2024 סופקו 6 חודשים (יולי עד דצמבר).

שווי שירות לשנה: 540 ÷ 3 = 180

שירות שסופק ב-2024: 180 × 6/12 = 90

הכנסות מראש 1.1.2025: 540 - 90 = 450

**שלב 3: הלח"מ ב-1.1 (נתון 2)**

הלקוחות בטבלה (480) הם של סוף 2025. הלח"מ של 1.1.2025 נשען על הלקוחות של 31.12.2024, שנמוכים ב-80.

לקוחות ברוטו 31.12.2024: 480 - 80 = 400

הלח"מ 1.1.2025: 400 × 5% = 20

**שלב 4: מלאי 1.1 (נתון 3)**

מלאי הפתיחה הוא המלאי של 31.12.2024, ונמדד לפי הנמוך מבין עלות לשמ"נ.

שמ"נ: 100 - 6 - 10 = 84

העלות היא 90 והשמ"נ 84, ולכן מלאי 1.1 הוא 84.

**שלב 5: מכונות ייצור (נתון 4)**

עלות המכונות: 4 × 200 = 800

פחת שנתי: (800 - 0) ÷ 8 = 100

המכונות זמינות מ-1.1.2022, ולכן ב-1.1.2025 חלפו 3 שנים שלמות (2022, 2023, 2024).

פחנ"צ מכונות 1.1.2025: 100 × 3 = 300

**שלב 6: פחנ"צ מחשבים ב-1.1 (נתון 5)**

רק המחשבים הישנים (48) נרכשו לפני 1.1.2025. המחשבים החדשים נרכשו ב-1.4.2025 ואינם בפחנ"צ הפותח. הפחת בסס"י ל-3 שנים:

סכום הספרות: 3 × (1 + 3) ÷ 2 = 6

המחשבים הישנים זמינים מ-1.10.2024, ולכן עד 1.1.2025 חלפו 3 חודשים בספרה 3.

פחנ"צ מחשבים 1.1.2025: (48 - 0) × (3 × 3/12) ÷ 6 = 6

בדיקת עלות המחשבים: 32 + 48 = 80, כמו בטבלה.

**<u>שלב 7: סכומי העמודות וחילוץ העודפים ב-1.1</u>**

העודפים ב-1.1 נחלצים אחרונים, אחרי ששוחזרו כל הערכים האחרים. הטבלה מציגה את הערכים המשוחזרים ואת סכומי כל העמודות, ללא העודפים.

| חשבון | הערך המשוחזר | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 1.1 | 450 | | **450** | | | |
| הלח"מ 1.1 | (20) | **(20)** | | | | |
| מכונות ייצור (עלות) | 800 | **800** | | | | |
| מלאי 1.1 | 84 | | | | | **84** |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | (6) | **(6)** | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | (300) | **(300)** | | | | |
| **סה"כ כל העמודות (ללא עודפים 1.1)** | | **1,374** | **916** | **150** | **1,315** | **1,300** |

המשוואה: נכסים = התחייבויות + הון (כולל עודפים 1.1) + הכנסות בניכוי הוצאות.

(1,315 - 1,300) + (150 + X) + 916 = 1,374

העודפים: X = 1,374 - 916 - 150 - 15 = 293

**הערכים שחולצו: הכנסות מראש 1.1 = 450, הלח"מ 1.1 = 20, מלאי 1.1 = 84, מכונות ייצור (עלות) = 800, פחנ"צ מכונות 1.1 = 300, פחנ"צ מחשבים 1.1 = 6, ועודפים 1.1 = 293.**

## ב. הדוחות הכספיים

**<u>שלב 1: חוזה השירות (נתון 1)</u>**

בשנת 2025 סופקה שנה שלמה של שירות, וההכנסה טרם נרשמה. הכנסות מראש יורדות וההכנסה מוכרת (בהכנסות אחרות, לפי נתון 7).

הכנסה ב-2025: 540 ÷ 3 = 180

הכנסות מראש 31.12.2025: 450 - 180 = 270

**<u>שלב 2: הלח"מ (נתון 2)</u>**

קבוצה של 25%: 480 × 25% = 120

הלח"מ בגינה: 120 × 25% = 30

יתר הלקוחות: 480 - 120 = 360

הלח"מ בגינם: 360 × 5% = 18

הלח"מ 31.12.2025: 30 + 18 = 48

לא היו חובות אבודים, ולכן הוצאות הלח"מ הן הגידול ביתרה:

הוצאות הלח"מ: 48 - (0 - 20) = 28

**<u>שלב 3: מלאי הסגירה (נתון 3)</u>**

שמ"נ ב-31.12.2025: 120 - 4 - 8 = 108

העלות 110 גבוהה מהשמ"נ, ולכן מלאי הסגירה הוא 108.

**שלב 4: הפחת של 2025 (נתונים 4 ו-5)**

המכונות: שנה שלמה, והמחשבים הישנים עוברים לספרה 2 ביום השנה לזמינות (1.10.2025).

| פריט | תקופה | חודשים | ספרה |
|---|---|---|---|
| מחשבים ישנים | 1.1.2025 עד 30.9.2025 | 9 | 3 |
| מחשבים ישנים | 1.10.2025 עד 31.12.2025 | 3 | 2 |
| מחשבים חדשים | 1.4.2025 עד 31.12.2025 | 9 | 3 |

מכונות: (0 - 800) ÷ 8 = 100

מחשבים ישנים: (0 - 48) × (3 × 9/12 + 2 × 3/12) ÷ 6 = 22

מחשבים חדשים: (0 - 32) × (3 × 9/12) ÷ 6 = 12

הוצאות פחת מחשבים: 12 + 22 = 34

סך הוצאות הפחת: 34 + 100 = 134

פחנ״צ מכונות 31.12.2025: 100 + 300 = 400

פחנ״צ מחשבים 31.12.2025: 34 + 6 = 40

**שלב 5: פקודות העדכון**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **הכרה בהכנסה מהחוזה** | | |
| חובה הכנסות מראש | 180 | |
| זכות הכנסות משירות (הכנסות אחרות) | | 180 |
| **עדכון הלח״מ** | | |
| חובה הוצאות הלח״מ | 28 | |
| זכות הלח״מ | | 28 |
| **מלאי סגירה** | | |
| חובה מלאי סגירה (מאזן) | 108 | |
| זכות מלאי סגירה (רווח והפסד) | | 108 |
| **פחת 2025** | | |
| חובה הוצאות פחת | 134 | |
| זכות פחנ״צ מכונות | | 100 |
| זכות פחנ״צ מחשבים | | 34 |

**שלב 6: טבלת העדכון**

| חשבון | לפני העדכון | שינוי | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 31.12 | 450 | -180 | **270** |
| הכנסות משירות | 0 | +180 | **180** |
| הלח״מ 31.12 | 20 | +28 | **48** |
| הוצאות הלח״מ | 0 | +28 | **28** |
| מלאי סגירה (מאזן) | 0 | +108 | **108** |
| מלאי סגירה (רווח והפסד) | 0 | +108 | **108** |
| פחנ״צ מכונות 31.12 | 300 | +100 | **400** |
| פחנ״צ מחשבים 31.12 | 6 | +34 | **40** |
| הוצאות פחת | 0 | +134 | **134** |

**<u>שלב 7: הטבלה המעודכנת, בסיס לדוחות</u>**

העמודות מסוכמות מחדש. השורות החדשות והמעודכנות מודגשות. הבקרה: נכסים = התחייבויות + הון + הכנסות בניכוי הוצאות.

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 150 | | | 150 | | |
| הוצאות אחזקה | 24 | | | | | 24 |
| הוצאות הובלה למחסן | 12 | | | | | 12 |
| הוצאות חשמל | 18 | | | | | 18 |
| הוצאות טלפון | 9 | | | | | 9 |
| הוצאות לשלם | 36 | | 36 | | | |
| הוצאות פרסום | 22 | | | | | 22 |
| הוצאות ריבית | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות שכר | 300 | | | | | 300 |
| הוצאות שכר דירה | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות תפעול | 20 | | | | | 20 |
| החזרות לספקים | 15 | | | | | (15) |
| החזרות מלקוחות | 30 | | | | (30) | |
| **הכנסות מראש 31.12** | 270 | | **270** | | | |
| הכנסות ריבית | 8 | | | | 8 | |
| הלוואות לזמן ארוך | 200 | | 200 | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 90 | | 90 | | | |
| **הלח"מ 31.12** | 48 | **(48)** | | | | |
| הנחות מזומן ללקוחות | 11 | | | | | 11 |
| הנחות מזומן מספקים | 7 | | | | 7 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 20 | | | | (20) | |
| הנחות מסחריות מספקים | 10 | | | | | (10) |
| לקוחות (ברוטו) | 480 | 480 | | | | |
| מזומן | 220 | 220 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 80 | 80 | | | | |
| מכונות ייצור (עלות) | 800 | 800 | | | | |
| מכירות | 1,350 | | | | 1,350 | |
| מלאי 1.1 | 84 | | | | | 84 |
| ספקים | 140 | | 140 | | | |
| עודפים 1.1 | 293 | | | 293 | | |
| עמלות בנק | 6 | | | | | 6 |
| עמלות סוכני מכירות | 15 | | | | | 15 |
| **פחנ"צ מחשבים 31.12** | 40 | **(40)** | | | | |
| **פחנ"צ מכונות 31.12** | 400 | **(400)** | | | | |
| פטנטים | 120 | 120 | | | | |
| קניות | 760 | | | | | 760 |
| **חדש: הכנסות משירות** | 180 | | | | **180** | |
| **חדש: הוצאות הלח"מ** | 28 | | | | | **28** |
| **חדש: מלאי סגירה (מאזן)** | 108 | **108** | | | | |
| **חדש: מלאי סגירה (רווח והפסד)** | 108 | | | | | **(108)** |
| **חדש: הוצאות פחת** | 134 | | | | | **134** |
| **סה"כ** | | **1,320** | **736** | **443** | **1,495** | **1,354** |

בקרה: (1,354 - 1,495) + (293 + 150) + 736 = 1,320

**<u>שלב 8: דוח רווח והפסד, הביאורים</u>**

מכירות נטו: 1,350 - 30 - 20 = 1,300

עלות המכר מחושבת בביאור: מלאי פתיחה, בתוספת קניות נטו (קניות ברוטו והובלה למחסן, בניכוי החזרות והנחות מסחריות מספקים), בניכוי מלאי הסגירה.

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מלאי פתיחה 1.1 | 84 |
| קניות (ברוטו) | 760 |
| בתוספת: הובלה למחסן | 12 |
| בניכוי: החזרות לספקים | (15) |
| בניכוי: הנחות מסחריות מספקים | (10) |
| **קניות, נטו** | **747** |
| בניכוי: מלאי סגירה 31.12 | (108) |
| **עלות המכר** | **723** |

לפי נתון 6, 30% מהשכר הוא הנהלה וכלליות והיתר מכירה ושיווק.

שכר הנהלה וכלליות: 300 × 30% = 90

שכר מכירה ושיווק: 300 × 70% = 210

| ביאור 2: הוצאות מכירה ושיווק | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (70%) | 210 |
| הוצאות פרסום | 22 |
| עמלות סוכני מכירות | 15 |
| **סך הוצאות מכירה ושיווק** | **247** |

| ביאור 3: הוצאות הנהלה וכלליות | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (30%) | 90 |
| הוצאות אחזקה | 24 |
| הוצאות חשמל | 18 |
| הוצאות טלפון | 9 |
| הוצאות שכר דירה | 30 |
| הוצאות תפעול | 20 |
| הוצאות הלח"מ | 28 |
| הוצאות פחת | 134 |
| **סך הוצאות הנהלה וכלליות** | **353** |

| ביאור 4א: הוצאות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן ללקוחות | 11 |
| עמלות בנק | 6 |
| הוצאות ריבית | 14 |
| **סך הוצאות מימון** | **31** |

| ביאור 4ב: הכנסות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן מספקים | 7 |
| הכנסות ריבית | 8 |
| **סך הכנסות מימון** | **15** |

**שלב 9: דוח רווח והפסד**

רווח גולמי: 1,300 - 723 = 577

רווח תפעולי: 577 - 247 - 353 + 180 = 157

רווח נקי: 157 - 31 + 15 = 141

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מכירות (ברוטו) | 1,350 |
| בניכוי: החזרות מלקוחות | (30) |
| בניכוי: הנחות מסחריות ללקוחות | (20) |
| **מכירות, נטו** | **1,300** |
| עלות המכר (ביאור 1) | (723) |
| **רווח גולמי** | **577** |
| הוצאות מכירה ושיווק (ביאור 2) | (247) |
| הוצאות הנהלה וכלליות (ביאור 3) | (353) |
| הכנסות אחרות | 180 |
| **רווח תפעולי** | **157** |
| הוצאות מימון (ביאור 4א) | (31) |
| הכנסות מימון (ביאור 4ב) | 15 |
| **רווח נקי (אין מס הכנסה)** | **141** |

**שלב 10: ביאורים לדוח על המצב הכספי**

| ביאור 5: לקוחות | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 480 |
| בניכוי: הלח"מ | (48) |
| **לקוחות, נטו** | **432** |

| ביאור 6: רכוש קבוע | עלות | פחנ"צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונות ייצור | 800 | 400 | 400 |
| מחשבים | 80 | 40 | 40 |
| **סך הכל** | **880** | **440** | **440** |

פטנטים הם הנכס הבלתי מוחשי היחיד: 120. לפי נתון 7 כל ההכנסות מראש הן התחייבות שוטפת, וההוצאות לשלם הן התחייבות שוטפת.

זכאים (הוצאות לשלם והכנסות מראש): 36 + 270 = 306

העודפים במאזן הם עודפי סוף השנה:

| ביאור 8: עודפים | ש"ח |
|---|---|
| עודפים ב-1.1.2025 (חולצו בשלב 1) | 293 |
| בתוספת: רווח נקי 2025 | 141 |
| **עודפים ב-31.12.2025** | **434** |

**שלב 11: דוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 220 | הלוואות לזמן קצר | 90 |
| לקוחות, נטו (ביאור 5) | 432 | ספקים | 140 |
| מלאי | 108 | זכאים (הוצאות לשלם והכנסות מראש) | 306 |
| **סך נכסים שוטפים** | **760** | **סך התחייבויות שוטפות** | **536** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור 6) | 440 | הלוואות לזמן ארוך | 200 |
| נכסים בלתי מוחשיים (ביאור 7) | 120 | **סך התחייבויות** | **736** |
| **סך נכסים לא שוטפים** | **560** | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים** | **1,320** | הון מניות | 150 |
| | | עודפים (ביאור 8) | 434 |
| | | **סך הון עצמי** | **584** |
| | | **סך התחייבויות והון עצמי** | **1,320** |

בקרה: 1,320 = 584 + 736

**הרווח הנקי 141, סך הנכסים 1,320, סך ההתחייבויות 736, ההון העצמי 584 (הון מניות 150 ועודפים 434) באלפי ש״ח. הדוח מאוזן.**

### ג. פקודת הלח״מ

הוצאות הלח״מ של 2025 חושבו בסעיף ב.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות הלח״מ | 28 | |
| זכות הלח״מ | | 28 |

חובה הוצאות הלח״מ: הוצאה חדשה בדוח רווח והפסד. זכות הלח״מ: הלח״מ, שהוא נכס בניכוי, עולה מ-20 ל-48.

**ח׳ הוצאות הלח״מ 28, ז׳ הלח״מ 28 (באלפי ש״ח).**

## פתרון שאלת מסה 11.13: חברת ״מארזי הנקניק״

**מה נתון:** 36 חשבונות של חברת ״מארזי הנקניק״ לפני עדכונים (באלפי ש״ח), שישה ערכים עם סימן שאלה ושבעה נתונים נוספים, כולל חוזה עם משרד רו״ח גל בלומנפלד. **מה נדרש:** (א) חילוץ כל הערכים המסומנים, (ב) דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי עם חישוב העודפים, (ג) פקודת ההכרה בהכנסה מהחוזה.

## א. חילוץ הערכים המסומנים בסימן שאלה

**<u>שלב 1: מממיינים את כל החשבונות</u>**

כל חשבון נכנס לעמודה אחת מחמש העמודות, וחשבונות בניכוי נרשמים בסוגריים. פטנטים ושם מסחרי הם נכסים (בלתי מוחשיים). הנחת מזומן ללקוחות היא הוצאה, והנחת מזומן מספקים היא הכנסה.

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| הוצאות אחזקה | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות הובלה למחסן | 15 | | | | | 15 |
| הוצאות חשמל | 22 | | | | | 22 |
| הוצאות לשלם | 28 | | 28 | | | |
| הוצאות פרסום | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות ריבית | 16 | | | | | 16 |
| הוצאות שכר | 360 | | | | | 360 |
| הוצאות שכר דירה | 36 | | | | | 36 |
| הוצאות תפעול | 25 | | | | | 25 |
| החזרות לספקים | 20 | | | | | (20) |
| החזרות מלקוחות | 40 | | | | (40) | |
| הכנסות מראש 1.1 | ? | | ? | | | |
| הכנסות ריבית | 10 | | | | 10 | |
| הלוואות לזמן ארוך | 300 | | 300 | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 110 | | 110 | | | |
| הלח"מ 1.1 | ? | ? | | | | |
| הנחות מזומן ללקוחות | 9 | | | | | 9 |
| הנחות מזומן מספקים | 6 | | | | 6 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 25 | | | | (25) | |
| הנחות מסחריות מספקים | 12 | | | | | (12) |
| לקוחות (ברוטו) | 600 | 600 | | | | |
| מזומן | 230 | 230 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 70 | 70 | | | | |
| מכונות אריזה (עלות) | ? | ? | | | | |
| מכירות | 1,500 | | | | 1,500 | |
| מלאי 1.1 | ? | | | | | ? |
| ספקים | 170 | | 170 | | | |
| עודפים 1.1 | ? | | | ? | | |
| עמלות בנק | 8 | | | | | 8 |
| עמלות סוכני מכירות | 18 | | | | | 18 |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | ? | ? | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | ? | ? | | | | |
| פטנטים | 90 | 90 | | | | |
| קניות | 780 | | | | | 780 |
| שם מסחרי | 60 | 60 | | | | |

בשלב השחזור לא רושמים פקודות יומן. מחשבים רק מה שכבר נרשם בספרים עד 31.12.2024.

**שלב 2: הכנסות מראש ב-1.1 (נתון 1)**

החוזה נחתם ב-1.1.2024 ל-4 שנים ושולם בחתימה. עד סוף 2024 סופקה שנה שלמה.

שווי שירות לשנה: 480 ÷ 4 = 120

הכנסות מראש 1.1.2025: 480 - 120 = 360

**שלב 3: הלח"מ ב-1.1 (נתון 2)**

הלקוחות בטבלה (600) הם של סוף 2025. הלח"מ של 1.1.2025 נשען על הלקוחות של 31.12.2024, שנמוכים ב-100.

לקוחות ברוטו 31.12.2024: 600 - 100 = 500

הלח"מ 1.1.2025: 500 × 4% = 20

**שלב 4: מלאי 1.1 (נתון 3)**

שמ"נ של מלאי הפתיחה: 150 - 20 - 18 = 112

העלות היא 100 והשמ"נ 112, ולכן מלאי 1.1 הוא 100 (העלות נמוכה).

**שלב 5: מכונות אריזה (נתון 4)**

עלות המכונות: 5 × 160 = 800

ערך שייר: 10% × 800 = 80

פחת שנתי: (800 - 80) ÷ 8 = 90

המכונות זמינות מ-1.7.2023. עד 1.1.2025 חלפו שנה וחצי (18 חודשים).

פחנ"צ מכונות 1.1.2025: 90 × 18/12 = 135

**שלב 6: פחנ"צ מחשבים ב-1.1 (נתון 5)**

רק המחשבים הישנים (40) נרכשו לפני 1.1.2025. המחשבים החדשים אינם בפחנ"צ הפותח. הפחת בסס"י ל-4 שנים:

סכום הספרות: 4 × (4 + 1) ÷ 2 = 10

המחשבים הישנים זמינים מ-1.7.2024, ולכן עד 1.1.2025 חלפו 6 חודשים בספרה 4.

פחנ"צ מחשבים 1.1.2025: (40 - 0) × (4 × 6/12) ÷ 10 = 8

בדיקת עלות המחשבים: 40 + 30 = 70, כמו בטבלה.

**שלב 7: סכומי העמודות וחילוץ העודפים ב-1.1**

| חשבון | הערך המשוחזר | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 1.1 | 360 | | **360** | | | |
| הלח"מ 1.1 | (20) | **(20)** | | | | |
| מכונות אריזה (עלות) | 800 | **800** | | | | |
| מלאי 1.1 | 100 | | | | | **100** |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | (8) | **(8)** | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | (135) | **(135)** | | | | |
| **סה"כ כל העמודות (ללא עודפים 1.1)** | | **1,687** | **968** | **200** | **1,451** | **1,417** |

המשוואה: נכסים = התחייבויות + הון (כולל עודפים 1.1) + הכנסות בניכוי הוצאות.

1,687 = 968 + (200 + X) + (1,451 - 1,417)

העודפים: X = 1,687 - 968 - 200 - 34 = 485

**הערכים שחולצו: הכנסות מראש 1.1 = 360, הלח"מ 1.1 = 20, מלאי 1.1 = 100, מכונות אריזה (עלות) = 800, פחנ"צ מכונות 1.1 = 135, פחנ"צ מחשבים 1.1 = 8, ועודפים 1.1 = 485.**

## ב. הדוחות הכספיים

**<u>שלב 1: חוזה התחזוקה (נתון 1)</u>**

בשנת 2025 סופקה שנה שלמה של שירות וההכנסה טרם נרשמה.

הכנסה ב-2025: 480 ÷ 4 = 120

הכנסות מראש 31.12.2025: 360 - 120 = 240

**<u>שלב 2: הלח"מ (נתון 2)</u>**

קבוצה של 60%: 600 × 60% = 360

הלח"מ בגינה: 360 × 5% = 18

יתר הלקוחות: 600 - 360 = 240

הלח"מ בגינם: 240 × 10% = 24

הלח"מ 31.12.2025: 18 + 24 = 42

הוצאות הלח"מ (אין חובות אבודים): 42 - (20 - 0) = 22

**<u>שלב 3: מלאי הסגירה (נתון 3)</u>**

שמ"נ ב-31.12.2025: 150 - 12 - 18 = 120

העלות 140 גבוהה מהשמ"נ, ולכן מלאי הסגירה הוא 120.

**<u>שלב 4: הפחת של 2025 (נתונים 4 ו-5)</u>**

| פריט | תקופה | חודשים | ספרה |
|---|---|---|---|
| מחשבים ישנים | 1.1.2025 עד 30.6.2025 | 6 | 4 |
| מחשבים ישנים | 1.7.2025 עד 31.12.2025 | 6 | 3 |
| מחשבים חדשים | 1.10.2025 עד 31.12.2025 | 3 | 4 |

מכונות: (800 - 80) ÷ 8 = 90

מחשבים ישנים: (40 - 0) × (4 × 6/12 + 3 × 6/12) ÷ 10 = 14

מחשבים חדשים: (30 - 0) × (4 × 3/12) ÷ 10 = 3

הוצאות פחת מחשבים: 14 + 3 = 17

סך הוצאות הפחת: 90 + 17 = 107

פחנ"צ מכונות 31.12.2025: 90 + 135 = 225

פחנ"צ מחשבים 31.12.2025: 17 + 8 = 25

**שלב 5: פקודות העדכון**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **הכרה בהכנסה מהחוזה** | | |
| חובה הכנסות מראש | 120 | |
| זכות הכנסות משירות (הכנסות אחרות) | | 120 |
| **עדכון הלח"מ** | | |
| חובה הוצאות הלח"מ | 22 | |
| זכות הלח"מ | | 22 |
| **מלאי סגירה** | | |
| חובה מלאי סגירה (מאזן) | 120 | |
| זכות מלאי סגירה (רווח והפסד) | | 120 |
| **פחת 2025** | | |
| חובה הוצאות פחת | 107 | |
| זכות פחנ"צ מכונות | | 90 |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 17 |

**שלב 6: טבלת העדכון**

| חשבון | לפני העדכון | שינוי | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 31.12 | 360 | -120 | **240** |
| הכנסות משירות | 0 | +120 | **120** |
| הלח"מ 31.12 | 20 | +22 | **42** |
| הוצאות הלח"מ | 0 | +22 | **22** |
| מלאי סגירה (מאזן) | 0 | +120 | **120** |
| מלאי סגירה (רווח והפסד) | 0 | +120 | **120** |
| פחנ"צ מכונות 31.12 | 135 | +90 | **225** |
| פחנ"צ מחשבים 31.12 | 8 | +17 | **25** |
| הוצאות פחת | 0 | +107 | **107** |

**שלב 7: הטבלה המעודכנת, בסיס לדוחות**

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 200 | | | 200 | | |
| הוצאות אחזקה | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות הובלה למחסן | 15 | | | | | 15 |
| הוצאות חשמל | 22 | | | | | 22 |
| הוצאות לשלם | 28 | | 28 | | | |
| הוצאות פרסום | 30 | | | | | 30 |
| הוצאות ריבית | 16 | | | | | 16 |
| הוצאות שכר | 360 | | | | | 360 |
| הוצאות שכר דירה | 36 | | | | | 36 |
| הוצאות תפעול | 25 | | | | | 25 |
| החזרות לספקים | 20 | | | | | (20) |
| החזרות מלקוחות | 40 | | | | (40) | |
| **הכנסות מראש 31.12** | 240 | | **240** | | | |
| הכנסות ריבית | 10 | | | | 10 | |
| הלוואות לזמן ארוך | 300 | | 300 | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 110 | | 110 | | | |
| **הלח"מ 31.12** | 42 | **(42)** | | | | |
| הנחות מזומן ללקוחות | 9 | | | | | 9 |
| הנחות מזומן מספקים | 6 | | | | 6 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | 25 | | | | (25) | |
| הנחות מסחריות מספקים | 12 | | | | | (12) |
| לקוחות (ברוטו) | 600 | 600 | | | | |
| מזומן | 230 | 230 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 70 | 70 | | | | |
| מכונות אריזה (עלות) | 800 | 800 | | | | |
| מכירות | 1,500 | | | | 1,500 | |
| מלאי 1.1 | 100 | | | | | 100 |
| ספקים | 170 | | 170 | | | |
| עודפים 1.1 | 485 | | | 485 | | |
| עמלות בנק | 8 | | | | | 8 |
| עמלות סוכני מכירות | 18 | | | | | 18 |
| **פחנ"צ מחשבים 31.12** | 25 | **(25)** | | | | |
| **פחנ"צ מכונות 31.12** | 225 | **(225)** | | | | |
| פטנטים | 90 | 90 | | | | |
| קניות | 780 | | | | | 780 |
| שם מסחרי | 60 | 60 | | | | |
| **חדש: הכנסות משירות** | 120 | | | | **120** | |
| **חדש: הוצאות הלח"מ** | 22 | | | | | **22** |
| **חדש: מלאי סגירה (מאזן)** | 120 | **120** | | | | |
| **חדש: מלאי סגירה (רווח והפסד)** | 120 | | | | | **(120)** |
| **חדש: הוצאות פחת** | 107 | | | | | **107** |
| **סה"כ** | | **1,678** | **848** | **685** | **1,571** | **1,426** |

בקרה: (1,426 - 1,571) + (200 + 485) + 848 = 1,678

**<u>שלב 8: דוח רווח והפסד, הביאורים</u>**

מכירות נטו: 1,500 - 40 - 25 = 1,435

עלות המכר מחושבת בביאור: מלאי פתיחה, בתוספת קניות נטו (קניות ברוטו והובלה למחסן, בניכוי החזרות והנחות מסחריות מספקים), בניכוי מלאי הסגירה.

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מלאי פתיחה 1.1 | 100 |
| קניות (ברוטו) | 780 |
| בתוספת: הובלה למחסן | 15 |
| בניכוי: החזרות לספקים | (20) |
| בניכוי: הנחות מסחריות מספקים | (12) |
| **קניות, נטו** | **763** |
| בניכוי: מלאי סגירה 31.12 | (120) |
| **עלות המכר** | **743** |

לפי נתון 6, 40% מהשכר הוא הנהלה וכלליות והיתר מכירה ושיווק.

שכר הנהלה וכלליות: 360 × 40% = 144

שכר מכירה ושיווק: 360 × 60% = 216

| ביאור 2: הוצאות מכירה ושיווק | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (60%) | 216 |
| הוצאות פרסום | 30 |
| עמלות סוכני מכירות | 18 |
| **סך הוצאות מכירה ושיווק** | **264** |

| ביאור 3: הוצאות הנהלה וכלליות | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (40%) | 144 |
| הוצאות אחזקה | 30 |
| הוצאות חשמל | 22 |
| הוצאות שכר דירה | 36 |
| הוצאות תפעול | 25 |
| הוצאות הלח"מ | 22 |
| הוצאות פחת | 107 |
| **סך הוצאות הנהלה וכלליות** | **386** |

| ביאור 4א: הוצאות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן ללקוחות | 9 |
| עמלות בנק | 8 |
| הוצאות ריבית | 16 |
| **סך הוצאות מימון** | **33** |

| ביאור 4ב: הכנסות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הנחות מזומן מספקים | 6 |
| הכנסות ריבית | 10 |
| **סך הכנסות מימון** | **16** |

**שלב 9: דוח רווח והפסד**

רווח גולמי: 1,435 - 743 = 692

רווח תפעולי: 692 - 264 - 386 + 120 = 162

רווח נקי: 162 - 33 + 16 = 145

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מכירות (ברוטו) | 1,500 |
| בניכוי: החזרות מלקוחות | (40) |
| בניכוי: הנחות מסחריות ללקוחות | (25) |
| **מכירות, נטו** | **1,435** |
| עלות המכר (ביאור 1) | (743) |
| **רווח גולמי** | **692** |
| הוצאות מכירה ושיווק (ביאור 2) | (264) |
| הוצאות הנהלה וכלליות (ביאור 3) | (386) |
| הכנסות אחרות | 120 |
| **רווח תפעולי** | **162** |
| הוצאות מימון (ביאור 4א) | (33) |
| הכנסות מימון (ביאור 4ב) | 16 |
| **רווח נקי (אין מס הכנסה)** | **145** |

**שלב 10: ביאורים לדוח על המצב הכספי**

| ביאור 5: לקוחות | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 600 |
| בניכוי: הלח"מ | (42) |
| **לקוחות, נטו** | **558** |

| ביאור 6: רכוש קבוע | עלות | פחנ"צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונות אריזה | 800 | 225 | 575 |
| מחשבים | 70 | 25 | 45 |
| **סך הכל** | **870** | **250** | **620** |

| ביאור 7: נכסים בלתי מוחשיים | ש"ח |
|---|---|
| פטנטים | 90 |
| שם מסחרי | 60 |
| **סך הנכסים הבלתי מוחשיים** | **150** |

זכאים (הוצאות לשלם והכנסות מראש): 28 + 240 = 268

העודפים במאזן הם עודפי סוף השנה:

| ביאור 8: עודפים | ש"ח |
|---|---|
| עודפים ב-1.1.2025 (חולצו בשלב 1) | 485 |
| בתוספת: רווח נקי 2025 | 145 |
| **עודפים ב-31.12.2025** | **630** |

**שלב 11: דוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 230 | הלוואות לזמן קצר | 110 |
| לקוחות, נטו (ביאור 5) | 558 | ספקים | 170 |
| מלאי | 120 | זכאים (הוצאות לשלם והכנסות מראש) | 268 |
| **סך נכסים שוטפים** | **908** | **סך התחייבויות שוטפות** | **548** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור 6) | 620 | הלוואות לזמן ארוך | 300 |
| נכסים בלתי מוחשיים (ביאור 7) | 150 | **סך התחייבויות** | **848** |
| **סך נכסים לא שוטפים** | **770** | **הון עצמי** | |
| **סך הנכסים** | **1,678** | הון מניות | 200 |
| | | עודפים (ביאור 8) | 630 |
| | | **סך הון עצמי** | **830** |
| | | **סך התחייבויות והון עצמי** | **1,678** |

בקרה: 1,678 = 830 + 848

**הרווח הנקי 145, סך הנכסים 1,678, סך ההתחייבויות 848, ההון העצמי 830 (הון מניות 200 ועודפים 630) באלפי ש״ח. הדוח מאוזן.**

### ג. פקודת ההכרה בהכנסה מהחוזה

בשנת 2025 סופק שירות בשווי שנה אחת מתוך ארבע, ולכן ההתחייבות להכנסות מראש יורדת וההכנסה מוכרת בהכנסות אחרות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות מראש | 120 | |
| זכות הכנסות משירות (הכנסות אחרות) | | 120 |

חובה הכנסות מראש: ירידה בהתחייבות מ-360 ל-240. זכות הכנסות משירות: הכרה בהכנסה.

**ח׳ הכנסות מראש 120, ז׳ הכנסות משירות 120 (באלפי ש״ח).**

## פתרון שאלת מסה 11.14 (מקוצרת): חברת ״מקררי הצפון״

**מה נתון:** 21 חשבונות של חברת ״מקררי הצפון״ לפני עדכונים (באלפי ש״ח), חמישה ערכים עם סימן שאלה וחמישה נתונים נוספים. **מה נדרש:** (א) חילוץ הערכים המסומנים, (ב) הרווח הנקי, סך הנכסים והעודפים בסוף השנה, (ג) פקודות העדכון לפחת המחשבים ולחוזה.

## א. חילוץ הערכים המסומנים בסימן שאלה

**<u>שלב 1: ממיינים את כל החשבונות</u>**

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 100 | | | 100 | | |
| הוצאות חשמל | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות פרסום | 16 | | | | | 16 |
| הוצאות ריבית | 6 | | | | | 6 |
| הוצאות שכר | 360 | | | | | 360 |
| הוצאות תפעול | 12 | | | | | 12 |
| החזרות מלקוחות | 10 | | | | (10) | |
| הכנסות מראש 1.1 | ? | | ? | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 100 | | 100 | | | |
| הלח"מ 1.1 | ? | ? | | | | |
| לקוחות (ברוטו) | 300 | 300 | | | | |
| מזומן | 90 | 90 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 60 | 60 | | | | |
| מכונות (עלות) | 400 | 400 | | | | |
| מכירות | 1,050 | | | | 1,050 | |
| מלאי 1.1 | ? | | | | | ? |
| ספקים | 80 | | 80 | | | |
| עודפים 1.1 | ? | | | ? | | |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | ? | ? | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | ? | ? | | | | |
| קניות | 640 | | | | | 640 |

בשלב השחזור לא רושמים פקודות יומן. מחשבים רק מה שכבר נרשם בספרים עד 31.12.2024.

**<u>שלב 2: הכנסות מראש ב-1.1 (נתון 1)</u>**

החוזה ל-24 חודשים מ-1.4.2024 ושולם במלואו. עד סוף 2024 סופקו 9 חודשים (אפריל עד דצמבר).

שווי שירות לחודש: 288 ÷ 24 = 12

שירות שסופק ב-2024: 12 × 9 = 108

הכנסות מראש 1.1.2025: 288 - 108 = 180

**<u>שלב 3: הלח"מ ב-1.1 (נתון 2)</u>**

הלקוחות בטבלה (300) הם של סוף 2025. הלח"מ של 1.1.2025 נשען על הלקוחות של 31.12.2024, שנמוכים ב-60.

לקוחות ברוטו 31.12.2024: 300 - 60 = 240

הלח"מ 1.1.2025: 240 × 5% = 12

**<u>שלב 4: מלאי 1.1 (נתון 3)</u>**

שמ"נ של מלאי הפתיחה: 70 - 8 - 7 = 55

העלות 60 גבוהה מהשמ"נ, ולכן מלאי 1.1 הוא 55.

**<u>שלב 5: הפחנ"צ ב-1.1 (נתון 4)</u>**

פחת שנתי למכונות: 40 = 10 ÷ (0 - 400)

המכונות זמינות מ-1.1.2023, ולכן עד 1.1.2025 חלפו שנתיים.

פחנ"צ מכונות 1.1.2025: 80 = 2 × 40

המחשבים בסס"י ל-3 שנים:

סכום הספרות: 6 = 2 ÷ (1 + 3) × 3

רק המחשבים הישנים (36) נרכשו לפני 1.1.2025. הם זמינים מ-1.1.2024, ולכן עד 1.1.2025 חלפה שנה שלמה בספרה 3.

פחנ"צ מחשבים 1.1.2025: 18 = 6 ÷ (12/12 × 3) × (0 - 36)

בדיקת עלות המחשבים: 60 = 24 + 36, כמו בטבלה.

**<u>שלב 6: סכומי העמודות וחילוץ העודפים ב-1.1</u>**

| חשבון | הערך המשוחזר | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 1.1 | 180 | | **180** | | | |
| הלח"מ 1.1 | (12) | **(12)** | | | | |
| מלאי 1.1 | 55 | | | | | **55** |
| פחנ"צ מחשבים 1.1 | (18) | **(18)** | | | | |
| פחנ"צ מכונות 1.1 | (80) | **(80)** | | | | |
| **סה"כ כל העמודות (ללא עודפים 1.1)** | | **740** | **360** | **100** | **1,040** | **1,103** |

הפסד לפני עדכונים: 63- = 1,040 - 1,103

740 = 360 + (100 + X) + (-63)

העודפים: X = 740 - 360 - 100 + 63 = 343

**הערכים שחולצו: הכנסות מראש 1.1 = 180, הלח"מ 1.1 = 12, מלאי 1.1 = 55, פחנ"צ מכונות 1.1 = 80, פחנ"צ מחשבים 1.1 = 18, ועודפים 1.1 = 343.**

## ב. הרווח הנקי, סך הנכסים והעודפים בסוף השנה

**<u>שלב 1: חוזה השירות (נתון 1)</u>**

בשנת 2025 סופקו 12 חודשים של שירות.

הכנסה ב-2025: 144 = 12 × 12

הכנסות מראש 31.12.2025: 36 = 144 - 180

**<u>שלב 2: הלח"מ (נתון 2)</u>**

קבוצה של 25%: 75 = 25% × 300

הלח"מ בגינה: 9 = 12% × 75

יתר הלקוחות: 225 = 75 - 300

הלח"מ בגינם: 9 = 4% × 225

הלח"מ 31.12.2025: 18 = 9 + 9

הוצאות הלח"מ (אין חובות אבודים): 6 = (0 - 12) - 18

**<u>שלב 3: מלאי הסגירה (נתון 3)</u>**

שמ"נ ב-31.12.2025: 76 = 6 - 8 - 90

העלות 70 נמוכה מהשמ"נ, ולכן מלאי הסגירה הוא 70.

**שלב 4: הפחת של 2025 (נתון 4)**

המחשבים הישנים בשנת החיים השנייה (ספרה 2) כל 2025. המחשבים החדשים בשנה הראשונה, 6 חודשים בספרה 3.

מכונות: 40 = 10 ÷ (0 - 400)

מחשבים ישנים: 12 = 6 ÷ (12/12 × 2) × (0 - 36)

מחשבים חדשים: 6 = 6 ÷ (6/12 × 3) × (0 - 24)

הוצאות פחת מחשבים: 18 = 6 + 12

סך הוצאות הפחת: 58 = 18 + 40

פחנ"צ מכונות 31.12.2025: 120 = 40 + 80

פחנ"צ מחשבים 31.12.2025: 36 = 18 + 18

**שלב 5: פקודות העדכון**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **הכרה בהכנסה מהחוזה** | | |
| חובה הכנסות מראש | 144 | |
| זכות הכנסות משירות (הכנסות אחרות) | | 144 |
| **עדכון הלח"מ** | | |
| חובה הוצאות הלח"מ | 6 | |
| זכות הלח"מ | | 6 |
| **מלאי סגירה** | | |
| חובה מלאי סגירה (מאזן) | 70 | |
| זכות מלאי סגירה (רווח והפסד) | | 70 |
| **פחת המכונות** | | |
| חובה הוצאות פחת | 40 | |
| זכות פחנ"צ מכונות | | 40 |
| **פחת המחשבים** | | |
| חובה הוצאות פחת | 18 | |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 18 |

**שלב 6: טבלת העדכון**

| חשבון | לפני העדכון | שינוי | אחרי העדכון |
|---|---|---|---|
| הכנסות מראש 31.12 | 180 | -144 | **36** |
| הכנסות משירות | 0 | +144 | **144** |
| הלח"מ 31.12 | 12 | +6 | **18** |
| הוצאות הלח"מ | 0 | +6 | **6** |
| מלאי סגירה (מאזן) | 0 | +70 | **70** |
| מלאי סגירה (רווח והפסד) | 0 | +70 | **70** |
| פחנ"צ מכונות 31.12 | 80 | +40 | **120** |
| פחנ"צ מחשבים 31.12 | 18 | +18 | **36** |
| הוצאות פחת | 0 | +58 | **58** |

**שלב 7: הטבלה המעודכנת, בסיס לדוחות**

| חשבון | סכום | נכסים | התחייבויות | הון | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| הון מניות | 100 | | | 100 | | |
| הוצאות חשמל | 14 | | | | | 14 |
| הוצאות פרסום | 16 | | | | | 16 |
| הוצאות ריבית | 6 | | | | | 6 |
| הוצאות שכר | 360 | | | | | 360 |
| הוצאות תפעול | 12 | | | | | 12 |
| החזרות מלקוחות | 10 | | | | (10) | |
| **הכנסות מראש 31.12** | 36 | | **36** | | | |
| הלוואות לזמן קצר | 100 | | 100 | | | |
| **הלח"מ 31.12** | 18 | **(18)** | | | | |
| לקוחות (ברוטו) | 300 | 300 | | | | |
| מזומן | 90 | 90 | | | | |
| מחשבים (עלות) | 60 | 60 | | | | |
| מכונות (עלות) | 400 | 400 | | | | |
| מכירות | 1,050 | | | | 1,050 | |
| מלאי 1.1 | 55 | | | | | 55 |
| ספקים | 80 | | 80 | | | |
| עודפים 1.1 | 343 | | | 343 | | |
| **פחנ"צ מחשבים 31.12** | 36 | **(36)** | | | | |
| **פחנ"צ מכונות 31.12** | 120 | **(120)** | | | | |
| קניות | 640 | | | | | 640 |
| **חדש: הכנסות משירות** | 144 | | | | **144** | |
| **חדש: הוצאות הלח"מ** | 6 | | | | | **6** |
| **חדש: מלאי סגירה (מאזן)** | 70 | **70** | | | | |
| **חדש: מלאי סגירה (רווח והפסד)** | 70 | | | | | **(70)** |
| **חדש: הוצאות פחת** | 58 | | | | | **58** |
| **סה"כ** | | **746** | **216** | **443** | **1,184** | **1,097** |

בקרה: (1,184 - 1,097) + (100 + 343) + 216 = 746

**<u>שלב 8: דוח רווח והפסד, הביאורים</u>**

מכירות נטו: 1,050 - 10 = 1,040

עלות המכר מחושבת בביאור: מלאי פתיחה, בתוספת קניות נטו (אין הובלה, החזרות או הנחות מסחריות מספקים), בניכוי מלאי הסגירה.

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מלאי פתיחה 1.1 | 55 |
| קניות (ברוטו) | 640 |
| בניכוי: החזרות לספקים | (0) |
| **קניות, נטו** | **640** |
| בניכוי: מלאי סגירה 31.12 | (70) |
| **עלות המכר** | **625** |

לפי נתון 5, 30% מהשכר הוא הנהלה וכלליות והיתר מכירה ושיווק.

שכר הנהלה וכלליות: 360 × 30% = 108

שכר מכירה ושיווק: 360 × 70% = 252

| ביאור 2: הוצאות מכירה ושיווק | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (70%) | 252 |
| הוצאות פרסום | 16 |
| **סך הוצאות מכירה ושיווק** | **268** |

| ביאור 3: הוצאות הנהלה וכלליות | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות שכר ומשכורות (30%) | 108 |
| הוצאות חשמל | 14 |
| הוצאות תפעול | 12 |
| הוצאות הלח"מ | 6 |
| הוצאות פחת | 58 |
| **סך הוצאות הנהלה וכלליות** | **198** |

לפי נתון 5, הוצאות הריבית (6) הן הוצאות מימון.

| ביאור 4א: הוצאות מימון | ש"ח |
|---|---|
| הוצאות ריבית | 6 |
| **סך הוצאות מימון** | **6** |

**שלב 9: דוח רווח והפסד**

רווח גולמי: 1,040 - 625 = 415

רווח תפעולי: 415 - 268 - 198 + 144 = 93

רווח נקי: 93 - 6 = 87

| סעיף | סכום |
|---|---|
| מכירות (ברוטו) | 1,050 |
| בניכוי: החזרות מלקוחות | (10) |
| **מכירות, נטו** | **1,040** |
| עלות המכר (ביאור 1) | (625) |
| **רווח גולמי** | **415** |
| הוצאות מכירה ושיווק (ביאור 2) | (268) |
| הוצאות הנהלה וכלליות (ביאור 3) | (198) |
| הכנסות אחרות | 144 |
| **רווח תפעולי** | **93** |
| הוצאות מימון (ביאור 4א) | (6) |
| **רווח נקי (אין מס הכנסה)** | **87** |

**שלב 10: דוח על המצב הכספי ליום 31.12.2025**

| ביאור 5: לקוחות | ש״ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 300 |
| בניכוי: הלח״מ | (18) |
| **לקוחות, נטו** | **282** |

| ביאור 6: רכוש קבוע | עלות | פחנ״צ | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| מכונות | 400 | 120 | 280 |
| מחשבים | 60 | 36 | 24 |
| **סך הכל** | **460** | **156** | **304** |

העודפים בסוף השנה:

| ביאור 7: עודפים | ש״ח |
|---|---|
| עודפים ב-1.1.2025 (חולצו בשלב 1) | 343 |
| בתוספת: רווח נקי 2025 | 87 |
| **עודפים ב-31.12.2025** | **430** |

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן | 90 | הלוואות לזמן קצר | 100 |
| לקוחות, נטו (ביאור 5) | 282 | ספקים | 80 |
| מלאי | 70 | הכנסות מראש | 36 |
| **סך נכסים שוטפים** | **442** | **סך התחייבויות שוטפות** | **216** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **סך התחייבויות** | **216** |
| רכוש קבוע, נטו (ביאור 6) | 304 | **הון עצמי** | |
| **סך נכסים לא שוטפים** | **304** | הון מניות | 100 |
| **סך הנכסים** | **746** | עודפים (ביאור 7) | 430 |
| | | **סך הון עצמי** | **530** |
| | | **סך התחייבויות והון עצמי** | **746** |

בקרה: 216 + 530 = 746

**רווח נקי 87, סך הנכסים ב-31.12.2025 הוא 746, והעודפים בסוף השנה 430 (באלפי ש״ח).**

### ג. פקודות העדכון

**<u>שלב 1: פחת המחשבים</u>**

12 + 6 = 18

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 18 | |
| זכות פחנ"צ מחשבים | | 18 |

**<u>שלב 2: החוזה בסעיף 1</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות מראש | 144 | |
| זכות הכנסות משירות (הכנסות אחרות) | | 144 |

חובה הכנסות מראש: יריד בהתחייבות מ-180 ל-36. זכות הכנסות משירות: הכרה בהכנסה.

**פחת המחשבים: ח' הוצאות פחת 18, ז' פחנ"צ מחשבים 18. החוזה: ח' הכנסות מראש 144, ז' הכנסות משירות 144.**

פתרונות שיעור 12 מתוך 13

# חזרה לבחינה, חלק ב: חמש שאלות קטנות

פקודות יומן, חתך, לקוחות, הון עצמי ורכוש קבוע, במבנה של חלק ב בבחינה

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- פקודות יומן: חובה כשנכס גדל וכשיש הוצאה. זכות כשהתחייבות או הון גדלים וכשיש הכנסה. שירות שסופק בלי חשבונית: הכנסות לקבל. שירות עם חשבונית: לקוחות. בפירעון הלוואה הקרן מקטינה את ההלוואה, והריבית היא הוצאת ריבית.
- חתך: משווים מזומן מצטבר לשירות מצטבר. בהכנסות: מזומן גדול הוא הכנסות מראש (התחייבות), שירות גדול הוא הכנסות לקבל (נכס). בהוצאות הכיוון הפוך: מזומן גדול הוא הוצאות מראש (נכס), צריכה גדולה היא הוצאות לשלם (התחייבות). בפקודת החתך מאפסים את היתרה הקודמת ויוצרים את החדשה.
- לקוחות והלח״מ: טבלת תנועות (פתיחה, מכירה באשראי, זיכוי, גבייה, חוב אבוד). מכירה במזומן אינה משפיעה על הלקוחות. הלח״מ בסגירה = שיעור כפול הלקוחות בסגירה. הוצאות הלח״מ = סגירה בניכוי (פתיחה בניכוי חוב אבוד). לקוחות נטו = ברוטו בניכוי הלח״מ.
- הדוח על השינויים בהון: בהנפקה ההון הוא מניות כפול ערך נקוב, והיתר פרמיה (אחרי עלויות הנפקה). פיצול מעביר הון בין עמודות. מניות הטבה = אחוז כפול כל הון המניות, כנגד פרמיה. רווח מוסיף לעודפים, ודיבידנד שהוכרז מפחית אותם.
- רכוש קבוע: עלות = מחיר + הובלה + התקנה או הרכבה. הפחת מתחיל ביום הזמינות. קו ישר: (עלות פחות שייר) ÷ n. סס״י: ספרות יורדות, והספרה מתחלפת ביום השנה לזמינות. רווח הון = תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה.

## פתרון 12.1: חברת ״נקניקי הדרום״: פקודות יומן

**מה נתון:** שישה אירועים של חברת ״נקניקי הדרום״ בשנת 2025. **מה נדרש:** פקודות יומן מלאות לכל האירועים.

### פקודות היומן

**<u>שלב 1: הכלל</u>**

בכל פקודה בודקים מה גדל ומה קטן. נכס שגדל נרשם בחובה, ונכס שקטן בזכות. התחייבות והון שגדלים נרשמים בזכות. הכנסה נרשמת בזכות והוצאה בחובה. סך החובה שווה לסך הזכות בכל פקודה.

**שלב 2: הנפקת המניות ב-1.1.2025**

ההון הנקוב הוא מספר המניות כפול הערך הנקוב. התמורה שווה לו, ולכן אין פרמיה.

הון מניות: 60,000 = 1 × 60,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 60,000 | |
| זכות הון מניות | | 60,000 |

המזומן (נכס) גדל, ולכן חובה. ההון העצמי גדל, ולכן זכות.

**שלב 3: נטילת ההלוואה ב-1.1.2025**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 300,000 | |
| זכות הלוואה | | 300,000 |

המזומן (נכס) גדל וההלוואה (התחייבות) גדלה.

**שלב 4: שירות ייעוץ ב-30.6.2025, החשבונית טרם הוצאה**

סיפקנו שירות, ולכן קיימת הכנסה. מכיוון שלא הוצאה חשבונית, הלקוח עדיין אינו רשום כלקוח, והחיוב נרשם בהכנסות לקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות לקבל | 90,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 90,000 |

**שלב 5: שירות ב-31.12.2025, החשבונית הוצאה**

כשהוצאה חשבונית, החיוב נרשם בלקוחות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה לקוחות | 50,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 50,000 |

טעות נפוצה: להחליף בין הכנסות לקבל ללקוחות. בלי חשבונית: הכנסות לקבל. עם חשבונית: לקוחות.

**שלב 6: רכישת מכונת המילוי ב-1.7.2025**

המכונה נרשמת בעלותה המלאה. התשלום מתחלק לשלושה:

במזומן: 240,000 × 25% = 60,000

בשיקים דחויים: 240,000 × 50% = 120,000

היתרה לספק: 240,000 - 60,000 - 120,000 = 60,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מכונות | 240,000 | |
| זכות מזומן | | 60,000 |
| זכות שיקים לפירעון | | 120,000 |
| זכות ספקים | | 60,000 |

הנכס (מכונות) גדל, המזומן קטן, והתחייבויות (שיקים לפירעון וספקים) גדלות.

**שלב 7: פירעון ההלוואה הישנה ב-31.12.2025**

ההלוואה הישנה קטנה בקרן בלבד. הריבית טרם נרשמה, והיא הוצאה. שולם מזומן בסכום הכולל.

מזומן ששולם: 150,000 + 18,000 = 168,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הלוואה | 150,000 | |
| חובה הוצאות ריבית | 18,000 | |
| זכות מזומן | | 168,000 |

טעות נפוצה: להקטין את ההלוואה ב-168,000. הריבית היא הוצאה ולא פירעון של הקרן.

**רשמנו את כל הפקודות: הנפקה, הלוואה, שני שירותים (הכנסות לקבל 90,000 ולקוחות 50,000), מכונה (240,000) ופירעון הלוואה (קרן 150,000 וריבית 18,000). בכל פקודה סך החובה שווה לסך הזכות.**

## פתרון 12.2: חברת "מלון המפרץ": פקודות יומן נוספות

**מה נתון:** תשעה אירועים של חברת "מלון המפרץ" בשנת 2025, כולל מכונת כביסה שמופחתת בקו ישר. **מה נדרש:** פקודות יומן מלאות, כולל פחת המכונה לשנת 2025.

### פקודות היומן

**שלב 1: הנפקה והלוואה ב-1.1.2025**

ההון הנקוב הוא מספר המניות כפול ערך נקוב, והתמורה שווה לו.

הון מניות: 25,000 × 4 = 100,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **א. הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 100,000 | |
| זכות הון מניות | | 100,000 |
| **ב. נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 200,000 | |
| זכות הלוואה | | 200,000 |

**שלב 2: שירות ב-1.2.2025**

התמורה על שירות של 100,000 מתחלקת לשלושה אמצעי תשלום.

מזומן: 100,000 × 40% = 40,000

שיקים לקבל: 100,000 × 35% = 35,000

לקוחות (היתרה): 100,000 - 40,000 - 35,000 = 25,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ג. מתן שירות** | | |
| חובה מזומן | 40,000 | |
| חובה שיקים לקבל | 35,000 | |
| חובה לקוחות | 25,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 100,000 |

**שלב 3: רכישת המכונה ב-1.4.2025**

העלות המלאה ששולמה במזומן.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ד. רכישת מכונת כביסה** | | |
| חובה מכונות | 360,000 | |
| זכות מזומן | | 360,000 |

**שלב 4: פקדון בנקאי**

ההפקדה מחליפה נכס בנכס: המזומן קטן והפקדון גדל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ה. הפקדת פקדון ב-1.7.2025** | | |
| חובה פקדון לזמן קצר | 80,000 | |
| זכות מזומן | | 80,000 |

**שלב 5: רכישת סחורה ב-1.9.2025**

במזומן: 140,000 × 40% = 56,000

בהקפה: 140,000 - 56,000 = 84,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ו. רכישת סחורה** | | |
| חובה קניות | 140,000 | |
| זכות מזומן | | 56,000 |
| זכות ספקים | | 84,000 |

**שלב 6: פירעון הפקדון ב-1.12.2025**

התקבלו 82,000 (קרן וריבית יחד). הקרן מקטינה את הפקדון, ההפרש הוא הכנסת ריבית.

הכנסות ריבית: 82,000 - 80,000 = 2,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ז. פירעון הפקדון** | | |
| חובה מזומן | 82,000 | |
| זכות פקדון לזמן קצר | | 80,000 |
| זכות הכנסות ריבית | | 2,000 |

**שלב 7: ריבית לשלם על ההלוואה ב-31.12.2025**

הריבית נצברה וטרם שולמה: הוצאה והתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ח. ריבית שנצברה על ההלוואה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 16,000 | |
| זכות הוצאות ריבית לשלם | | 16,000 |

**שלב 8: דיבידנד שהוכרז ב-31.12.2025**

בהכרזה על דיבידנד העודפים קטנים, וקיימת התחייבות לשלם אותו, גם אם טרם שולם.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **ט. הכרזה על דיבידנד** | | |
| חובה עודפים | 45,000 | |
| זכות דיבידנד לשלם | | 45,000 |

**שלב 9: פחת המכונה לשנת 2025**

המכונה זמינה מ-1.4.2025, ולכן 9 חודשים עד 31.12.2025, ללא ערך שייר.

פחת שנתי: (360,000 - 0) ÷ 6 = 60,000

פחת 2025: 60,000 × 9/12 = 45,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **י. פחת מכונת הכביסה** | | |
| חובה הוצאות פחת | 45,000 | |
| זכות פחנ"צ מכונות | | 45,000 |

**רשמנו עשר פקודות. פחת 2025 הוא 45,000 ש"ח, והריבית על הפקדון 2,000 ש"ח. בכל פקודה סך החובה שווה לסך הזכות.**

## פתרון 12.3: חברת "משלוחי העמק": חתך בהכנסות

**מה נתון:** שירות שסיפקה חברת "משלוחי העמק" לד"ר שי צבאן ותשלומים שהתקבלו בשנים 2021 עד 2025, והנהלת החשבונות על בסיס מזומן. אין יתרת חתך בתחילת 2021. **מה נדרש:** לכל שנה: (א) רישום בהנהלת החשבונות, (ב) ההכנסה המדווחת, (ג) מהות ההפרש וסיווגו, (ד) פקודת החתך.

### א. מה נרשם בהנהלת החשבונות

**שלב 1: הכלל**

על בסיס מזומן רושמים בכל שנה רק את המזומן שהתקבל: חובה מזומן וזכות הכנסות. שווי השירות אינו משפיע על הרישום.

**<u>שלב 2: הפקודות (באלפי ש"ח)</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 200 | |
| זכות הכנסות | | 200 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 60 | |
| זכות הכנסות | | 60 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 130 | |
| זכות הכנסות | | 130 |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 90 | |
| זכות הכנסות | | 90 |
| **2025** | | |
| חובה מזומן | 420 | |
| זכות הכנסות | | 420 |

**בכל שנה נרשמה הכנסה בסכום המזומן: 200, 60, 130, 90 ו-420.**

### ב. ההכנסה המדווחת בדוח רווח והפסד

ההכנסה המדווחת היא שווי השירות שסופק באותה שנה, בלי קשר לכסף.

| שנה | שווי שירות | מזומן | ההכנסה המדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 120 | 200 | **120** |
| 2022 | 150 | 60 | **150** |
| 2023 | 90 | 130 | **90** |
| 2024 | 200 | 90 | **200** |
| 2025 | 340 | 420 | **340** |

**ההכנסה המדווחת: 120, 150, 90, 200 ו-340 אלפי ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש וסיווגו

**<u>שלב 1: משווים מצטבר מול מצטבר</u>**

בכל שנה מסכמים את כל המזומן עד אותה שנה ואת כל השירות עד אותה שנה. אם המזומן המצטבר גדול, הלקוח שילם מראש, וזו הכנסה מראש (התחייבות). אם השירות המצטבר גדול, ללקוח מגיע לשלם, וזו הכנסה לקבל (נכס).

**<u>שלב 2: הטבלה</u>**

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | ההפרש (מזומן פחות שירות) | מהות ההפרש | סיווג | סכום |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2021 | 200 | 120 | +80 | הכנסות מראש | התחייבות | **80** |
| 2022 | 260 | 270 | -10 | הכנסות לקבל | נכס | **10** |
| 2023 | 390 | 360 | +30 | הכנסות מראש | התחייבות | **30** |
| 2024 | 480 | 560 | -80 | הכנסות לקבל | נכס | **80** |
| 2025 | 900 | 900 | 0 | אין יתרה | אין | **0** |

2021: 200 - 120 = 80

2022: 260 - 270 = -10

2023: 390 - 360 = 30

2024: 480 - 560 = -80

2025: 900 - 900 = 0

**2021: הכנסות מראש 80. 2022: הכנסות לקבל 10. 2023: הכנסות מראש 30. 2024: הכנסות לקבל 80. 2025: אין יתרה.**

בהכנסות, מזומן גדול משירות הוא התחייבות (קיבלנו כסף על שירות שטרם נתנו), ושירות גדול ממזומן הוא נכס (נתנו שירות ועוד לא נגבה).

## ד. פקודות החתך

**<u>שלב 1: מה עושה פקודת החתך</u>**

פקודת החתך מביאה את ההכנסה הרשומה להכנסה המדווחת ומעדכנת את חשבון החתך ליתרה החדשה. כשקיימת יתרה מהשנה הקודמת, מאפסים אותה ויוצרים את החדשה באותה פקודה.
בהכנסות: הכנסה נוספת בזכות, והקטנת הכנסה בחובה.

**<u>שלב 2: הפקודות (באלפי ש"ח)</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021 (יצירת הכנסות מראש 80)** | | |
| חובה הכנסות | 80 | |
| זכות הכנסות מראש | | 80 |
| **2022 (איפוס הכנסות מראש 80 ויצירת הכנסות לקבל 10)** | | |
| חובה הכנסות מראש | 80 | |
| חובה הכנסות לקבל | 10 | |
| זכות הכנסות | | 90 |
| **2023 (איפוס הכנסות לקבל 10 ויצירת הכנסות מראש 30)** | | |
| חובה הכנסות | 40 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 10 |
| זכות הכנסות מראש | | 30 |
| **2024 (איפוס הכנסות מראש 30 ויצירת הכנסות לקבל 80)** | | |
| חובה הכנסות מראש | 30 | |
| חובה הכנסות לקבל | 80 | |
| זכות הכנסות | | 110 |
| **2025 (איפוס הכנסות לקבל 80)** | | |
| חובה הכנסות | 80 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 80 |

**<u>שלב 3: בדיקת הגיון</u>**

ההכנסה הרשומה בהנהלת החשבונות בתוספת השפעת פקודת החתך שווה להכנסה המדווחת.

| שנה | נרשם בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך | הכנסה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 200 | -80 | **120** |
| 2022 | 60 | +90 | **150** |
| 2023 | 130 | -40 | **90** |
| 2024 | 90 | +110 | **200** |
| 2025 | 420 | -80 | **340** |

**הפקודות מופיעות בטבלה. ב-2021 נוצרת התחייבות של 80. ב-2022, 2023 ו-2024 סוג היתרה מתהפך, ולכן מאפסים את הישנה ויוצרים את החדשה. ב-2025 מאפסים את הכנסות לקבל 80.**

## פתרון 12.4: חברת "נעלי הדרך": לקוחות והלח"מ בשנה אחת

**מה נתון:** לקוחות ברוטו 750,000 והלח"מ 45,000 ב-31.12.2024. בשנת 2025: מכירות באשראי 400,000, גבייה 330,000, חובות אבודים 15,000. הלח"מ ב-31.12.2025: 8% מהלקוחות ברוטו. **מה נדרש:** (א) תנועות הלקוחות והלח"מ, (ב) הוצאות הלח"מ, (ג) לקוחות ברוטו, הלח"מ ולקוחות נטו.

### א. תנועות החשבונות

**<u>שלב 1: חשבון הלקוחות ברוטו</u>**

יתרת הסגירה היא יתרת הפתיחה, בתוספת מכירות באשראי, בניכוי גבייה וחובות אבודים.

לקוחות ברוטו 31.12.2025: 750,000 + 400,000 - 330,000 - 15,000 = 805,000

**שלב 2: חשבון הלח"מ**

חוב אבוד מקטין את הלקוחות ואת הלח"מ באותו סכום. הלח"מ בסגירה הוא שיעור מהלקוחות בסגירה.

הלח"מ 31.12.2025: 805,000 × 8% = 64,400

**שלב 3: הטבלה, עם הוצאות הלח"מ כנעלם**

| עסקאות | לקוחות ברוטו | הלח"מ |
|---|---|---|
| יתרת פתיחה 31.12.2024 | 750,000 | 45,000 |
| מכירה באשראי | 400,000 | |
| גבייה מלקוחות | (330,000) | |
| חוב אבוד | (15,000) | (15,000) |
| הוצאות הלח"מ (מחולצות) | | **34,400** |
| **יתרות סגירה 31.12.2025** | **805,000** | **64,400** |

**הלקוחות ברוטו בסוף השנה 805,000 ש"ח, והלח"מ 64,400 ש"ח.**

**ב. הוצאות הלח"מ**

הוצאות הלח"מ הן הנעלם בעמודת הלח"מ:

45,000 - 15,000 + X = 64,400

הוצאות הלח"מ: X = 64,400 - 45,000 + 15,000 = 34,400

**הוצאות הלח"מ לשנת 2025: 34,400 ש"ח.**

טעות נפוצה: לחשב 64,400 פחות 45,000. החוב האבוד כבר הקטין את הלח"מ, ולכן ההוצאה גדולה יותר.

**ג. הצגה ב-31.12.2025**

| פרטים | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 805,000 |
| בניכוי: הלח"מ | (64,400) |
| **לקוחות, נטו** | **740,600** |

805,000 - 64,400 = 740,600

**לקוחות ברוטו 805,000, הלח"מ 64,400 ולקוחות נטו 740,600 ש"ח.**

## פתרון 12.5: חברת "נקניקי השרון": הדוח על השינויים בהון בשנת ההקמה

**מה נתון:** חברת "נקניקי השרון" הוקמה ב-1.1.2024, ולכן אין יתרות פתיחה. הנפקות, פיצול, מניות הטבה, רווח ודיבידנד בשנת 2024. **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון העצמי בחמש עמודות.

### הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: ההנפקה הראשונה**

ההון הוא מספר המניות כפול הערך הנקוב, והפרמיה היא היתר.

הון מניות בנות 3 ש"ח: 40,000 × 3 = 120,000

פרמיה: 180,000 - 120,000 = 60,000

**שלב 2: ההנפקה השנייה**

הון מניות בנות 3 ש"ח: 10,000 × 3 = 30,000

פרמיה: 45,000 - 30,000 = 15,000

**שלב 3: הפיצול**

הפיצול מחליף כל מניה בת 3 ש"ח בשלוש מניות בנות 1 ש"ח. הסכום הכולל אינו משתנה, והוא עובר מעמודה לעמודה.

ההון שעובר: 120,000 + 30,000 = 150,000

**שלב 4: מניות ההטבה**

ההטבה היא אחוז מכל הון המניות הקיים (ההון כולו הוא כעת בעמודת 1 ש"ח), והיא מחולקת כנגד הפרמיה.

פרמיה לפני ההטבה: 60,000 + 15,000 = 75,000

מניות הטבה: 150,000 × 10% = 15,000

פרמיה אחרי ההטבה: 75,000 - 15,000 = 60,000

**שלב 5: רווח ודיבידנד**

הרווח מגדיל את העודפים, והדיבידנד שהוכרז מקטין אותם (גם אם טרם שולם).

עודפים: 280,000 - 60,000 = 220,000

**שלב 6: הדוח**

| פרט | הון מניות בנות 3 ש"ח | הון מניות בנות 1 ש"ח | פרמיה | עודפים | סה"כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרות פתיחה 1.1.2024 | | | | | 0 |
| הנפקת מניות ב-1.1.2024 | 120,000 | | 60,000 | | 180,000 |
| הנפקת מניות ב-1.2.2024 | 30,000 | | 15,000 | | 45,000 |
| פיצול מניות | (150,000) | 150,000 | | | 0 |
| מניות הטבה ב-1.10.2024 (10%) | | 15,000 | (15,000) | | 0 |
| רווח נקי 2024 | | | | 280,000 | 280,000 |
| דיבידנד שהוכרז ב-31.12.2024 | | | | (60,000) | (60,000) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2024** | **0** | **165,000** | **60,000** | **220,000** | **445,000** |

בדיקה: 165,000 + 60,000 + 220,000 = 445,000

ובדרך אחרת: 180,000 + 45,000 + 280,000 - 60,000 = 445,000

**ב-31.12.2024: הון מניות בנות 1 ש"ח 165,000, פרמיה 60,000, עודפים 220,000 וסה"כ הון 445,000 ש"ח.**

בהקמה אין יתרות פתיחה, ולכן שורת הפתיחה אפס.

## פתרון 12.6: חברת "מכונות עישון הצפון": רכוש קבוע בקו ישר, מועדי רכישה, הגעה, זמינות והפעלה

**מה נתון:** מכונה שנרכשה ב-1.3.2024: מחיר 450,000, הובלה 40,000, התקנה 30,000. הגיעה ב-1.5.2024, זמינה ב-1.9.2024, בשימוש מ-1.11.2024. 8 שנים, שייר 40,000, קו ישר. נמכרה ב-1.9.2026 ב-430,000. **מה נדרש:** (א) עלות ופחת שנתי, (ב) טבלה ל-31.12.2024 ול-31.12.2025 והוצאות פחת, (ג) רווח הון ופקודת מכירה, (ד) מה אילו נמכרה ב-1.12.2025.

### א. העלות והפחת השנתי

**שלב 1: העלות**

העלות כוללת את כל מה שנדרש כדי להביא את המכונה למקום ולמצב שמיש: מחיר, הובלה והתקנה.

עלות: 450,000 + 40,000 + 30,000 = 520,000

**שלב 2: הפחת השנתי**

הפחת מתחיל ביום שהמכונה זמינה לשימוש, 1.9.2024. תאריכי ההגעה (1.5.2024) והשימוש בפועל (1.11.2024) אינם רלוונטיים.

פחת שנתי: (520,000 - 40,000) ÷ 8 = 60,000

**עלות המכונה 520,000 ש"ח והפחת השנתי 60,000 ש"ח.**

### ב. ההצגה בדוחות

**שלב 1: הוצאות הפחת**

ב-2024: מ-1.9 עד 31.12, ארבעה חודשים. ב-2025: שנה שלמה.

פחת 2024: 60,000 × 4/12 = 20,000

פחת 2025: 60,000

פחנ"צ 31.12.2025: 20,000 + 60,000 = 80,000

**שלב 2: הטבלה**

| פרט | 31.12.2024 | 31.12.2025 |
|---|---|---|
| עלות | 520,000 | 520,000 |
| פחנ"צ | (20,000) | (80,000) |
| **עלות מופחתת** | **500,000** | **440,000** |
| הוצאות פחת השנה | 20,000 | 60,000 |

520,000 - 20,000 = 500,000 ו-520,000 - 80,000 = 440,000

**עלות מופחתת: 500,000 ש"ח ב-31.12.2024 ו-440,000 ש"ח ב-31.12.2025. הוצאות הפחת: 20,000 ב-2024 ו-60,000 ב-2025.**

### ג. מכירה ב-1.9.2026

**שלב 1: מפחיתים עד יום המכירה**

הפחנ"צ של סוף 2025 הוא 80,000. עד 1.9.2026 מתווספים 8 חודשים בשנת 2026.

פחת 2026 עד המכירה: 60,000 × 8/12 = 40,000

פחנ"צ ביום המכירה: 80,000 + 40,000 = 120,000

בדיקה: מ-1.9.2024 עד 1.9.2026 חלפו שנתיים, 60,000 × 2 = 120,000.

**<u>שלב 2: רווח או הפסד הון</u>**

עלות מופחתת ערב המכירה: 520,000 - 120,000 = 400,000

רווח הון: 430,000 - 400,000 = 30,000

**<u>שלב 3: פקודת המכירה</u>**

המזומן שהתקבל והפחנ"צ מאופסים בחובה, והעלות מאופסת בזכות. ההפרש הוא רווח הון.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 430,000 | |
| חובה פחנ"צ מכונות | 120,000 | |
| זכות מכונות | | 520,000 |
| זכות רווח הון | | 30,000 |

**רווח ההון 30,000 ש"ח. סך החובה 550,000 שווה לסך הזכות 550,000.**

**ד. מה אילו נמכרה ב-1.12.2025**

מ-1.9.2024 עד 1.12.2025 חלפו 15 חודשים.

פחנ"צ: 60,000 × 15/12 = 75,000

עלות מופחתת: 520,000 - 75,000 = 445,000

תמורה פחות עלות מופחתת: 430,000 - 445,000 = -15,000

**הפסד הון של 15,000 ש"ח.**

## פתרון 12.7: חברת "אופק נדל"ן": חילוץ תקופת הפחתה מהעלות המופחתת

**מה נתון:** ציוד שנרכש ב-1.1.2022 ב-300,000 ש"ח והתקנתו 30,000 ש"ח. הגיע ב-1.2.2022, זמין ב-1.4.2022, בשימוש ב-1.6.2022. שייר 30,000, קו ישר. העלות המופחתת ב-31.12.2024 היא 165,000 ש"ח. **מה נדרש:** (א) תקופת ההפחתה, (ב) העלות המופחתת ב-31.12.2025, (ג) מה משקפת העלות המופחתת.

**א. תקופת ההפחתה**

**<u>שלב 1: העלות ותקופת הפחת עד 31.12.2024</u>**

עלות: 300,000 + 30,000 = 330,000

הפחת מתחיל ב-1.4.2022 (הזמינות). עד 31.12.2024 חלפו שנתיים ותשעה חודשים.

שנים שחלפו: 2 + 9/12 = 2.75

**<u>שלב 2: הפחנ"צ ב-31.12.2024</u>**

העלות המופחתת היא העלות בניכוי הפחנ"צ, ולכן אפשר לחלץ את הפחנ"צ:

פחנ"צ: 330,000 - 165,000 = 165,000

**שלב 3: הפחת השנתי ותקופת ההפחתה**

כשהפחנ"צ ידוע, מחלקים אותו בשנים שחלפו ומקבלים פחת שנתי.

פחת שנתי: 165,000 ÷ 2.75 = 60,000

הפחת השנתי הוא עלות בניכוי שייר, חלקי מספר השנים:

(330,000 - 30,000) ÷ n = 60,000

תקופת ההפחתה: 300,000 ÷ 60,000 = 5 = n

**תקופת ההפחתה היא 5 שנים.**

**ב. העלות המופחתת ב-31.12.2025**

עד 31.12.2025 חלפו 3.75 שנים מ-1.4.2022 (או: שנה נוספת על הפחנ"צ הקיים).

פחנ"צ: 165,000 + 60,000 = 225,000

עלות מופחתת: 330,000 - 225,000 = 105,000

בדיקה: 330,000 - 60,000 × 3.75 = 105,000

**העלות המופחתת ב-31.12.2025 היא 105,000 ש"ח.**

**ג. מה משקפת העלות המופחתת**

העלות המופחתת היא העלות המקורית של הפריט בניכוי הפחת שנצבר עד אותו יום, כלומר ערך הספרים של הפריט בדוח על המצב הכספי.

**העלות המופחתת משקפת את ערך הספרים של הפריט: העלות פחות הפחת שנצבר עד אותו יום.**

## פתרון 12.8: חברת "בר הבשר": חתך באירועים מילוליים

**מה נתון:** ארבעה אירועים של חברת "בר הבשר" בשנת 2025, כשהספרים מנוהלים על בסיס מזומן: ביטוח שנתי, שירות ייעוץ ל-6 חודשים, שירות הדרכה ל-15 חודשים וחשבון חשמל שטרם נרשם. **מה נדרש:** לכל אירוע ליום 31.12.2025: (א) מה נרשם, (ב) ההכנסה או ההוצאה המדווחת, (ג) מהות ההפרש וסיווגו, (ד) פקודת החתך.

### א. מה נרשם בהנהלת החשבונות

הנהלת החשבונות פועלת על בסיס מזומן, ולכן הנתונים מתארים את מה שנרשם בפועל בספרים:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) ביטוח** | | |
| חובה הוצאות ביטוח | 36,000 | |
| זכות מזומן | | 36,000 |
| **2) שירות ייעוץ** | | |
| חובה מזומן | 16,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 16,000 |
| **3) שירות הדרכה** | | |
| חובה מזומן | 90,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 90,000 |

באירוע 4 לא נרשם דבר עד סוף 2025.

**באירועים 1 עד 3 נרשמו 36,000 הוצאה, 16,000 הכנסה ו-90,000 הכנסה. באירוע 4 לא נרשם דבר.**

### ב. ההכנסה או ההוצאה המדווחת

**<u>שלב 1: הכלל</u>**

הסכום המדווח הוא שווי השירות שנצרך או שסופק עד 31.12.2025, בלי קשר לתשלום.

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

אירוע 1: ביטוח מ-1.5 עד 31.12, שמונה חודשים: 24,000 = 8/12 × 36,000

אירוע 2: ייעוץ מ-1.7 עד 31.12, כל ששת החודשים: 48,000 = 6 × 8,000

אירוע 3: הדרכה, שלושה חודשים מתוך 15: 18,000 = 3/15 × 90,000

אירוע 4: חשמל, שני חודשים: 36,000 = 2 × 18,000

**ההוצאה המדווחת באירוע 1: 24,000. ההכנסה המדווחת באירוע 2: 48,000, באירוע 3: 18,000. ההוצאה באירוע 4: 36,000 ש"ח.**

### ג. מהות ההפרש וסיווגו

**<u>שלב 1: משווים את הרשום למדווח</u>**

| אירוע | נרשם | מדווח | ההפרש | מהות ההפרש | סיווג |
|---|---|---|---|---|---|
| 1) ביטוח | 36,000 הוצאה | 24,000 | 12,000 | הוצאות מראש | **נכס** |
| 2) ייעוץ | 16,000 הכנסה | 48,000 | 32,000 | הכנסות לקבל | **נכס** |
| 3) הדרכה | 90,000 הכנסה | 18,000 | 72,000 | הכנסות מראש | **התחייבות** |
| 4) חשמל | 0 | 36,000 | 36,000 | הוצאות לשלם | **התחייבות** |

אירוע 1: 12,000 = 24,000 - 36,000

אירוע 2: 32,000 = 16,000 - 48,000

אירוע 3: 72,000 = 18,000 - 90,000

אירוע 4: 36,000 = 0 - 36,000

**שלב 2: ההסבר לכל אירוע**

- באירוע 1 שילמנו על 12 חודשים וצרכנו 8, ולכן 4 חודשים שולמו מראש: נכס.
- באירוע 2 סיפקנו שירות של 48,000 וקיבלנו 16,000, ולכן 32,000 מגיעים לנו: נכס.
- באירוע 3 קיבלנו כסף על 15 חודשים וסיפקנו 3, ולכן אנחנו חייבים שירות: התחייבות.
- באירוע 4 צרכנו חשמל ועוד לא שילמנו: התחייבות.

**הוצאות מראש 12,000 (נכס), הכנסות לקבל 32,000 (נכס), הכנסות מראש 72,000 (התחייבות), הוצאות לשלם 36,000 (התחייבות).**

### ד. פקודות החתך

כל פקודה מתקנת את הרשום למדווח ויוצרת את היתרה: ביטוח, הוצאה גדולה מדי (זכות הוצאות). ייעוץ, הכנסה חסרה (זכות הכנסות). הדרכה, הכנסה גדולה מדי (חובה הכנסות). חשמל, הוצאה חסרה (חובה הוצאות).

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) ביטוח** | | |
| חובה הוצאות מראש | 12,000 | |
| זכות הוצאות ביטוח | | 12,000 |
| **2) שירות ייעוץ** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 32,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 32,000 |
| **3) שירות הדרכה** | | |
| חובה הכנסות משירות | 72,000 | |
| זכות הכנסות מראש | | 72,000 |
| **4) חשבון חשמל** | | |
| חובה הוצאות חשמל | 36,000 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 36,000 |

**בדיקת הגיון**

אירוע 1: 36,000 - 12,000 = 24,000
אירוע 2: 48,000 = 32,000 + 16,000
אירוע 3: 90,000 - 72,000 = 18,000
אירוע 4: 36,000 = 36,000 + 0

**הרשום בספרים בתוספת פקודת החתך שווה בכל אירוע לסכום המדווח.**

## פתרון 12.9: חברת "קצביית הגבעה": חתך בהוצאות

**מה נתון:** שווי שירות אחסון בקירור שנצרך בכל שנה והתשלומים לספק בשנים 2021 עד 2025 (באלפי ש"ח), והנהלת החשבונות על בסיס מזומן. אין יתרת חתך בתחילת 2021. **מה נדרש:** לכל שנה: (א) הפקודה בהנהלת החשבונות, (ב) ההוצאה המדווחת, (ג) יתרת החתך וסיווגה, (ד) פקודת ההתאמה, עם איפוס ויצירה כשסוג היתרה מתהפך.

### א. הפקודה בהנהלת החשבונות

בבסיס מזומן רושמים בכל שנה את מה ששולם: חובה הוצאות, זכות מזומן.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הוצאות | 30 | |
| זכות מזומן | | 30 |
| **2022** | | |
| חובה הוצאות | 200 | |
| זכות מזומן | | 200 |
| **2023** | | |
| חובה הוצאות | 120 | |
| זכות מזומן | | 120 |
| **2024** | | |
| חובה הוצאות | 160 | |
| זכות מזומן | | 160 |
| **2025** | | |
| חובה הוצאות | 330 | |
| זכות מזומן | | 330 |

**בכל שנה נרשמה הוצאה בסכום המזומן ששולם: 30, 200, 120, 160 ו-330.**

### ב. ההוצאה המדווחת

ההוצאה המדווחת היא שווי השירות שנצרך בשנה.

| שנה | שווי שירות שנצרך | מזומן ששולם | ההוצאה המדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 80 | 30 | **80** |
| 2022 | 140 | 200 | **140** |
| 2023 | 210 | 120 | **210** |
| 2024 | 90 | 160 | **90** |
| 2025 | 320 | 330 | **320** |

**ההוצאה המדווחת: 80, 140, 210, 90 ו-320 אלפי ש"ח.**

### ג. יתרת החתך וסיווגה

**<u>שלב 1: משווים מצטבר מול מצטבר</u>**

בהוצאות: אם שילמנו יותר ממה שצרכנו, זו הוצאה מראש (נכס). אם צרכנו יותר ממה ששילמנו, זו הוצאה לשלם (התחייבות).

**שלב 2: הטבלה**

| שנה | מזומן מצטבר | צריכה מצטברת | ההפרש (מזומן פחות צריכה) | מהות ההפרש | סיווג | סכום |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2021 | 30 | 80 | -50 | הוצאות לשלם | התחייבות | **50** |
| 2022 | 230 | 220 | +10 | הוצאות מראש | נכס | **10** |
| 2023 | 350 | 430 | -80 | הוצאות לשלם | התחייבות | **80** |
| 2024 | 510 | 520 | -10 | הוצאות לשלם | התחייבות | **10** |
| 2025 | 840 | 840 | 0 | אין יתרה | אין | **0** |

**2021: הוצאות לשלם 50 (התחייבות). 2022: הוצאות מראש 10 (נכס). 2023: הוצאות לשלם 80.**
**2024: הוצאות לשלם 10. 2025: אין יתרה.**

בהוצאות הכיוון הפוך מאשר בהכנסות: מזומן גדול הוא נכס (שילמנו מראש), וצריכה גדולה היא התחייבות (צרכנו ולא שילמנו).

## ד. פקודות ההתאמה

**שלב 1: מה הפקודה עושה**

הפקודה מביאה את ההוצאה הרשומה להוצאה המדווחת. בשנה שבה סוג היתרה מתהפך מאפסים את היתרה הקודמת ויוצרים את החדשה. כשסוג היתרה נשאר ומשתנה רק הסכום, מעדכנים את ההפרש.

**שלב 2: הפקודות (באלפי ש"ח)**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021 (יצירת הוצאות לשלם 50)** | | |
| חובה הוצאות | 50 | |
| זכות הוצאות לשלם | | 50 |
| **2022 (איפוס הוצאות לשלם 50 ויצירת הוצאות מראש 10)** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 50 | |
| חובה הוצאות מראש | 10 | |
| זכות הוצאות | | 60 |
| **2023 (איפוס הוצאות מראש 10 ויצירת הוצאות לשלם 80)** | | |
| חובה הוצאות | 90 | |
| זכות הוצאות מראש | | 10 |
| זכות הוצאות לשלם | | 80 |
| **2024 (הקטנת הוצאות לשלם מ-80 ל-10)** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 70 | |
| זכות הוצאות | | 70 |
| **2025 (איפוס הוצאות לשלם 10)** | | |
| חובה הוצאות לשלם | 10 | |
| זכות הוצאות | | 10 |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

| שנה | נרשם בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך | הוצאה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 30 | +50 | **80** |
| 2022 | 200 | -60 | **140** |
| 2023 | 120 | +90 | **210** |
| 2024 | 160 | -70 | **90** |
| 2025 | 330 | -10 | **320** |

**הפקודות בטבלה. ב-2022 וב-2023 סוג היתרה מתהפך (לשלם למראש, ומראש ללשלם), ולכן מאפסים ויוצרים. ב-2024 היתרה נשארת הוצאות לשלם ויורדת מ-80 ל-10. ב-2025 היתרה מתאפסת.**

## פתרון 12.10: חברת "דוכנים": שתי קבוצות לקוחות בעייתיים

**מה נתון:** לקוחות ברוטו 200,000 והלח"מ 4% ב-31.12.2023, עסקאות 2024 (כולל מכירות במזומן) ושתי קבוצות לקוחות בעייתיים ב-31.12.2024. **מה נדרש:** (א) הוצאות הלח"מ, (ב) ביאור הלקוחות נטו, (ג) פקודת הלח"מ, (ד) מדוע מכירות במזומן אינן משפיעות על הלקוחות.

### א. הוצאות הלח"מ ל-2024

**שלב 1: הלקוחות ברוטו בסוף 2024**

מכירות במזומן אינן נכנסות, כי הלקוח שילם מיד ולא נוצר חוב. נכנסות מכירות באשראי, זיכוי, גבייה וחוב אבוד.

לקוחות ברוטו 31.12.2024: 200,000 + 500,000 - 20,000 - 517,000 - 3,000 = 160,000

**שלב 2: הלח"מ בפתיחה ובסגירה**

הלח"מ 31.12.2023: 200,000 × 4% = 8,000

קבוצה 1: 30,000 × 20% = 6,000

קבוצה 2: 50,000 × 10% = 5,000

יתר הלקוחות: 160,000 - 30,000 - 50,000 = 80,000

הלח"מ בגינם: 80,000 × 5% = 4,000

הלח"מ 31.12.2024: 6,000 + 5,000 + 4,000 = 15,000

**שלב 3: הטבלה, עם הוצאות הלח"מ כנעלם**

| עסקאות | לקוחות ברוטו | הלח"מ |
|---|---|---|
| יתרת פתיחה 31.12.2023 | 200,000 | 8,000 |
| מכירה באשראי | 500,000 | |
| זיכוי ללקוחות | (20,000) | |
| גבייה מלקוחות | (517,000) | |
| חוב אבוד | (3,000) | (3,000) |
| הוצאות הלח"מ (מחולצות) | | **10,000** |
| **יתרות סגירה 31.12.2024** | **160,000** | **15,000** |

הוצאות הלח"מ: 15,000 = X + 3,000 - 8,000, ולכן X = 15,000 - 8,000 + 3,000 = 10,000

**הוצאות הלח"מ לשנת 2024: 10,000 ש"ח.**

### ב. ביאור הלקוחות נטו

| פרטים | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 160,000 |
| בניכוי: הלח"מ | (15,000) |
| **לקוחות, נטו** | **145,000** |

160,000 - 15,000 = 145,000

**לקוחות, נטו ב-31.12.2024: 145,000 ש"ח.**

### ג. פקודת הלח"מ

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות הלח"מ | 10,000 | |
| זכות הלח"מ | | 10,000 |

**ח' הוצאות הלח"מ 10,000, ז' הלח"מ 10,000.**

### ד. מכירות במזומן

בחשבון הלקוחות נרשמים חובות של לקוחות. בעסקה במזומן הלקוח משלם ביום המכירה, ולכן לא נוצר חוב, ואין תנועה בחשבון הלקוחות.

**מכירה במזומן אינה יוצרת חוב של לקוח, ולכן אינה משפיעה על יתרת הלקוחות.**

## פתרון 12.11: חברת "הנקניק המהיר": שתי מכונות זהות

**מה נתון:** מכונת חימום נקניקיות שנרכשה ב-1.3.2021 (מחיר 200,000, הובלה 40,000), זמינה ב-1.7.2021, 6 שנים, שייר 30,000, קו ישר, ומכונה זהה שנייה שנרכשה ב-1.10.2023 והייתה זמינה מיד. **מה נדרש:** (א) הצגת הרכוש הקבוע ב-2021 עד 2024, (ב) הוצאות הפחת בכל שנה, (ג) רווח הון ממכירת הישנה ב-30.6.2025 ב-120,000, (ד) מה אילו השנייה נרכשה ב-1.1.2023.

### א. הרכוש הקבוע בסוף כל שנה

**<u>שלב 1: העלות והפחת השנתי</u>**

עלות כל מכונה: 200,000 + 40,000 = 240,000

פחת שנתי לכל מכונה: (240,000 - 30,000) ÷ 6 = 35,000

הפחת של המכונה הראשונה מתחיל ב-1.7.2021 (זמינות), ולא ב-1.3, 1.5 או 1.9. הפחת של השנייה מתחיל ב-1.10.2023.

**<u>שלב 2: הפחת בכל שנה</u>**

2021, המכונה הראשונה (6 חודשים): 35,000 × 6/12 = 17,500

2023, המכונה השנייה (3 חודשים): 35,000 × 3/12 = 8,750

2023, שתי המכונות: 35,000 + 8,750 = 43,750

2024, שתי המכונות: 35,000 + 35,000 = 70,000

**<u>שלב 3: הפחנ"צ המצטבר והטבלה</u>**

הפחנ"צ בכל שנה הוא הפחנ"צ הקודם בתוספת הוצאות השנה.

31.12.2022: 17,500 + 35,000 = 52,500

31.12.2023: 52,500 + 43,750 = 96,250

31.12.2024: 96,250 + 70,000 = 166,250

| פרט | 31.12.2021 | 31.12.2022 | 31.12.2023 | 31.12.2024 |
|---|---|---|---|---|
| עלות | 240,000 | 240,000 | 480,000 | 480,000 |
| פחנ"צ | (17,500) | (52,500) | (96,250) | (166,250) |
| **עלות מופחתת** | **222,500** | **187,500** | **383,750** | **313,750** |
| הוצאות פחת השנה | 17,500 | 35,000 | 43,750 | 70,000 |

**עלות מופחתת: 222,500 ב-2021, 187,500 ב-2022, 383,750 ב-2023 ו-313,750 ב-2024 ש"ח.**

### ב. הוצאות הפחת

| פרט | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
|---|---|---|---|---|
| מכונה ראשונה | 17,500 | 35,000 | 35,000 | 35,000 |
| מכונה שנייה | 0 | 0 | 8,750 | 35,000 |
| **סך הוצאות פחת** | **17,500** | **35,000** | **43,750** | **70,000** |

**הוצאות הפחת: 17,500 ב-2021, 35,000 ב-2022, 43,750 ב-2023 ו-70,000 ב-2024 ש"ח.**

בשנת 2023 יש שתי מכונות, אבל לשנייה רק שלושה חודשים.

### ג. מכירת המכונה הישנה ב-30.6.2025

**<u>שלב 1: הפחנ"צ ערב המכירה</u>**

מ-1.7.2021 עד 30.6.2025 חלפו ארבע שנים שלמות.

פחנ"צ: 35,000 × 4 = 140,000

**<u>שלב 2: רווח או הפסד</u>**

עלות מופחתת ערב המכירה: 240,000 - 140,000 = 100,000

רווח הון: 120,000 - 100,000 = 20,000

**רווח הון של 20,000 ש"ח.**

### ד. מה אילו השנייה נרכשה ב-1.1.2023

בשנת 2023 שתי המכונות מופחתות שנה שלמה.

פחת 2023: 35,000 + 35,000 = 70,000

פחנ"צ 31.12.2023: 70,000 + 52,500 = 122,500

**הפחנ"צ ב-31.12.2023 היה 122,500 ש"ח, במקום 96,250.**

## פתרון 12.12: חברת "עשן המערב": הרכבה, סכום ספרות השנים והשפעת מועד הזמינות

**מה נתון:** תנור עישון שנרכש ב-1.9.2022 ב-270,000 ש"ח, עם הרכבה של 30,000 ש"ח שהסתיימה ב-1.10.2022. הוא מופחת ל-4 שנים ללא שייר בסס"י. **מה נדרש:** (א) ביאור הרכוש הקבוע ב-2022 עד 2024, (ב) הוצאות הפחת, (ג) מכירה ב-1.7.2025 ב-60,000, (ד) מה אילו ההרכבה הסתיימה ב-1.1.2023.

### א. ביאור הרכוש הקבוע

**שלב 1: עלות, סכום ספרות ותחילת הפחת**

עלות ההרכבה היא חלק מעלות הנכס, והפחת מתחיל כשהתנור זמין, ב-1.10.2022 (לא ב-1.9).

עלות: 270,000 + 30,000 = 300,000

סכום הספרות: 4 × (4 + 1) ÷ 2 = 10

הספרה הראשונה היא 4. הספרה יורדת ביום השנה לזמינות, כלומר ב-1.10 בכל שנה.

| שנה | תקופה | חודשים | ספרה |
|---|---|---|---|
| 2022 | 1.10 עד 31.12 | 3 | 4 |
| 2023 | 1.1 עד 30.9 | 9 | 4 |
| 2023 | 1.10 עד 31.12 | 3 | 3 |
| 2024 | 1.1 עד 30.9 | 9 | 3 |
| 2024 | 1.10 עד 31.12 | 3 | 2 |

**שלב 2: הוצאות הפחת בכל שנה**

2022: (300,000 - 0) × (4 × 3/12) ÷ 10 = 30,000

2023: (300,000 - 0) × (4 × 9/12 + 3 × 3/12) ÷ 10 = 112,500

2024: (300,000 - 0) × (3 × 9/12 + 2 × 3/12) ÷ 10 = 82,500

**שלב 3: הפחנ"צ והעלות המופחתת**

פחנ"צ 2022: 30,000

פחנ"צ 2023: 30,000 + 112,500 = 142,500

פחנ"צ 2024: 142,500 + 82,500 = 225,000

| פרט | 31.12.2022 | 31.12.2023 | 31.12.2024 |
|---|---|---|---|
| עלות | 300,000 | 300,000 | 300,000 |
| פחנ"צ | (30,000) | (142,500) | (225,000) |
| **עלות מופחתת** | **270,000** | **157,500** | **75,000** |
| הוצאות פחת השנה | 30,000 | 112,500 | 82,500 |

**עלות מופחתת: 270,000 ב-2022, 157,500 ב-2023 ו-75,000 ב-2024 ש"ח.**

### ב. הוצאות הפחת לכל שנה

הוצאות הפחת הן 30,000 ב-2022, 112,500 ב-2023 ו-82,500 ב-2024, כפי שחושבו בסעיף א (שורה אחרונה בטבלה).

בדיקה: 30,000 + 112,500 + 82,500 = 225,000, כסכום הפחנ"צ ב-31.12.2024.

**הוצאות הפחת: 30,000, 112,500 ו-82,500 ש"ח.**

**ג. מכירה ב-1.7.2025**

**<u>שלב 1: מפחיתים עד יום המכירה</u>**

בין 1.1.2025 ל-30.6.2025 התנור נמצא בשנת החיים שהספרה בה 2 (1.10.2024 עד 30.9.2025), ו-6 חודשים.

פחת 2025 עד המכירה: (300,000 - 0) × (2 × 6/12) ÷ 10 = 30,000

פחנ"צ ערב המכירה: 225,000 + 30,000 = 255,000

**<u>שלב 2: רווח או הפסד</u>**

עלות מופחתת ערב המכירה: 300,000 - 255,000 = 45,000

רווח הון: 60,000 - 45,000 = 15,000

**רווח הון של 15,000 ש"ח.**

**ד. מה אילו ההרכבה הסתיימה ב-1.1.2023**

התנור היה זמין רק ב-1.1.2023. בשנת 2022 עוד לא הייתה זמינות, ולכן אין פחת. בשנת 2023 כל השנה בספרה 4.

פחת 2022: 0

פחת 2023: (300,000 - 0) × (4 × 12/12) ÷ 10 = 120,000

**הוצאות הפחת: 0 ב-2022 ו-120,000 ש"ח ב-2023.**

## פתרון 12.13: חברת "שי צבאן ייצור נקניקים": פקודות יומן, שאלה 1 בחלק ב

**מה נתון:** שבעה אירועים של חברת "שי צבאן ייצור נקניקים" בשנת 2025: הנפקה, הלוואה, רכישת סחורה, רכישת תנור עישון, ריבית שנצברה, שירות ייעוץ לרו"ח ולא סאיג ופחת התנור (10 שנים, קו ישר, ללא שייר). **מה נדרש:** פקודות יומן מלאות לכל האירועים, כולל פחת 2025.

**פקודות היומן**

**<u>שלב 1: הנפקה והלוואה ב-1.1.2025</u>**

ההון הנקוב הוא מספר המניות כפול הערך הנקוב, והתמורה שווה לו.

הון מניות: 40,000 × 2 = 80,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **1) הנפקת מניות** | | |
| חובה מזומן | 80,000 | |
| זכות הון מניות | | 80,000 |
| **2) נטילת הלוואה** | | |
| חובה מזומן | 150,000 | |
| זכות הלוואה | | 150,000 |

**שלב 2: רכישת סחורה ב-1.3.2025**

הסחורה היא מלאי עסקי שוטף, ונרשמת בקניות. מה שלא שולם הוא חוב לספקים.

היתרה שטרם שולמה: 90,000 - 60,000 = 30,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **3) רכישת סחורה** | | |
| חובה קניות | 90,000 | |
| זכות מזומן | | 60,000 |
| זכות ספקים | | 30,000 |

**שלב 3: רכישת תנור העישון ב-1.4.2025**

במזומן: 200,000 × 20% = 40,000

בשיקים דחויים: 200,000 × 50% = 100,000

היתרה לשנה הבאה: 200,000 - 40,000 - 100,000 = 60,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **4) רכישת תנור עישון** | | |
| חובה תנור עישון | 200,000 | |
| זכות מזומן | | 40,000 |
| זכות שיקים לפירעון | | 100,000 |
| זכות ספקים | | 60,000 |

**שלב 4: ריבית שנצברה ושירות ייעוץ ב-31.12.2025**

הריבית נצברה וטרם שולמה: הוצאה והתחייבות. השירות סופק, אבל לא הוצאה חשבונית, ולכן החיוב נרשם בהכנסות לקבל.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **5) ריבית שנצברה על ההלוואה** | | |
| חובה הוצאות ריבית | 9,000 | |
| זכות הוצאות ריבית לשלם | | 9,000 |
| **6) שירות ייעוץ לרו"ח ולא סאיג** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 140,000 | |
| זכות הכנסות משירות | | 140,000 |

**שלב 5: פחת התנור**

התנור זמין מ-1.4.2025, ולכן 9 חודשים עד 31.12.2025.

פחת שנתי: (200,000 - 0) ÷ 10 = 20,000

פחת 2025: 20,000 × 9/12 = 15,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **7) פחת תנור העישון** | | |
| חובה הוצאות פחת | 15,000 | |
| זכות פחנ"צ תנור עישון | | 15,000 |

**רשמנו שבע פקודות. פחת 2025: 15,000 ש"ח. בכל פקודה סך החובה שווה לסך הזכות.**

אל תשכחו את שורת הפחת בסוף: הוא נדרש מפורשות, וההוצאה היא רק לתשעה חודשים.

## פתרון 12.14: חברת "הובלות הצפון": חשבונות חתך, שאלה 2 בחלק ב

**מה נתון:** שירותי הובלה שסיפקה חברת "הובלות הצפון" לרו"ח גל בלומנפלד ותשלומים שהתקבלו בשנים 2022 עד 2024 (באלפי ש"ח), ללא יתרות חתך בתחילת 2022. **מה נדרש:** לכל אחת מהשנים 2022, 2023 ו-2024: (א) פקודת הנהלת החשבונות על בסיס מזומן, (ב) ההכנסה המדווחת, (ג) פקודת החתך, (ד) יתרת החתך.

### א. פקודת הנהלת החשבונות

על בסיס מזומן רושמים בכל שנה את המזומן שהתקבל, בלי קשר לשירות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 140 | |
| זכות הכנסות | | 140 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 70 | |
| זכות הכנסות | | 70 |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 120 | |
| זכות הכנסות | | 120 |

**נרשמה הכנסה של 140 ב-2022, 70 ב-2023 ו-120 ב-2024.**

### ב. ההכנסה המדווחת

ההכנסה המדווחת היא שווי השירות שסופק בשנה.

**ההכנסה המדווחת: 90 ב-2022, 160 ב-2023 ו-120 ב-2024 (אלפי ש"ח).**

### ג. פקודות החתך

**<u>שלב 1: מה היתרה בכל שנה</u>**

כדי לדעת מה לתקן, משווים מזומן מצטבר לשירות מצטבר. מזומן גדול הוא הכנסה מראש, ושירות גדול הוא הכנסה לקבל.

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | ההפרש (מזומן פחות שירות) | מהות ההפרש | סיווג | סכום |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2022 | 140 | 90 | +50 | הכנסות מראש | התחייבות | **50** |
| 2023 | 210 | 250 | -40 | הכנסות לקבל | נכס | **40** |
| 2024 | 330 | 370 | -40 | הכנסות לקבל | נכס | **40** |

**<u>שלב 2: מה לתקן בכל שנה</u>**

- 2022: נרשמה הכנסה של 140 והמדווחת 90, ולכן מקטינים הכנסה ב-50 ויוצרים הכנסות מראש.
- 2023: מאפסים את הכנסות מראש 50 ויוצרים הכנסות לקבל 40.
- 2024: היתרה לא השתנתה (הכנסות לקבל 40), ולכן אין צורך בפקודה. האיפוס והיצירה מבטלים זה את זה: הרשום (120) שווה למדווח (120).

**שלב 3: הפקודות (באלפי ש"ח)**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2022 (יצירת הכנסות מראש 50)** | | |
| חובה הכנסות | 50 | |
| זכות הכנסות מראש | | 50 |
| **2023 (איפוס הכנסות מראש 50 ויצירת הכנסות לקבל 40)** | | |
| חובה הכנסות מראש | 50 | |
| חובה הכנסות לקבל | 40 | |
| זכות הכנסות | | 90 |

**שלב 4: בדיקת הגיון**

| שנה | נרשם בהנהלת החשבונות | השפעת פקודת החתך | הכנסה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2022 | 140 | -50 | **90** |
| 2023 | 70 | +90 | **160** |
| 2024 | 120 | 0 | **120** |

**2022: ח' הכנסות 50, ז' הכנסות מראש 50. 2023: ח' הכנסות מראש 50 וח' הכנסות לקבל 40, ז' הכנסות 90. 2024: אין פקודה.**

### ד. יתרת החתך בתום כל שנה

2022: 50 = 90 - 140, מזומן גדול, ולכן הכנסות מראש (התחייבות).

2023: 40 = 210 - 250, שירות גדול, ולכן הכנסות לקבל (נכס).

2024: 40 = 330 - 370, שירות גדול, ולכן הכנסות לקבל (נכס).

**יתרות החתך: 2022 הכנסות מראש 50 (התחייבות), 2023 הכנסות לקבל 40 (נכס), 2024 הכנסות לקבל 40 (נכס).**

## פתרון 12.15: חברת "דוכני הנקניק": לקוחות והלח"מ, שאלה 3 בחלק ב

**מה נתון:** לקוחות ברוטו 400,000 ב-31.12.2024 בשתי קבוצות (250,000 ב-6% ו-150,000 ב-10%), אירועי 2025 ובסוף 2025 לקוח גדול אחד של 75,000 בשיעור 20% ויתר הלקוחות ב-5%. **מה נדרש:** (א) הוצאות הלח"מ לשנת 2025, (ב) לקוחות נטו ב-31.12.2025.

### א. הוצאות הלח"מ

**שלב 1: הלח"מ ב-31.12.2024**

קבוצה א: 250,000 × 6% = 15,000

קבוצה ב: 150,000 × 10% = 15,000

הלח"מ בפתיחה: 15,000 + 15,000 = 30,000

**שלב 2: הלקוחות ברוטו ב-31.12.2025**

מכירות במזומן (600,000 פחות 420,000) אינן משפיעות על הלקוחות. נכנסים רק מכירות באשראי, החזרות, גבייה, הנחות וחובות אבודים.

לקוחות ברוטו: 400,000 + 420,000 - 10,000 - 300,000 - 20,000 - 25,000 = 465,000

**שלב 3: הלח"מ ב-31.12.2025**

הלח"מ בגין "שווקי הצפון": 75,000 × 20% = 15,000

יתר הלקוחות: 465,000 - 75,000 = 390,000

הלח"מ בגינם: 390,000 × 5% = 19,500

הלח"מ בסגירה: 15,000 + 19,500 = 34,500

**שלב 4: הוצאות הלח"מ מהטבלה**

| עסקאות | לקוחות ברוטו | הלח"מ |
|---|---|---|
| יתרת פתיחה 31.12.2024 | 400,000 | 30,000 |
| מכירות באשראי | 420,000 | |
| החזרות מלקוחות | (10,000) | |
| גבייה מלקוחות | (300,000) | |
| הנחות ללקוחות | (20,000) | |
| חוב אבוד | (25,000) | (25,000) |
| הוצאות הלח"מ (מחולצות) | | **29,500** |
| **יתרות סגירה 31.12.2025** | **465,000** | **34,500** |

34,500 = X + 25,000 - 30,000, ולכן X = 34,500 - 30,000 + 25,000 = 29,500

**הוצאות הלח"מ לשנת 2025: 29,500 ש"ח.**

**ב. לקוחות נטו**

| פרטים | ש"ח |
|---|---|
| לקוחות ברוטו | 465,000 |
| בניכוי: הלח"מ | (34,500) |
| **לקוחות, נטו** | **430,500** |

430,500 = 465,000 - 34,500

**הלקוחות נטו ב-31.12.2025: 430,500 ש"ח.**

הנחות והחזרות מקטינות את הלקוחות ברוטו, אבל המכירות במזומן לא קשורות לחשבון הלקוחות.

## פתרון 12.16: חברת "אחזקות התבור": הדוח על השינויים בהון, שאלה 4 בחלק ב

**מה נתון:** ההון העצמי של "אחזקות התבור" ב-31.12.2024: הון מניות 400 (בנות 1 ש"ח), פרמיה 160 ועודפים 340 (באלפי ש"ח), וחמישה אירועים בשנת 2025 לפי סדר כרונולוגי. **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון העצמי ל-2025.

**הדוח על השינויים בהון העצמי**

**שלב 1: יתרות הפתיחה**

סך ההון בפתיחה: 400 + 160 + 340 = 900

**שלב 2: ההנפקה**

עלויות ההנפקה מקטינות את התמורה. ההון הוא מספר המניות כפול הערך הנקוב, והפרמיה היא יתרת התמורה נטו.

> הון מניות בנות 4 ש״ח: 120 × 4 = 480
>
> תמורה נטו: 600 - 24 = 576
>
> פרמיה: 576 - 480 = 96

**שלב 3: מניות ההטבה**

ההטבה היא 5% מכל הון המניות הקיים, בכל אחת מעמודות הערך הנקוב, והיא מחולקת כנגד הפרמיה.

> עמודת 1 ש״ח: 5% × 400 = 20
>
> עמודת 4 ש״ח: 5% × 480 = 24
>
> ירידה בפרמיה: 20 + 24 = 44

**שלב 4: הפיצול**

כל מניה בת 4 ש״ח הוחלפה בארבע מניות בנות 1 ש״ח, ולכן כל הסכום שבעמודת 4 ש״ח עובר לעמודת 1 ש״ח.

> ההון שעובר: 480 + 24 = 504

**שלב 5: רווח ודיבידנד**

> דיבידנד שהוכרז: 25% × 360 = 90

התשלום בפועל (40% מיד והיתרה ב-2026) אינו משפיע על הדוח, כי העודפים קטנים בהכרזה.

**שלב 6: הדוח**

| פרט | הון מניות בנות 1 ש״ח | הון מניות בנות 4 ש״ח | פרמיה | עודפים | סה״כ |
|---|---|---|---|---|---|
| יתרות פתיחה 1.1.2025 | 400 | | 160 | 340 | 900 |
| הנפקת מניות (נטו 576) | | 480 | 96 | | 576 |
| מניות הטבה 5% | 20 | 24 | (44) | | 0 |
| פיצול מניות | 504 | (504) | | | 0 |
| רווח נקי 2025 | | | | 360 | 360 |
| דיבידנד שהוכרז (25% מהרווח) | | | | (90) | (90) |
| **יתרות לדיווח 31.12.2025** | **924** | **0** | **212** | **610** | **1,746** |

> בדיקה: 924 + 212 + 610 = 1,746
>
> ובדרך אחרת: 900 + 576 + 360 - 90 = 1,746

**ב-31.12.2025: הון מניות בנות 1 ש״ח 924, פרמיה 212, עודפים 610 וסה״כ הון עצמי 1,746 אלפי ש״ח.**

## פתרון 12.17: חברת ״מפעלי הפירות״: רכוש קבוע, שאלה 5 בחלק ב

**מה נתון:** מכונות (עלות 90,000, זמינות מ-1.4.2023, שייר 6,000, עלות מופחתת 51,500 ב-31.12.2025) ומחשבים (עלות 240,000, זמינים מ-1.7.2024, 3 שנים ללא שייר). חצי מהמחשבים נמכרו ב-1.1.2026 ברווח הון של 12,000. **מה נדרש:** (א) אורך חיי המכונות, (ב) עלות מופחתת של המחשבים ב-31.12.2025, (ג) תמורת המכירה, (ד) הוצאות הפחת ב-2026.

### א. אורך החיים של המכונות

**שלב 1: הפחנ"צ מהעלות המופחתת**

העלות המופחתת היא העלות בניכוי הפחנ"צ, ולכן הפחנ"צ הוא ההפרש.

פחנ"צ מכונות 31.12.2025: 90,000 - 51,500 = 38,500

**שלב 2: הפחת השנתי**

המכונות זמינות מ-1.4.2023. עד 31.12.2025 חלפו שנתיים ותשעה חודשים.

שנים שחלפו: 2 + 9/12 = 2.75

פחת שנתי: 38,500 ÷ 2.75 = 14,000

**שלב 3: אורך החיים**

הפחת השנתי הוא עלות בניכוי שייר חלקי אורך החיים:

(90,000 - 6,000) ÷ n = 14,000

אורך החיים: n = 84,000 ÷ 14,000 = 6

**אורך החיים של המכונות הוא 6 שנים.**

### ב. העלות המופחתת של המחשבים ב-31.12.2025

**שלב 1: הפחנ"צ**

המחשבים זמינים מ-1.7.2024, ועד 31.12.2025 חלפו שנה וחצי.

פחת שנתי: 240,000 ÷ 3 = 80,000

פחנ"צ: 80,000 × 1.5 = 120,000

**שלב 2: העלות המופחתת**

עלות מופחתת: 240,000 - 120,000 = 120,000

**העלות המופחתת של כל המחשבים ב-31.12.2025 היא 120,000 ש"ח.**

### ג. תמורת מכירת המחשבים

**שלב 1: העלות המופחתת של הפריטים שנמכרו**

נמכרו מחשבים בעלות 120,000, כלומר חצי מהעלות. המכירה ב-1.1.2026, ולכן הפחנ"צ שלהם הוא זה של סוף 2025.

פחנ"צ של הפריטים שנמכרו: 120,000 ÷ 3 × 1.5 = 60,000

עלות מופחתת ערב המכירה: 120,000 - 60,000 = 60,000

**שלב 2: תמורה מרווח ההון**

רווח הון = תמורה בניכוי העלות המופחתת, ולכן התמורה היא העלות המופחתת בתוספת הרווח.

תמורה: 60,000 + 12,000 = 72,000

**התמורה ממכירת המחשבים היא 72,000 ש"ח.**

### ד. הוצאות הפחת בשנת 2026

**<u>שלב 1: כל פריט בנפרד</u>**

- מכונות: שנה שלמה בקו ישר.
- מחשבים שנותרו: עלות 120,000, שנת פחת שלמה (הם נמצאים בשנת החיים השנייה והשלישית).
- מחשבים חדשים (1.7.2026): סס"י ל-5 שנים, שישה חודשים בספרה 5.

**<u>שלב 2: החישוב</u>**

מכונות: (90,000 - 6,000) ÷ 6 = 14,000

מחשבים שנותרו: 120,000 ÷ 3 = 40,000

סכום הספרות למחשבים החדשים: 5 × (5 + 1) ÷ 2 = 15

מחשבים חדשים: (150,000 - 0) × (5 × 6/12) ÷ 15 = 25,000

סך הוצאות הפחת ב-2026: 14,000 + 40,000 + 25,000 = 79,000

**הוצאות הפחת בשנת 2026: 79,000 ש"ח.**

המחשבים שנמכרו ב-1.1.2026 אינם מופחתים ב-2026.

פתרונות שיעור 13 מתוך 13

# שיעור אחרון: סיכום והידוק לקראת הבחינה

שאלות מכל הנושאים, רכוש קבוע מורכב ושאלת מסה מלאה בסגנון הבחינה

**השיטה והנוסחאות מהשיעור**

- רכוש קבוע: הפחת מתחיל במועד הזמינות לשימוש (לא ברכישה ולא בהפעלה בפועל). קו ישר: שנים × חודשים/12 ÷ (עלות - שייר). סס״י: סכום הספרות 2 ÷ (n+1) × n, והפחת ספרות ÷ סכום הספרות × (עלות - שייר), כשהספרה יורדת ביחידה בכל יום השנה לזמינות.
- עלות חסרה: כותבים משוואה לפי הנתון (עלות מופחתת או פחת נצבר), מציבים את הפחת הנצבר בנוסחה ומחלצים את העלות.
- מכירה: מחשבים פחת נצבר עד יום המכירה, עלות מופחתת ערב המכירה, ורווח או הפסד הון = תמורה פחות עלות מופחתת. כשנמכר חלק מהפריט, מחשבים את החלק שנמכר ואת החלק שנשאר בנפרד. פריט חדש שנרכש מתמורת המכירה עולה כמו התמורה.
- לקוחות והלח״מ: לקוחות ברוטו נפתח, בתוספת מכירות באשראי, בניכוי הנחות, החזרות, גבייה וחובות אבודים. הלח״מ בסגירה = שיעור × יתרה ברוטו. הוצאות הלח״מ = הלח״מ בסגירה פחות (הלח״מ בפתיחה פחות חובות אבודים).
- הדוח על השינויים בהון: הנפקה נטו (תמורה פחות עלויות) מתחלקת לערך נקוב (הון מניות) והשאר פרמיה. פיצול מעביר את ההון בין העמודות. מניות הטבה: אחוז מההון הנקוב הקיים, והסכום יורד מהפרמיה. הדיבידנד שהוכרז מקטין עודפים.
- חתך בהכנסות: מסכמים מזומן מצטבר מול שירות מצטבר. מזומן גבוה: הכנסות מראש (התחייבות). שירות גבוה: הכנסות לקבל (נכס). פקודת החתך מביאה את ההכנסה הרשומה להכנסה המדווחת ומעדכנת את יתרת החתך.
- שאלת מסה בשלושה שלבים: (1) טבלת סיווג ושחזור כל ״?״ לפני עדכונים, בלי פקודות יומן, ועודפים 1.1 כיתרת איזון. (2) עדכונים ותיקונים בפקודות, כולל מלאי סגירה. (3) דוח רווח והפסד, דוח על המצב הכספי ובקרת עודפים: עודפים 1.1 ועוד הרווח הנקי.
- שחזור ערכים ל-1.1: התחייבות ביום 1.1 שווה להתחייבות ב-31.12 של השנה הקודמת. פחת נצבר ל-1.1 הוא הפחת מיום הזמינות עד 31.12 של השנה הקודמת.

## פתרון 13.1: חברת ״נקניקיות הגליל״: רכוש קבוע מורכב

**מה נתון:** שני פריטי רכוש קבוע של ״נקניקיות הגליל״: תנורי עישון (עלות לא ידועה, עלות מופחתת 472,500 ב-31.12.2024) וציוד אריזה בעלות 450,000 בסס״י. בשנת 2025 נמכרים התנורים ו-40% מהציוד, ובמקומם נרכשים פריטים חדשים. **מה נדרש:** (א) עלות התנורים הישנים והפחת השנתי, (ב) הוצאות הפחת ב-2025 בחמישה רכיבים, (ג) רווח או הפסד הון בתנורים ותמורת 40% מהציוד, (ד) עלות, פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2025.

### א. עלות התנורים הישנים והפחת השנתי

**שלב 1: מתי מתחיל הפחת**

הפחת מתחיל במועד הזמינות לשימוש, ולא במועד הרכישה או ההפעלה. התנורים נרכשו ב-1.2.2021 והפכו זמינים 2 חודשים אחר כך, ב-1.4.2021. ההפעלה בפועל 5 חודשים אחרי הרכישה אינה משנה דבר.

**שלב 2: כמה זמן חלף עד 31.12.2024**

מ-1.4.2021 עד 31.12.2024 חלפו 3 שנים ו-9 חודשים.

משך ההפחתה: 3 + 9 ÷ 12 = 3.75 שנים

**שלב 3: משוואה לפי העלות המופחתת**

העלות המופחתת היא העלות פחות הפחת הנצבר. נסמן את העלות ב-X. הפחת הנצבר בקו ישר הוא העלות בניכוי השייר, מחולקת ב-12 שנות פחת, כפול 3.75 שנים.

המשוואה: X - (X - 60,000) ÷ 12 × 3.75 = 472,500

מפשטים: 3.75 ÷ 12 = 0.3125, ולכן X - 0.3125 × (X - 60,000) = 472,500

פותחים סוגריים: 0.6875 × X + 18,750 = 472,500

מעבירים אגף: 0.6875 × X = 453,750

העלות: X = 453,750 ÷ 0.6875 = 660,000

**שלב 4: הפחת השנתי ובדיקת הגיון**

פחת שנתי: (660,000 - 60,000) ÷ 12 = 50,000

פחת נצבר ב-31.12.2024: 50,000 × 3.75 = 187,500

בדיקה: 660,000 - 187,500 = 472,500, כמו הנתון

**עלות התנורים הישנים 660,000 ש"ח, והפחת השנתי 50,000 ש"ח.**

טעות נפוצה: להתחיל את הפחת מיום הרכישה (1.2.2021) או מיום ההפעלה בפועל. שתי התוצאות שגויות.

### ב. הוצאות הפחת ב-2025

**שלב 1: חמישה רכיבים**

בשנת 2025 היו חמישה רכיבים: התנורים הישנים (עד מכירתם ב-31.3.2025), התנורים החדשים (מ-31.3.2025), החלק שנמכר מהציוד (עד 1.9.2025), החלק שנשאר מהציוד (כל השנה) והציוד החדש (מ-1.9.2025).

**שלב 2: התנורים הישנים והחדשים**

התנורים הישנים הוחזקו מ-1.1.2025 עד 31.3.2025, כלומר 3 חודשים.

תנורים ישנים: 50,000 × 3/12 = 12,500

התנורים החדשים עלו כפול מהישנים, מופחתים 8 שנים ללא שייר, והחזיקו בהם מ-31.3.2025 עד 31.12.2025, כלומר 9 חודשים.

עלות: 2 × 660,000 = 1,320,000

פחת שנתי: 1,320,000 ÷ 8 = 165,000

תנורים חדשים: 165,000 × 9/12 = 123,750

**<u>שלב 3: הציוד, סכום הספרות והספרה בכל תקופה</u>**

הציוד נרכש ב-1.2.2021 והפך זמין 4 חודשים אחר כך, ב-1.6.2021. החל לשמש בפועל ב-1.12.2021, ואין לכך השפעה. הפחת בסס"י, 9 שנים וללא שייר.

סכום הספרות: $9 \times 10 \div 2 = 45$

הספרה יורדת ביחידה בכל יום השנה לזמינות (1.6):

| תקופה | ספרה |
|---|---|
| 1.6.2021 עד 1.6.2022 | 9 |
| 1.6.2022 עד 1.6.2023 | 8 |
| 1.6.2023 עד 1.6.2024 | 7 |
| 1.6.2024 עד 1.6.2025 | 6 |
| 1.6.2025 עד 1.6.2026 | 5 |

בשנת 2025 הספרה היא 6 עד 1.6 (5 חודשים) ואחר כך 5 (מ-1.6).

עלות החלק שנמכר: $40\% \times 450{,}000 = 180{,}000$

עלות החלק שנשאר: $60\% \times 450{,}000 = 270{,}000$

**<u>שלב 4: הציוד שנמכר ב-1.9.2025 (עד יום המכירה)</u>**

מ-1.1 עד 1.6 ספרה 6 (5 חודשים), ומ-1.6 עד 1.9 ספרה 5 (3 חודשים).

ספרות משוקללות: $6 \times 5/12 + 5 \times 3/12 = 3.75$

פחת: $180{,}000 \times 3.75 \div 45 = 15{,}000$

**<u>שלב 5: הציוד שנשאר, כל השנה</u>**

מ-1.1 עד 1.6 ספרה 6 (5 חודשים), ומ-1.6 עד 31.12 ספרה 5 (7 חודשים).

ספרות משוקללות: $6 \times 5/12 + 5 \times 7/12 = 5.41667$

פחת: $270{,}000 \times 5.41667 \div 45 = 32{,}500$

**<u>שלב 6: הציוד החדש</u>**

עלות הציוד החדש שווה לתמורה ממכירת 40% מהציוד. את התמורה נחלץ כבר עכשיו (ובסעיף ג נציג אותה בסיכום).

ספרות עד יום המכירה (1.6.2021 עד 1.9.2025): $9 + 8 + 7 + 6 + 5 \times 3/12 = 31.25$

פחת נצבר של החלק שנמכר: $180{,}000 \times 31.25 \div 45 = 125{,}000$

עלות מופחתת ערב המכירה: $180{,}000 - 125{,}000 = 55{,}000$

תמורה: הפסד ההון הוא 10,000, ולכן $55{,}000 - 10{,}000 = 45{,}000$

הציוד החדש מופחת לפי אותם פרמטרים (9 שנים, סס"י, ללא שייר), והוא זמין מיד. בשנתו הראשונה הספרה היא 9, ופועלים 4 חודשים (1.9 עד 31.12).

פחת: $45{,}000 \times 9 \times 4/12 \div 45 = 3{,}000$

**שלב 7: סיכום הוצאות הפחת**

| רכיב | חישוב | הוצאות פחת 2025 |
|---|---|---|
| תנורים ישנים | 50,000 × 3/12 | 12,500 |
| תנורים חדשים | 165,000 × 9/12 | 123,750 |
| ציוד שנמכר (40%) | 180,000 × 3.75 ÷ 45 | 15,000 |
| ציוד שנשאר (60%) | 270,000 × 5.41667 ÷ 45 | 32,500 |
| ציוד חדש | 45,000 × 9 × 4/12 ÷ 45 | 3,000 |
| **סך הכול** | | **186,750** |

סכום: 12,500 + 123,750 + 15,000 + 32,500 + 3,000 = 186,750

**הוצאות הפחת ב-2025: תנורים ישנים 12,500, תנורים חדשים 123,750, ציוד שנמכר 15,000, ציוד שנשאר 32,500 וציוד חדש 3,000. סך הכול 186,750 ש"ח.**

שימו לב: החלק שנשאר מהציוד מופחת כל השנה, ולכן הוא סופג את שתי הספרות (6 ואחריה 5). החלק שנמכר מופחת רק עד יום המכירה.

### ג. רווח או הפסד הון, ותמורת 40% מהציוד

**שלב 1: מכירת התנורים ב-31.3.2025**

התנורים הופחתו מ-1.4.2021 עד 31.3.2025, כלומר 4 שנים שלמות.

פחת נצבר: 50,000 × 4 = 200,000

עלות מופחתת ערב המכירה: 660,000 - 200,000 = 460,000

התמורה גבוהה ב-25% מהעלות המופחתת.

תמורה: 460,000 × 125% = 575,000

רווח הון: 575,000 - 460,000 = 115,000

**שלב 2: מכירת 40% מהציוד ב-1.9.2025**

את הפחת הנצבר והעלות המופחתת חישבנו בסעיף ב: עלות מופחתת ערב המכירה 55,000, והחברה הפסידה 10,000.

תמורה: 55,000 - 10,000 = 45,000

**מכירת התנורים הניבה רווח הון של 115,000 ש"ח (תמורה 575,000 לעומת עלות מופחתת 460,000). תמורת מכירת 40% מהציוד היא 45,000 ש"ח.**

שימו לב: הפסד הון פירושו שהתמורה נמוכה מהעלות המופחתת, ולכן התמורה היא העלות המופחתת פחות ההפסד.

### ד. עלות, פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2025

**שלב 1: אילו פריטים נשארו**

עלות מופחתת מציגים רק לפריטים שעדיין בבעלות החברה. התנורים הישנים והחלק שנמכר מהציוד יצאו, ולכן מוצגים התנורים החדשים, 60% מהציוד המקורי והציוד החדש.

**<u>שלב 2: התנורים</u>**

עלות: 1,320,000 = 660,000 × 2 (התנורים החדשים בלבד)

הפריט נרכש השנה, ולכן הפחת הנצבר שווה להוצאות הפחת של 2025.

פחת נצבר: 123,750

עלות מופחתת: 1,196,250 = 123,750 - 1,320,000

**<u>שלב 3: הציוד</u>**

עלות: 315,000 = 45,000 + 270,000

החלק שנשאר מהציוד מהזמינות (1.6.2021) עד 31.12.2025: ספרות 9, 8, 7 ו-6 ועוד ספרה 5 ל-7 חודשים.

ספרות: 32.91667 = 7/12 × 5 + 6 + 7 + 8 + 9

פחת נצבר, החלק שנשאר: 197,500 = 45 ÷ 32.91667 × 270,000

פחת נצבר, הציוד החדש: 3,000 (הוצאות הפחת של השנה)

פחת נצבר כולל: 200,500 = 3,000 + 197,500

עלות מופחתת: 114,500 = 200,500 - 315,000

| ב-31.12.2025 | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| תנורים (חדשים) | 1,320,000 | 123,750 | **1,196,250** |
| ציוד (60% מהמקור והציוד החדש) | 315,000 | 200,500 | **114,500** |

**תנורים: עלות 1,320,000, פחת נצבר 123,750, עלות מופחתת 1,196,250 ש"ח. ציוד: עלות 315,000, פחת נצבר 200,500, עלות מופחתת 114,500 ש"ח.**

## פתרון 13.2: חברת "מעדני הצפון": לקוחות בשתי קבוצות

**מה נתון:** לקוחות ברוטו של "מעדני הצפון" ב-31.12.2022 (500,000 ש"ח) בשתי קבוצות עם שיעורי לח"מ שונים, ואירועי 2023 ו-2024. **מה נדרש:** (א) תנועות ויתרות של לקוחות ברוטו, הלח"מ והוצאות הלח"מ בכל שנה, (ב) לקוחות נטו בדוח על המצב הכספי בתום כל שנה.

### א. התנועות והיתרות

**<u>שלב 1: הלח"מ בפתיחה, 31.12.2022</u>**

הקבוצה הטובה היא 60% מהחוב והמסוכנת היא יתר ה-40%.

קבוצה טובה: 300,000 = 500,000 × 60%, ולכן 12,000 = 4% × 300,000

קבוצה מסוכנת: 200,000 = 300,000 - 500,000, ולכן 24,000 = 12% × 200,000

הלח"מ בפתיחה: 36,000 = 24,000 + 12,000

**<u>שלב 2: מה נכנס ללקוחות ברוטו ב-2023</u>**

רק עסקאות באשראי משנות את החוב. המכירות במזומן (300,000) לא נכנסות. ההחזרה: לקוחות שרכשו 50,000 החזירו מחצית.

החזרות: 25,000 = 2 ÷ 50,000

לקוחות ברוטו ב-31.12.2023: 660,000 = 400,000 - 25,000 - 15,000 + 600,000 + 500,000

**<u>שלב 3: הלח"מ והוצאות הלח"מ ב-2023</u>**

בסוף 2023 אומדים 6% בגין 75% מהלקוחות ו-16% בגין היתר.

קבוצה ראשונה: 660,000 × 75% = 495,000, ולכן 495,000 × 6% = 29,700

קבוצה שנייה: 660,000 - 495,000 = 165,000, ולכן 165,000 × 16% = 26,400

הלח"מ בסגירה: 26,400 + 29,700 = 56,100

לא נרשמו חובות אבודים, ולכן הוצאות הלח"מ הן העלייה ביתרת הלח"מ.

הוצאות הלח"מ 2023: 56,100 - 36,000 = 20,100

**<u>שלב 4: הטבלה של 2023</u>**

| פרט | לקוחות ברוטו חובה | לקוחות ברוטו זכות | הלח"מ חובה | הלח"מ זכות | הוצאות הלח"מ חובה | הוצאות הלח"מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| יתרה 31.12.2022 | 500,000 | | | 36,000 | | |
| מכירות באשראי | 600,000 | | | | | |
| הנחות מסחריות | | 15,000 | | | | |
| החזרות | | 25,000 | | | | |
| גבייה | | 400,000 | | | | |
| הוצאות הלח"מ | | | | 20,100 | 20,100 | |
| **יתרות 31.12.2023** | **660,000** | | | **56,100** | **20,100** | |

**שלב 5: 2024**

בשנת 2024 נרשמו חובות אבודים של 18,000. חוב אבוד מקטין גם את הלקוחות ברוטו וגם את הלח״מ, ואינו הוצאה בשנה זו.

לקוחות ברוטו ב-31.12.2024: 660,000 + 800,000 - 650,000 - 18,000 = 792,000

הלח״מ בסגירה: 792,000 × 10% = 79,200

הלח״מ לפני הוצאה: 56,100 - 18,000 = 38,100

הוצאות הלח״מ 2024: 79,200 - 38,100 = 41,100

| פרט | לקוחות ברוטו חובה | לקוחות ברוטו זכות | הלח״מ חובה | הלח״מ זכות | הוצאות הלח״מ חובה | הוצאות הלח״מ זכות |
|---|---|---|---|---|---|---|
| יתרה 31.12.2023 | 660,000 | | | 56,100 | | |
| מכירות באשראי | 800,000 | | | | | |
| גבייה | | 650,000 | | | | |
| חוב אבוד | | 18,000 | 18,000 | | | |
| הוצאות הלח״מ | | | | 41,100 | 41,100 | |
| **יתרות 31.12.2024** | **792,000** | | | **79,200** | **41,100** | |

**2023: לקוחות ברוטו 660,000, הלח״מ 56,100, הוצאות הלח״מ 20,100. 2024: לקוחות ברוטו 792,000, הלח״מ 79,200, הוצאות הלח״מ 41,100 ש״ח.**

טעות נפוצה: להוסיף ללקוחות את המכירות במזומן, או לרשום את החוב האבוד כהוצאה. החוב האבוד מקטין את הלח״מ שכבר נצבר, ולכן הוא אינו הוצאה חדשה.

### ב. לקוחות נטו בדוח על המצב הכספי

**שלב 1: הכלל**

לקוחות נטו הם לקוחות ברוטו בניכוי הלח״מ בסגירה.

31.12.2023: 660,000 - 56,100 = 603,900

31.12.2024: 792,000 - 79,200 = 712,800

**לקוחות נטו: 603,900 ש״ח ב-31.12.2023 ו-712,800 ש״ח ב-31.12.2024.**

## פתרון 13.3: חברת ״שי צבאן ייצור נקניקים״: הדוח על השינויים בהון

**מה נתון:** יתרות ההון העצמי ב-31.12.2024 (הון מניות בנות 1 ש״ח ובנות 2 ש״ח, פרמיה, עודפים) ושישה אירועים ב-2025. **מה נדרש:** הדוח על השינויים בהון העצמי לשנת 2025, בעמודות לפי ערך נקוב, פרמיה, עודפים וסך הכול.

### א. הדוח על השינויים בהון העצמי

**שלב 1: עמודות**

נפתח עמודה נפרדת לכל ערך נקוב: מניות בנות 1 ש״ח, בנות 2 ש״ח, ובנות 5 ש״ח (שמופיעות עם ההנפקה השנייה), ואחריהן פרמיה, עודפים וסך הכול.

**שלב 2: הנפקות, נטו מעלויות**

הערך הנקוב נכנס להון המניות, והיתרה של התמורה נטו (אחרי עלויות ההנפקה) היא פרמיה.

> הנפקה 1, עלויות: 5% × 160,000 = 8,000
> תמורה נטו: 160,000 - 8,000 = 152,000
> ערך נקוב: 100,000 = 1 × 100,000
> פרמיה: 152,000 - 100,000 = 52,000
> הנפקה 2, ערך נקוב: 100,000 = 5 × 20,000
> תמורה נטו: 180,000 - 12,000 = 168,000
> פרמיה: 168,000 - 100,000 = 68,000

**שלב 3: פיצול והטבה**

בפיצול ההון הנקוב הכולל אינו משתנה, והוא עובר מעמודת מניות בנות 2 ש"ח לעמודת מניות בנות 1 ש"ח. עמודת הערך הנקוב 2 מתאפסת.

> הון בנות 2 ש"ח שעובר: 100,000

מניות הטבה בשיעור 10% מהון המניות הקיים בכל סוג, אחרי ההנפקות והפיצול. הסכום יורד מהפרמיה ועולה להון המניות. הסכום הכולל של ההון העצמי לא משתנה.

> בנות 1 ש"ח לפני ההטבה: 100,000 + 100,000 + 150,000 = 350,000, ולכן 10% × 350,000 = 35,000
> בנות 5 ש"ח: 10% × 100,000 = 10,000
> סך ההטבה: 10,000 + 35,000 = 45,000

**שלב 4: רווח ודיבידנד**

הרווח הנקי מגדיל עודפים. הדיבידנד שהוכרז (150,000) מקטין עודפים כבר בהכרזה, גם בחלק שטרם שולם (60,000 יירשמו כהתחייבות ולא ישפיעו על הדוח).

**שלב 5: הדוח**

| פרטים | הון בנות 1 ש"ח | הון בנות 2 ש"ח | הון בנות 5 ש"ח | פרמיה | עודפים | סך הכול |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **יתרות 31.12.2024** | 150,000 | 100,000 | 0 | 80,000 | 330,000 | 660,000 |
| 1. הנפקת מניות בנות 1 ש"ח | 100,000 | 0 | 0 | 52,000 | 0 | 152,000 |
| 2. הנפקת מניות בנות 5 ש"ח | 0 | 0 | 100,000 | 68,000 | 0 | 168,000 |
| 3. פיצול מניות | 100,000 | -100,000 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| 4. מניות הטבה 10% | 35,000 | 0 | 10,000 | -45,000 | 0 | 0 |
| 5. רווח נקי | 0 | 0 | 0 | 0 | 220,000 | 220,000 |
| 6. דיבידנד שהוכרז | 0 | 0 | 0 | 0 | -150,000 | -150,000 |
| **יתרות 31.12.2025** | **385,000** | **0** | **110,000** | **155,000** | **400,000** | **1,050,000** |

**שלב 6: בדיקת הגיון**

בדיקה לפי העמודות:

בנות 1 ש״ח: 385,000 = 35,000 + 100,000 + 100,000 + 150,000

בנות 5 ש״ח: 110,000 = 10,000 + 100,000

פרמיה: 155,000 = 45,000 - 68,000 + 52,000 + 80,000

עודפים: 400,000 = 150,000 - 220,000 + 330,000

סך הכול: 1,050,000 = 400,000 + 155,000 + 110,000 + 385,000

בדיקה לפי העמודה האחרונה: 1,050,000 = 150,000 - 220,000 + 168,000 + 152,000 + 660,000. שתי הדרכים נותנות אותה תוצאה.

**ההון העצמי ב-31.12.2025: הון מניות 385,000 (בנות 1 ש״ח) ו-110,000 (בנות 5 ש״ח), פרמיה 155,000, עודפים 400,000, סך הכול 1,050,000 ש״ח.**

טעות נפוצה: לרשום את מלוא התמורה כהון מניות, או לשכוח לנכות את עלויות ההנפקה לפני חישוב הפרמיה. מניות הטבה אינן מכניסות כסף: הן מעבירות מהפרמיה להון המניות.

## פתרון 13.4: חברת ״קיוסק הנקניק״: סיווג חשבונות והגדרות

**מה נתון:** שמונה חשבונות של ״קיוסק הנקניק״ ושלוש שאלות הגדרה. **מה נדרש:** (א) לכל חשבון: עמודה בטבלת היתרות, שוטף או לא שוטף, והסעיף בדוח על המצב הכספי, (ב) תשובה קצרה לכל אחת משלוש השאלות.

### א. סיווג החשבונות

**שלב 1: איך מסווגים**

קודם שואלים לאיזו עמודה החשבון שייך: נכסים, התחייבויות, הון עצמי, הכנסות או הוצאות. אחר כך, בנכס או בהתחייבות, בודקים אם הזמן הצפוי למימוש או לפירעון הוא עד שנה (שוטף) או מעל שנה (לא שוטף). חשבונות ניכוי (פחת נצבר, החזרות) נרשמים בסימן שלילי באותה עמודה.

**שלב 2: הטבלה**

| חשבון | עמודה בטבלת היתרות | שוטף או לא שוטף | סעיף בדוח |
|---|---|---|---|
| 1) זכיונות | נכסים | לא שוטף | נכסים בלתי מוחשיים |
| 2) הוצאות מראש | נכסים | שוטף | חייבים |
| 3) הוצאות ארנונה לשלם | התחייבויות | שוטף | זכאים |
| 4) הכנסות לקבל | נכסים | שוטף | חייבים |
| 5) פחת נצבר מחשבים | נכסים, בסימן שלילי | לא שוטף | רכוש קבוע נטו (מנוכה מעלות המחשבים) |
| 6) השקעות לזמן ארוך | נכסים | לא שוטף | השקעות לזמן ארוך |
| 7) החזרות מלקוחות | הכנסות, בסימן שלילי | לא רלוונטי | דוח רווח והפסד: מנוכה מהמכירות |
| 8) הנחות מזומן מספקים | הכנסות | לא רלוונטי | דוח רווח והפסד: הכנסות מימון |

**שלב 3: נקודות לתשומת לב**

- הוצאות מראש והכנסות לקבל אינן הוצאה והכנסה. הן נכסים, כי מישהו חייב לנו שירות או כסף.
- הוצאות לשלם הן התחייבות, ולא הוצאה.
- החזרות מלקוחות מקטינות את המכירות. הנחות מזומן שמקבלים מספקים הן הכנסת מימון (הנחות מזומן ללקוחות היו הוצאת מימון).

**הסיווג: חשבונות 2 ו-4 הם נכסים שוטפים (חייבים), חשבון 3 הוא התחייבות שוטפת (זכאים), חשבונות 1 ו-6 הם נכסים לא שוטפים, חשבון 5 הוא נכס שלילי לא שוטף, וחשבונות 7 ו-8 נרשמים בעמודת ההכנסות.**

### ב. שאלות הגדרה

**שלב 1: סעיף 1**

יתרת הוצאות לשלם ב-1.1.2026 זהה ליתרה ב-31.12.2025 כי מדובר באותו רגע: סוף יום 31.12.2025 הוא תחילת 1.1.2026. לא נרשם דבר בין שני התאריכים, ולכן ההתחייבות לא השתנתה.

**שלב 2: סעיף 2**

ההתחייבות ב-31.12.2025 היא שני חודשים שלא שולמו.

הוצאות לשלם: $2 \times 7{,}000 = 14{,}000$

היתרה ב-1.1.2026 זהה: 14,000 ש״ח.

**שלב 3: סעיף 3**

שווי מימוש נטו הוא התמורה נטו הצפויה ממכירת פריט המלאי שנותר בתום התקופה. מנכים ממחיר המכירה הצפוי את עלויות ההשלמה (עלויות להכנת הפריט למכירה, כמו ניקוי, אריזה, בדיקת תקינות ותיקונים) ואת עלויות המכירה (כמו עמלות הפצה, עמלות סוכנים ומשלוח ללקוח).

שווי מימוש נטו: מחיר מכירה צפוי פחות עלויות השלמה פחות עלויות מכירה

**(1) זה אותו רגע בזמן. (2) 14,000 ש״ח. (3) שווי מימוש נטו = מחיר מכירה צפוי פחות עלויות השלמה ופחות עלויות מכירה.**

## פתרון 13.5: חברת ״נקניקי רופל״: שחזור ערכים חסרים לפני עדכונים

**מה נתון:** טבלת יתרות של ״נקניקי רופל״ באלפי ש״ח עם חמישה ערכים חסרים (פחת נצבר למכונות ולמחשבים ב-1.1, ארנונה לשלם ב-1.1, מלאי סגירה ועודפים 1.1) ונתונים נוספים. **מה נדרש:** (א) לחלץ את הערכים לפני תיקונים ועדכונים, (ב) האם בשלב השחזור נרשמות פקודות יומן.

### א. שחזור הערכים החסרים

**שלב 1: ארנונה לשלם ב-1.1.2025**

התחייבות ב-1 בינואר זהה להתחייבות ב-31 בדצמבר של השנה הקודמת. ב-31.12.2024 לא שולמו שני חודשים (נובמבר ודצמבר) של 4 לחודש.

ארנונה לשלם 1.1: $2 \times 4 = 8$

**שלב 2: פחת נצבר מכונות ב-1.1.2025**

המכונות נרכשו ב-1.1.2023, וכברירת מחדל הן זמינות מיד. עד 1.1.2025 חלפו שנתיים.

> פחת שנתי: (600 - 0) ÷ 10 = 60
>
> פחת נצבר: 60 × 2 = 120

**שלב 3: פחת נצבר מחשבים ב-1.1.2025**

הפחת מתחיל ביום הזמינות, 1.10.2024 (הרכישה ב-1.7 וההגעה ב-15.8 אינן קובעות). עד 31.12.2024 חלפו 3 חודשים.

> פחת נצבר: (200 ÷ 5) × 3/12 = 10

**שלב 4: מלאי סגירה**

מלאי הסגירה נמדד לפי הנמוך מבין העלות לבין שווי המימוש נטו.

> שווי מימוש נטו ליחידה: 66 - 5 - 9 = 52

העלות ליחידה היא 55, ולכן הערך החשבונאי ליחידה הוא 52 (הנמוך).

> מלאי סגירה: 52 × 1,000 = 52,000, כלומר 52 אלפי ש״ח

המלאי נרשם בשתי שורות: במאזן 52 בנכסים, וברווח והפסד 52 בסימן שלילי בהוצאות (מקטין את עלות המכר).

**שלב 5: טבלת היתרות לפני עדכונים**

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| עו״ש בנק | 120 | | | | |
| לקוחות | 300 | | | | |
| פקדון לזמן קצר | 50 | | | | |
| מכונות | 600 | | | | |
| **פחת נצבר מכונות 1.1** | **-120** | | | | |
| מחשבים | 200 | | | | |
| **פחת נצבר מחשבים 1.1** | **-10** | | | | |
| **מלאי סגירה, מאזן** | **52** | | | | |
| ספקים | | 90 | | | |
| **ארנונה לשלם 1.1** | | **8** | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | | 250 | | | |
| הון מניות | | | 100 | | |
| **עודפים 1.1** | | | **472** | | |
| מכירות | | | | 1,400 | |
| הכנסות ריבית | | | | 10 | |
| מלאי פתיחה 1.1 | | | | | 60 |
| קניות | | | | | 800 |
| **מלאי סגירה, רווח והפסד** | | | | | **-52** |
| הוצאות שכר | | | | | 220 |
| הוצאות ארנונה | | | | | 50 |
| הוצאות חשמל | | | | | 40 |
| הוצאות ריבית | | | | | 20 |
| **סך הכול** | **1,192** | **348** | **572** | **1,410** | **1,138** |

**<u>שלב 6: עודפים 1.1, יתרת איזון</u>**

קודם מסכמים כל עמודה (בלי העודפים). הנכסים 1,192, ההתחייבויות 348 = 8 + 250 + 90, ההכנסות 1,410 = 10 + 1,400, ההוצאות 1,138 = 20 + 40 + 50 + 220 - 52 + 800 + 60. ההון העצמי הידוע הוא הון המניות, 100. נסמן את העודפים ב-X.

כלל: נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + רווח או הפסד השנה, כאשר רווח השנה הוא הכנסות בניכוי הוצאות.

המשוואה: 1,192 = 348 + 100 + X + (1,410 - 1,138)

מפשטים: 1,192 = 720 + X

עודפים 1.1: X = 1,192 - 720 = 472

**הערכים החסרים (אלפי ש"ח): פחת נצבר מכונות 120, פחת נצבר מחשבים 10, ארנונה לשלם 1.1 8, מלאי סגירה 52 (במאזן ובדוח רווח והפסד) ועודפים 1.1 472.**

טעות נפוצה: להפחית את המחשבים משנת הרכישה (1.7.2024) במקום מיום הזמינות (1.10.2024).

### ב. האם נרשמות פקודות יומן בשלב השחזור

**<u>שלב 1: התשובה</u>**

לא. בשלב השחזור רק מחשבים באופן מתמטי מה שכבר נרשם בעבר (פחת נצבר שנצבר, התחייבות שנוצרה). פקודות יומן נרשמות רק בשלב העדכונים והתיקונים של השנה השוטפת.

**בשלב השחזור אין פקודות יומן: משחזרים בחישוב ערכים שכבר נרשמו בספרים בשנים קודמות.**

## פתרון 13.6: חברת "תבליני הנקניק": פקודות תיקון ועדכון

**מה נתון:** ארבעה אירועים ב"תבליני הנקניק" שטרם עודכנו ליום 31.12.2025 (שכירות ששולמה ונרשמה כהוצאה בטעות, שירות שלא נרשם, פחת על 20 מכונות ומכירת מכונה אחת). **מה נדרש:** (א) פקודת תיקון לפריט 1, (ב) פקודת עדכון לפריט 2, (ג) פקודת עדכון לפחת של 20 המכונות, (ד) חילוץ תמורת המכירה ופקודת המכירה.

### א. פקודת תיקון לפריט 1

**<u>שלב 1: מה נרשם בפועל ומה צריך היה להירשם</u>**

ב-31.12.2024 נרשמה התחייבות של 14,000 עבור שכירות נובמבר ודצמבר 2024. תשלום החוב ב-2025 הוא סילוק התחייבות, ולא הוצאה של 2025. מנהל החשבונות רשם:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **נרשם בפועל** | | |
| חובה הוצאות שכירות | 14,000 | |
| זכות עו"ש | | 14,000 |

החלק של העו"ש נכון, ואותו לא נוגעים. החלק של הוצאות השכירות שגוי: ההוצאה שייכת ל-2024 ונרשמה כבר אז.

**שלב 2: פקודת התיקון**

פקודת התיקון מבטלת את ההוצאה השגויה ומאפסת את ההתחייבות שסולקה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות שכירות לשלם | 14,000 | |
| זכות הוצאות שכירות | | 14,000 |

החובה מאפסת את ההתחייבות (היא ירדה לאפס, כי אין שכירות לשלם ב-31.12.2025). הזכות מבטלת הוצאה שאינה של 2025.

**פקודת התיקון: חובה הוצאות שכירות לשלם 14,000, זכות הוצאות שכירות 14,000.**

שימו לב: את הטבלה מעדכנים רק לפי פקודת התיקון, ולא לפי הפקודה השגויה.

### ב. פקודת עדכון לפריט 2

**שלב 1: האם יש הכנסה**

בדצמבר 2025 סופק שירות בשווי 36,000. שווי שירות שסופק בשנה הוא תמיד הכנסה של אותה שנה, גם אם הלקוח טרם שילם. הלקוח חייב לחברה, ולכן נוצר נכס: הכנסות לקבל.

**שלב 2: הפקודה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות לקבל | 36,000 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 36,000 |

החובה מגדילה נכס (הכנסות לקבל) והזכות מגדילה הכנסה (ובכך את ההון העצמי).

**חובה הכנסות לקבל 36,000, זכות הכנסות משירותים 36,000.**

### ג. פחת ל-20 המכונות

**שלב 1: נתוני החישוב**

כל 20 המכונות נרכשו ב-1.9.2025 והפכו זמינות מיד. עד 31.12.2025 חלפו 4 חודשים. המכונה שנמכרה ב-31.12.2025 הופחתה כל התקופה עד יום המכירה, ולכן היא נכללת בחישוב.

פחת שנתי: (180,000 - 0) ÷ 3 = 60,000

פחת 2025: 60,000 × 4/12 = 20,000

**שלב 2: הפקודה**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 20,000 | |
| זכות פחת נצבר מכונות | | 20,000 |

**חובה הוצאות פחת 20,000, זכות פחת נצבר מכונות 20,000.**

### ד. תמורת המכירה ופקודת המכירה

**שלב 1: נתוני המכונה שנמכרה**

המכונות זהות, ולכן מכונה אחת היא 1/20 מהעלות הכוללת.

עלות מכונה: 180,000 ÷ 20 = 9,000

פחת נצבר עד המכירה: 20,000 ÷ 20 = 1,000, כלומר 9,000 ÷ 3 × 4/12 = 1,000

עלות מופחתת ערב המכירה: 9,000 - 1,000 = 8,000

**שלב 2: התמורה**

רווח הון הוא תמורה פחות עלות מופחתת, ולכן התמורה היא העלות המופחתת ועוד הרווח.

תמורה: 8,000 + 1,200 = 9,200

**שלב 3: פקודת המכירה**

המזומן גדל בכל התמורה. מבטלים את עלות המכונה שנמכרה ואת הפחת הנצבר שלה, ורושמים את רווח ההון כהכנסה.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה עו"ש | 9,200 | |
| חובה פחת נצבר מכונות | 1,000 | |
| זכות מכונות | | 9,000 |
| זכות רווח הון | | 1,200 |

בדיקה: 10,200 = 1,000 + 9,200 בחובה, ו-10,200 = 1,200 + 9,000 בזכות

**התמורה 9,200 ש"ח. חובה עו"ש 9,200, חובה פחת נצבר מכונות 1,000, זכות מכונות 9,000, זכות רווח הון 1,200.**

## פתרון 13.7: חברת "מכונות אביב": הכנסות מחוזה לחמש שנים

**מה נתון:** חוזה תחזוקה ל-5 שנים בסך 800 אלפי ש"ח שנחתם ב-1.4.2021, ונתוני שירות ומזומן בכל שנה (בשנת 2025 שולמה היתרה). **מה נדרש:** לכל שנה 2021 עד 2025: (א) פקודת יומן על בסיס מזומן, (ב) ההכנסה המדווחת, (ג) פקודת החתך, (ד) יתרת החתך (שם, סכום, סיווג).

### א. הנהלת החשבונות על בסיס מזומן

**שלב 1: מזומן ב-2025**

בשנת 2025 שולמה יתרת החוזה, כלומר החוזה פחות מה ששולם עד 2024.

מזומן ב-2021 עד 2024: 200 + 100 + 300 + 40 = 640

מזומן ב-2025: 800 - 640 = 160

**<u>שלב 2: הפקודות (באלפי ש"ח)</u>**

בהנהלת חשבונות על בסיס מזומן רושמים בכל שנה את הכסף שהתקבל: חובה מזומן, זכות הכנסות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה מזומן | 200 | |
| זכות הכנסות | | 200 |
| **2022** | | |
| חובה מזומן | 100 | |
| זכות הכנסות | | 100 |
| **2023** | | |
| חובה מזומן | 300 | |
| זכות הכנסות | | 300 |
| **2024** | | |
| חובה מזומן | 40 | |
| זכות הכנסות | | 40 |
| **2025** | | |
| חובה מזומן | 160 | |
| זכות הכנסות | | 160 |

**הנהלת החשבונות רושמת הכנסות של 200, 100, 300, 40 ו-160 אלפי ש"ח, בהתאמה לשנים 2021 עד 2025.**

## ב. ההכנסה המדווחת

**<u>שלב 1: מה מדווחים</u>**

בדוח רווח והפסד מדווחים את שווי השירות שסופק בשנה, ולא את המזומן.

| שנה | נרשם בהנהלת החשבונות | הכנסה מדווחת (שירות) |
|---|---|---|
| 2021 | 200 | **150** |
| 2022 | 100 | **250** |
| 2023 | 300 | **200** |
| 2024 | 40 | **100** |
| 2025 | 160 | **100** |

בדיקה: 800 = 100 + 100 + 200 + 250 + 150, כלומר סך ההכנסות המדווחות שווה לסכום החוזה

**ההכנסה המדווחת: 150, 250, 200, 100 ו-100 אלפי ש"ח.**

### ג. פקודות החתך

**<u>שלב 1: סיכום מצטבר של מזומן ושל שירות</u>**

כדי לדעת מה ההתאמה, מסכמים בתום כל שנה את כל המזומן ואת כל השירות עד אותה נקודה.

| שנה | מזומן מצטבר | שירות מצטבר | השוואה | ההפרש |
|---|---|---|---|---|
| 2021 | 200 | 150 | מזומן גבוה | 50 |
| 2022 | 300 | 400 | שירות גבוה | 100 |
| 2023 | 600 | 600 | שווים | 0 |
| 2024 | 640 | 700 | שירות גבוה | 60 |
| 2025 | 800 | 800 | שווים | 0 |

מזומן גבוה מהשירות: הלקוח שילם מראש, ויש הכנסות מראש (התחייבות). שירות גבוה מהמזומן: הלקוח חייב לנו, ויש הכנסות לקבל (נכס).

**<u>שלב 2: הפקודות, שנה אחר שנה</u>**

פקודת החתך עושה שני דברים: מביאה את ההכנסה הרשומה להכנסה המדווחת, ומעדכנת את חשבון החתך ליתרה החדשה. כשסוג היתרה מתהפך, מאפסים את הישנה ויוצרים את החדשה.

2021: רשום 200 ומדווח 150, לכן מקטינים הכנסה ב-50 = 150 - 200 ויוצרים הכנסות מראש 50

2022: רשום 100 ומדווח 250, לכן מגדילים הכנסה ב-150 = 100 - 250. מאפסים הכנסות מראש 50 ויוצרים הכנסות לקבל 100: 150 = 100 + 50

2023: רשום 300 ומדווח 200, לכן מקטינים הכנסה ב-100 ומאפסים הכנסות לקבל 100

2024: רשום 40 ומדווח 100, לכן מגדילים הכנסה ב-60 = 40 - 100 ויוצרים הכנסות לקבל 60 (היתרה עולה מ-0 ל-60)

2025: רשום 160 ומדווח 100, לכן מקטינים הכנסה ב-60 ומאפסים הכנסות לקבל 60

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2021** | | |
| חובה הכנסות | 50 | |
| זכות הכנסות מראש | | 50 |
| **2022 (איפוס הכנסות מראש 50 ויצירת הכנסות לקבל 100)** | | |
| חובה הכנסות מראש | 50 | |
| חובה הכנסות לקבל | 100 | |
| זכות הכנסות | | 150 |
| **2023** | | |
| חובה הכנסות | 100 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 100 |
| **2024** | | |
| חובה הכנסות לקבל | 60 | |
| זכות הכנסות | | 60 |
| **2025** | | |
| חובה הכנסות | 60 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 60 |

**שלב 3: בדיקת הגיון**

הכנסה רשומה ועוד השפעת פקודת החתך שווה להכנסה המדווחת:

| שנה | הכנסה רשומה | פקודת החתך | הכנסה מדווחת |
|---|---|---|---|
| 2021 | 200 | -50 | **150** |
| 2022 | 100 | +150 | **250** |
| 2023 | 300 | -100 | **200** |
| 2024 | 40 | +60 | **100** |
| 2025 | 160 | -60 | **100** |

**פקודות החתך מופיעות בטבלת הפקודות לעיל: ב-2021 חובה הכנסות 50 וזכות הכנסות מראש 50, ב-2022 איפוס ההכנסות מראש ויצירת הכנסות לקבל 100, וכן הלאה.**

שימו לב: ב-2022 הסוג מתהפך (מהכנסות מראש להכנסות לקבל), ולכן לא רושמים רק את ההפרש בין שתי היתרות. מאפסים את הישנה ויוצרים את החדשה.

### ד. יתרת החתך בתום כל שנה

**שלב 1: שם, סכום וסיווג**

היתרות נקבעות לפי טבלת ההשוואה בסעיף ג:

| שנה | שם היתרה | סכום (אלפי ש"ח) | סיווג בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|
| 2021 | הכנסות מראש | **50** | התחייבות |
| 2022 | הכנסות לקבל | **100** | נכס |
| 2023 | אין יתרה | **0** | אין |
| 2024 | הכנסות לקבל | **60** | נכס |
| 2025 | אין יתרה | **0** | אין |

**יתרות החתך: 2021 הכנסות מראש 50 (התחייבות), 2022 הכנסות לקבל 100 (נכס), 2023 אין, 2024 הכנסות לקבל 60 (נכס), 2025 אין. בסוף 2025 כל החוזה נגבה וסופק ולכן אין יתרה.**

## פתרון 13.8: חברת "מעדני ורד": לקוחות והלח"מ בשתי שנים

**מה נתון:** לקוחות ברוטו של "מעדני ורד" ב-1.1.2024 (150,000 ש"ח) ושיעור לח"מ של 2%, ונתוני שנת 2024 ושנת 2025. **מה נדרש:** (א) לקוחות נטו בתום 2024 ו-2025, (ב) הוצאות הלח"מ בכל אחת מהשנים.

### א. לקוחות נטו

**שלב 1: 2024, לקוחות ברוטו והלח"מ**

לקוחות ברוטו ב-31.12.2024: 150,000 + 640,000 - 500,000 = 290,000

הלח"מ בסגירה: 290,000 × 5% = 14,500

לקוחות נטו: 290,000 - 14,500 = 275,500

**שלב 2: 2025, לקוחות ברוטו והלח״מ**

המכירות הכוללות היו 800,000, מתוכן 150,000 במזומן. רק המכירות באשראי מגדילות את הלקוחות.

מכירות באשראי: 800,000 - 150,000 = 650,000

לקוחות ברוטו ב-31.12.2025: 370,000 = 10,000 - 560,000 - 650,000 + 290,000

הלח״מ בסגירה: 370,000 × 6% = 22,200

לקוחות נטו: 370,000 - 22,200 = 347,800

**לקוחות נטו: 275,500 ש״ח ב-31.12.2024 ו-347,800 ש״ח ב-31.12.2025.**

### ב. הוצאות הלח״מ

**שלב 1: 2024**

הלח״מ בפתיחה הוא 2% מהלקוחות ברוטו בפתיחה. לא נרשמו חובות אבודים ב-2024.

הלח״מ בפתיחה: 150,000 × 2% = 3,000

הוצאות הלח״מ 2024: 14,500 - 3,000 = 11,500

**שלב 2: 2025**

בשנת 2025 נרשמו חובות אבודים של 10,000, שהקטינו את הלח״מ שנשאר מהשנה הקודמת.

הלח״מ לפני הוצאה: 14,500 - 10,000 = 4,500

הוצאות הלח״מ 2025: 22,200 - 4,500 = 17,700

| שנה | לקוחות ברוטו | הלח״מ | לקוחות נטו | הוצאות הלח״מ |
|---|---|---|---|---|
| 2024 | 290,000 | 14,500 | 275,500 | **11,500** |
| 2025 | 370,000 | 22,200 | 347,800 | **17,700** |

**הוצאות הלח״מ: 11,500 ש״ח ב-2024 ו-17,700 ש״ח ב-2025.**

טעות נפוצה: לרשום כהוצאה את יתרת הלח״מ בסגירה (22,200) או לשכוח את החובות האבודים שהקטינו את הלח״מ הקודם.

## פתרון 13.9: חברת ״חימום סאיג״: רכוש קבוע בסס״י ועלות הרכישה

**מה נתון:** מכונת אריזה שנרכשה ב-1.2.2021 עם ארבע עלויות רכישה ועלות חשמל שוטפת, זמינה ב-1.5.2021, ל-6 שנים, שייר 10% מהעלות, פחת בסס״י ונמכרה ב-31.8.2024 ברווח הון של 12,000 ש״ח.
**מה נדרש:** (א) כל היתרות המאזניות והתוצאתיות בכל שנה, (ב) תמורת המכירה.

### א. יתרות מאזניות ותוצאתיות בכל שנה

**שלב 1: העלות**

עלות הרכישה כוללת את כל מה שנדרש כדי להביא את המכונה למיקום ולמצב שמיש: מחיר, הובלה, התקנה ובדיקת תקינות שחובה לבצע על פי דין. החשמל השוטף הוא הוצאה בכל שנה ואינו חלק מהעלות.

עלות: 280,000 + 25,000 + 35,000 + 10,000 = 350,000

ערך שייר: 350,000 × 10% = 35,000

עלות בניכוי שייר: 350,000 - 35,000 = 315,000

**שלב 2: סכום הספרות והספרה בכל תקופה**

הפחת מתחיל בזמינות, 1.5.2021, ולא ברכישה.

סכום ספרות ל-6 שנים: 6 × 7 ÷ 2 = 21

ערך ספרה אחת: 315,000 ÷ 21 = 15,000

| תקופה | ספרה |
|---|---|
| 1.5.2021 עד 1.5.2022 | 6 |
| 1.5.2022 עד 1.5.2023 | 5 |
| 1.5.2023 עד 1.5.2024 | 4 |
| 1.5.2024 עד 1.5.2025 | 3 |

**שלב 3: הוצאות הפחת בכל שנה**

2021 (8 חודשים, ספרה 6): 15,000 × 6 × 8/12 = 60,000

2022 (4 חודשים ספרה 6 ו-8 חודשים ספרה 5): 15,000 × (6 × 4/12 + 5 × 8/12) = 80,000

2023 (4 חודשים ספרה 5 ו-8 חודשים ספרה 4): 15,000 × (5 × 4/12 + 4 × 8/12) = 65,000

2024 עד 31.8 (4 חודשים ספרה 4 ו-4 חודשים ספרה 3): 15,000 × (4 × 4/12 + 3 × 4/12) = 35,000

**שלב 4: פחת נצבר ועלות מופחתת**

31.12.2021: פחת נצבר 60,000, עלות מופחתת 350,000 - 60,000 = 290,000

31.12.2022: פחת נצבר 60,000 + 80,000 = 140,000, עלות מופחתת 350,000 - 140,000 = 210,000

31.12.2023: פחת נצבר 140,000 + 65,000 = 205,000, עלות מופחתת 350,000 - 205,000 = 145,000

ערב המכירה, 31.8.2024: פחת נצבר 205,000 + 35,000 = 240,000, עלות מופחתת 350,000 - 240,000 = 110,000

**שלב 5: הטבלה**

ב-31.12.2024 המכונה כבר אינה בבעלות החברה, ולכן אין בה עלות ופחת נצבר. נשארו רק הוצאות הפחת ורווח ההון של אותה שנה.

| שנה | עלות 31.12 | פחת נצבר 31.12 | עלות מופחתת 31.12 | הוצאות פחת | רווח הון |
|---|---|---|---|---|---|
| 2021 | 350,000 | 60,000 | 290,000 | 60,000 | 0 |
| 2022 | 350,000 | 140,000 | 210,000 | 80,000 | 0 |
| 2023 | 350,000 | 205,000 | 145,000 | 65,000 | 0 |
| 2024 (נמכרה ב-31.8) | 0 | 0 | 0 | 35,000 | 12,000 |

**עלות 350,000. פחת נצבר 60,000, 140,000 ו-205,000 בסוף 2021, 2022 ו-2023, ועלות מופחתת 290,000, 210,000 ו-145,000. הוצאות הפחת 60,000, 80,000, 65,000 ו-35,000 (עד המכירה ב-2024), ורווח הון 12,000 ב-2024.**

טעות נפוצה: לכלול את החשמל בעלות, או לחשב את השייר כ-10% ממחיר המכונה בלבד (280,000). השייר הוא 10% מהעלות הכוללת, כלומר 35,000.

## ב. תמורת המכירה

**שלב 1: חישוב**

רווח הון הוא תמורה פחות עלות מופחתת ערב המכירה (110,000).

תמורה: 110,000 + 12,000 = 122,000

**תמורת המכירה 122,000 ש"ח.**

## פתרון 13.10: חברת ״אורחי הנקניק״: שאלות קצרות מכל הנושאים

**מה נדרש:** שמונה שאלות קצרות ונפרדות מכל נושאי הקורס. בכל שאלה מציגים את החישוב.

### שאלה 1: הוצאות הלח״מ

הלח״מ בפתיחה הוא 4% מ-300,000 והלח״מ בסגירה הוא 4% מ-340,000. החוב האבוד מקטין את הלח״מ שנשאר מהשנה הקודמת.

הלח״מ בפתיחה: 4% × 300,000 = 12,000

הלח״מ בסגירה: 4% × 340,000 = 13,600

הלח״מ לפני הוצאה: 12,000 - 5,000 = 7,000

הוצאות הלח״מ: 13,600 - 7,000 = 6,600

**הוצאות הלח״מ 6,600 ש״ח.**

### שאלה 2: עלות מופחתת של מכונה

שנתיים שלמות חלפו מ-1.1.2024 עד 31.12.2025.

פחת שנתי: (200,000 - 20,000) ÷ 6 = 30,000

פחת נצבר: 30,000 × 2 = 60,000

עלות מופחתת: 200,000 - 60,000 = 140,000

**העלות המופחתת ב-31.12.2025 היא 140,000 ש״ח.**

### שאלה 3: מקדמה

לא סופק שירות השנה, ולכן ההכנסה השנה היא אפס. המזומן (45,000) גבוה משווי השירות (0), ולכן הלקוח שילם מראש.

הפרש: 45,000 - 0 = 45,000

**ההכנסה השנה 0. יתרת החתך היא הכנסות מראש בסך 45,000 ש״ח, והיא התחייבות.**

### שאלה 4: פרמיה

הערך הנקוב הכולל נכנס להון המניות. התמורה נטו (אחרי עלויות ההנפקה) פחות הערך הנקוב היא הפרמיה.

ערך נקוב: 3 × 20,000 = 60,000

תמורה נטו: 90,000 - 6,000 = 84,000

פרמיה: 84,000 - 60,000 = 24,000

**הפרמיה 24,000 ש״ח.**

### שאלה 5: פחת נצבר במחשבים

הפחת מתחיל ביום הזמינות, 1.10.2024, ולא ברכישה (1.7.2024) ולא בהגעה (15.8.2024).

פחת שנתי: 300,000 ÷ 5 = 60,000

פחת נצבר ב-1.1.2025 (3 חודשים): 3/12 × 60,000 = 15,000

פחת נצבר ב-31.12.2025: 60,000 + 15,000 = 75,000

**הפחת הנצבר 15,000 ש״ח ב-1.1.2025 ו-75,000 ש״ח ב-31.12.2025.**

**שאלה 6: מכירת מכונה**

עלות מופחתת: 120,000 - 50,000 = 70,000

רווח הון: 80,000 - 70,000 = 10,000

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 80,000 | |
| חובה פחת נצבר מכונות | 50,000 | |
| זכות מכונות | | 120,000 |
| זכות רווח הון | | 10,000 |

בדיקה: 130,000 = 50,000 + 80,000 בחובה, ו-130,000 = 10,000 + 120,000 בזכות

**רווח ההון 10,000 ש״ח, והפקודה היא זו שבטבלה.**

**שאלה 7: מלאי**

המלאי נמדד לפי הנמוך מבין העלות לבין שווי המימוש נטו.

שווי מימוש נטו ליחידה: 62 - 5 - 9 = 48

העלות ליחידה היא 50, ושווי המימוש נטו נמוך ממנה.

מלאי בדוח על המצב הכספי: 1,000 × 48 = 48,000

**המלאי יוצג ב-48,000 ש״ח.**

**שאלה 8: מניות הטבה**

הטבה של 10% מהון המניות מגדילה את ההון הנקוב ב-10%, והסכום יורד מהפרמיה.

מניות הטבה: 200,000 × 10% = 20,000

הון המניות: 200,000 + 20,000 = 220,000

פרמיה: 150,000 - 20,000 = 130,000

**הון המניות 220,000 ש״ח והפרמיה 130,000 ש״ח.**

## פתרון שאלת מסה 13.11: חברת ״גל בלומנפלד נקניקים״

**מה נתון:** טבלת יתרות של 36 חשבונות של ״גל בלומנפלד נקניקים״ באלפי ש״ח, חמישה ערכים חסרים לפני עדכונים ועודפים 1.1 כיתרת איזון, ותשעה נתונים נוספים. **מה נדרש:** (א) לחלץ את הערכים המסומנים ב-״?״, (ב) לעדכן לפי פריטים 1 עד 9 ולערוך דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי, (ג) לרשום את פקודת המכירה של הטלפונים.

**א. שחזור הערכים לפני עדכונים**

**<u>שלב 1: כללי העבודה</u>**

בשלב השחזור לא רושמים פקודות יומן. רק מחשבים מתמטית מה שכבר נרשם בעבר, לפי התאריך שליד כל ״?״. העודפים 1.1 משוחזרים אחרונים, כיתרת איזון.

**שלב 2: הלח"מ ב-1.1.2025**

הלקוחות ברוטו ב-31.12.2025 הם 500 והם עלו ב-80 במהלך 2025, ולכן ביום 1.1.2025 היו 420. שיעור הלח"מ ב-31.12.2024 היה 5%, והוא חל על הלקוחות ברוטו בלבד, בלי שיקים לקבל.

> לקוחות ברוטו 1.1: 500 - 80 = 420
>
> הלח"מ 1.1: 5% × 420 = 21

**שלב 3: פחת נצבר מכונות ב-1.1.2025**

המכונות נרכשו ב-1.1.2023, ולכן עד 1.1.2025 חלפו שנתיים.

> פחת שנתי: (900 - 0) ÷ 9 = 100
>
> פחת נצבר: 100 × 2 = 200

**שלב 4: פחת נצבר מחשבים ב-1.1.2025**

הפחת מתחיל ב-1.10.2024, יום הזמינות (הרכישה ב-1.8 וההגעה ב-15.9 אינן קובעות). עד 31.12.2024 חלפו 3 חודשים.

> פחת נצבר: (400 ÷ 5) × 3/12 = 20

**שלב 5: שכירות לשלם ב-1.1.2025**

התחייבות ב-1.1 שווה להתחייבות ב-31.12.2024: חודשים נובמבר ודצמבר של 6 לחודש.

> שכירות לשלם 1.1: 2 × 6 = 12

**שלב 6: הכנסות מראש ב-1.1.2025**

חוזה האחזקה ל-3 שנים מ-1.1.2024 עלה 360 ושולם בחתימה, והשירות אחיד.

> הכנסה שנתית: 360 ÷ 3 = 120

בשנת 2024 הוכרו 120, ולכן בתחילת 2025 נשארו שנתיים שעוד לא סופקו.

> הכנסות מראש 1.1: 360 - 120 = 240

**שלב 7: טבלת הסיווג, החשבונות המאזניים**

כל חשבון נרשם בעמודה שלו. חשבונות ניכוי (הלח"מ ופחת נצבר) נרשמים בסימן שלילי בעמודת הנכסים. מלאי הסגירה אינו בטבלה, וייווצר בעדכונים (פריט 7). הערכים ששוחזרו מודגשים.

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | סעיף בדוח על המצב הכספי |
|---|---|---|---|---|
| עו"ש בנק | 88 | | | מזומן |
| לקוחות (ברוטו) | 500 | | | לקוחות |
| **הלח"מ 1.1** | **-21** | | | לקוחות |
| שיקים לקבל | 40 | | | לקוחות |
| הוצאות מראש | 25 | | | חייבים |
| פקדון לזמן קצר | 40 | | | השקעות לזמן קצר |
| מכונות | 900 | | | רכוש קבוע |
| **פחת נצבר מכונות 1.1** | **-200** | | | רכוש קבוע |
| מחשבים | 400 | | | רכוש קבוע |
| **פחת נצבר מחשבים 1.1** | **-20** | | | רכוש קבוע |
| טלפונים | 600 | | | רכוש קבוע |
| השקעות לזמן ארוך | 100 | | | השקעות לזמן ארוך |
| זכיון | 150 | | | נכסים בלתי מוחשיים |
| ספקים | | 330 | | ספקים |
| שיקים לפירעון | | 60 | | ספקים |
| זכאים | | 30 | | זכאים |
| **שכירות לשלם 1.1** | | **12** | | זכאים |
| **הכנסות מראש 1.1** | | **240** | | זכאים |
| הלוואה לזמן ארוך | | 700 | | התחייבות לא שוטפת |
| הון מניות | | | 250 | הון עצמי |
| עודפים 1.1 | | | ? | הון עצמי |
| **סך הכול (בלי עודפים)** | **2,602** | **1,372** | **250** | |

**שלב 8: טבלת הסיווג, החשבונות התוצאתיים**

החזרות והנחות מסחריות ללקוחות מנכות את ההכנסות, והחזרות לספקים מנכות את ההוצאות, ולכן הן בסימן שלילי.

| חשבון | הכנסות | הוצאות | סעיף בדוח רווח והפסד |
|---|---|---|---|
| מכירות | 2,600 | | מכירות |
| החזרות מלקוחות | -60 | | מכירות |
| הנחות מסחריות ללקוחות | -40 | | מכירות |
| הכנסות ריבית | 20 | | הכנסות מימון |
| הנחות מזומן מספקים | 12 | | הכנסות מימון |
| מלאי פתיחה 1.1 | | 130 | עלות המכר |
| קניות | | 1,500 | עלות המכר |
| החזרות לספקים | | -40 | עלות המכר |
| הובלה למחסן | | 25 | עלות המכר |
| הוצאות ריבית | | 65 | הוצאות מימון |
| הוצאות שכר | | 300 | 30% הנהלה וכלליות, 70% מכירה ושיווק |
| הוצאות שכירות | | 84 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות חשמל | | 70 | הנהלה וכלליות |
| הוצאות פרסום | | 90 | מכירה ושיווק |
| הוצאות הנה"ח | | 18 | הנהלה וכלליות |
| **סך הכול** | **2,532** | **2,242** | |

**<u>שלב 9: עודפים 1.1, יתרת איזון</u>**

נכסים: 2,602 = 150 + 100 + 600 + 20 - 400 + 200 - 900 + 40 + 25 + 40 + 21 - 500 + 88

התחייבויות: 1,372 = 700 + 240 + 12 + 30 + 60 + 330

הכנסות: 2,532 = 12 + 20 + 40 - 60 - 2,600

הוצאות: 2,242 = 18 + 90 + 70 + 84 + 300 + 65 + 25 + 40 - 1,500 + 130

נכסים = התחייבויות + הון עצמי ב-1.1 + רווח או הפסד השנה. נסמן את העודפים ב-X.

המשוואה: (2,242 - 2,532) + X + 250 + 1,372 = 2,602

מפשטים: X + 1,912 = 2,602

עודפים 1.1: X = 2,602 - 1,912 = 690

**הערכים ששוחזרו (אלפי ש"ח): הלח"מ 1.1 הוא 21, פחת נצבר מכונות 200, פחת נצבר מחשבים 20, שכירות לשלם 1.1 הוא 12, הכנסות מראש 1.1 הוא 240 ועודפים 1.1 הוא 690.**

שימו לב: העודפים 1.1 משוחזרים לפני העדכונים. אחרי העדכונים הכנסות והוצאות משתנות, והעודפים בסוף השנה יחושבו בנפרד.

## ב. עדכונים, דוח רווח והפסד ודוח על המצב הכספי

**<u>שלב 1: סקירת כל הנתונים</u>**

עוברים על כל תשעת הנתונים, בלי יוצא מן הכלל, ובודקים מה צריך לעדכן ומה לתקן. נתון 9 אינו דורש פקודה, והוא קובע את סיווג ההוצאות בדוח.

**<u>שלב 2: פריט 1, שכירות ששולמה</u>**

החוב לנובמבר-דצמבר 2024 שולם ב-2025, והמנהל רשם אותו כהוצאה. זה סילוק התחייבות ולא הוצאה של 2025, ולכן מתקנים:

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה שכירות לשלם | 12 | |
| זכות הוצאות שכירות | | 12 |

שכירות לשלם: 0 = 12 - 12

הוצאות שכירות: 72 = 12 - 84

**<u>שלב 3: פריט 2, הכנסות מראש</u>**

בשנת 2025 סופק שירות של שנה בחוזה האחזקה, שווה 120 (שליש מ-360). השירות הוא הכנסה של 2025, והוא מקטין את ההתחייבות.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות מראש | 120 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 120 |

הכנסות מראש: 120 = 120 - 240

**שלב 4: פריט 3, הלח"מ**

לא נרשמו חובות אבודים. הלח"מ בסגירה: 3% בגין 60% מהלקוחות ו-10% בגין היתר. השיעורים חלים על הלקוחות ברוטו (500) בלבד, בלי השיקים לקבל.

קבוצה ראשונה: 300 = 500 × 60%, ולכן 9 = 300 × 3%

קבוצה שנייה: 200 = 300 - 500, ולכן 20 = 200 × 10%

הלח"מ בסגירה: 29 = 20 + 9

הוצאות הלח"מ: 8 = 21 - 29

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות הלח"מ | 8 | |
| זכות הלח"מ | | 8 |

**שלב 5: פריטים 4 ו-5, פחת מכונות ומחשבים**

שני הפריטים היו אצל החברה כל השנה, ולכן מפחיתים שנה שלמה.

מכונות: 100 = 9 ÷ 900, ופחת נצבר 300 = 100 + 200

מחשבים: 80 = 5 ÷ 400, ופחת נצבר 100 = 80 + 20

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 180 | |
| זכות פחת נצבר מכונות | | 100 |
| זכות פחת נצבר מחשבים | | 80 |

**שלב 6: פריט 6, טלפונים**

50 הטלפונים זמינים מ-1.7.2025, ועד 31.12.2025 חלפו 6 חודשים. תחילה פחת לכל 50 הטלפונים, כולל החמישה שנמכרו.

פחת: 100 = 6/12 × (3 ÷ 600)

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הוצאות פחת | 100 | |
| זכות פחת נצבר טלפונים | | 100 |

כעת המכירה של 5 טלפונים. הפריטים זהים, ולכן 5 מתוך 50 הם עשירית מהעלות והפחת.

עלות החמישה: 60 = 5 × 50 ÷ 600

פחת נצבר של החמישה: 10 = 5 × 50 ÷ 100

עלות מופחתת ערב המכירה: 50 = 10 - 60

תמורה: 52 = 2 + 50

פקודת המכירה מוצגת בסעיף ג. השפעתה על הטבלה: מזומן 140 = 52 + 88, טלפונים 540 = 60 - 600, פחת נצבר טלפונים 90 = 10 - 100 ורווח הון 2.

**<u>שלב 7: פריט 7, מלאי סגירה</u>**

המלאי נמדד לפי הנמוך מבין העלות לבין שווי המימוש נטו.

שווי מימוש נטו ליחידה: 68 - 6 - 9 = 53

העלות ליחידה היא 55, ושווי המימוש נטו (53) נמוך ממנה, ולכן המלאי נמדד לפי 53.

מלאי סגירה: 106,000 = 53 × 2,000, כלומר 106 אלפי ש"ח

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מלאי סגירה, מאזן | 106 | |
| זכות מלאי סגירה, רווח והפסד | | 106 |

החובה יוצרת נכס במאזן. הזכות מקטינה את ההוצאות בדוח רווח והפסד, כי לא צרכנו את כל הקניות.

**<u>שלב 8: פריט 8, שירות שלא נרשם</u>**

שווי שירות שניתן בשנה הוא הכנסה של השנה גם אם הלקוח טרם שילם.

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה הכנסות לקבל | 40 | |
| זכות הכנסות משירותים | | 40 |

הכנסות משירותים בסך הכול: 160 = 40 + 120

**שלב 9: הטבלה המעודכנת**

שורות שהשתנו או נוספו מודגשות. שורות שיתרתן אפס (שכירות לשלם) נמחקות.

| חשבון | נכסים | התחייבויות | הון עצמי | הכנסות | הוצאות |
|---|---|---|---|---|---|
| **עו"ש בנק** | **140** | | | | |
| לקוחות (ברוטו) | 500 | | | | |
| **הלח"מ 31.12** | **-29** | | | | |
| שיקים לקבל | 40 | | | | |
| הוצאות מראש | 25 | | | | |
| פקדון לזמן קצר | 40 | | | | |
| מכונות | 900 | | | | |
| **פחת נצבר מכונות 31.12** | **-300** | | | | |
| מחשבים | 400 | | | | |
| **פחת נצבר מחשבים 31.12** | **-100** | | | | |
| **טלפונים** | **540** | | | | |
| **פחת נצבר טלפונים** | **-90** | | | | |
| השקעות לזמן ארוך | 100 | | | | |
| זכיון | 150 | | | | |
| **מלאי סגירה, מאזן (חדש)** | **106** | | | | |
| **הכנסות לקבל (חדש)** | **40** | | | | |
| ספקים | | 330 | | | |
| שיקים לפירעון | | 60 | | | |
| זכאים | | 30 | | | |
| **הכנסות מראש 31.12** | | **120** | | | |
| הלוואה לזמן ארוך | | 700 | | | |
| הון מניות | | | 250 | | |
| עודפים 1.1 | | | 690 | | |
| מכירות | | | | 2,600 | |
| החזרות מלקוחות | | | | -60 | |
| הנחות מסחריות ללקוחות | | | | -40 | |
| הכנסות ריבית | | | | 20 | |
| הנחות מזומן מספקים | | | | 12 | |
| **הכנסות משירותים (חדש)** | | | | **160** | |
| **רווח הון, מכירת טלפונים (חדש)** | | | | **2** | |
| מלאי פתיחה 1.1 | | | | | 130 |
| קניות | | | | | 1,500 |
| החזרות לספקים | | | | | -40 |
| הובלה למחסן | | | | | 25 |
| הוצאות ריבית | | | | | 65 |
| הוצאות שכר | | | | | 300 |
| **הוצאות שכירות** | | | | | **72** |
| הוצאות חשמל | | | | | 70 |
| הוצאות פרסום | | | | | 90 |
| הוצאות הנה"ח | | | | | 18 |
| **הוצאות הלח"מ (חדש)** | | | | | **8** |
| **הוצאות פחת (חדש)** | | | | | **280** |
| **מלאי סגירה, רווח והפסד (חדש)** | | | | | **-106** |
| **סך הכול** | **2,462** | **1,240** | **940** | **2,694** | **2,412** |

הוצאות הפחת: 280 = 100 + 80 + 100

בקרה: נכסים והוצאות 4,874 = 2,412 + 2,462, התחייבויות, הון והכנסות
4,874 = 2,694 + 940 + 1,240
הרווח הנקי: 282 = 2,412 - 2,694

**<u>שלב 10: דוח רווח והפסד, חישובי עזר</u>**

עלות המכר: מלאי פתיחה, ועוד קניות והובלה למחסן, בניכוי החזרות לספקים, ובניכוי מלאי סגירה.

עלות המכר: 1,509 = 106 - 40 - 25 + 1,500 + 130

הוצאות מכירה ושיווק: 70% מהשכר ופרסום. הוצאות הנהלה וכלליות: 30% מהשכר, שכירות, חשמל, הנה"ח, פחת והוצאות הלח"מ.

שכר הנהלה: 90 = 300 × 30%, ושכר מכירה 210 = 90 - 300
הוצאות מכירה ושיווק: 300 = 90 + 210

| ביאור: הוצאות הנהלה וכלליות | סכום |
|---|---|
| שכר הנהלה | 90 |
| שכירות | 72 |
| חשמל | 70 |
| הנהלת חשבונות | 18 |
| פחת (מכונות, מחשבים וטלפונים) | 280 |
| הוצאות הלח"מ | 8 |
| **סך הכול** | **538** |

בדיקה: 538 = 8 + 280 + 18 + 70 + 72 + 90

הכנסות אחרות: שירותים ורווח ההון. הכנסות מימון: ריבית והנחות מזומן. הוצאות מימון: ריבית.

הכנסות אחרות: 162 = 2 + 160
הכנסות מימון: 32 = 12 + 20

**שלב 11: דוח רווח והפסד**

| חברת "גל בלומנפלד נקניקים" בע"מ: דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ב-31.12.2025 (אלפי ש"ח) | |
|---|---|
| מכירות (2,600 פחות החזרות 60 ופחות הנחות מסחריות 40) | 2,500 |
| עלות המכר | -1,509 |
| **רווח גולמי** | **991** |
| הוצאות מכירה ושיווק | -300 |
| הוצאות הנהלה וכלליות | -538 |
| הכנסות אחרות | 162 |
| **רווח תפעולי** | **315** |
| הוצאות מימון | -65 |
| הכנסות מימון | 32 |
| **רווח לפני מסים על ההכנסה** | **282** |
| מסים על ההכנסה (מתעלמים) | 0 |
| **רווח נקי** | **282** |

רווח גולמי: 2,500 - 1,509 = 991

רווח תפעולי: 991 - 300 - 538 + 162 = 315

רווח לפני מסים: 315 - 65 + 32 = 282

**שלב 12: חישובי עזר למאזן**

בדוח על המצב הכספי מאחדים: לקוחות כוללים את הלקוחות ברוטו והשיקים לקבל בניכוי הלח"מ. חייבים הם הכנסות לקבל והוצאות מראש. ספקים כוללים את השיקים לפירעון. זכאים כוללים את הזכאים, הכנסות מראש והוצאות לשלם. הרכוש קבוע בניכוי הפחת הנצבר.

לקוחות: 500 + 40 - 29 = 511

חייבים: 40 + 25 = 65

ספקים: 330 + 60 = 390

זכאים: 30 + 120 + 0 = 150

| רכוש קבוע | עלות | פחת נצבר | נטו |
|---|---|---|---|
| מכונות | 900 | 300 | 600 |
| מחשבים | 400 | 100 | 300 |
| טלפונים | 540 | 90 | 450 |
| **סך הכול** | **1,840** | **490** | **1,350** |

**שלב 13: בקרת עודפים**

העודפים בסוף השנה הם העודפים 1.1 (שחולצו לפני העדכונים) ועוד הרווח הנקי של השנה מדוח רווח והפסד. לא הוכרז דיבידנד.

עודפים 31.12: 690 + 282 = 972

**<u>שלב 14: הדוח על המצב הכספי</u>**

| נכסים | סכום | התחייבויות והון עצמי | סכום |
|---|---|---|---|
| **נכסים שוטפים** | | **התחייבויות שוטפות** | |
| מזומן (עו"ש) | 140 | ספקים (כולל שיקים לפירעון) | 390 |
| לקוחות (נטו, כולל שיקים לקבל) | 511 | זכאים (כולל הכנסות מראש) | 150 |
| חייבים (הכנסות לקבל והוצאות מראש) | 65 | **סך ההתחייבויות השוטפות** | **540** |
| השקעות לזמן קצר | 40 | **התחייבויות לא שוטפות** | |
| מלאי | 106 | הלוואה לזמן ארוך | 700 |
| **סך הנכסים השוטפים** | **862** | **סך ההתחייבויות הלא שוטפות** | **700** |
| **נכסים לא שוטפים** | | **הון עצמי** | |
| רכוש קבוע, נטו | 1,350 | הון מניות | 250 |
| השקעות לזמן ארוך | 100 | עודפים 31.12 | 972 |
| נכסים בלתי מוחשיים (זכיון) | 150 | **סך ההון העצמי** | **1,222** |
| **סך הנכסים הלא שוטפים** | **1,600** | | |
| **סך הנכסים** | **2,462** | **סך ההתחייבויות וההון העצמי** | **2,462** |

נכסים שוטפים: 862 = 106 + 40 + 65 + 511 + 140

נכסים לא שוטפים: 1,600 = 150 + 100 + 1,350

סך הנכסים: 2,462 = 1,600 + 862

התחייבויות והון: 2,462 = 1,222 + 700 + 540

**רווח נקי 282, עודפים 31.12 הם 972, סך הנכסים 2,462 וסך ההתחייבויות וההון 2,462, והמאזן מאוזן.**

טעות נפוצה: לקחת עודפים 1.1 (690) למאזן, במקום עודפים 31.12 (972). וגם לשכוח שמלאי הסגירה מופיע פעמיים: כנכס במאזן וכקיטון בעלות המכר.

## ג. פקודת היומן למכירת הטלפונים

**<u>שלב 1: הרכיבים (מחושבים בסעיף ב, שלב 6)</u>**

המכירה היא של 5 טלפונים. המזומן גדל בכל התמורה. מבטלים את העלות ההיסטורית של 5 הטלפונים ואת הפחת הנצבר שלהם, והרווח הוא הכנסה.

| רכיב | חישוב | סכום |
|---|---|---|
| תמורה | 50 + 2 | 52 |
| עלות הטלפונים שנמכרו | 600 ÷ 50 × 5 | 60 |
| פחת נצבר שלהם | 100 ÷ 50 × 5 | 10 |
| רווח הון | נתון | 2 |

**<u>שלב 2: הפקודה</u>**

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| חובה מזומן | 52 | |
| חובה פחת נצבר טלפונים | 10 | |
| זכות טלפונים | | 60 |
| זכות רווח הון | | 2 |

בדיקה: 62 = 10 + 52 בחובה, ו-62 = 2 + 60 בזכות

**חובה מזומן 52, חובה פחת נצבר טלפונים 10, זכות טלפונים 60, זכות רווח הון 2 (אלפי ש"ח).**

## פתרון 13.12: חברת "אתגר אחרון": חלק ב מקוצר

**מה נתון:** שלוש שאלות קצרות בסגנון חלק ב: חתך בהכנסות לשלוש שנים, לקוחות והלח"מ, והון עצמי. **מה נדרש:** תשובה מלאה לכל אחת מהשאלות.

### שאלה 1: חתך

**שלב 1: ההכנסה בדוח רווח והפסד**

ההכנסה המדווחת היא שווי השירות שסופק בשנה: 100 ב-2023, 160 ב-2024 ו-90 ב-2025 (אלפי ש"ח).

**שלב 2: יתרת החתך, מצטבר מול מצטבר**

| שנה | שירות מצטבר | מזומן מצטבר | השוואה | יתרת חתך |
|---|---|---|---|---|
| 2023 | 100 | 140 | מזומן גבוה | הכנסות מראש 40 (התחייבות) |
| 2024 | 260 | 240 | שירות גבוה | הכנסות לקבל 20 (נכס) |
| 2025 | 350 | 350 | שווים | אין יתרה |

2023: 140 - 100 = 40

2024: 260 - 240 = 20

2025: 350 - 350 = 0

**שלב 3: פקודות ההתאמה**

בהנהלת החשבונות נרשם המזומן: 140, 100 ו-110 בהתאמה.

2023: רשום 140 ומדווח 100, לכן מקטינים הכנסה ב-40 = 100 - 140 ויוצרים הכנסות מראש 40

2024: רשום 100 ומדווח 160, לכן מגדילים הכנסה ב-60 = 100 - 160: מאפסים הכנסות מראש 40 ויוצרים הכנסות לקבל 20, 60 = 20 + 40

2025: רשום 110 ומדווח 90, לכן מקטינים הכנסה ב-20 = 90 - 110 ומאפסים הכנסות לקבל 20

| פרטים | חובה | זכות |
|---|---|---|
| **2023** | | |
| חובה הכנסות | 40 | |
| זכות הכנסות מראש | | 40 |
| **2024** | | |
| חובה הכנסות מראש | 40 | |
| חובה הכנסות לקבל | 20 | |
| זכות הכנסות | | 60 |
| **2025** | | |
| חובה הכנסות | 20 | |
| זכות הכנסות לקבל | | 20 |

**הכנסה: 100, 160 ו-90. יתרות החתך: הכנסות מראש 40 (התחייבות) ב-2023, הכנסות לקבל 20 (נכס) ב-2024, ואין יתרה ב-2025. פקודות ההתאמה בטבלה שלמעלה.**

### שאלה 2: לקוחות

**שלב 1: לקוחות ברוטו**

הנחות ללקוחות מקטינות את החוב, וכך גם הגבייה והחובות האבודים.

לקוחות ברוטו ב-31.12.2025: 500,000 + 800,000 - 700,000 - 20,000 - 10,000 = 570,000

**שלב 2: הלח״מ והוצאות הלח״מ**

הלח״מ בסגירה: 7% × 570,000 = 39,900

הלח״מ לפני הוצאה: 30,000 - 10,000 = 20,000

הוצאות הלח״מ: 39,900 - 20,000 = 19,900

**שלב 3: לקוחות נטו**

לקוחות נטו: 570,000 - 39,900 = 530,100

**הוצאות הלח״מ 19,900 ש״ח, ולקוחות נטו 530,100 ש״ח.**

**שאלה 3: הון עצמי**

**שלב 1: ההנפקה**

ערך נקוב: 200,000 = 2 × 100,000 ש״ח, כלומר 200 אלף ש״ח

פרמיה מההנפקה: 120 = 200 - 320 אלפי ש״ח (אין עלויות הנפקה)

**שלב 2: כל רכיב**

הון מניות: 600 = 200 + 400

פרמיה: 220 = 120 + 100

דיבידנד: 50 = 200 × 25%

עודפים: 450 = 50 - 200 + 300

**שלב 3: הטבלה**

| ההון העצמי ב-31.12.2025 (אלפי ש״ח) | סכום |
|---|---|
| הון מניות | 600 |
| פרמיה | 220 |
| עודפים | 450 |
| **סך הכול** | **1,270** |

סך הכול: 1,270 = 450 + 220 + 600

בדיקה: 1,270 = 50 - 200 + 320 + 300 + 100 + 400

**הון מניות 600, פרמיה 220, עודפים 450 וסך ההון העצמי 1,270 אלפי ש״ח.**

שימו לב: הדיבידנד שולם במלואו, אך גם אילו היה חלק ממנו לא משולם, הוא היה מקטין את העודפים בהכרזה.

## פתרון 13.13: חברת ״נקניקי הגולן״: רכוש קבוע מורכב

**מה נתון:** תנור עישון (עלות לא ידועה, פחת נצבר 195,000 ב-31.12.2024) ומכונת מילוי בעלות 720,000 בסס״י. התנור נמכר ב-31.3.2025 ו-30% ממכונת המילוי נמכרו ב-1.10.2025, ובכל מקרה נרכש פריט חדש. **מה נדרש:** (א) עלות התנור והפחת השנתי, (ב) הוצאות הפחת ב-2025, (ג) רווח או הפסד הון בתנור ותמורת 30% ממכונת המילוי, (ד) עלות, פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2025.

### א. עלות תנור העישון והפחת השנתי

**<u>שלב 1: מתי מתחיל הפחת</u>**

התנור נרכש ב-1.7.2021 והפך זמין 3 חודשים אחר כך, ב-1.10.2021. ההפעלה בפועל 6 חודשים אחרי הרכישה אינה משנה את הפחת.

משך ההפחתה עד 31.12.2024: מ-1.10.2021, כלומר 3 שנים ו-3 חודשים, 3.25 = 12 ÷ 3 + 3 שנים

**<u>שלב 2: משוואה לפי הפחת הנצבר</u>**

הפחת הנצבר ב-31.12.2024 נתון (195,000). בקו ישר הוא העלות בניכוי השייר, חלקי 8 שנים, כפול 3.25.

המשוואה: 195,000 = 3.25 × 8 ÷ (X - 30,000)

מכפילים ב-8: 1,560,000 = 3.25 × (X - 30,000)

מחלקים ב-3.25: 480,000 = 3.25 ÷ 1,560,000 = X - 30,000

העלות: X = 480,000 + 30,000 = 510,000

**<u>שלב 3: הפחת השנתי ובדיקה</u>**

פחת שנתי: 60,000 = 8 ÷ (510,000 - 30,000)

בדיקה: 195,000 = 3.25 × 60,000, כמו הנתון

**עלות תנור העישון 510,000 ש"ח, והפחת השנתי 60,000 ש"ח.**

### ב. הוצאות הפחת ב-2025

**<u>שלב 1: תנור העישון, הישן והחדש</u>**

התנור הישן הוחזק מ-1.1.2025 עד 31.3.2025, כלומר 3 חודשים.

תנור ישן: 15,000 = 3/12 × 60,000

כדי לחשב את התנור החדש, צריך את עלותו. נחלץ אותה בשלבים: קודם העלות המופחתת של התנור הישן ביום המכירה, אחר כך התמורה, ואחר כך הסכום שהושקע בתנור החדש.

פחת נצבר ביום המכירה (3.5 שנים מ-1.10.2021 עד 31.3.2025): 210,000 = 3.5 × 60,000

עלות מופחתת ערב המכירה: 300,000 = 210,000 - 510,000

תמורה (80% מהעלות המופחתת): 240,000 = 300,000 × 80%

30% מהתמורה הופקדו בבנק, והיתרה (70%) שימשה לרכישת התנור החדש.

הפקדה: 72,000 = 240,000 × 30%

עלות התנור החדש: 168,000 = 72,000 - 240,000

התנור החדש מופחת 6 שנים בקו ישר ללא שייר, מ-31.3.2025 עד 31.12.2025 (9 חודשים).

פחת שנתי: 28,000 = 6 ÷ 168,000

תנור חדש: 21,000 = 9/12 × 28,000

**שלב 2: מכונת המילוי, סכום הספרות**

המכונה זמינה מיד, ב-1.7.2022. סס"י ל-8 שנים.

סכום ספרות: 8 × 9 ÷ 2 = 36

| תקופה | ספרה |
|---|---|
| 1.7.2022 עד 1.7.2023 | 8 |
| 1.7.2023 עד 1.7.2024 | 7 |
| 1.7.2024 עד 1.7.2025 | 6 |
| 1.7.2025 עד 1.7.2026 | 5 |

עלות החלק שנמכר: 720,000 × 30% = 216,000

עלות החלק שנשאר: 720,000 - 216,000 = 504,000

**שלב 3: החלק שנמכר ב-1.10.2025**

מ-1.1 עד 1.7 ספרה 6 (6 חודשים), ומ-1.7 עד 1.10 ספרה 5 (3 חודשים).

ספרות משוקללות: 6 × 6/12 + 5 × 3/12 = 4.25

פחת: 216,000 × 4.25 ÷ 36 = 25,500

**שלב 4: החלק שנשאר, כל השנה**

ספרות משוקללות: 6 × 6/12 + 5 × 6/12 = 5.5

פחת: 504,000 × 5.5 ÷ 36 = 77,000

**שלב 5: המכונה החדשה**

עלות המכונה החדשה היא התמורה מהחלק שנמכר, שנחלץ מרווח ההון של 7,500.

ספרות עד יום המכירה (1.7.2022 עד 1.10.2025): 8 + 7 + 6 + 5 × 3/12 = 22.25

פחת נצבר של החלק שנמכר: 216,000 × 22.25 ÷ 36 = 133,500

עלות מופחתת ערב המכירה: 216,000 - 133,500 = 82,500

תמורה: 82,500 + 7,500 = 90,000

כל התמורה שימשה לרכישת מכונה חדשה זמינה מיד, ובשנתה הראשונה הספרה היא 8, למשך 3 חודשים (1.10 עד 31.12).

פחת: 90,000 × 8 × 3/12 ÷ 36 = 5,000

**שלב 6: סיכום**

| רכיב | הוצאות פחת 2025 |
|---|---|
| תנור ישן | 15,000 |
| תנור חדש | 21,000 |
| מכונת מילוי, חלק שנמכר (30%) | 25,500 |
| מכונת מילוי, חלק שנשאר (70%) | 77,000 |
| מכונת מילוי חדשה | 5,000 |
| **סך הכול** | **143,500** |

סכום: 15,000 + 21,000 + 25,500 + 77,000 + 5,000 = 143,500

**הוצאות הפחת ב-2025: תנור ישן 15,000, תנור חדש 21,000, מכונת מילוי שנמכרה 25,500, שנשארה 77,000 וחדשה 5,000. סך הכול 143,500 ש"ח.**

### ג. רווח או הפסד הון, ותמורת 30% ממכונת המילוי

**שלב 1: תנור העישון**

את העלות המופחתת (300,000) ואת התמורה (240,000) חישבנו בסעיף ב.

רווח או הפסד: 240,000 - 300,000 = -60,000

התמורה נמוכה מהעלות המופחתת, ולכן מדובר בהפסד הון.

**שלב 2: מכונת המילוי**

העלות המופחתת של 30% ערב המכירה היא 82,500, והרווח הנתון 7,500.

תמורה: 82,500 + 7,500 = 90,000

**הפסד הון של 60,000 ש"ח ממכירת התנור. תמורת מכירת 30% ממכונת המילוי היא 90,000 ש"ח.**

### ד. עלות, פחת נצבר ועלות מופחתת ב-31.12.2025

**שלב 1: אילו פריטים נשארו**

התנור הישן והחלק שנמכר ממכונת המילוי יצאו מהספרים. נשארו התנור החדש, 70% ממכונת המילוי והמכונה החדשה.

**שלב 2: תנור העישון**

הפריט נרכש השנה, ולכן הפחת הנצבר שווה להוצאות הפחת של 2025.

עלות מופחתת: 168,000 - 21,000 = 147,000

**שלב 3: מכונת המילוי**

עלות: 504,000 + 90,000 = 594,000

החלק שנשאר, מ-1.7.2022 עד 31.12.2025: ספרות 8, 7 ו-6 ועוד ספרה 5 לחצי שנה.

ספרות: 8 + 7 + 6 + 5 × 6/12 = 23.5

פחת נצבר, החלק שנשאר: 504,000 × 23.5 ÷ 36 = 329,000

פחת נצבר, המכונה החדשה: 5,000 (שווה להוצאות הפחת של השנה)

פחת נצבר כולל: 329,000 + 5,000 = 334,000

עלות מופחתת: 594,000 - 334,000 = 260,000

| ב-31.12.2025 | עלות | פחת נצבר | עלות מופחתת |
|---|---|---|---|
| תנור עישון (חדש) | 168,000 | 21,000 | **147,000** |
| מכונת מילוי (70% מהמקור והמכונה החדשה) | 594,000 | 334,000 | **260,000** |

**תנור: עלות 168,000, פחת נצבר 21,000, עלות מופחתת 147,000 ש"ח. מכונת מילוי: עלות 594,000, פחת נצבר 334,000, עלות מופחתת 260,000 ש"ח.**